גליון מס' 2469 ב' טבת תשמ"ה 26.12.1984

השוט

פול גרינוולד, שישב
שנה ורבע בבית־מעצר
בלי פסק־דין, מתאר
את מישטר ההתעללות שם:

דאיתי
איר
עציר
הובה
למוות

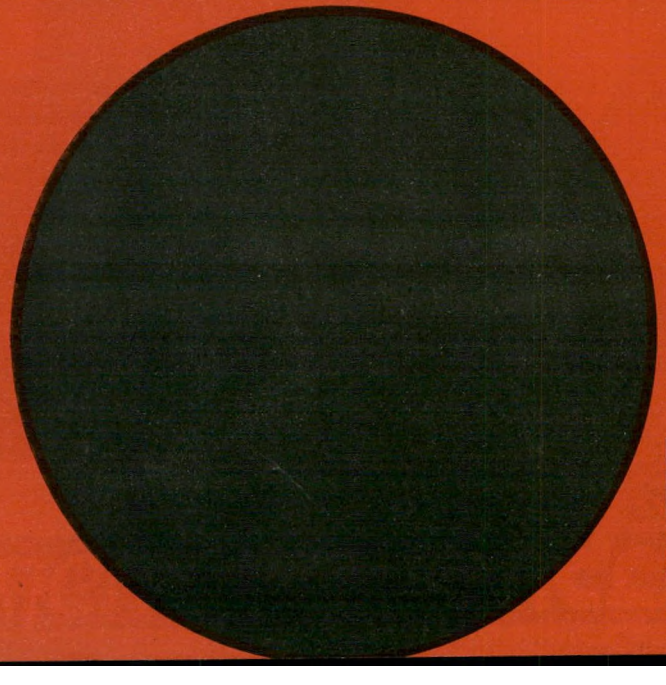

„קפה נמס" עם „חלבית" - ממש עלית.

חדש

גם כשאין חלב,
אצלנו הקפה תמיד טעים.

מי שמחזיק בבית או במשרד
קופסת „חלבית" של עלית,
לא יתפוס אותו הקפה
אף פעם בלי חלב.

וזוהי רק ההתחלה.

מי שטעם פעם אחת
קפה עם „חלבית" של עלית
מצא שהקפה טעים במיוחד.

„חלבית" של עלית מוכנה תמיד.
לא מחמיצה ולא צריך להרתיחה.

מעכשיו, להשיג בכל החנויות.

עלית

הקפה טעים עם חלבית של עלית

וימר יעקבסון טמיר

מכתבים

זנקת אם שכולה

נכדו של הקורא ארני נפל בלבנון והוא מבקש להביע את ריגשותיה של בתו, אם הנכד.

לילות ללא שינה. הזמן ניגר לאט־לאט, כמו שעון־חול. גם שעוני מתקתק כך, תיק־תק, תיק־תק, גם שעונו של בני דפק כך, וכן גם ליבו. כן, ליבו רפק וחדל. חדל לדפוק, שם, הרחק בהרי הלבנון.

מבעד לדלת אני רואה את נר־הנשמה ואת צל תמונתו. אולי אבלע עוד כדור־שינה? לא! אני רוצה להישאר ערה, ערה עם זיכרונות... אני שומעת קולות עמומים. לא אל מלא רחמים. לא תפילת קדיש. לא! זוהי מנגינת מארש־האבל של שופן.

למה? למה? למה? שאלתן הניצחית של אימהות שכולות. למה הוצאתם את בנינו להורג? למה שלחתם אותם אל התופת? למה ומדוע קצרתם את עלומיהם? למה הוצאתם את בני להורג, והוא טעם החיים לא טעם? למה קרעתם ממני חצי גופי, חצי נישמתי?

יהודה ארני, תל־אביב

● ● ●

הפיתרון ההומאני של כהנא

הקוראים וייסלר מגלים חיוב בתוכניות־האימים של מנהיג כך.

מאז הבחירות כמעט אין יום שהתיקשורת אינה עוסקת בנושא של כהנא, ודווקא הוא מתעלם מכל ההשמצות וממשיך בהתמדה לארגן, לחזק ולהרחיב את שורותיו, חרף ועל אף כל המלעיזים משמאל ומימין... בשבוע שעבר החלטנו לסור לאסיפה של כהנא, והתרשמותנו היא שהשד הזה אינו נורא כל־כך כפי שמתארים אותו.

כהנא הרי מבטא, בעל־פה ובקול רם, את ריגשותיהם ורצונם של רוב הציבור בארץ.. וההבדל הינו בכך שכהנא מעז להכריז ולהיאבק על כך בגלוי, בעוד שהאחרים שומרים זאת בבטן.

כל הפיתרונות שהוצעו עד כה לא הביאו את הישועה לעמנו. ומה מציע כהנא? הוא מציע חילופי־אוכלוסין (או, בלשונו הדוגרית, „גירושם של הערבים"), וכבר היו דברים מעולם: כמו למשל ביוון ובתורכיה. לכאורה זה נשמע גיזעני, ברוטאלי, שכן מדובר בגירוש, אך, בהירהור שני, זה הרבה יותר הומאני והוגן מכפי שזה נשמע... יהגרו הערבים לאחת ממדינות־ערב. המשתרעות על פני 11 מיליון קילומטר מרובעים, ואז יתחילו לייהנות סוף־סוף מדיור נאות, מחינוך גבוה, עבודה וכו', בקרב אחיהם הערביים. בני אותו המרחב. דוברי אותה השפה, אותה המנטליות, אותה הדת והאמונה.

מלכה וחיים וייסלר, תל־אביב

● ● ●

טירוף מערכות

לא צריך להיות שוביניסט, נץ קיצוני או סתם לאומן, כדי לראות בדגל את סמל המדינה שלך.

קשה לי לרדת לסוף דעתם של אנשי־ציבור וחברי־כנסת שפתחו במחול־שדים סביב נושא הצבת דגל־המדינה באולם־הכנסת. לדעתי, זה ממש מעיד על טירוף־מערכות. דגל־המדינה הוא לא איזה סמל בזוי, שנוא או מתועב. הוא גם לא פרי דמיון חולני של איזה נץ סופר־שוביניסטי. הדגל הוא אחד מסימלי ריבונותנו, המקובל, כך אני בטוחה, על כולנו, מימין ומשמאל, ניצים ויונים. (ואני, אגב, לא סתם יונה צחורה אלא סופר־סופר־יונה, על כל המשתמע מכך.)

כמורה להיסטוריה ניצלתי תמיד את טיולי בעולם גם לביקור בבתי־הנבחרים של המדינות שבהן טיילתי. גם בברן השוויצית, וגם בוושינגטון, גם בבון וגם בווינה מקשטים ומעטרים דיגלי־הלאום את אולמות־המליאה של בתי־הנבחרים, כדבר מובן מאליו.

רק אצלנו זה הפך נושא לוויכוח, וגם יצחק בן־אהרון משמאל וגם מנחם בגין (!) מימין הביעו את דעתם, כי אפשר להמשיך ולהתקיים בלי דגל־לאום באולם־המליאה. אני מבקשת להזכיר כי הדגל הכחול־לבן הוא לא רק הדגל של המנוולים (אם רוצים לקרוא להם כך) אלא גם שלנו, כולנו, שאני בטוחה שאנחנו הרוב, הישראלים הטובים.

עלמה בן־טובים, חיפה

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקדמי:

משטר ההתעללות

פול גרינוולד, שהיה עציר, משך 15 חודשים, בבית־מעצר, ניהל יומן על הנעשה מאחורי הכתלים של מוסד זה: „ראיתי מעשי־אכזריות נוראים... מכות הן נורמה קבועה בבית־המעצר." אבל המכות שניתנו לעציר אחד מקריית־גת היו, כנראה, יותר מדי. גרינוולד בטוח שהעציר הוכה למוות. אך רופא בית־המעצר קבע כי העציר מת מהתקף־לב.

42

שיעור בכלכלה

נותן אורי אבנרי, במדורו, „הנדון". בעזרת אגדה בת־זמננו – מעשה בשלמה כהן, אזרח מן השורה, החותר לביטחון מוחלט, תוך שהוא מדרדר את משפחתו לשפל המדרגה בהוצאותיו על ביטחון מושלם כזה – ממחיש אבנרי את גורם־היסוד למפולת במשק: ההוצאות העצומות שמוציאה מדינת ישראל לבטחון.

6

כתבת השער האחורי:

המלאכית והחתיך

לאנג'ליקה רווידובה (בתמונה) יש, כנראה, מעלות בלתי־רגילות ולבטח יש לה פנים של מלאך. סביבה קמה מהומה בראשון־לציון: חייל אחד הוכה בשוט, אחיו נורה בביטנו והחבר־החתיך של אנג'ליקה, דויד כהן, הגיע לבית־המישפט.

24

אלה שריך, ישראל

על שר האוצר **יצחק מודעי** (בתמונה) אמר השבוע שר בכיר: „הוא מונע על־ידי דחפים לא ברי־כיבוש. הוא לא מסוגל לקבל החלטות. הוא קוקו! ועל שר אחר, סגן ראש הממשלה **דויד לוי**, אומר בכיר אחר: „בסוף תישאר רק התסרוקת של דויד לוי!"

7 12

הבנסת בעסק

ח"כ החדש שלמה עמר (יחד) הפך ליועץ כלכלי ומחפש מישהו בשכר במועצות־מנהלים; לאהרן הראל (עבודה) יש ציורים יקרים בבית, אבל רק מפני שהוא אחיו של הצייר יאיר גרבוז ומיכאל איתן (תרות) מגדיר את עצמו כ„תפרן". כתבה שניה בסידרה של בן־ציון ציטרין על הצהרות־ההון של הח"כים.

18

למען יראו וייראו

יעד מגיני הטרור היהודי ערך בחג־החנוכה צעדה פרובוקטיבית דרך מחנה־הפליטים דהיישה. „למען יראו וייראו" כדי להגן על צועדי מיצעד־הטרור הזה גייסו מאות חיילים, אבל המטרה של הפרובוקטורים הושגה: נשפך שם דם.

10

החיים בגיל 50

חיים הנגבי, לשעבר מהפכן ירושלמי ואיש־בוהמה תל־אביבי, וכיום מזכיר סיעה בכנסת, מספר, בראיון עם שרית ישי, על הקל והכבד, ועל המסר שקיבל מאביו וסבו, ילידי חברון: „יש ערבים ויהודים טובים, ויש ערבים ויהודים רעים".

39

רחל המרחלת מדווחת

מה קרה לידידות הגדולה של שתי דוגמניות הצמרת, תמי בן־עמי (בתמונה) ופינצ'י מור, שנכנסה להקפאה עמוקה, איך התאוששה טלי עומר בין זרועותיו של מקדם־מכירות, שתפש את מקומו של טייס שחזר מן השבי וכיצד בילוי משותף של סוף־שבוע ארוך הופך לחזרה בתשובה.

50

המפענח

„אתה ערבי חכם ואני יהודי לא טיפש!" אמר שימעון חרמון לחוקר־ה־משטרה משל ח־דאד (בתמונה), הישראלי איש שפיענח את תעלומת הרצח של כרמלה בלאס. כיצד מצליח הפקד בן הגליל להצטיין בעבודתו בתל־אביב? אנטומיה של חקירת־רצח, מטיפת הדם הראשונה עד לשערת הכלב היחידה.

22

שי גשון דני

גילי גמליאלי, הספר מכיבר־המדינה בתל־אביב, מבחיש את השמועות כי הוא ברח לניו־יורק. בווידוי אישי הוא מדבר על גרושתו, על אהבת־חייו החדשה, השגעון הדני, הדוגמנית מיי בריט (בתמונה), על סמים ומסיבות־הכנסה.

32

ריחות רוח

רבים המאמינים כי „הניתוחים הפילוסופיים" אינם סתם בלוף. גדעון רונן עבר טיפול כזה והשתכנע ביעילותו. „זה הכל עניין של רוחניות ואנרגיות", הוא מסביר. ליתר דיוק, זה „מטריאליזציה של אנרגיה".

30

דרך גבר באופנה

הגבר הישראלי הפסיק להתרשל בלבושו ולאופנאים וסוחרי־הבגדים נפתח שוק חדש. אופנת '85 לגבר: בלייזרים בסגנון איטלקי, חולצות עם צווארון סיני, סוודרים סריגת־יד.

28

הנמר חוזר

על תרגומים מנורווגית, על מילון מוסרי מוסכם למלחמות ועל קריקטורות הלועלות לזעזע רבים, בהופעת הבכורה המחודשת של מדור הספרים נמר של נייר, בעריכתו של עידו בסוק.

35

המרורים הקבועים:

מיכתבים – שלמה בוחבוט ואברהם ברדוגו 3
זה היה „העולם הזה" שהיה — האופנועים של בגין 4
קורא יקר – מי אתה, דודו הלוי? 5
בלונים – השר יכול להיות שוטר תנועה 5
תשקיף 6
במדינה 7
הנדון – מה מעיק על כהן 9
עלי־דפנה – פרס מתרגם־המיכתבים וגרופר סרבן־ההשכלה 14
הווי 14
יומן אישי – חתולי תל־אביב בעד ציץ 15
אנשים –למה אברהם שפירא מהדק את החגורה 16
מה הם אומרים – קצין בכיר (מיל'), חמיס אבולעפיה, סוזי שיפר, גרשון קרני, יוסף מונדי ויוסי פרוסט 20
זה וגם זה –ברוך שעשני אשה 25
לילות ישראל – טלי מנקס, אבא אבן ומתי כספי 26
חלון־ראווה – תנו לגבר! 28
קולנוע – ווריק דייוויס, גמד עליון 31
שידור – אוצר בפח־הזבל 34
נמר של נייר – הלשון של העיתונות והקוגל של גולדה 35
תשבצופן 36
הורוסקופ – מי מתאים לגדי? 37
מיכתבים לרזתי חיים פנירי ונאווה בייטנר 38
תמרורים 42
ספורט – המאמן יוסלה מרימוביץ והשוער יוסי מזרחי 46
רחל מרחלת על כל העולם 50

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שהוסיע השבוע לפני 25 שנה סיפר בבתבה "האפוס של קוצ'ר" כיצד השיגה נבחרת הבדורגל של ישראל תוצאת תיקו במישחקה נגד סקיפ־תאן בעיר־הנמל ההודית קוצ'ין ("שכונת־התיקווה היא גן־עדן בהשוואה אליה!") ובזכות תוצאה זאת (ואחרי הפסד לאיראן 3:0 ונצחון על הודו 1:3) היתה ישראל לאלופת הבית המערבי של אסיה ● ב"הנדון" כתב עזרך "העולם הזה" על "שוק הרבנים" וגינה את התקנות החדשות לבחירת הרבנים הראשיים, שבכוונתן היתה להבטיח את כס הרבנות הראשית לרב הראשי הצעיר (43) של צה"ל, שלמה גורן. העורך הישווה את התקנות האלה למיכרז תפור ("יובא בחשבון רק מועמד ששרת לפחות 11 שנים בצה"ל, שעבר קורס צנחנים ושבר שם רגל, והיודע להחזיק, בשעת התפילה, בתת־מיקלע קארל גוסטאב!") ● בשער הגליון: נערת־הזוהר זזיק אינדיק, שנישאה לעשיר קנדי, מיקרה טיפוסי למה שכתבת־האמצע של הגליון הגדירה כ"היצוא המשגשג של ישראל — יצוא הזוהר".

"העולם הזה" 1161
התאריך: 23.12.1959

משה דיין משפיע על הזקנים ★

מנחם בגין מדבר באוקטבה נמוכה

העם

אף, אוזן וגרון

באחד מימי השבוע הוציאו שני עיתוני־הערב הוצאות מיוחדות. הכותרת הראשית סיפרה על נצחון נוסף של נבחרת הכדורגל במישחקי־אסיה. בתחתית העמוד הודיעה ידיעה צנועה, שהוקמה ממשלה חדשה בישראל.

אופטימיסטים יכלו לפרש תופעה זו בהתעניינות הגוברת של אזרחי ישראל במרחב האסיאתי. לפסימיסטים היה פרוש פשוט יותר: עיסקי הקואליציה הממשלתית יצאו לכולם מהאף.

שתי אוניות־מילחמה. בעוד האף היה עסוק בממשלה והאוזן הקשיבה לידיעות על התקדמות הנבחרת, צפתה העין בשמיים, חיפשה ענני גשמים. כאשר ירדו סוף־סוף זרזיפים קלים והפריכו במיקצת את חששות הבצורת ודילול מקורות־המים, נשמו רבים לרווחה. ליצנים ראו בכך סימן ששר־החקלאות החדש, משה דיין, משפיע על הזקן של מעלה כמו על הזקן של מטה (דויד בן־גוריון).

היה זה אופייני שפחות מן הכל עניינה הידיעה הפוליטית העיקרית של השבוע: שיגור אוניה יוונית קטנה, עם מיטען מלט ישראלי, לפורט סעיד, שם נעצרה, כפי שאפשר היה לחזות מראש. מכיוון שהדבר קרה בדיוק ערב מתן הלוואת הבנק העולמי לממשלת מצריים, לשם שיפוץ תעלת־סואץ, אפשר היה לנחש כי אוניית־המשא הקטנה נועדה לשמש כטרפדת, לפוצץ ברגע האחרון את ההלוואה, או לפחות לסחוט מן הבנק הלוואה זהה לישראל. עם אישור ההלוואה, כעבור שלושה ימים, נכשל נסיון זה.

אונייה רצינית יותר היתה הצוללת הישראלית הראשונה שהגיעה לחיפה. הודות לה ניתנה תעסוקה גם לגרון — הוא הצטרד מקריאות הידד.

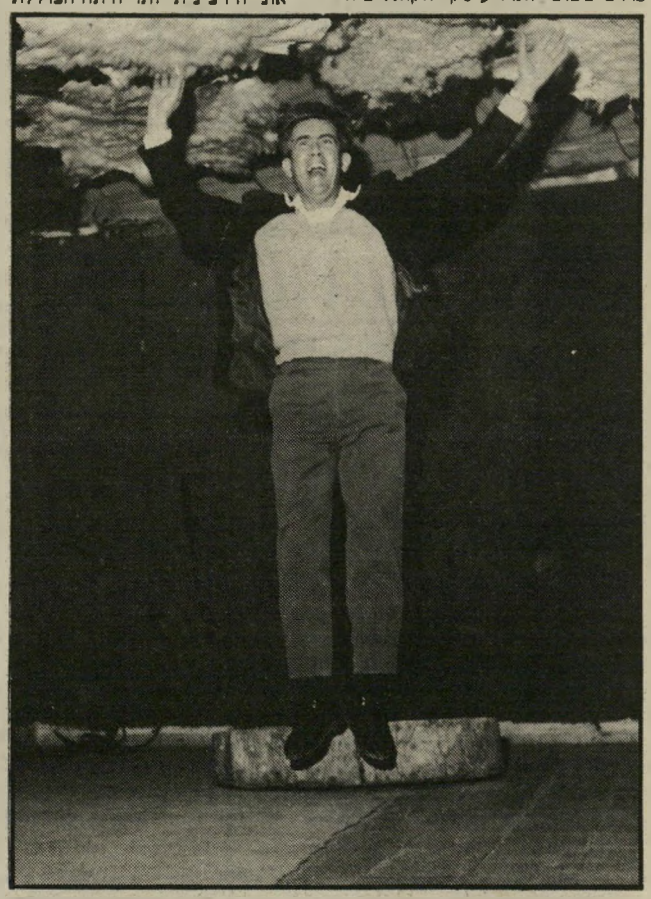

קפיצולוגיה קודם היתה הכירולוגיה (ניחוש אופי־האדם לפי תווי כף־היד); אחר־כך הגרפולוגיה (לפי כתב־היד) וב־1959 חידש צלם אמריקאי את הג'מפולוגיה (ניחוש אופי האדם לפי קפיצותיו). "העולם הזה" אימץ את התורה החדשה, תירגם את שמה ל"קפיצולוגיה", צילם אישים קופצים (ביניהם: אפרים קישון וחיים טופול) וניתח את אופיים לפי קפיצותיהם. למעלה: יוסף מילוא, אז בימאי "התיאטרון הקאמרי", שתואר כ"אישיות חזקה ובוטחת בעצמה."

מיפלגות

מאופנועים לווייצמן

חברי־הכנסת ישבו דרוכים. מדוכן הנואמים ירד דויד בן־גוריון שפוף, כשסימני־מחלה ניכרים בו. הוא מיהר לעזוב את האולם, בלי לשמוע את הוויכוח על הצעת־חוק שהגישה מפא"י, שתאפשר לחברי־הכנסת לרכוש אופנועים בהנחה מיוחדת.

הצעת־החוק נועדה ל

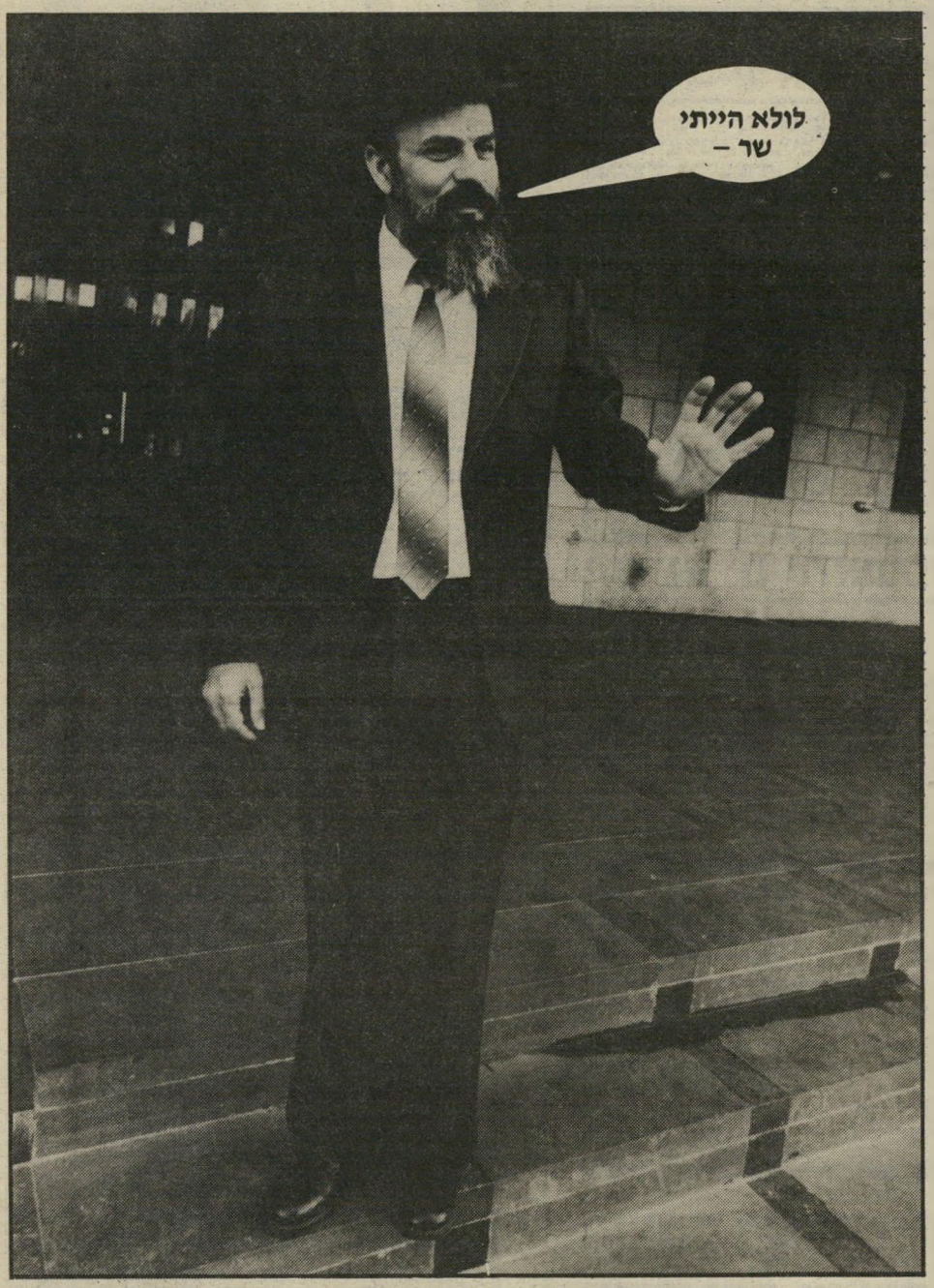

השר פרץ ליד מישרד ראש־הממשלה

לוגו יק.

לא היה לנו כל חשק להיות מעורבים במישפט שהגיש אריאל שרון נגד השבועון טיים. אך השבוע שורבב בו גם שם העולם הזה.

השם הופיע בתיכתובת פנימית של טיים. ראש־הכתבים של השבועון כתב לעורך האחראי שלו על מהימנותו של הלוי, בקשר עם פרשה אחרת, ותוך כדי כך הזכיר כי העולם הזה ייחס להלוי קשרים הדוקים עם המוסד הישראלי והסי־איי־אי האמריקאי. העיר על כך העורך האמריקאי: „הייתי אומר שזהו עוד בולשיט מיזרח־תיכוני אופייני."

מכיוון שגם אני מרבה להשתמש במילה בולשיט (מילולית: צואת־פרים, ובהשאלה: קישקוש), עניין אותי לדעת למה מתייחסים הדברים ועיינתי באַרכיון שלנו.

המוסד והסי־איי־אי

לפני ארבע שנים פירסם העולם הזה (8.10.80) במדור במדינה / עיתונות כתבה קצרה על הלוי, שעמד גם אז במרכז של שערוריה עיתונאית. הלוי דיווח ביומון האמריקאי וושינגטון סטאר כי מנחם בגין הורה לראש

עיתונאי הלוי
הסכם בין המוסד וטיים?

השב"כ דאז שלא לחקור כראוי את ההתנקשות בראשי־העיריות בגדה. בעיתון האמריקאי פורסם גם שמו של ראש השב"כ, אברהם אחיטוב, דבר המהווה (משום־מה) עבירה ביטחונית בארץ.

העולם הזה סיפר על כך והוסיף פרט פיקאנטי, הנוגע למקסים גילן, ישראלי המוציא בפאריס כתב־עת בשפה האנגלית בשם ישראל אנד פלסטיין.

כתב אז „העולם הזה":
ב־1966 נכלא גילן, יחד עם עמיתו שמואל מור, ברמלה. השניים ערכו אז את שבועון־המין בול.

פירסום בבול גרר אחריו תגובה מהירה ונמרצת. העיתון הוחרם בקיוסקים. גילן ומור נכלאו, וגם עובדה זו לא ניתנה לפירסום.

עתה מספר גילן כי הסיפור והגליון המוחרם הגיעו לידי עיתונאי יהודי־אמריקאי, ישראל שנקר, שכיהן ככתב שבועון־החדשות האמריקאי טיים ברומא. שנקר טס לניו־יורק ומסר את הסקופ לידי עורכיו.

באותה שעה שהה מאיר עמית, אז ראש המוסד, בארצות־הברית. הוא התראה עם עורכי טיים והבטיח לתקן את היחסים בין טיים ובין שר־הביטחון דאז, משה דיין, שהותקף על־ידי השבועון ושנעלב.

ההסכם שהוצע על־ידי עמית: הוא יציע לטיים כתב חדש בישראל, וידאג לכך שכתב זה יהיה בן־בית אצל דיין.

טיים הסכים. הכתב שהתמנה היה דודו הלוי, מראשי המישמרת הצעירה של מפא"י, כיום סגן־אלוף בצה"ל. הוא שירת את טיים ואת וושינגטון סטאר. השייך לבעלי טיים.

שם־דבר ואגדה

ממשיך גילן בסיפורו: „דודו הלוי התקדם במהירות. יחסיו עם סי־איי־אי וסוכנויות אמריקאיות אחרות הפכו לאגדה. קשריו עם דיין, לאחר מכן עם יצחק רבין, ולבסוף עם שימעון פרס, היו שם־דבר. אחר־כך פרש ממיפלגת־העבודה והתקרב לליכוד, אך לאחרונה השתכנע כי יש לסלק את הליכוד מן השילטון."

מסכם גילן: „...איני יכול אלא להרגיש שיש משום צדק עליון בכך שאותה ההאשמה, שבגללה זכה טיים בכתב יודע־סוד בישראל, מוטחת עכשיו בפניו של אותו כתב עצמו..."

עד כאן הכתבה שהופיעה לפני ארבע שנים בהעולם הזה. מסרנו בה רק דברים בשם אומרם.

אם היה זה „בולשיט מיזרח תיכוני" או לא — אין זה עניינו. אבל מוזר שטיים לא הגיב אז על הדברים — אף שמסתבר עתה כי ראש־הכתבים שלו העיר על כך בשעתו את תשומת־לב העורך האחראי שלו.

דו תשקיף

הדולאריזציה בפתח

במישרד־האוצר מתחזקת הדיעה שהתוכנית הכלכלית ב', שעליה יוכרז בקרוב, היא תוכנית הדולאריזציה, שתיקרא תוכנית הפת"מיזציה.
ראש־הממשלה, שימעון פרס, תומך בתוכנית.
סגן שר־האוצר, עדי אמוראי, המתנגד לה, הקים מטה־לחימה נגד הפת"מיזציה. חברים בו, מלבדו, שני נגידים לשעבר של „בנק ישראל", משה זנבר וארנון גפני.

הבחירות להסתדרות

ב־1986?

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, עדיין לא החליט על המועד המועדף לעריכת הבחירות להסתדרות.
כרגע ברור שבתאריך המיועד, 8 באפריל, לא יתקיימו בחירות. קיסר מניח שהבחירות יכולות להיערך בתאריך כלשהו בחודשים מאי־יוני, או באוקטובר־נובמבר.
קביעת המועד תלויה בתוכנית הכלכלית הבאה של הממשלה, ובמגמות שיסתמנו במשק.
קיסר לא מוציא מכלל אפשרות שהבחירות יידחו לשנה הבאה, כתוצאה מחוסר־בהירות במשק.

צלם־עיתונות נעלם

צלם־העיתונות החיפאי, עמירם ברוט־מן, נעלם. מזה חודשיים אין לאיש מושג היכן הוא. ברוטמן, שאינו מקובל על ה־רשויות בחיפה, נהג להראות סימן־חיים מדי שבוע לעיתונאים־ידידים שהוא עבד עבורם. מאז שעזב את דירתו השכורה בכרמל, נעלמו עיקבותיו.

ערפאת סגר

ביטאון אש"ף

בפקודתו האישית של יאסר ערפאת נסגר זמנית ביטאונו הרשמי של אש"ף, „פלסטין אל־ת'אורה" („פלסטין המהפכה"). אחרי שהפר את הוראותיו בקשר ליחסים עם מיפלגות בישראל.
הביטאון, המופיע בקפריסין מאז הפינוי מביירות, היה מיבצר הקומוניסטים, ושימש בין השאר כשופר של רק"ח נגד הרשימה המתקדמת, חרף הוראתה המפורשת של הנהגת אש"ף, להתייחס בחיוב שווה לכל הכוחות בישראל המכירים בזכות הפלסטינים להגדרה עצמית ולמדינה משלהם. העיתון הגדיש את הסאה כאשר פירסם מאמר של סלים ג'ובראן, חבר הוועד המרכזי של רק"ח, תחת הכותרת „מדוע אבנרי מתנגד לערפאת". מאמר זה גרם לסגירתו.
הסגירה תורצה רשמית בנימוקים כלכליים. העיתון יחדש את הופעתו אחרי שינוי יסודי במערכת, שבה שלטו עד כה חברי המיפלגה הקומוניסטית הפלסטינית, שהחרימה את המושב האחרון של המועצה הלאומית הפלסטינית בעמאן.

התחיה לוחצת

על רבין

ראשי התחיה מפעילים לחץ על שר־הביטחון, יצחק רבין, שיאשר מיידית הקמת שלוש התנחלויות בגדה. בתמורה הם מבטיחים שמתיישבי הגדה לא יתקפו אותו בטענות על אוזלת־יד ביטחונית.

בר־לב יראיין בלילה

השבוע ישלים שר־המישטרה, חיים בר־לב, סידרת ראיונות אישיים שהוא עורך לכל הניצבים במישטרה. בגלל לחץ־העבודה בשעות היום, ייערכו הראיונות בשעות הקטנות של הלילה.
בר־לב מתכוון להודיע בקרוב על שינויים בצמרת המישטרה. במטה הארצי מתלחשים שהמפכ"ל הנוכחי, אריה איבצן, יהיה לאזרח ב־1 באפריל.

„הקש בדלת" בלבנון

ביקורי־הפתע בבתים בדרום־לבנון, ל־צורך מעצרים, זכו בפי חיילי־צה"ל ב־שם־צופן חדש: „מיבצע הקש בדלת".

ישראלים יתאשפזו במארג "עיון?

תושבים באצבע־הגליל יפנו לממשלה בבקשה שינתנו אישורי־כניסה לבית־החולים במארג־עיון לישראלים חולים, הזקוקים לאישפוז.
בית־החולים בעיירה הנוצרית מקבל תמיכה בכסף ובכוח־אדם גם מביירות וגם מישראל. לאנשי קריית־שמונה הוא קרוב יותר מאשר בית־החולים בצפת, ויש בו אנשי־מיקצוע ממדרגה ראשונה.

שעות־טיס כמו באתיופיה

שר־התחבורה, חיים קורפו, הסכים השבוע להקים ועדת־מומחים, שתבדוק את טענות איגוד־הטייסים בדבר הסכנה הכרוכה בעבודת הטייסים עד 16 שעות רצופות.
איגוד־הטייסים בדק ומצא שחוק דומה, המכונה בפיו „חוק העבדות", מופעל רק באתיופיה.

הזונה הדקורה — אחות זונה נרצחת

הזונה הירושלמית, שנדקרה באכזריות, היא אחותה של זונה אחרת, שנרצחה בדקירות לפני כמה חודשים באותו מקום־עבודה בבירה.
השתיים נשואות, ולכן יש להן שמות־מישפחה שונים.

נהגו של רובינשטיין ב„הילטון"

שר־התיקשורת, אמנון רובינשטיין, הלין את נהגו, על־חשבון המדינה, במלון „הילטון" בירושלים. רק אחרי ששר אחר העיר את תשומת ליבו לסקנדל הציבורי, שיתעורר אם ייוודע הענין, העביר רובינשטיין את נהגו למלון זול יותר.

החינמונים בתשלום

מיד אחרי שתסתיים ההקפאה, בחודש הבא, יימכרו החינמונים המקומיים הגדולים ב־100 שקל לגיליון.

העורך יצא מאחור

עורך „מעריב", שמואל שניצר, הוצא על־ידי כמה מכתבי־הצהרון; במדרגות האחוריות של המערכת, כאשר באו חוקרי מישטרת תל־אביב לחקור מי אחראי לפירסום הידיעה בעניין חשיפת חוליית־הפיגוע, שהתכוונה לפגוע בשגרירות האמריקאית.
מעריב פירסם את הידיעה ביום החמישי האחרון, בהסתמך על מקורות זרים. אחרי שהמישטרה לא מצאה את שניצר, נחקר בעניין עורך אחר, עידו דיסנצ'יק.

„שטרן" ישלם לקורנברג

השבועון הגרמני „שטרן" הורה לסוכנות „גמא", שממנה הוא רכש את צילומי הנוסע הכושי הסמוי, להעביר את התשלום, בן מאות דולארים, לידיו של הצלם, זאב קורנברג.
השבוע יגיש אברהם ברדוגו, עורך־דינו של נגר האוניה „מורן", תביעה נגד „חדשות". הוא תובע ממנו שישלמו לקורנברג את כל הסכומים שהעיתון שילם עבור הצילומים לבתב יגאל סרנה, ואת כל הסכומים שקיבלו מחו"ל, עבור מכירת הצילומים.

חרמון — ספרן ברמלה

עורך־הדין שימעון חרמון, שנדון למאסר־עולם על רצח חברתו, האחות כרמלה בלאס, יהיה הספרן בספרייה החדשה שנפתחת בבלא רמלה.

אנשי־כך משתוללים בדרום תל־אביב

צעירים, המזהים עצמם כאנשי תנועת „כך", מצאו דרך חדשה להתגרות בערבים המתגוררים בדרום תל־אביב. בחורה ה־לבושה בלבוש מינימלי מגרה אותם. אם מישהו נענה לשידוליה, מתנפלים עליו שני גברברים. המזמינים לאחר־מכן את המישטרה.

גילעד — שנתיים נוספות

סגן הממונה על מילוות־המדינה, משה גילעד, יישב בבלא שנתיים נוספות, מעבר לשנתיים שנדון בבית־המישפט המחוזי, בעיקבות עירעור המדינה בבית־המישפט העליון.
גילעד מכר בחדר־עבודתו בבנק־ישראל ללקוחות איגרות־חוב מזוייפות בסכומים של מאות אלפי דולארים. הוא מרצה את עונשו, בתנאים מועדפים, בבית־הספר לקציני־מישטרה במחנה אייל.

רבין יבקש הסברים

שר הביטחון, יצחק רבין, יבקש מראשי הליכוד הסברים בנוגע לפירסומים על טיפול היועץ המישפטי לממשלה והמישטרה בפרשיות שונות סביב התנחלויות בגדה.
רבין יודיע חד־משמעית, שאין הוא מעוניין שסגן השר המיועד מיכאל דקל יכנס לתפקידו לפני סיום הבירורים.

המזכירות נטשו את פרס

אסתי וידלה, שתי מזכירותיו הנאמנות של שימעון פרס, עזבו את לישכת ראש־הממשלה. אסתי שבה לבניין המיפלגה ר־תעבוד לצידו של מזכ"ל המיפלגה, עוזי ברעם.
השתיים התעייפו מעבודה הרבה ומ־הנסיעות היומיומיות בין תל־אביב וירד־שלים.
ללישכתו של פרס נכנסה עליזה אשד. אשתו של כתב „דבר" חגי אשד. היא כבר עבדה בעבר עם פרס.

במדינה

העם מחתרת ביוזמה פרטית

אופנה חדשה מתפשטת משני עברי המיתרס: יוזמה חופשית של פיגועים מתוצרת עצמית

אחד מראשי השמאל המצרי, הוגה־הדיעות מוחמד סיד־אחמד, אמר פעם לאורח ישראלי: „קיומו של אש"ף הוא נכס גם בשבילכם. אש"ף הוא כתובת ברורה, במילחמה ולשלום: אילו היה אש"ף מתרסק לאלף רסיסים, הייתם צריכים להילחם בכל רסיס לחוד, ולנסות להגיע לשלום עם כל רסיס לחוד!"

אש"ף לא התרסק. הוא נשאר כתובת ברורה.

אך קרה משהו אחר: בשטחים הכבושים מתפשטת אופנה של „פעולה עצמית". נוסף על הפיגועים המבוצעים בידי ארגונים ידועים, בעלי הנהגה מוכרת, החלה סידרה של פיגועים „פרטיים", על־ידי קבוצות מאולתרות ויחידים.

מישטרה ה־

מיקרה הבולט הראשון היה חטיפת האוטובוס בקו אשקלון, שבוצעה על־ידי שני צעירים מרצועת־עזה. לש־ניים לא היה נשק, מלבד סכין, והם לא פעלו בשליחות שום ארגון. בכל זאת העמידו את הארץ על רגליה.

אחר־כך בא הרצח בכרמיאון. צעיר ערבי שם את ידו, במיקרה, על נשק, ויצא להרוג שני סטודנטים מיקריים, שהגיעו למקום מבודד. גם איש זה פעל על דעת עצמו, ללא השתייכות איר־גונית.

השבוע התגלה מיקרה נוסף. לדברי המישטרה, התארגנה בתל־אביב קבוצה של צעירים מרצועת־עזה. לפי פירסו־מים זרים, היו בידיה רימוני־יד גנובים מצה"ל.

הצעירים חיפשו להם מטרה נוחה ומרשימה. והחליטו לתקוף את שג־רירות ארצות־הברית. הם לא השתייכו לשום ארגון. ולא קיבלו הוראה מאיש. נראה כי התגלו במיקרה —

אם כתוצאה מהת־נהגותם החשודה ליד אתר־הפיגוע המיועד. לצורך תצפית. אילו בוצעה תקיפה. היתה גורמת לסנסציה עו־למית.

העובדה שהטיפול במיקרה זה היה כולו בידי המישטרה.

מעידה על כך שלא היתה כאן התאר־גנות רצינית. גם הטיפול החובבנ־י בפרשה מצד השילטונות — איסור־הפירסום. פירסום הדברים בחו"ל. פירסום הודעה של שר־המישטרה בחו"ל ולבסוף ההתרה הכפוייה של הפירסום בארץ — מעיד על כך שלא התייחסו אל המיקרה כאל התארגנות חמורה.

דיבורי־סרק? בצד היהודי נמסר באותו הזמן על גילוי מחתרת חדשה, שהתכוונה לפגוע בערבים. הוטל א־פול, והיתה תכונה רבה סביב הענין. אז הודיעה המישטרה כי העצור שוחרר. מכיוון שהיו אלה רק דיבורי־סרק.

אם תתפשט אופנת המחתרות הפרטיות בישני הצדדים, יהיה המצב מאוד. ככל שקשה להילחם במחתרות מאורגנות, שיש להם מיבנה ארגוני ורעיוני ברור, קשה שיבעתיים לפעול נגד רסיסים. הקיים באופן ספונטאני. על פי מצב־רוח והזדמנויות.

יחסי חוץ

יחד נגד הסובייטים

גם ישראל וגם אש"ף מספקים למורידים באפגניסתאן נשק נגד מטוסים

היתכן שיתוף־אינטרסים בין ישראל ובין הארגון לשיחרור־פלסטין, דווקא

(המשך בעמוד 8)

שר של חרות בפתק לשר המערך, על יצחק מודעי:

„הוא קוקו!"

ב אחת מישיבות־הממשלה האחרונות שיגר שר מבוכר, הי־דוע בנימוסיו הטובים, פתק קצר בשפה האנגלית לעמיתו, חבר המיפ־לגה היריבה. הפתק הכיל מישפט אחד בלבד: 'MY GOD, HE'S A NUT-CASE!' („אלוהים, האיש הזה קוקו.").

משגר הפתק הוא איש־חרות. השר הבכיר, המערכניק, קרא את הפתק בישיבות מסויימות הוא שומר על שתיקה מוחלטת, ונראה ונשמע כאילו אינו מתעניין כלל במתרחש. בישיבות אחרות, לעיתים באותו היום, הוא הופך לפתע לדברן כפייתי.

בתוך יממה אחת הוא עלול לקבל החלטה מכרעת, להכין את כל הניירת

„אתה צריך סולם יותר גדול!"

שר־האוצר מודעי
"My God, He's a Nut-Case!"

פעמים אחדות, חייך והטמינו בכיסו.

עבורו לא היה בהערכה קצרה ומבטלת זו משום חידוש. כמו חבריו בממשלה, סבר גם הוא שאין למצוא להתנהגותו של שר־האוצר, יצחק מוד־עי, הסבר רציונלי כלשהו.

● „הפכפך ובלתי־יציב!"

ש רים רבים גורסים שפרשה זו — התנהגותו התמוהה של מנהיג הליברלים, המופקד כיום על המישרד החשוב ביותר בממשלה — היא הבעיה החמורה, האקוטית ביותר של ממשלת פרס.

אמר השבוע שר בכיר ל„ה־עולם הזה":

כולנו מתעסקים 24 שעות ביום עם המפר"ל ועם ש"ס, ומטרידים את האומה כולה בבעיות, שהן על טהרת המיפלגתיות הצרה.

איש אינו טורח להתריע על העובדה, ששר־האוצר, המופקד על המיגזר המכריע במדינה, הוא אדם שאין לו כל שליטה בעצמו ובמעשיו. הוא מונע על־ידי רחפים שאינם בני־כיבוש.

הדרושה, לחזור בו, לרתום את עוזריו המיסכנים להכין ניירת שונה לחלוטין.

גם סיכומים המתקבלים בקבינט הכלכלי משתנים לפתע, ומוצגים באורח שונה לפני ראש־הממשלה, או מזכ"ל ההסתדרות, או גורמים אחרים.

בכל המטלות הקשות שהיו לי בחיי הציבוריים, לא נתקלתי מעולם באיש כזה. הצורך לעבוד עמו מדי יום עולה לי בדמים. אין לו בעיה של אינטלי־גנציה — הוא איש מבריק. אין לו בעיה של מוטיבאציה — הוא מסוגל בהחלט לעבודה קשה. אין לי גם בעיה עם השקפותיו בנושאי כלכלה וכספים — הוא הרבה יותר נבון מחבריו מתנועת־החרות.

הבעיה שלו היא פשוט נפ־שית. מודעי אינו עומד בלחץ של המשימה האדירה שהוטלה עליו. הוא נופל לכל מלכודת, עושה דברים בלתי־אחראיים לחלוטין, כמו הדלפת תוכניתו בעניין מניות הבנקים.

הוא הודיע לעיתונאים הרבה לפני הזמן על כוונתו „לשכנע" אזרחים שלא לפדות את המניות שלהם, כשי־גיע זמן הפירעון.

מעשה מטורף זה. שנראה למודעי כדוגמה למנהיגות נוסח צ'רצ'יל, הורס את כל האמון במשק, וגורם לממשלה להיראות כגורם שאסור לסמוך עליו.

כל המומחים של שר־האוצר ביקשו ממנו שלא ידבר על נושא זה בפומבי. מודעי ציפצף עליהם.

יש לאיש הזה שיגעון־גדלות. הוא בטוח שהוא יודע כל דבר, יותר מכולם. לפעמים נדמה לי שכושרו האינטלק־טואלי הניכר הוא בבחינת „עושר השמור לבעליו לרעתו".

מכל מקום, מודעי האיש, ולא דויד לוי ואפילו אריאל שרון, הם הבעיה העיקרית של ממשלת־פרס. אי־אפשר לנהל מדיניות כלכלית אמיצה והגיו־נית עם איש הפכפך, העומד על סף ההתמוטטות. ובעיקר קשה לנו עם חוסר יכולתו לקבל ולוא גם מילה אחת של ביקורת.

בעית מודעי גורמת לי יאוש. מצד אחד, הוא כאילו המפתח להקמת ממש־לה צרה, אך יציבה, בראשות המערך ובלי אנשי־חרות. מצד שני, מוטב להישען על כל אחד, ובלבד שלא נהיה תלויים במודעי!

עד כאן המונולוג המדהים. הוא מבהיר היטב את המילכוד שאליו הוליך פרס את חבריו במערך.

● סטירת־לחי פומבית

ח וסר האמון בשיקוליו של ראש הממשלה החריף השבוע, דווקא בעיצומו של המשבר הגדול ביחסי מערך־ליכוד.

בשעה שסיעת־הליכוד בכנסת יש־בה בחדר־הישיבות בקומה החמישית, וניהלה פגישה סוערת ביותר, אשר כללה התקפות חריפות על אנשי־המערך, היתה סיעת מיפלגת־העבודה כאילו מחוץ לעניינים.

אנשי־התיקשורת, שצבאו על חדר־הישיבות של הליכוד, לא טרחו אף להעיף מבט לעבר חברי הנהלת סיעת־המערך, שהתלקטו לאיטם בחדרו של יו"ר־הסיעה, רפי אדרי. אדרי עצמו לא קיבל שום הוראות ברורות מפרס, ניסה להתנפח כשומר־סוד ויודע־עניין, ורק הבליט את העובדה שלא היה לו מושג מה בעצם מתרחש. במשבר טיפלו ה„ביג בויס" — פרס, משה שחל, יצחק נבון ועוזי ברעם.

חברי־כנסת ממיפלגת־העבודה היו נבוכים ביותר, ולא ידעו איך להגיב. רבים מהם סברו שיש לצאת בהתקפה קשה על הליכוד, כדי להקדים את הודעת רובריו. כמה מהם רמזו שפרס זקוק לשקט תעשייתי לזמן־מה.

ח"כ אברהם כץ־עוז טען באוזני כל מי שהיה מוכן לשמוע, שהליכוד מגלה חוצפה, אחרי האסון שהמיט על המדי־נה. הוא אף תקף במילים חריפות את סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי. חברו, ח"כ שבח וייס, טען שהמערך שוב שוגה, כשהוא תומך באשכנזים (מפ־ד"ל), על חשבון עדות־המיזרח (ש"ס). הכול רטנו על־כך שפרס אינו מתפנה להסביר לחברי סיעתו את המתרחש, ומפקיר את הזירה הבינמיפלגתית לתעמולה של הליכוד.

שר בכיר ממיפלגת־העבודה הסביר להעולם הזה שראש־הממשלה כועס על הסיעה ועל רפי אדרי, מכיוון שקיבל בתחילת השבוע סטירת־לחי פומבית בישיבת הסיעה.

מסתבר שלפני כשישה ש־בועות הבטיח פרס לאריאל שרון את ראשות הוועדה לע־ריי־הפיתוח!

יש לראות בכך מעשה של התאב־דות מבחינה פוליטית. צעדו של פרס מבטיח לשרון את השליטה על העברת משאבים עצומים לערי־הפיתוח, וקב־לת כל האשראי על כל מיבצע של פיתוח וסיוע לאוכלוסיה, שבכל מיק־רה היא פתוחה למדי לתעמולה ולד־מגוגיה של שרון.

השבוע החליטה הסיעה, שעל פרס לבטל את החלטתו הרת־האסון: על פרס למנות את שר־הכלכלה, גד יעקובי, לתפקיד ראש ועדת־השרים לערי־הפיתוח, או לעמוד בעצמו בראש הוועדה.

פרס הגיב על החלטת הסיעה בחמת זעם בלתי־אופיינית.

ההחלטה הזאת הגבירה עוד יותר את מגמתו לנטרל את הסיעה במידת האפשר, ולהשתמש בשירותיו הטובים של שר־האנרגיה־והתשתית, משה ש־חל, בכל מגעיו הקואליציוניים.

שר אחר מסיעת־המערך הסביר ל־העולם הזה, שפרשת מודעי, ועניין ראשות הוועדה לערי־הפיתוח, מבט־חים ממילא שסופה של הממשלה להתפרק. אין ספק שגם יצחק שמיר ואנשיו מבינים עתה, שהסכם הרוטציה לא יתבצע לעולם, ומכאן עמדתם המיליטנטית־יחסית של אנשים כמו ח"כ עוזי לנדאו, ואפילו דן מרידור.

הממשלה שנועדה להציל את כלכלת המדינה מחולאיה היא חולה מאוד בעצמה. האי־בה הלוהטת בין המיפלגות וב־תוכן, המיבנה הנפשי של כמה שרים בכירים, הבחירות המת־קרבות בהסתדרות, השאפת־נות של אריאל שרון ודויד לוי, המצב הכלכלי המתדרדר והו־לך — כל אלה יימשכו גם הר־בה אחרי שמשבר ש"ס יישבח.

חיים ברעם ■

(המשך מעמוד 7)

במיגזר רגיש ביותר של הזירה הבינלאומית?

רוב הישראלים ישיבו בשלילה על שאלה כזאת. שר־החוץ בממשלת־האחדות אמר בסוף השבוע שעבר, בתוכנית־הטלוויזיה מוקד, שהוא ית־מוך במגעים עם כל שליט ערבי, ובלבד שלא תהיה כל הידברות עם אש"ף. אין ספק שבכך הוא ביטא את מדיניותה המוצהרת של הממשלה, המהווה מיכשול בלתי־עביר לשלום.

מסתבר שישראל ואש"ף מצאו בכל זאת לנכון לסייע לאירגון־גרילה מסוים, המנהל מילחמה אכזרית, לחיים ולמוות, בכובש זה. ולא זו בלבד, אלא שהממשלה הישראלית והנהגת האירגון הפלסטיני שיגרו למחתרת זו את אותו אמצעי־הלחימה:

הדיווח על כך, בשבועון הלונדוני סאנדיי טיימס. הפתיע רק את הת־מימים, שאינם בקיאים בסבך המסועף של הלוחמה הממושכת בדרום אסיה, על אדמת אפגניסתאן. אירגון־המח־תרת המוסלמי, המוג'הידין, מנהל שם מילחמת־חורמה נגד הכובש הסובייטי ונגד ממשלת בברק כארמל, השולט באפגניסתאן בחסדי ברית־המועצות.

התגלית של הכתב הצבאי של סאנדי טיימס, ג'יימס אדאמס, היא מרתקת. אדאמס מדווח שישראל ואש"ף סיפקו למוג'הידין טילי־כתף מדגם סאם 7, כדי להילחם במסוקים הסובייטיים. מסוקים אחדים כבר הופלו באש הטילים, שיוצרו במצריים על פי ידע רוסי, ועברו שיפוצים ושי־פורים משמעותיים בישראל.

גאוות המורדים. המישלוח הראשון של טילי סאם־7 למוג'הידין הגיע לאפגנים ישירות מאש"ף, כנראה דרך איראן. האירגון הפלסטיני, המ־קיים יחסים טובים עם הסובייטים, בי־קש להסתיר עובדה זאת, אבל האפגנים המורדים עצמם הודו בכך בגלוי, אפילו בגאווה.

לאחרונה שודר בתוכנית תעודית בטלוויזיה המיסחרית הבריטית סרט על כך. פרשן־החדשות סאנדי גאל, ושני עוזריו, בילו חודש ימים עם המורדים בהרים החשופים של אפ־גניסתאן, ובאיזורי הגבול הפאקיסתני. הם השתתפו, ואף צילמו, קרבות של אנשי־הגרילה עם הצבא האפגני ה־רישמי ועם הצבא הסובייטי.

גאל הצליח לקלוט קרב טילים. שבו ירו המוג'הידין, ללא הצלחה, במסוק סובייטי, שריחף מעל ראשי המורדים והצוות הבריטי. בתוכנית נכללו גם ראיונות עם שלושה חיילים סובייטים שערקו לשורות המוג'הידין, התאסלמו, ומתחו ביקורת קשה על הכיבוש ועל זוועותיו.

המסוקים קובעים. התגלית העיקרית של אדאמס היא, שגם ישראל ואש"ף משתפות פעולה במאמץ האנ־טי־סובייטי ברדום אסיה.

השנה הקציבה ארצות־הברית 235 מיליון דולר לסיוע צבאי למוג'הידין. חרף העובדה שרבים מראשי אירגון זה תומכים באידיאולוגיה האיראנית האנ־טי־אמריקאית. מומחי הפנטגון לנושאי הביטחון טוענים, במידה רבה של הגיון, שהמאמץ הצבאי הסובייטי נדון לכי־שלון, אם יצליחו המורדים לערער את העליונות האווירית של מעצמת־העל.

השימוש במסוקים חוסך לסובייטים כוח־אדם רב. בלי המסוקים תיאלץ ברית־המועצות לשלוח לאיזורי־הגבול — בפאקיסתאן גרים עתה שלושה מיליון פליטים מאפגניסתאן — עשרות אלפי חיילים. הם ייאלצו לנהל לוחמה קשה ומייגעת באיזור בלתי־מוכר להם, ונגד אוייב נוקשה ביותר. המאמין שמות־גיבורים שולח את החייל המקריב את חייו היישר לגן־עדן ניצחי.

טילי סאם־7 משופרים. המתביי־תים על המסוקים על־ידי קרני אינ־פרא־אדום. מהווים תשובה טאקטית מוחצת לכוח־האש של המסוקים, שהם המכשיר החשוב ביותר לקיום שליטתו של צבא־הכיבוש הסובייטי באפגניס־תאן.

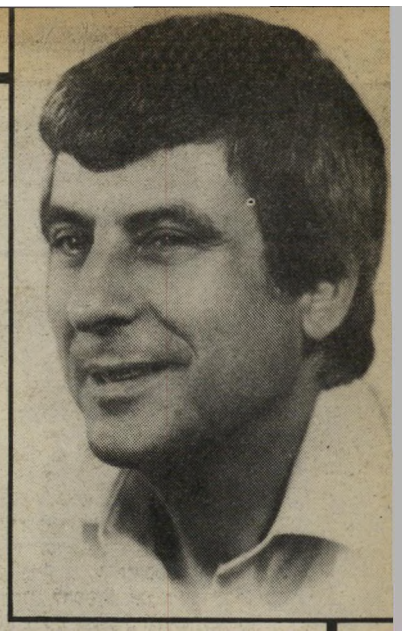

עורך־סקר גיל
בדיקת קרבי־הציפורים

דברים מוזרים מאוד קורים בפירסומים המתיימרים להיום „סיקרי דעת־קהל". הסקר הזה היה מוזר עוד יותר

א חרי הבחירות האחרון בחיזוי תו־צאות הבחירות לכנסת ה־11, אפשר היה לחשוב שסיקרי דעת־הקהל יייעלמו מדפי העיתונות הישראלית.

לסקר אין רגליים

בכל מערכות־הבחירות שעד כה נחלו סיקרי דעת־הקהל כישלון מביש. פה ושם הצליח מכון מסויים להתקרב לתוצאות — אך בבחירות הבאות נחל אותו המכון שוב כישלון מוחץ, דבר המעורר את החשד כי הצלחתו היחידה היתה פרי המיקרה, כמו במיפעל־הפיס.

בסך הכל דומים הסקרים לחיזויים אסטרולוגיים, או לניחושי הטוטו. לעי־תים אף נדמה כי הכוכבים מדייקים הרבה יותר מאשר הסקרנים.

אך הסקרים לא הטביעו את עצמם בים של מיספרים, אלא ממשיכים כאי־לו לא קרה דבר.

הנה, למשל, סקר שפורסם בשבוע שעבר בעיתון הארץ, מטעם מישאל פור"י. הכותרת: „אם פרישת ש"ס תפיל הממשלה ויהיו בחירות, הליכוד ייחלש והמערך יחזוק."

זה חשוב ומעניין. על מה זה מבוסס?

התוצאות פורסמו בצורת טבלה. לכאורה, הכל בסדר. נאמר מה היו התוצאות בבחירות לכנסת ה־11, מה אומר המישאל החדש, ומהו ההבדל בין שני המספרים.

ורק עיון מדוקדק, מעבר למה שיכול לעשות הקורא הממוצע, מגלה שזוהי אחיזת־עיניים.

● האזרחים הערביים — יוק!

ב בחירות לכנסת ה־11 עברו 15 רשימות את אחוז־החסימה, וזכו בייצוג בכנסת. בטבלה של פור"י יש רק 10 פריטים — גם בטור המראה את התוצאות לכנסת ה־11.

מוזר?

תמונה מוזרה עוד יותר מתקבלת כאשר טורחים לחבר יחד את האחוזים בשני הטורים. הטבלה, המתיימרת להראות את התוצאות של הבחירות לכנסת ה־11, מסתכמת ב־91.8, ואילו המישאל לכנסת הבאה מסתכם ב־88.3%.

מה ההסבר? אין הסבר. אי־אפשר גם לנחש. למשל: אם מנכים מסך־הכל של הקולות הכשרים לכנסת ה־11 את מיספר הקולות שניתנו לרשימות שלא עברו את אחוז־החסימה, עדיין נותרים כ־97%. מה קרה להפרש? לאן נעלמו האזרחים המיסכנים, הכלולים באחוזים החסרים?

הרשימות שזכו בייצוג בכנסת ה־11, ושנעלמו מן הטבלה של פור"י, הן שלוש. יחד, רשימתו של עזר וייצמן, אלה בסקרים. באופן שרירותי, את מיספר המנדאטים שהם זכו בהם בבחירות האחרונות. גם זה היה מעשה שארלטאני, שהרי אין כל ביטחון שרשימה תזכה בפעם הבאה במה שזכתה בפעם שעברה. ומאחר שלא נאמר שזוהי הערכה בלבד, ושאין לה מדוע זה לא צויין במפורש? הרי זוהי עובדה חשובה ביותר להבנת המפה הפוליטית הנוכחית. או שמא מפ"ם כלל לא נכללה בסקר, כמו הרשימה המתקדמת ורק"ח? ואם כן, האם העלייה של ר"ץ בטבלה אינה נובעת פשוט מהעדר מפ"ם בה? מה היה קורה לר"ץ אילו הופיעה מפ"ם? האם היתה אז עולה או יורדת?

	משאל	כנסת 11	השינוי
מערך	37.8	37.1	+0.7
ליכוד	26.7	31.9	—5.2
התחיה	4.9	4.0	+0.9
מפד"ל/מורשה	4.5	5.1	—0.6
ש"ס/אגו"ד	4.8	4.8	—
שינוי	1.7	2.6	—0.9
ר"ץ	3.7	2.4	+1.3
תמ"י	0.4	1.5	—1.1
אומץ	0.9	1.2	—0.3
כך	2.9	1.2	+1.7

הטבלה של פור"י ב„הארץ"
מפ"ם? יוק!

● איך נעלמה מפ"ם

א ך הדברים אינם מוגבלים לשתי רשימות. מחיקתם של האזרחים הערביים מן המפה הדמוקרטית יש לה השלכות רחבות יותר.

למשל: הטבלה משווה את תוצאות המערך בבחירות לכנסת ה־11 עם תוצאות המישאל, וקובעת שיש עליה של 0.7%. יפה. ואולם: בבחירות לכנסת ה־11 זכה המערך בשלושה מנדאטים מקולות הערביים: אם הערבים לא נכללו בסקר הנוכחי, איזה ערך הש־תנה הדבר על מה לסמוך, היה בכך אחיזת־עיניים.

הפעם הרחיק פור"י לכת והעלים את עצם קיום הרשימות, יחד עם המחדל שגרם לכך.

לגופו של עניין, אי־עריכת מישאל במיגזר הערבי הוא שערוריה מדעית וציבורית. מבחינה מדעית, העלמת ציבור העולה על 10% מציבור הבוחרים משבש לחלוטין את התוצאות. ומב־חינה ציבורית, אי־ההתייחסות לאזרחים הערביים היא שערוריה, המבטאת גישה גזענית יותר מכל דבר אחר. שהרי אין שום בעיה בישראל של 1984 לערוך סקר ברחוב הערבי כמו ברחוב היהודי. סקר בנצרת הערבית אינו מסובך יותר מאשר בנצרת העילית, או במיגדל־העמק.

● „גרגרים של מלח"

ב ראש מבון פור"י עומד רפאל גיל. הוא הודה בלי היסוס בכל הליקויים האלה, והשתדל להסבירם.

קודם כל, בעייה טכנית פשוטה: מחשב איי־בי־אם קולט רק 12 תשובות. מכיוון שיש גם תשובה של „לא מצביע" ו„נמנע", נשאר מקום רק ל־10 מיפלגות. כך זה — מי שאין לו מקום, נעלם מן הסקר. כך נעלמה מפ"ם. וכך צורפו יחד המיפלגות הדתיות.

הסקר אינו כולל שני ציבורים: הציבור הגדול של האזרחים הערביים, והציבור הקטן של הקיבוצים. מכיוון שמפ"ם שואבת הרבה קולות מן הקיבוצים שלה, היא היתה מועמדת טובה לאי־הכללה — אף שהדבר משבש, כמובן, לגמרי את התוצאות.

כך גם נפסלו הרשימה המתקדמת ורק"ח, שמרבית קולותיהם באים להם מן הסקטור הערבי. גם זה משבש לחלוטין את התמונה. מה גם שהקולות הערביים של המערך דווקא נכללו בטבלה, בטור התוצאות לכנסת ה־11 — אך לא בתוצאות הסקר החדש. המסקנה המתבקשת: המערך אכן עלה לפי סקר זה ב־3% ויותר, אך הדבר לא נאמר, וכך הוטעה הציבור.

מדוע אין עורכים סקר במיגזר הערבי? אין כל בעייה לעשות כן — אלא שהדבר עולה בכסף. אין לכך תקציב. הסקרים המתפרסמים בעיתו־נים ממומנים רק בחלקם על־ידי העי־תונים עצמם, הרואים בעצם הפירסום מתן פירסומת למכוני־הסקר.

אומר גיל: „צריכים להתייחס אל הסקרים האלה בהסתייגות מסויימת." (גיל השתמש בביטוי האנגלי: „לאכול אותם עם גרגיר של מלח.")

הצרה היא שהציבור הרחב אינו יודע כי הסקרים האלה אינם רציניים, גם לדידם של עורכיהם. הקורא — וגם העסקנים המיפלגתיים והפרשנים — מתייחסים אל הסקרים כאל אורים ותומים, מסיקים מהם מסקנות ומוש־פעים מהם. ובכך יש סכנה אמיתית לתהליכים הדמוקרטיים.

לאור מצב זה מן הראוי לחדול מן הסקרים האלה, ועל אחת כמה וכמה לחדול מפירסומם.

או לציין בעת הפירסום: „זהו מיש־חק. נא לא להתייחס לזה ברצינות."

● היכן הדתיים?

ע יון נוסף מגלה דברים מוזרים גם לגבי הדתיים.

מדוע, למשל, צורפו אגודת־ישראל וש"ס ביחד, ונקבע שאין אצלן שום שינוי? הרי איש אינו קובע במישאל שהוא מצביע בעד ש"ס/אגו"ד. אדם מצביע בעד רשימה אחת.

מתעורר החשד שגם המיגזר שאליו שייכות מיפלגות אלה כלל לא נבדק, מחוסר כלים, וכי המיספרים האלה אינם אלא העברת המיספרים הקודמים לסקר החדש. אם כן, זהו מעשה שלא ייעשה, מבחינה מדעית, מפני שהדבר לא צויין. חוץ מזה — אם זה כך, מניין ההפלייה בין הרשימות החרדיות האלה ובין רק"ח והרשימה המתקדמת?

מיסתורי עוד יותר מצבם של מה שנקרא בסקר „מפד"ל/מורשה". אלה הן שתי מיפלגות נפרדות, הנתונות במצב מילחמה ביניהן. קשה להניח שמישהו מוכן להצביע בעד שתיהן כאחת. אם כן, מדוע לא נאמר כמה קיבלה כל אחת מהן בנפרד? או שמא לא נכללו גם אלה במישאל דעת־הקהל, והמיספרים נקבעו באופן שרי־רותי? ואם כן, מה פשר השינוי בשיעור ה־0.6%?

הנדון:

איך התחילו צרותיו של שלמה כהן, ולאן הובילו

מה מעיק על כהן

שלמה כהן היה אדם נורמלי. היתה לו אשה, שלומית, ושלושה ילדים נחמדים. הוא היה טכנאי מעולה, והתפרנס בכבוד. לאשה היו בגדים יפים, הילדים הלכו לבית־הספר כשהם מצויידים בכל טוב, והאוכל היה מצוי על השולחן בשפע.

עד שקרה המיקרה של הגנב.

לא ברור אם אכן היה גנב. אבל באחד הימים, כאשר חזר שלמה כהן הביתה, נראו על הדלת סימנים אשר יכלו להעיד על נסיון של פריצה.

כהן נרעש. נסיון של פריצה לביתו? הרי הגנב יכול היה לפגוע באשתו ובילדיו החמודים!

הוא הסיק מיד את המסקנה המתבקשת. הוא הזמין מומחים, ואלה המליצו לפניו על מערכת מסועפת של דלת פלדה, מכשירי־אזעקה וחלונות מיוחדים.

זה עלה בכסף רב. אבל לא היתה ברירה. כהן הודיע לאשתו שבשנה השוטפת לא יקנה איש מבני־המישפחה בגדים חדשים.

מה יש? הביטחון חשוב מן לבוש!

■ ■ ■

אבל זאת היתה רק ההתחלה.

הרעיון שזרים יפרצו לביתו, יגנבו ויתנכלו לו, לא נטש אותו.

אמנם, מערכת־הביטחון היתה בסדר. אבל הגנבים הם אנשים מתוחכמים. מה יהיה אם אחד מהם יתחכם למערכת ויצליח להערים עליה?

כהן, צנחן לשעבר, לא היסס. הוא הלך לחנות וקנה לו אקדח טוב ו־50 כדורים. „עכשיו נראה אתכם, מנוולים!" מילמל.

אבל כעבור כמה ימים התגנב לליבו חשש. אקדח אחד? מה זה יועיל, אם תבוא חבורה שלמה של גנבים מזויינים? גם אם יצליח לפגוע באחד מהם, יחסלו אותו האחרים, ומישפחתו תישאר מיותמת, הפקר לגנבים.

לכן הלך כהן ליפו, הסתובב בסימטאות עד שמצא קשרים עם אנשי העולם התחתון. הוא קנה מהם, במחיר כבד, רובה קלצ'ניקוב ותחמושת. „עכשיו שיבואו!" הצטחק. „צרור אחד וטרררר — וכולם מחוסלים!"

כל זה עלה בכסף רב. תקציב־הביטחון של כהן נגס במצב המישפחה. איש לא קנה עוד בגדים, איש לא קנה נעליים. על נעלי הילדים הדביקו טלאים.

אבל הרי הביטחון חשוב מן הנעליים.

■ ■ ■

באותו הזמן התחילו צרותיו של כהן בעבודה.

כשהיה בעבודה, חשב על המצב בבית. מה יהיה אם יבואו הגנבים דווקא כשהוא עובד במיפעל?

מה הטעם בקלצ'ניקוב, באקדח, במערכת־האזעקה, בדלת־הפלדה, אם הגנבים יבואו באמצע היום, ויפתיעו את אשתו המסכנה והילדים?

כהן התחיל להיעדר מן העבודה. מפעם לפעם. בהתעוררו בבוקר, קיננה בליבו ההרגשה הסתומה שהנה, זהו היום. היום הם יבואו. המנוולים. כדאי להישאר בבית, לקרב את פניהם ולהפתיע אותם. יורה מי שיורה ראשון.

המעביד ניכה את ימי־ההעדרות משכר־העבודה, ואיים לפטר את כהן. הוא גם לא זכה עוד בקידום בעבודה. שכרו נשחק.

אך מבחינה ביטחונית, העריצו אותו הכל. לא היתה בכל השכונה דירה כל־כך מוגנת כדירת כהן, ששימעה יצא ברבים.

■ ■ ■

אשתו של כהן, שלומית, התייחסה תחילה בהבנה רבה למעשי בעלה. אך כאשר נשארה בבית בלי כסף, השתנה בהדרגה יחסה.

בערב. אחרי שהילדים הלכו לישון, התפתחו בבית ויכוחים מרים.

„זה לא יכול להימשך ככה," אמרה שלומית. „אין כסף לבגדים. הילדים הולכים בסמרטוטים ומתביישים בבית־הספר! הם כבר לא לומדים כמו שצריך!"

„או מה את רוצה? שהגנבים יבואו ויהרגו אותם במיטה?" התרתח בעלה.

„די באקדח אחד," השיבה שלומית. „אתה לא צריך מחסן שלם. ומה זה הכלי המוזר הזה בארון, שהבאת אתמול?"

„זהו טיל לאו," הסביר שלמה בנאווה. „כשהם יבואו, אני אפוצץ להם את הראש!"

„אין לי כסף למכולת," התלוננה האשה. „יש לנו אוברדראפט בבנק, החסכונות נעלמו, ואני לא יודעת מה נאכל בעוד שבוע."

„העיקר זה הביטחון," אמר שלמה והלך לישון.

■ ■ ■

בלילה עלתה בראשו של כהן מחשבה נוראה: מה יהיה אם הגנבים יבואו אליו מן המירפסת של השכן? ילד יכול לקפוץ ממירפסת למירפסת. והשכן הוא חדל־אישים. אין לו אף מקל בבית.

אחרי שחשב על בעיה זו במשך כמה לילות, הבין כהן שאין לו ברירה. הוא מוכרח להגן על עצמו ולחסום את מירפסת השכן.

הוא לקח את האקדח, סרין לדירת השכן וחסם את הדלת למירפסת.

השכן מחה, צעק, ולבסוף גם התפתחה תיגרת־ידיים.

כאשר איים השכן לקרוא למישטרה, שם כהן את האקדח אל ראשו ואמר לו: „זה יהיה הסוף שלך: מילה אחת למישטרה, ואתה גמור! אבוא עם הקלצ'ניקוב ואחסל את המישפחה שלך!"

השכן לא התלונן. אך בינתיים עלה על דעתו של כהן שגם מלמעלה יכולה להיפתח הרעה. הגנבים עלולים לפרוץ לדירה שמעליו, להשתחל ממנה אל חלונו ולפרוץ לדירתו. ואולי נמצאים שם הגנבים כבר ברגע זה עצמו, ואך ממתינים להזדמנות?

הוא לקח את הקלאצ'ניקוב, דרך אותו ופרץ לדירה העליונה. את הדייר הנדהם דחף הצידה ובדק את כל הדירה, פתח ארונות, הציץ מתחת למיטות והפך מגירות.

„כדאי לך לתת לי את מפתח הדירה שלך," אמר לשכן מלמעלה, „אני צריך לבוא הנה כל כמה זמן ולבדוק אם אין כאן גנבים. אם לא אוכל לפתוח את הדלת, אצטרך לפרוץ אותה בכוח!"

השכן הרועד מסר לו את המפתחות.

■ ■ ■

השכנים שהתייחסו לפניכן אל כהן כאל איש מן היישוב, התחילו, כמובן, לשנות את יחסם אליו.

מדי פעם תפסו את אשתו של כהן במדרגות ותבעו ממנה לרסן אותו. שלומית המודאגת ניסתה להגן עליו.

„אתם צריכים להבין," אמרה. „שהיתה לו טראומה. כשהיה ילד סיפר לו אביו שסבא שלו נהרג על־ידי גנבים, שפרצו לדירתו. זה היה בחוץ־לארץ לפני הרבה זמן. אבל זה עשה עליו רושם כביר, וצריכים להתייחס אליו בהבנה."

אבל השכנים לא רצו להבין, והתחילו להתנכל למישפחה בדרכים שונות. כשנתקלו בכהן, שלחו בו מבטי־איבה ומילמלו איומים סתומים. בייחוד אחרי שהכניס לבית שני כלבי דוברמן רצחניים, שנשכו את ילדי השכנים.

זה הדאיג את כהן. בעצמו לא חשש מפני השכנים, מפני שעכשיו לא יצא עוד מן הבית מבלי לשאת אקדח, קלצ'ניקוב ושני רימוני־יד. אבל הוא דאג לאשה ולילדים. שמא יתנכלו להם?

לבן מיעט לצאת לעבודה וסייר בבית, כדי להרתיע את השכנים. הוא גם ליווה את הילדים לבית־הספר, ואת האשה לסופרמארקט. מה שבטוח, בטוח.

■ ■ ■

בינתיים הידרדר המצב הכלכלי של המישפחה לשפל המדרגה.

ההכנסות קטנו עוד ועוד. כדי להאביל את המישפחה, לספק לה את מינימום הלבוש ולשלם לרופא־השיניים, היה צורך ללוות, ובבר לא היה ממי.

למרבה המזל היה לשלמה דוד עשיר, וזה העניק לו מדי פעם סיוע. אבל גם לדוד נמאס, אחרי זמן־מה. הוא הוסיף לתת לו כסף, אבל דרש תמורה. מדי פעם, כשהיו לו צרות בעסקיו, הזמין את כהן כדי שזה ירתיע את המתחרים ויפחיד אותם קצת. זה הקטין, כמובן, עוד יותר את יכולתו של כהן לעבוד ולהשתכר.

הגיעו הדברים עד לידי כך שהאשה התמרדה. „זה מוכרח להיפסק!" אמרה. „אני דואגת לילדים ולדירה לא פחות ממך, אבל אתה פשוט מגזים. מה הטעם שיהיה לנו כזה ביטחון, אם אין לי אוכל בשביל הילדים והם לא הולכים לבית־הספר? את הטלפון כבר ניתקו, את החשמל עומדים להפסיק, את הילד יזרקו מן הגימנסיה: לאן נגיע? לך תסתדר עם השכנים ותעשה שלום!"

„שטויות," אמר כהן, וניצוץ מוזר נדלק בעיניו. „העיקר זה הביטחון!"

■ ■ ■

עד כאן הסיפור על מישפחת כהן, סיפור שבא, כמובן, לתאר את מצבה של מדינת־ישראל.

לא התכוונתי לתת כאן שיעור בתורת־הנפש, אם כי זה נראה כך. הצד הפסיכיאטרי של הפרשה הוא נושא כשלעצמו, ויטפל בו מי שירצה.

בדעתי היה לכתוב כאן שיעור בכלכלה דווקא.

שיעור שאינו מופיע בספרי הפרופסורים, ושגם בומה שביט אינו מרצה עליו בתשדיר־השרות שלו בטלוויזיה.

הכלכלה של מדינה אינה שונה מכלכלה של מישפחה. כל מה שנכון לגבי מישפחתך, נכון גם לגבי מדינתך.

אין צורך בפרופסורים לכלכלה כדי להבין את הדברים. להיפך, נדמה לפעמים שלימוד תורת־הכלכלה באוניברסיטה משבש את השכל הישר של הקורבן.

מסגר בקריית־שמונה יכול להבין את הדברים בדיוק כמו מהנדס ברמת־אביב; הבנתו של עסקן מעתלית אינה עולה על זו של עוזרת־בית ביהוד.

הם צריכים רק להסעיל לגבי הבעיות הכלכליות הגדולות את אותה חוכמת־חיים פשוטה שהם מפעילים בחייהם היומיומיים.

■ ■ ■

למדינת־ישראל, כמו למישפחת כהן במשל, יש הכנסה מוגבלת. את הכסף הזה אפשר להוציא רק פעם אחת.

אם מישפחת כהן מוציאה שליש מהכנסותיה על תשלום חובות, ושליש על ביטחון דירתה, לא נותר לה אלא שליש לכל שאר הצרכים — אוכל, לבוש, מים, חשמל, חינוך, קופת־חולים, תמיכה בהורים הזקנים, רופא־שיניים וגם חיסכון לעת־זיקנה. זהו בדיוק מצבה של מדינת־ישראל.

ביטחון זה דבר חשוב. אין כל רע בכך ששלמה כהן רוצה להבטיח את שלום אשתו וילדיו. אבל כאשר הוא חותר לביטחון מוחלט, הוא מתחיל להשתגע. אין גבול לביטחון.

מדינת־ישראל נתונה מזמן במצב של שיגעון מתקדם — כמו שלמה כהן.

כאשר ראש־הממשלה מברבר בלי־הרף על היציאה מלבנון, ומתנה אותה בתנאים שפשוט אינם ניתנים להשגה („ערובות ביטחון", „יוניפי"ל ליד האוואלי", „התפרסות של צד"ל" והצעות־הבל דומות) הוא פשוט אומר: אנחנו נמשיך להוציא מיליון דולר ליום כדי להישאר במקום.

כאשר אנשי גוש־אמונים ערוכים מיצעדים בגדה, בחסותם של מאות חיילי־מילואים שנקרעו ממקומות־העבודה שלהם כדי לשמור על טפילים אלה, הם רוצים שהממשלה תמשיך להוציא שני מיליון דולר ליום עבור ההתנחלויות.

כאשר שר־הביטחון מסרב לערוך קיצוצים ממשיים בתקציב־הביטחון וממציא סכנות מתחת לאדמה, הוא מבקש שנוציא בין 10 ל־20 מיליון דולר ליום עבור החזקת מכונת־מילחמה כבירה, שגם מעצמה תעשייתית גדולה אינה יכולה להרשות אותה לעצמה.

כאשר חולמים על כורים גרעיניים, ייצור מטוסי־קרב, הזזת הרים וחפירת תעלות, כאילו היינו מעצמה עולמית, זה בא במקום אוכל, לבוש, חינוך וסעד.

בסוף נלך יחפים במיצעדי־ביטחון, נשב רעבים בטנקים ונטיל על בורים להסעיל מחשבים של מערכות־נשק אולטרא־מתוחכמות.

■ ■ ■

אומרים לנו שאיננו עובדים די, שעלינו להרק את החגורה. שאיננו מסוגלים לפרנס את עצמנו.

כל זה שקר. אנחנו מיטיבים לעבוד מן הפועלים במדינות מערביות רבות. ואנחנו מקבלים את מחצית השכר שמקבל עבור אותה העבודה עובד באירופה המערבית.

אם ככל זאת אין מצרינו יכולים להתחרות בשוקי העולם. הרי זה בגלל סיבה פשוטה לגמרי: אנחנו משלמים מיסים עצומים כדי לפרנס את מכונת־המילחמה, ומיסים אלה מנפחים את מחירי מוצרינו. האינפלציה, האבטלה והפער במאזן־התשלומים נובעים כולם מסיבה אחת זאת, וכך גם צרות פועלי אתא וכל השאר.

שלמה כהן יגיע, בסופו של דבר, לאישפוז. לאן נגיע אנחנו?

מיבצע הטרור

ועד מגיני הטרור היהודי ערך צעדה — מאות חיילים גויסו כדי להגן עליהם, והמטרה השגה: שפיכת דם

"רבותי, **אני מצטער**, מרגע זה אני מכריז שהשטח סגור, אני מבקש מכולם להפסיק לצלם ולפנות את האזור." סגן־אלוף ברוך, מושל יהודה, התחיל לפנות את העיתונאים מן הכביש הראשי, ליד מחנה־הפליטים דהיישה, מדרום לבית־לחם. באותו הזמן עסקו חיילים במרים, עם נשק בידיהם, בחיפושים ובמעצרים של נערים צעירים, החשודים ביידוי אבנים על מכוניות בעלות לוחיות־זיהוי ישראליות. שתי מכוניות כאלה נפגעו באותו יום ושני נהגיהן נפצעו בפניהם ונחבשו.

היה ברור מראש שהיום הזה, היום החמישי, חג־החנוכה, לא ייגמר טוב.

נציגי המתנחלים ביקשו לפני כמה שבועות אישור משילטונות־הביטחון

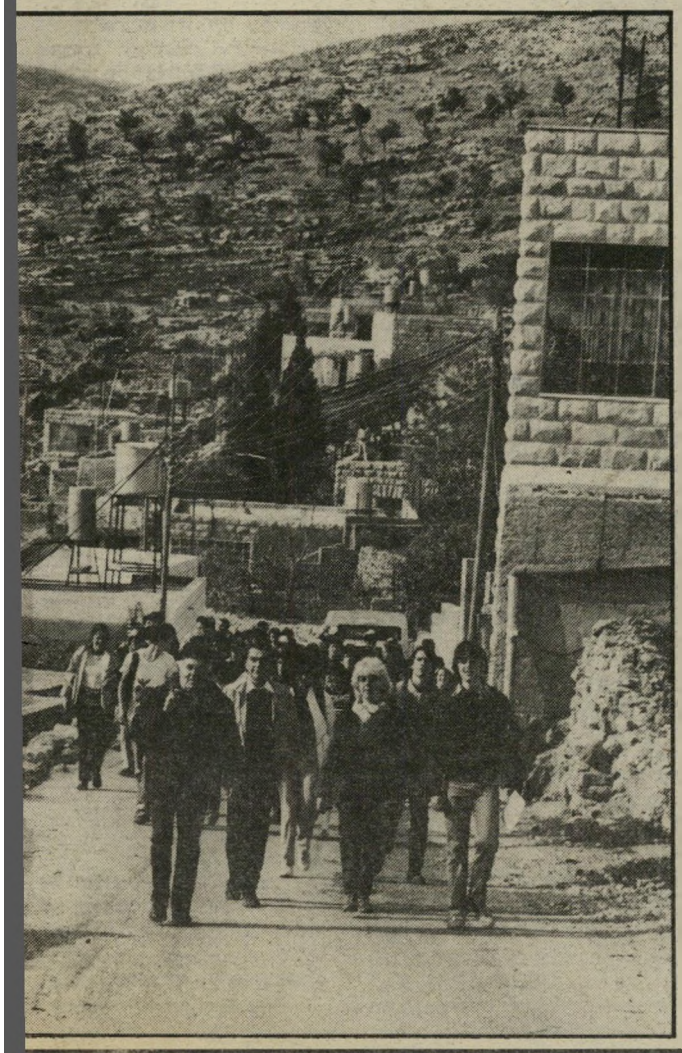

חיילים בשפע מאות חיילי מילואים הובאו במיוחד כדי לשמור על מיצעד המתנחלים. חלק מהם יצרו חומה חיה ליד דהיישה (בתמונה), כדי למנוע עימות. בתמונה משמאל: הטיול בכפר ארטס, ליד בריכות שלמה. בתמונה העליונה: חייל צופה אל דהיישה.

בגדה־המערבית לערוך תהלוכה, או טיול, מבריכות־שלמה, דרך מחנה־הפליטים דהיישה אל אזור כרמיזאן. הטיול, כך הודיעו, נערך לזיכרם של רוויטל סרי ורון לוי, שנרצחו ליד מינזר כרמיזאן לפני מיספר שבועות. האישור, למרבית הפלא, ניתן, למרות שאת הטיול אירגן גוף הנקרא: ועד הפעולה למען העצורים ומישפחותיהם וועד מישפחות קרבנות הטרור. האישור ניתן, למרות שהרב משה לווינגר יושב כבר זמן רב מול מחנה־הפליטים דהיישה ומהווה פרובוקציה יומיומית לתושביו.

עיט־הסלעים. ביום החמישי ב־בוקר העמידו המתנחלים שולחן, בצד השביל המוליך אל בריכות־שלמה. על השולחן היה חומר־הסברה רב, הנוגע רובו ככולו לאירגון הטרור היהודי. שם גם אספו תרומות למען עצוריו ובני־מישפחותיהם.

המארגנים היו שם כבר משעות הבוקר המוקדמות, רובם עם נשק צה"לי תלוי ברישול על כתפיהם, מעילים חמים, כיפות סרוגות וציציות לבנות מתבדרות ברוח הקרה של הרי־יהודה. הם עמדו וחיכו לאוטובוסים שיביאו את המוני המזדהים מהשפלה, מקריית־ארבע ומן ההתנחלויות בגדה־המערבית.

המארגנים גם הכינו דף־הסבר לטיול ועליו הכותרת: „ובשביל היורד מכרמיזאן הטיול נמשך," כשהכוונה היא לטיולם של רוויטל ורון, שנקטע באכזריות כשהם, המתנחלים, ממשיכים אותו למרות הכל.

בראש דף־ההסבר נאמר: „מסלולנו עובר בחלק המרכזי של הרי־יהודה, בין אתרי נוף, טבע והיסטוריה. המסלול יתחיל בבריכות־שלמה, יעבור את הר מריר (מסרק־האורנים מעל דהיישה), יעפיל להר גילה וירד אל תורשת כרמיזאן, סמוך למקום בו נרצחו רוויטל סרי ורון לוי ז"ל, וסמוך למקום קינון עיט־הסלעים — עוף דורס נדיר בארץ, שזהו מקום קינונו היחידי ב־אזור. סיום המסלול בשכונת גילה, השכונה הדרומית של ירושלים."

כל מטייל קיבל דף־הסבר כזה, עליו היתה משורטטת מפה סכימטית של המסלול והסבר קצר על כל אתר ואתר.

כיפות ושביסים. המתנחלים התארגנו. כרי שהפגנת תמיכה זו באירגון הטרור היהודי, תהיה גדולה ככל האפשר. אך יחד איתם היה צריך גם צה"ל להתארגן, עם כוחות־הביטחון האחרים, כדי לשמור על שלומם של המפגינים. מאות חיילים הובאו באופן מיוחד לאזור. רובם הגדול אנשי־מילואים שגוייסו והובאו לאזור כדי להגן על הפגנה מוזרה, שהתוצאה שלה היתה ברורה מראש — גרימת פרובוקציה בשטח שהוא פרובלמטי במילא, והרגות תושבי האזור דרכו עברה התהלוכה.

הטיול יצא מבריכות־שלמה, על כביש צר, המוליך אל הכפר ארטס, כפר מוסלמי יפהפה, הבנוי על צלע ההר ומשקיף על נוף משגע של וואדי ירוק, שחלקו מעובד ובנוי טרסות־טרסות מעשה עבורת־יד.

על הכפר עצמו היה כתוב מעט מאוד בדף־ההסבר למטייל: „בכפר ארטס, נעשה נסיון להתיישבות על־ידי קבוצת נוצרים ויהודים מומרים, בא־מצע המאה הי"ט. הקבוצה התפרקה וכיום תושבי הכפר הם מוסלמים."

תושביו המוסלמים של הכפר ארטס הערידו שלא להיראות ברחובותיו הצרים באותו היום. זמן קצר לפני שהגיעה התהלוכה של חובשי הכיפות והשביסים, מיהרו התושבים להסתגר בבתים, כשהם מציצים מבעד לחלונות על הכובש הישראלי שיצא למסע של הפגנת נוכחות בתוך כפרם השלו.

והמטיילים, רובם הגדול ילדים בחופשת־חנוכה, עם או בלי הוריהם, הלכו בכביש הצר עם תרמילים ומימיות, כמו טיול שנתי של תנועות־נוער, אלא שהפעם לא הראו להם את הארץ, אלא הראו אותם לארץ, „למען יראו וייראו".

על כף היד. נקודות־הציון הבאה במסלול היתה הר מריר: כאן נגוח בחורשת העצים יפי־הנוף — עצי אורן־הסלע, הגדלים כאן באופן טיבעי ומגיעים לגודל מרשים. עצי אורן אלו יוצרים צורה של מסרק הנראה במבט מרחוק, הדומה למסרק המפורסם בבית־מאיר, ואכן קיבלה חורשה זו את הכינוי „מסרק דהיישה".

כף נכתב בדף־ההסבר. למעלה על ההר כבר היו כמה מכוניות צבאיות וכמה חיילים עם נשק, שעמדו וצפו בתהלוכה המתקרבת. ג'יפ קטן של המתנחלים, ובו מארגני ההפגנה, נסע הלוך ושוב לאורך המסלול. יושביו היו גם הם מצויידים בנשק.

הר מריר משקיף על מחנה־הפליטים דהיישה מן הצד הצפוני שלו. מלמעלה מונח מחנה־הפליטים כמו על כף יד, והוא נראה שליו באותו יום, מיסגר בולט במרכזו ומסביבו בתים קטנים וצפופים. כאן עצרו המטיילים למנוחה, כשהם יושבים על צלע ההר ומשקיפים על הפליטים מלמעלה. המבוגרים הסבירו לילדים הקטנים על הסכנה הרבה החבויה בתוך מחנה־הפליטים ועל תושביו, „שרובם מרצ־חים."

בדף־ההסבר היה כתוב: „מכאן נצפה למטה, לכיוון מחנה־הפליטים דהיישה. פליטים אלו התגוררו בכפרים באזור השפלה, לוד ורמלה, ולאחר מילחמת־השיחרור יושבו כאן על־ידי השילטון הירדני. האדמה, עליה שוכן המחנה,

(המשך בעמוד 12)

פרובוקציה קבועה

הרב משה ל־ווינגר מתגורר כבר שבועות רבים במכונית מול מחנה־הפליטים דהיישה ומהווה פרובוקציה קבועה לתושביו. בתמונה: הרב ליד המחנה, כשלפניו מכונית שנפ־געה מאבן שנזרקה ושימשתה הקידמית מנופצת.

„סלקו אותו!"

פצוע שנפגע בפניו מידוי אבן, שנזרקה לעבר מכוניתו, צעק שיסלקו את לווינגר מהמקום ואז, כך אמר, לא יקרו יותר דברים כאלה (לא יזרקו יותר אבנים).

אם מוכית

אמו של בחור מדהיישה שהובל למעצר (משמאל) מתחננת לפני קצין צה"ל שלא יקח את בנה, כיוון שלא זרק אבנים. האם הוכתה בידי מתנחל בשם ערמוני, שהוא עובד מישרד־הפנים. החיילים הרחיקו אותו משם, ואחר־כך לקחו את הנער הצעיר (במרכז התמונה) לחקירה.

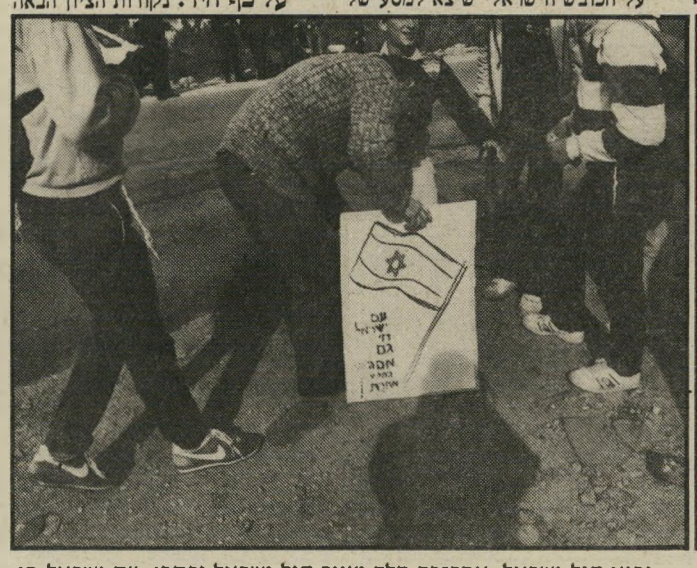

דגל נגד דגל

שני אנשי או"ם עמדו ליד מחנה־הפליטים, כשעל מכוניתם דגל האו"ם. מאיר אינדור (בתמונה מימין, עם הכיפה), צעק עליהם שיורידו את הדגל ולא, הוא יביא דגל ישראל. אחר־כך הלך וצייר דגל ישראל וכתב: „עם ישראל חי גם עם ה־U.N. החליט אחרת." אך כשבא להניח את הדגל (בתמונה משמאל) הסתלקו אנשי האו"ם. הוא, בכל זאת, הניח את הדגל.

(המשך מעמוד 11)

שייכת ליהודים. צורת הבנייה הצפופה של מחנות־הפליטים נועדה מעיקרה להנציח את בעיית הפליטים ולמנוע את שיקומם, כדי שישמשו גורם לתסיסה ולהפרת השקט והביטחון. לאחרונה עלה מחנה־הפליטים דהיישה לכותרות, בעיקבות אירועי זריקת אבנים וירי על תחבורה יהודית, ומכאן אף יצא רוצחם של רויטל סרי ורון לוי ז"ל. מן הראוי שאכן השילטונות ינקטו באמצעים המתאימים להשלטת סדר וביטחון מוחלטים ולהבטחת התחבורה היהודית בכביש ירושלים־חברון."

ילדים רבים חובשי כיפות עברו כאן שטיפת־מוח מעשית מעל מחנה־הפליטים שהפך סמל של הכיבוש.

מלמעלה אפשר היה להבחין במכונית הכתומה בה מתגורר הרב משה לווינגר.

„עם ישראל חי!" בינתיים היה מחנה־הפליטים שקט, אך בתוכו התחממה האווירה.

ומן הר הגבוה הוביל המסלול את המטיילים למטה לכביש הראשי ירושלים־חברון, כשהם הולכים צמודים כמעט לשורת הבתים הצפוניים של דהיישה. לאורך צלע ההר, מטרים ספורים מן הבתים של המחנה, ישבה שורה ארוכה של חיילי מילואים, כגדר חיה המפרידה בין המחנה לבין המטיילים. למטה על הכביש עצמו עמדו כוחות גדולים של צבא ומישטרה. וגם שני שוטרים שכל תפקידם היה לעצור בכל כמה דקות את התנועה ולאפשר למטיילים לחצות את הכביש.

במשך שעה ארוכה־ארוכה ירדו קבוצות קטנות של ילדים ומבוגרים, לאט־לאט, במורד ההר התלול. כשהם שולחים מבטי ארנות לעבר הבתים העלובים של דהיישה, שבכיסה התגודפפה מעל גגותיהם. גם קבוצה עם רגל ירדה באיטיות רבה, כשהרגל מתנופף ברוח הקרה, כמו תהלוכת־ניצחון מסכיב למחנה הכבוש.

היתה שעת צהריים, ופועלים, תושבי מחנה־הפליטים, התחילו לחזור הביתה מן העבודה. הם שלחו מבטים מבועתים לעבר הצעירים חובשי־הכיפות, שצעדו על הגיבעה הסמוכה לדהיישה.

למטה, על הכביש הראשי, עמדה מכונית סטיישן לבנה גדולה. עליה היה מוצמד דגל כחול של האו"ם. על המכונית נשענו אנשי האירגון, כשהם אוחזים בידיהם מכשירי־קשר קטנים. הם עמדו וצפו בתהלוכה המוזרה, היורדת אט־אט מן ההר. מארגני הטיול לא ראו בעין יפה את נוכחותם של אנשי האו"ם במקום. חלקם ניגשו אליהם ושאלו אותם למעשיהם. אלה הסבירו בשקט ובנימוס, שהם מתגוררים בארץ, וחלק מתפקידם הוא להשגיח ולסייע לפליטים שבמחנה. הם נמצאים במקום, כך הבהירו, כדי לראות שהרוחות לא יתחממו בגלל הפגנת המתנחלים.

מאיר אינדור, ממארגני הטיול, מתנחל ותיק ורב־פעלים, שאחיו, יוסי, מבוקש כבר כמה חודשים באשמת השתייכות לאיגון הטרור היהודי, ניגש בכעס אל אנשי האו"ם. „מה פיתאום אתם שמים כאן דגל של האו"ם?" שאל בתקיפות. שני האו"מניקים ענו לו בשקט ובשלווה שאין כל רע בדגל זה. הם הזכירו לו, אם שכח, שגם מדינת־ישראל חברה באומות המאוחדות ולכן דגל זה כולל גם את ישראל.

תשובתם לא ריצתה אותו, והוא המשיך לבקש מהם בתקיפות שיקפלו את הדגל. אנשי האו"ם לא ענו. אז צעד אינדור בכעס לצד השני של הכביש והסביר לחבריו: „אם הם שמים פה דגל שלהם, אני אשים דגל ישראל לידו!" בזריזות רבה מצא קרטון ועט, והתחיל מצייר עליו את דגל ישראל. מתחת לדגל, על השלט, כתב באותיות דפוס: „עם ישראל חי גם אם ה־U.N. החליט אחרת!"

הוא רצה להניח את השלט המאולתר ליד דגל האו"ם, אך זה כבר לא היה שם. אנשי האו"ם, מתוך חשש להתלקחות, או סתם מתוך פחד, קיפלו את הדגל בשקט, הניחו אותו בתוך המכונית ונסעו משם במהירות, כאילו לא היו שם בכלל. אינדור, שבא עם השלט למקום בו עמדה מכונית האו"ם, כולו מוכן לקרב, נותר בפה פעור, אך למרות זאת הניח את הדגל בצד הכביש, מטרים ספורים מן הבתים הראשונים של דהיישה.

„אמרתי לכם!" האווירה התחממה. היה ברור שבעוד רגע יקרה משהו. ומשהו אכן קרה. בעוד המטיילים ממשיכים את טיולם על ההרים לכיוון מינזר כרמיאן, נפגעו שתי מכוניות נושאות לוחיות־זיהוי ישראליות מאבנים שנזרקו לעברן מכיוון מחנה־הפליטים.

המכונית הראשונה, של תושב שכונת גילה שמדרום לירושלים, נפגעה בשמשה הקידמית שלה. הנהג נפצע בפניו. זגוגית המכונית נופצה, מישקפיו של הנהג נשברו גם הן. הנהג נלקח למימשל הצבאי בבית־לחם, שם נחבש וטופל. ובעוד החיילים בודקים את מכוניתו, שכיתמי־דם רבים נראו על מושב הנהג שלה, נפגעה מכונית אחרת, לא רחוק משם. אמבולנס צבאי הגיע במהירות למקום, והבחור הצעיר, שנחבל גם הוא בפניו, נחבש ונלקח ברכב צבאי למימשל. בחורה, שהיתה איתו במכונית, ניקתה בינתיים, ביחד עם החיילים, את שאריות השימשה הקידמית של הרכב, ונסעה אחריהם.

ג'יפים צבאיים התקרבו במהירות לאזור וחיילים חמושים ירדו מהם, צורעדים פנימה לתוך המחנה.

הרב משה לווינגר, חבוש־כיפה, עורו צרוב משמש של ימים רבים מול דהיישה, עבר את הכביש והתקרב לכיוון המכונית הפגועה. על פניו היתה הבעת־ניצחון של „אמרתי לכם." הוא לא דיבר, רק הביט ארוכות במכונית הפגועה, ידיו בכיסים. חסידיו הרבים, חלקם ממארגני הטיול, נדבקו אליו. מחכים לשמוע את מוצא פיו.

כמה חיילים, שניכנסו רקות מיספר קודם לכן אל מחנה־הפליטים, חזרו משם כשהם מובילים שני נערים צעירים, שהבעה של בהלה ופחד על פניהם. אם אחד מהם עמדה בפאתי־המחנה, מחזקת לראשה את המיטפחת הלבנה, ממלמלת כמה מילים בינה לבין עצמה, ומביטה מבט אחרון בבנה, שמי יודעה מתי תראה אותו שוב.

מיספר דקות אחרי־כן הגיע טנדר צבאי והחזיר את הנהג הפצוע למכוניתו. כמה עיתונאים וצלמים שהיו במקום, עטו עליו. פניו היו חבושות ועל בגדיו היו כיתמי־דם קרוש. הכתבים שאלו אותו מה קרה, כשהם מושיטים לעברו את המיקרופונים. הפצוע יצא מהמכונית בכעס. הוא סירב להתראיין, אבל אמר: „תסלקו את הלווינגר הזה מפה, או לא יהיו דברים כאלה." ואז צעד בכעס לכיוון מכוניתו הפגועה. שם עמד במשך כמה דקות והוריד ממנה את שאריות הזגוגית הקידמית. זמן קצר אחר־כך נסע משם במהירות, כשבנו נוהג במכונית, עליה היו עדיין כתמי־דם.

הכתבים שבאו עם המסר שלו לרב לווינגר, כדי לשמוע את תגובתו על דברים אלה, נענו בשטף של עצבים. לווינגר גייס לעזרתו את היהודים שניספו בשואה הנאצית. הוא לא היה מוכן להגיב לדבריו הברורים של הפצוע. הוא צרח על העיתונאים שהם מסיתים, שמאלנים ומסלפים את הדברים. העיתונאים התרחקו ממנו בבהלה ועברו לצד השני של הכביש.

„מי אתה?" שם היתה התכונה בשיאה. קבוצה נוספת של חיילים חזרה מתוך סימטאות המחנה הצרות, כשהם מובילים עוד נער צעיר ומבוהל למעצר. אמו ואחיותיו של הנער רצו אחרי החיילים, כשהן מנסות למנוע את מעצרו. הם קראו לעבר החיילים, כי הנער אינו אשם וכי לא ידה אבנים לעבר המכוניות הישראליות, אך החיילים ניסו להדוף אותן מעליהם. האם, לבושה שימלה ארוכה, רקומה ומהוהה ולראשה מיטפחת לבנה, חיבקה את בנה בכוח, מנסה למנוע מהחיילים לקחת אותו ממנה.

היא היתה כואבת והיסטרית ובידה הדפה מעליה את החיילים. מתנחל צעיר, חבוש־כיפה, שעמד וחזה במהומה, ניגש אליה ותקף אותה בידו. האיש, ערמוני, חבר מועצת יהודה ושומרון ופקיד מישרד־הפנים, המתגורר בגוש עציון, הפעיל אלימות על הנשים חסרות־הישע. קצין, שעמד ורואה את הנעשה, צעק עליו שירפה מן הנשים וישתלק משם. „אבל היא תקפה את החייל!" אמר ערמוני בכעס. „זה עניין שלי!" ענה לו הקצין בתקיפות. „אני לובש מדים ויש לי סמכות לפעול. אבל מי אתה? מה פיתאום אתה מתערב? זה לא עניין שלך ותתרחק מן המקום."

האווירה כבר היתה חמה, ואז הגיעה ההוראה על השטח הצבאי הסגור. נראה שלא מצא חן בעיני מפקד האזור שכל הנעשה מתועד מכל הזוויות, על־ידי הצלמים שנכחו במקום.

השיטה הזאת לסגירת אזור היא חדשה, מאז ימיו של יצחק רבין, שר־הביטחון החדש. לפני כן, כשקצין רצה להכריז על שטח צבאי סגור, הוא היה צריך להראות צו כתוב וחתום, ולקבל את כל האישורים הדרושים. מאז רבין, מספיק להכריז במקום עצמו שהשטח סגור וזהו.

המטיילים המשיכו את טיולם בשלווה. בסיום דף־ההסבר נכתב: „הרגשנו חובה להמשיך את הטיול של רויטל ורון הי"ד, שנרצחו בגלל היותם יהודים. באנו להוכיח שהטרור האש"פי לא יצליח. הטיולים נמשכים! ובאשר חלוצי־ההתיישבות ומתנדבי יחידות נבחרות עצורים היום בתל־מונד, איננו מקבלים את העמדה השמאלנית המחפשת רעתם על־ידי הצגתם כפושעים."

ענת מרגוסטי ■

מתנחלים מול דהיישה
לא הראו להם את הארץ, אלא הראו אותם לארץ

לוי מחסל את עצמו

רק **לפני** שבוע הוא כמעט הוביל את הליכוד לפרישה ממשלת האחדות הלאומית על רקע משבר ש"ס. שר הבינוי והשיכון, דויד לוי, הצטייר ליומיים־שלושה כמנהיג הבלתי־מעורער של תנועת החרות. אבל בחוגים הפוליטיים והמיפלגתיים הרציניים ידעו שהוא מחוסל. מאבקי הכוחות והשינויים העוברים על המחנה שלו יותירו אותו, בסופו של דבר, מנוטרל לחלוטין וחסר־שיניים. „מי זוכר שרק לפני 15 חודש הוא התמודד על ראשות־הממשלה?" שאל השבוע אחד מיריביו במיזנון־הכנסת. „בעוד 15 חודש ספק אם יזכרו אותו בכלל!"

מה קורה ללוי? מה קורה לאנשיו? מעולם לא אפפה הילה ונופת־צופים מנהיג פוליטי ישראלי כמו את לוי. דובר על עבודת־צוות, ראייה חדשה, מנגנון משומן, חיילים רבים בשטח.

עתה מתגלה שהכל הוא בלוף. „בסוף תישאר מלוי רק התיסרוקת שלו," העיר מתנגד אחר שלו.

המשבר העכשווי החל על רקע מינויים וחלוקת טובות־הנאה, שלאחר הבחירות. תוצאות הבחירות הותירו מביאי־קולות כבדים של לוי מחוץ לכנסת. הממורמר הגדול ביותר היה מיכאל קליינר, שנדחק למקום ה־49. הוא הבין שסיכוייו לחזור לכנסת אפסו. קליינר שב למישרד עורכי־הדין שבו יש לו חדר, ברחוב ארלוזורוב בתל־אביב, אבל לא יכול היה להירגע מגודל האסון שפקד אותו.

היה ברור שצריך לפצות אותו. לא רק בגלל עצבותו כי אם, ובעיקר, משום שהוא והקבלן דויד אפל, מראשי סניף צפון תל־אביב, הם גייסי־כוחות רציניים. אבל קליינר חש לרגעים שהוא עדיין ח"כ והסביר לחבריו שפנייה ישירה ללוי, שימצא לו ג'וב, היא השפלה עבורו. לוי, לעומת זאת, לא הבין מדוע צריך צד שלישי לתווך בינו ובין קליינר, המחפש תפקיד ויוקרה.

התפקיד שאליו ערג קליינר היה תפקיד יושב־ראש מועצת המנהלים של חברת השיכון הממשלתית, שיכון ופיתוח. לא רק המשכורת הנאה והרכב הצמוד קסמו לו. הוא ידע שזהו מוקד־כוח מיפלגתי. וכאיש פוליטי הוא הבין שאם חפץ חיים הוא, עליו לשוב בדרך זו למישחק.

אבל מה שקליינר רצה, ולא העז לומר ללוי ישירות, רצה מישהו נוסף, שגם הוא חושב שמגיע לו. המדובר באיש־העסקים מסביון, דויד מור, שהוצב במקום ה־43 ברשימת הליכוד לכנסת. מור הצעיר והשאפתן שמיש־רדו שוכן בבורסה הקטנה ברמת־גן, שולח את ידיו למקומות שונים ולעניפי משק שונים. אבל גם הוא מעוניין בג'וב מיפלגתי שיאדיר את כוחו.

תפקיד יושב־ראש מועצת־המנהלים של שיכון־ופיתוח נראה לו. לפני כן נפוצה שמועה במצודת זאב שמור מנהל משא־ומתן עם שר התעשייה והמסחר אריאל שרון, ויש סיכוי שהוא ימונה לתפקיד מנכ"ל מסו"ת או ליועץ מיוחד לשר. מור עצמו ביקש את רשותו של לוי לבצע את המהלך, והיה נדמה שבאמצעותו תיכרת ברית בין שרון ולוי. לא ברור מה ענה לו לוי. שרון, לעומת זאת, העיר שלא זכור לו שהוא ניהל משא־ומתן עם מור על תפקיד מנכ"ל מישרדו.

לפני יותר מחודש ישבו לוי־ומור בכנסת וסיכמו ביניהם שמור יקבל את התפקיד בשיכון ופיתוח. כך למעשה קנה לוי את מור, אבל הפקיר את קליינר, שבימים אלה הוא זועם ורותח מכעס. ואם מור לא קיבל ג'וב אצל שרון, הרי שלקליינר כבר מחפשים שם ג'וב.

אם יצטרף קליינר למחנהו של שר־התעשייה־והמיסחר הרי שייווצר קרע של ממש בינו ובין אפל, בן־בריתו, המתעב אישית את שרון, ובסיכומו של דבר ייחלש עד מאוד מחנה לוי בתל־אביב.

אבל בפוליטיקה העניינים לא נגמרים כל כך מהר. ההסתבכות רק החלה.

טיול לילי בעיר העתיקה

אחרי שלוי ומור סיכמו ביניהם את מה שסיכמו הצטרף לשיחה מנכ"ל מישרד הבינוי והשיכון, אשר וינר, המכהן בעצם ימים אלה גם כיו"ש־ראש מועצת־המנהלים של שיכון־ופיתוח.

וינר הוא מנכ"ל בעל סמכויות רבות. תחילת יחסיו עם לוי לוטה בערפל. האגדה מספרת שהרומן בינו ובין השר מבית־שאן החל זמן קצר אחרי שלוי נכנס למישרד הבינוי והשיכון, בקאדנציה הראשונה של ממשלת מנחם בגין. וינר היה אז מנהל אגף האיכלוס במישרד. באחד הימים, כשלוי נשאר עד שעה מאוחרת במישרד, ששכן ברחוב הלל בירושלים, הציע וינר לשר לערוך לו סיור־היכרות בעיר העתיקה. השניים טיילו עד השעות הקטנות של הלילה, ווינר תיאר בהרחבה איך משקמים את הרובע היהודי. בין הסבר להסבר זרק וינר שבצעירותו הוא היה חבר ביתר. זה הספיק. אחרי זמן קצר הוא מונה למנכ"ל המישרד ולוי אף החדיר אותו לסניף חרות בירושלים.

עד היום רואים שם בוינר נטע זר, אבל לוינר זה לא הפריע. הוא שלט במישרד ביד רמה, ולוי חיבב אותו כי הוא אישפר לו להוניח את ענייני השיכון ולהתמסר לפוליטיקה.

אבל גם בין השניים עבר חתול שחור. במישרד הבינוי והשיכון, שעבר לשייך ג'ראח במיזרח העיר, ריכלו שוינר יסיים במהרה את תפקידו. איש לא ידע למה, אבל היה ברור שהיחסים בין השניים אינם כתמול שילשום.

תחילה ברחו החיילים — עכשיו בורחים הקצינים. מחנה לוי מחפורר — ואריאל שרון ממתין עד שהירושה חיפול אל תוך ידיו

הקדמת הבחירות לכנסת פתרה את המשבר. וינר הודיע על מועמדותו לכנסת. היה ברור שאם הוא ייבחר, הרי שהוא יתפטר ככבוד מתפקידו. אבל במרכז חרות לא אוהבים טרמפיסטים. הוא לא עבר את משוכת השביעיות וכך נותר, למעשה, קירח מכאן ומכאן. למזלו, הוא לא התפטר פורמלית מתפקידו כמנכ"ל.

אחרי הבחירות הוא נשאר עריין במישרד. או גם התפנה תפקיד יושב־ראש מועצת־המנהלים של שיכון ופי־תוח. הקודם בתפקיד, יהושע מצא, נכנס לכנסת, ונאלץ להתפטר מהחברה הממשלתית.

במישרד הבינוי והשיכון חשבו שוינר יתפטר ויסתפק בתפקיד יושב־ראש מועצת־המנהלים, אבל הוא הע־דיף לשבת בשני התפקידים.

כאשר דיברו במיזנון הכנסת לוי, מור ווינר על השינוי בחברה הממ־שלתית הסכים וינר מיד לחילופים. אבל כשלוי קם מהשולחן, החלו הבעיות. וינר ביקש לכפות על מור מנכ"ל שלו. האיש של וינר הוא אלי נטף, שעזב לפני שנה במסיבה גדולה את מישרד הבינוי והשיכון, ואחר־כך שב. במישרד מבקר המדינה בודקים היום את תנאי פרישתו ושיבתו.

מור הבין שוינר מנסה לחבל בכני־סתו לתפקיד וגם הוא זועם ומרגיש מרומה.

בשלב זה הוצע רעיון הכיסאות המוסיקאליים. שקליינר ייכנס לתפ־קיד יושב־ראש מועצת־המנהלים של חברה ממשלתית אחרת, עמידר. ושקודמו, יהושע דוידוביץ', שכבר

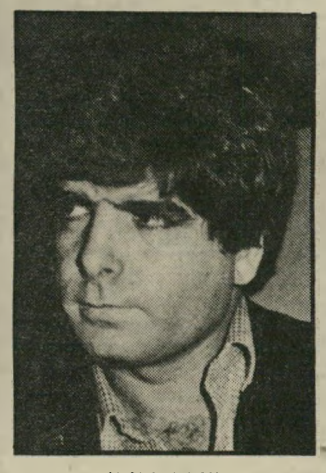

מודח סרוסי
בחזרה לרמלה

הוצע בעבר לתפקיד מנכ"ל מישרדו של לוי, ייכנס לתפקיד זה, במקומו של וינר שיישאר בשיכון ופיתוח. במש־חק כזה נשאר מור בחוץ. אין לו גיי־סות, אבל הוא נחשב כאינטליגנטי שבין ראשי המחנה, ולא בקלות יוותרו עליו.

בתנועת החרות שואלים מה חייב לוי לווינר. אם על כך אין תשובה, בוודאי שאיש לא מסוגל להסביר מה חייב לוי לעוזרו הנאמן, אבנר סרוסי, שאמור לצאת בקרוב מלישכת השר ולקבל את ג'וב חייו: מנכ"ל החברה הממשלתית לפיתוח לוד רמלה.

סיור ארוך בארצות־הברית

מערכת היחסים בין לוי וסרוסי כבר הפכה לאגדה בתנועת החרות. לפני כמה זמן רצה סרוסי להוכיח לעיתונאי עד כמה גדול מע־מדו אצל לוי והוא התבטא כך: „סיפרתי לדויד שאומרים שהוא מקציץ לי בסמכויות. ואז דויד אמר לי: אבנר, מי מקציץ למי, אני לך או אתה ליי?"

סרוסי בן ה־33 הוא נציג נאמן של דור שני למישפחת חרותניקים מיזרחיים. בשנת 77 עבד חניך ביתר רמלה במערכת הבחירות והתיידד עם רוני מילוא. כעבור שנה הכניס אותו מילוא לעבודה בגינזך מישרד הק־ליטה, לצידו של בן־ציון קשת, שהיה בעבר סגן יושב־ראש הכנסת. השר היה, כמובן, לוי. סרוסי לא החזיק מע־מד בתפקיד וביקש ג'וב אחר.

באותם הימים דובר ככך שמילוא יהיה סגנו של לוי, ואז מילוא שלח את חברו, סרוסי, ללישכת השר. סרוסי

מתמודד מור
מכונית ונהג

הרמלאי הסתובב בלישכה, ללא שום תפקיד מוגדר. אחר־כך עבר עם לוי למישרד הבינוי והשיכון, ומאז הוא שם.

באותו הזמן הוא הצליח להשתלט על קבוצת הכדורגל של ביתר רמלה. ביחד עם אחיו, מסעוד. בתקופתו גדלו גרעונות הקבוצה וסרוסי נדרש על־ידי השחקנים לעזוב את תפקידו. השחק־נים פלשו לביתו של סרוסי ואיימו שלא יעזבו את המקום, עד שלא יוציא את עצמו מהנהלת הקבוצה. סרוסי חשש ממהומות ונטש את ניהול עיסקי הכדורגל.

ללוי בני־מישפחה רבים בלוד ורמ־לה. אחיו, מקסים לוי, כיום ראש עיריית לוד, עבר ביחד עם מסעוד סרוסי בתעשייה האווירית. ואם במיש־רד לא כלט סרוסי הרי שיחסי הקירבה בין שתי המישפחות חיפו על כך. סרוסי צבר עוצמה במהירות רבה. הוא השתלט על לישכתו של לוי וחסם אותה בפני חברי מרכז ועובדים אחרים.

ללוי היה עוזר נוסף, נאמן ומוכשר. שמו עמוס לבל, והוא נציגו של דודי אפל. הוא הלך עם לוי כיברת־דרך פוליטית ארוכה. זמן קצר אחרי הבחירות הוא נעלם מהלישכה, יצא לסיור ארוך בארצות־הברית ומאז שבש ארצה, הוא לא ביקר בלישכת השר. עתה הוא נכנס לעולם העסקים, ועזיבתו הפיתאומית מעוררת תהיות רבות.

בין סרוסי ווינר שררו יחסים של חשדנות, אך של שיתוף־פעולה מול יריבים משותפים. כאשר פורסמו בעבר, בעיתונות, ידיעות על הדחה של וינר, היה סרוסי ממהר לברוק מיהו

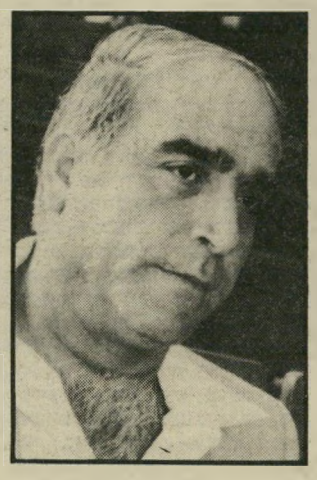

עצמאי שמאי
מנהיג פועלים

מקור הידיעה. השניים גם הצליחו ליצור חיץ בין לוי וסגנו, משה קצב, היום שר־העבודה והרווחה. כך איבד לוי עוד כוח מהמחנה שלו.

מסביבו של לוי נשאלו לא פעם שאלות חמורות, מדוע זוכה סרוסי לגיבוי כה רב? היו שאמרו ללוי שהעוזר מלמד על השר שלו. אבל כלום לא עזר. במערכת הבחירות האחרונות השתלט סרוסי על ניהול המטה, לצידו של לוי, וחסם בגופו את הכניסה ללישכת יושב־ראש המטה.

סמוך לבחירות ניסו לסדר לו מישרת סמנכ"ל בחברה ממשלתית כלשהי. הוא לא התלהב ועתה הוא קיבל בונוס גדול פי כמה.

לישכת השר נותרת מנוטרלת וחל־שה.

מתנת־חנוכה לאריק שרון

ך אשי המחנה מדברים על כך שהעיתונאי לשעבר, אורי אורן, ישוב ללישכה. הוא כבר עבד לצידו של לוי. תפקידו לענות על מיכתבים וחידוש הקשר עם חברי התנועה, החשים שלוי הפקיר אותם.

אבל אורן הוא כבר סוס משומש. זמן רב מוזכר שמו של עסקן סטודנטים צעיר, גיל סמסונוב מתל־

מושפל קליינר
לידי שרון

אביב. הוא בחור הגון, אך ספק אם יוכל להסתדר עם וינר.

ההוכחה הטובה ביותר לחולשת המחנה היא שחבר מרכז התנועה, אנדרי קלצ'נסקי, מעז לומר לחברים שגם הוא מועמד לתפקיד עוזר של לוי.

מהצד מביט, משתומם, מיכה רייסר, שעבד בעבר לצידו של לוי, במישרד השיכון ובמרכז הבנייה. רייסר מראיין מועמדים לתפקיד עוזר השר, אבל מצב־רוחו רחוק מלהיות שפיר. עד כדי כך שהוא מסרב לדבר על המתחולל במחנה. „המשכיל בעת הזו יידום," אמר השבוע רייסר בכנסת.

וכל זה עדיין לא מבהיר באמת עד כמה נחלש לוי. כל הזמן דיברו עליו כעל המועמד הטיבעי של חרות, שיע־מוד בראש הליכוד בבחירות להס־תדרות. הבחירות באופק, והן ייערכו, כפי הנראה, במהלך שנה זו. והנה, נציגו הנאמן של לוי בסיעת תכלת לבן, יעקב שמאי, מריס ראש. שמאי, מגיבעת־עדה, החל מפגין עצמאות. הוא נמצא במקום ה־42 ברשימה לכנסת וסיכוייו להשתחל לבית־הנבחרים גדולים. הוא מבין שיש בידו עוצמה רבה. והוא מנצל אותה היטב.

ראשית, הוא הודיע שהוא מבקש שמישרד־השיכון לא יתערב בנעשה בסיעה בהסתדרות. אחר־כך רמז שהוא יסיק מסקנות חמורות אם אנשי לוי יאיימו להדיח אותו ערב הבחירות. כשבוע שעבר הוא נקט ביוזמה עצמאית אחרת ופנה לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב באמצעות היועץ המישפטי של הסיעה, חיים שטנגר, בבקשה שבית־המישפט יורה להסתד־רות לקיים את הבחירות לאלתר. למ־

שותק רייסר
עולם הדממה

רות שהתביעה נדחתה, הרי ששמאי עשה כותרות ובסניפי התנועה הוא מתחזק.

כלומר, גם באגף העובדים של חרות נחלש כוחו של לוי.

על המירקע לוי עדיין נראה מנופח כתמיד. מחשבי החישובים במצודת־זאב טוענים שחל סחף עצום בחיילים שלו ושהם עוברים למחנהו של אריק. על־פי התמונה המצטיירת עתה, גם הקצינים שלו מתרחקים ממנו. מתנת־חנוכה טובה יותר מזו לא יכול היה שרון לקבל. **בן־ציון ציטרין** ■

סלי דפנה

6.7%

„שלומיאליות לשמה!" קבע בכעס איש בכיר ביותר במיפלגת־העבודה על פסטיבל ש"ס, שנגמר השבוע בשעה טובה אך מאוחרת. „ניתן היה לגמור את כל העניין לפני חודשיים־שלושה, אילו היו מטפלים בכך בחשאי, ולא לאור זרקורי התקשורת!"

„כלומר שהיו גורמים שתפסו טרמפ על המשבר ש"ס־מפד"ל למען כותרות בתקשורת?"

„אני לא רוצה להיכנס לשמות. אבל זה לא רק זה. לא ידעו כיצד לקשור קצוות־חוטים... לא מוכן לנקוב בשמות: שלושה חודשים ישבו והתווכחו על 6.7 אחוזים! כן, כן, על כך בסך־הכל דובר: ש"ס דרשה לקבל 40% סמכויות, ולא 33.3% כפי שהוצע להם... את מבינה כמה זה מצחיק?"

גם אותי זה היה מצחיק, לולא הטפש היה שלי.

מדוע צריכים ללמוד אנגלית!

הנה דוגמה אופיינית: בישיבתה של סיעת־המערך, שהתקיימה ביום השני בערב בכנסת, על דרישתו של ח"כ **שימחה דיניץ** לסגת מיידי מלבנון, קרא ראש־הממשלה **שימון פרס** מיכתב, שהגיע אליו שעתיים קודם לכן מראש ממשלת־איטליה. במיכתב, שנכתב בשפה האנגלית, התייחס ראש הממשלה האיטלקי לסיוריו האחרונים במדינות־ערב, ופגישתו עם מנהיג אש"ף, **יאסר ערפאת**.

המיכתב מדווח על תוכן הפגישה — נכונותו של ערפאת להכיר בישראל והקשר שלה לסיכסוכים הפנימיים באש"ף. כמרכז דובר על השפעתם של גורמים חיצוניים על ערפאת בעניין זה.

תירגום המיכתב לעברית על־ידי פרס לא היה מילולי, אלא ב„רוח הדברים..." מסקנתו מהמיכתב היתה חד־משמעית: אין סיבה להלל את ערפאת. אש"ף לא מתמתן!

על הגולם ויוצרו

הסיפור הבא מומלץ לפוליטיקאים בתחילת דרכם. הסיפור עוסק במינויים שהם ממנים סביבם, ויש לו מוסר השכל.

פעם, לפני שנים לא רבות, משל בעיירה כרמיאל **אלי ונגר** מהמערך. ונגר מינה כסגנו אדם ושמו **שאול עמור**, תושב המקום.

חלפו שנים, עמור עקר עיר או מועצה, ליתר דיוק — מיגדל־העמק שמה. בינתיים אף הספיק להיבחר כראש המועצה המקומית מטעם הליכוד, והפך המוצר הטרי ביותר בסידרת כוכבי־הליכוד בערי־הפיתוח. בשבוע האחרון סובב עמור בין אמצעי־התקשורת כשבפיו המושג: „פנתריזים מסוג חדש..."

כיום מתמודדים עמור וונגר על תפקיד היושב־ראש של הגוף המאגד את ערי־הפיתוח בשילטון המקומי. מעניין אם ונגר מצר על בחירתו מלפני שנים.

BRUSH UP YOUR ENGLISH

הדו־שיח הבא התנהל בשבוע שעבר ליד שולחנות המזנון בכנסת בין חברי־הכנסת **יגאל כהן** (לעם) ו**פסח גרופר** (ליברלים).

כהן (בצעקה): „פייסי, אנחנו מחכים לך ביום שני!"

גרופר (בבריחות): „יום שני? אני לא יכול. אני בלבנון!"

כהן: „אז תצטרף ביום השלישי!"

גרופר: „גם ביום השלישי אני בלבנון... גם ברביעי..." וכאן הוא התפרץ בצחוקו המתגלגל.

מה פשר הדו־שיח המוזר? ומה פשרה של התעניינותו העמוקה של גרופר בשלומם של חיילינו בלבנון?

אל תתאמצו לפענח את התעלומה: במילא לא תצליחו! הפיתרון טמון ביוזמתו הברוכה של יגאל כהן, שאירגן שיעורי אנגלית לחברי־הכנסת. שאינם שולטים בשפה. גרופר התגלה כסרבן־השכלה מושבע, על אף הפצרותיה של חברתו־לסיעה, **שרה דורון**, שאף גייסה אותי לעזרתה.

„פייסי!" קראה אותו דורון לסדר. „השיעורים לא יזיקו לך! גם דיאטה לא תזיק לך!" הוסיפה.

גרופר בצע בביגל'ה עמוס חמאה, ופטר אותה בצחוקים רמים.

בכיר בעבודה: ניתן היה לסיים את משבר ש"ס עוד לפני חודשיים־שלושה, אילו היו מטפלים בכך בחשאי, והיו קושרים קצוות!

חברי־כנסת התנגחו ביניהם בסוף השבוע: בידי מי „המונופול של מעמד הפועלים..."

גרופר: „שרי מיפלגת העבודה מפריעים ליצחק מודעי!" אחד ממקורבי מודעי הגיב על דברי גרופר: „מה, אני פסיכיאטר?"

פסח גרופר מתחמק מלימודי אנגלית!

שימעון פרס תירגם את המיסמך על ערפאת מאנגלית לעברית – ויצא ממנו מיסמך אחר שאפשר לפרש אותו אחרת!

ועוד קצת על גרופר

בכינוס סיעת הליכוד ביום הרביעי בלט **פסח גרופר** בסיגנונו הבוטה יותר מתמיד, וגם בתוכן־דבריו הקוצני. המסר העיקרי של דבריו היה, שאם לא יבוא משבר ש"ס על פיתרונו — „לפרקי" לפרק את השותפות עם מפלגת־העבודה.

„לפני חודשיים," הזכרתי לו, „היית בעד פירוק השותפות עם חרות... איך זה מסתדר?"

„מסתדר, ועוד איך!" ענה לי גרופר, „עוד תיווכחי שצדקתי לאורך כל הדרך!" מוזר, גם **אהרון אבו־חצירא** אמר לי לאחרונה מישפט דומה.

„במה צדקתי?" ניסיתי לעקוב אחר הלך־מחשבתו של גרופר.

„הייתי בעד הבהרת יחסינו עם חרות: או פירוק או כניסה למשא־ומתן עימם. והנה, היום אנו נכנסים לשיחות איתם: או הגיע הזמן לדון על שיטת הסלאמי של מיפלגת־העבודה!" הסלאמי, אל תשכחו, הקנה לו את עולמו השבוע — 30 שניות בטלוויזיה!

גרופר גם חולק על הדיעה הקיימת בקרב שרים בעבודה ש־הובעה בהעולם הזה בשבוע שעבר, שליצחק מודעי יש מעמד חסר־תקדים בממשלה. „מה פיתאום?" הוא תוקף במרץ מחודש. „עובדה שיצחק לא מצליח להעביר את מה שהוא רוצה להעביר בממשלה!"

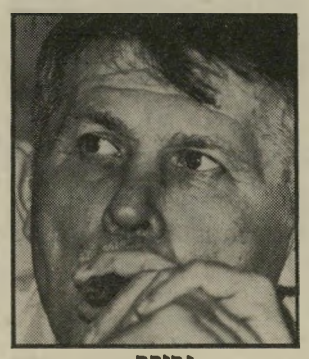

גרופר
הכל מסודר

אלוף ההצעות

משבר ש"ס הכתיר את שר־העבודה־והרווחה **משה קצב** כ„איש שהוצע לו יותר מכל!" לקצב הוצעו תפקידים שונים ומגוונים בטרם התמנה לתפקידו הנוכחי. ביניהם: יושב־ראש הכנסת.

אחד הפיתרונות שנידונו במהלך הימים האחרונים, כדי לחסל את העימות בין ש"ס למפד"ל, היה למנות את קצב כשר־הפנים. כך היה מתפנה משרד־העבודה־והרווחה עבור ש"ס, והסמכויות שנלקחו ממישרד־הפנים לטובת מישרד־הדתות (או לטובת המפד"ל, בעצם) היו פוגעות בקצב. קצב, שכמה מהסמכויות הכרוכות בתפקידו נשחקו (כגון: אי־חברותו בוועדת־השרים לענייני־כלכלה), סירב.

רק באיומים!

„ש־לום!" קרא לעברי בשימחה פרצוף מוכר בפזנון בדרך לירושלים. „את בדרך לכנסת? יופי, גם אנחנו הזמינו אותנו לעוד דיון... רק דיברים, דיבורים... לא ייצא מזה כלום! מחר אנחנו יוצאים לרחובות!"

הדובר היה **סינחס** („פיני") **גרוב**, מנהיג פועלי אתא. שנאלץ ללמוד פרק מזורז בנבכי הפוליטיקה הישראלית. בחו„שיים האחרונים אמנם הפך לבן־בית במישכן הכנסת, ומכרם של פוליטיקאים ועיתונאים, אך בשריון הציניות שפיתח עדיין מבצבצים כיסי־תמימות.

„מחר," יעצתי לו, „לא כדאי לך! תהיה ההפגנה של צעירי חרות ב־איכסאל. תהיה גם הפגנת־נגד, והעיקר — התקשורת תתרכז שם!"

„כן?" חכך גרוב בדעתו. התגרד במבוכה ומחה. „אבל כבר קבענו עם המישטרה, עם האנשים... אי־אפשר להזיז! ביום החמישי, אנחנו מול הבית של העשירים — בית־אסיה! וביום ראשון — מול מישרד ראש־הממשלה! אני מקווה שלשם תגיעו!" (הכוונה לעיתונאים.)

כשפגשתי בו לפני חודשיים, עוד היה חדור־אמונה. המילים שהפכו השבוע למציאות מרה — נצא לרחובות!" — היו אז בגדר איום רחוק. גרוב הפציר בי אז בספקטיקווה. ספק־אימה: „אל תשמיצי את (**אריאל**) **שרון**! הוא זה שצריך לטפל בנו... גם בוועדת־העבודה הם בסדר...

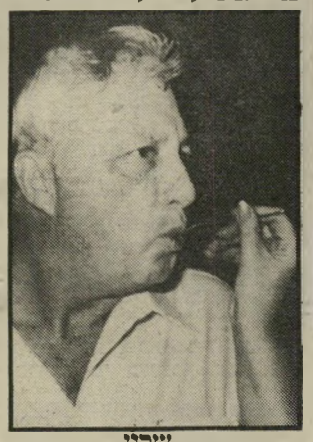

שרון
השיניים באמריקה

אורה נמיר (היושבת־ראש) מאה אחוז!" בינתיים, גילה שלוועדת־העבודה־והרווחה אין שיניים. השיניים היו עסוקות אי־שם בבית־מישפט בניו־יורק.

גרוב המשיך בדרכו לכנסת. ל„סתם דברת..." למחרת הנהיג את פועליו לרחובות, וזכה להיכנס עם כמה אנשי־ציבור לסוף המהדורה של מבט בטלויזיה לצד האירועים באיכסאל. אנשי־הציבור, אגב, הם פרשה מבישה נפרדת. בסוף השבוע הטיחו כמה חברי־כנסת באוזני האמשמות הדדיות על עמית־יהם ש„תפסו פיתאום מונופול על מעמד הפועלים..."

היציאה לרחובות עירזה את הטיפול באתא. לפתע פיתאום הקדישו עצמם גורמים שונים למציאת פיתרון מהיר לעניין. אחד הח"כים החיפאיים דיווח לי בטלפון בהול ביום השישי: „לא אהיה בסוף השבוע בבית. אני מקדיש את השבת לפועלי אתא!" ואכן, מאמץ משותף של **יצחק מודעי**, ההסתדרות והח"כים החיפאיים הוכיח את עצמו. בליל־השבת הסתמן מוצא: הממשלה תורים כספים. עד שיימצא קונה למפעל.

אין ספק שהיציאה לרחובות היתה אפקטיבית, ושוב — כמו במשבר ש"ס — הוברר: קיימת רק דרך אחת לסיים סחבת ישראלית! לא דיונים, לא ויתורים, לא ריצות חכמים ולא חיוכים — רק איומים!

הווי

גולן

רמת־יגן הוציא כדורגלן של קבוצה מקומית צו־עיקול על רכוש קבוצתו, החייבת לו 30 אלף דולר. הצליח לאסוף 22 זוגות נעלי־כדורגל, 16 כדורי־רגל, 15 חליפות־אימון, חמישה ספסלים ואת רשתות שני השערים.

★★★

שלום בצמרת

ירושלים הודיעה הקרן הקיימת לישראל כי העבירה מיע־רותיה, לקראת חג־המולד, 25 צמרות עצים דמויי־אשוח (למעשה: ברוש אופקי) למטה האו"ם ברמשק, 25 — למטה האו"ם בנאקורה ו־15 למטה האו"ם בעמאן.

★★★

חוזרים בתשובה

חיפה הובאו שני חשודים בפני שופט, הואשמו בגניבת 25 זוגות אופניים, בפריצה ל־15 מכוניות וגניבת תכולתן ובזיוף פנקסי צ'קים, בעזרתם רכשו תכשיטים, שעונים ושני זוגות תפילין.

★★★

ת'יפתחו

חיפה מילאו קציני צה"ל בכירים, העוברים, לקראת פרישתם מצה"ל, קורס ניהול בכיר. המכין אותם לכניסתם לחיים האזרחיים, במשותף, טופס לוטו, זכו בחצי מיליון שקל, שכיסו, בדיוק, את דמי־הכלכלה שלהם בקורס, אותם הם אמורים לכסות מכיסם.

★★★

ואין סחוג לרפואה

תל־אביב פתחה רשת סופרמרקטים סניף חדש, הודיעה כי היא מציעה ללקוחותיה מיבחר של, בין השאר, 84 מיני גבינות קשות, 64 סוגי לחם ולחמניות, 50 סוגי נקניק ובשר מעושן וגם 47 סוגי חרדל.

★★★

כשר למהדרין

פתח־תקווה עצרה המשטרה קצב, אחר שגילתה כי עסק בסחר מטבע־חוץ. הודיעה כי בהזדמנות אחת העביר הקצב לאדם 450 דולר בבית־כנסת; בהזדמנות אחרת — עמד להעביר לאדם אחר 10 אלפים דולר, אותם החזיק במקרר הבשר באטליזו.

★★★

חשבון אקדמי

תל־אביב החליטו שני הבנקים הגדולים לוותר על חובותיהם של סטודנטים לשעבר, אשר קיבלו, בראשית שנות ה־70, הלוואות לא־צמודות עבור תשלום שכר־הלימוד שלהם, מאחר שהוצאות הגבייה גדו־לות בהרבה מגודל התשלומים החוד־שיים שנשחקו באינפלציה.

★★★

גם מזה וגם מזה

צה"ל הסביר קצין חינוך ראשי כי חיילי צה"ל מבקרים, במסגרת תכניות החינוך הצה"ליות, מדי פעם, בישיבות, אך כשהם מגיעים לירושלים, הם גם מבקרים בכנסיות, מכיוון ש„אי־אפשר לעסוק בירושלים מבלי להתיחס לקדושתה לנצרות". אך במקרים אלה מאפשרים לחיילים, שרצונם בכך, להמתין מחוץ לכנסיה ולא לבקר בה.

דם יהודי במצות

במישפטו נגד השבועון טיים. וגם בכל התייחסות אחרת לטבח צברה ושאתילא, חוזר אריאל שרון עד בוש על הסיסמה „עלילת־דם". הוא נוהג על פי הכלל התעמולתי הבדוק, האומר, שאם תחזור

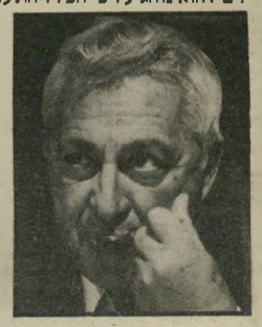

שרון

על דבר אחד בלי הרף, הוא ייקלט בסופו של דבר — גם אם זהו כזב או שטות. והרי במיקרה זה, הטענה היא גם זה וגם זאת.

עלילת־דם פירושה עלילה מסויימת מאוד: האמונה שרווחה במשך מאות בשנים בקרב נוצ־רים רבים, ביחוד בשכבות הנח־שלות, שהיהודים זקוקים לדמם של ילדים נוצריים לצורכי פול־חן. בעיקר היתה קשורה אמונה זו באפיית מצות. כאשר נעלם ילד נוצרי ערב־פסח (וילדים נעלמים בכל עת ובכל מקום) היה הדבר מעלה את ההאשמה שהיהודים חטפו ורצחו את הילד כדי להשתמש בדמו לאפיית מצות. בדרך כלל היתה זאת הקדמה לעריכת פוגרום.

מה לזה ולאריאל שרון?

יש טענות חמורות נגד שרון בפרשת הטבח. ועדת־כהן קבעה שהוא נושא ב„אחריות עקיפה" (מושג מוזר ותמיה כשלעצמו). רבים סבורים כי שרון פתח את המחנות לפני הפלאנגות ביודעו כי אלה מתכוונים לערוך שם פרעות כדי לשכנע את המוני הפלסטינים לברוח מלבנון על נפשם. אך לכל זה אין קשר לצרכים פולחניים או לאמונה דתית.

איש לא התכונן לערוך פוגרום באריק וביהודים. במיקרה זה היו הקוואקים דווקא לצידם של היהודים, ויש הסבורים שפעלו בשליחות מלך־ישראל.

ענין עלילת־הדם אינו רלוונטי, על כן, לפרשה זו.

אך לאחרונה אנחנו נתקלים בתופעה אחרת, המזכירה מאוד את עלילת־הדם, ודווקא בהקשר רלוונטי מאוד.

בכל פעם שנעלם עתה ילד יהודי במדינת־ישראל, מתעוררת בחוגים מסויימים האמונה כי נחטף ונרצח בידי ערבים. ולא בידי סוטי־מין, שהם במיקרה ערבים (סטיות מיניות אינן מכירות בהבדלים של דת, לאום וגזע), אלא דווקא בידי ערבים „לאו־מניים", שיש להם כוונות לאומיות זדוניות, אפופות־מיסתורין ומפחידות, כגון „טקס־כניסה לאירגון־מחבלים".

הוא הדין, כמובן, בכל פעם שנעלמת ונרצחת אשה יהודיה. תמיד עולה מייד ההאשמה שהפוגעים הם „ערבים", הפועלים מתוך מניעים „לאומניים", ולא סוטי־מין סתם.

כאן יש כל היסודות של עלילת־הדם הקלאסית: הפחד מפני הזר ומינהגיו המיסתוריים, אפופי־המיסתורין; הנכונות של שכבות נחשלות להאמין לכל דבר נתעב המיוחס לבן־המיעוט (היהודי, הצועני, הערבי); פעולתם של פוליטיקאים ממולחים וציניים („המאה השחורה" ברוסיה ואחיהם בישראל של ימינו), המוכנים לנצל אמונות טפלות אלה למען מטרותיהם.

ואילו הקורבנות של הקוואקים של אז הפכו לקוואקים של היום.

ירושלים שווה מיסה

כאשר הלך הפרס אצל היוסף, חשבו הכל על קאנוסה. ואכן, אי־אפשר היה לעמור בפני הפיתוי להשוות את פרס עם היינריך ה־4, קיסר גרמניה, שעמד יחף בחצר מצודתו של האפיפיור בקאנוסה, שלושה ימים ושלושה לילות, עד שהותר לו לבקש מחילה על חטאיו (הפוליטיים). לעומתו, יצא פרס בזול.

מצדיקיו של פרס יכלו להביא דוגמה היסטורית אחרת — זו של המלך הצרפתי אנרי ה־4. (מיקרה מוזר: השם היינריך בגרמנית והשם אנרי בצרפתית הם אותו השם עצמו, שהוא במהדורתו האנגלית הנרי.)

אנרי היה פרוטסטנט, ולחם כל ימיו בבית־המלוכה הקאתולי של צרפת. אחרי מילחמת־דת ארוכה ומתישה, שבה היו תהפוכות רבות, הגיע אנרי עד לשערי פאריס. בורגני העיר עייפו מן המילחמה, והודיעו לו שהם מוכנים לפתוח לפניו את השערים, בתנאי אחד: שיהיה לקאתולי.

על כך אמר אנרי את הפסוק שנכנס להיסטוריה: „פאריס שווה לי מיסה!" הוא המיר את דתו, היה לקאתולי, הומלך כמלך והיה, לרעת רבים, הטוב שבמלכי צרפת בכל הזמנים. שנתיים לפני שנרצח ב־1610 חוקק את הצו של נאנט, שכונן לעד את חופש־הדת בצרפת.

לשימעון פרס שווה השילטון יותר ממיסה אחת. הוא מוכן לחבוש למענו את כל הכיפות, המיצנפות, המיגבעות, הש־טריימלים, התרבושים והטורבנים.

פגישה היסטורית אחרת העולה על הדעת היא עלייתו לרגל של דויד בן־גוריון ל„חזון־איש", הגורו של שנות ה־50. זה היה בעיצומו של אחד המשברים התכופים על השאלה „מיהו יהודי", ובן־גוריון הלך „להתייעץ" עם הרב, במיסגרת מישאל עולמי שערך אצל חכמי־דת יהודיים על נושא זה.

עד כמה שאני זוכר, לא חבש בן־גוריון כיפה בפגישה זו. בכלל, בן־גוריון סירב עד סוף ימיו לחבוש כיפה גם בהלוויות. הוא לא נכנע. היה לו סיגנון. הצרה היא שלפרס אין.

בן־גוריון לא הלך ל„חזון־איש" כדי שזה יציל את הקואליציה שלו. מובן שזאת היתה כוונתו, אך הוא היה חכם מכדי שזה יהיה כה גלוי. לכאורה דיבר עימו על שאלות היסטוריות־פילוסו־פיות־דתיות, כגדול־בתורה אחד עם רעהו.

העמדת־פנים? בוודאי. אך בפוליטיקה יש חשיבות גם לכך.

ואילו פרס הלך ודיבר עם הרב־הדיין על קואליציה, תיקים וכסף, מה שנקרא „הגועל־נפש". בכך ביזה שימעון פרס את המדינה, כשם שעובדיה יוסף ביזה את דת־ישראל.

הוא שאמרנו: הסיגנון הוא האדם. מי שאין לו סיגנון, שום דבר לא יעזור לו. יכול פרס לחקות את בן־גוריון על כל צער ושעל — פשוט אין לו הסיגנון של „הזקן". ומכיוון שאין לו הסיגנון, אין לו גם כושר־המנהיגות.

בן־גוריון הלך בראש. כמו רועה־צאן. על פרס נגזר ללכת אחרי העדר, כדרכו של בוקר.

מימי הביניים אחורה

קיוויתי כל העת שהרעיון יעלה במוחו של מישהו במערך או בליכוד. פיתרון אידיאלי, פשוט ונקי, למשבר ש"ס. ביצת־קולומבוס ממש.

הליכוד לא רצה להניח לש"ס לפרוש, כדי שלא יופר האיזון

אורי אבנרי

יקן איש

העדין בין הגוש שלו ובין הגוש של המערך. המערך לא רצה לספק את דרישות ש"ס, כדי שהמפד"ל לא תפרוש, בגלל אותה הסיבה עצמה.

כמו תמיד, די היה בניסוח נכון של הבעיה, כדי להגיע אוטו־מטית לפיתרון הנכון — פיתרון שהיה טוב לליכוד, למערך ולכל עם־ישראל: היו צריכים פשוט להניח לש"ס ולמפד"ל לפרוש ביחד. ארבעה מכאן וארבעה מכאן — האיזון לא היה מופר, ושלום על ישראל.

את הבעיה סיכמה מלכת־ספרד בשירו המפורסם של היינריך

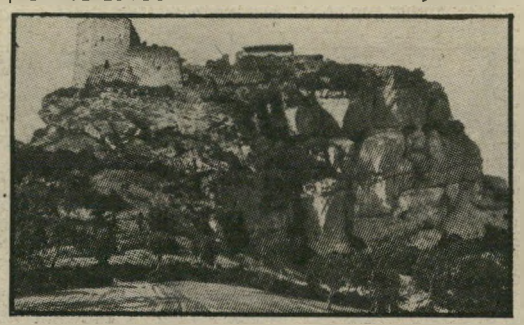

החורבה של מצודת־קאנוסה בצפון איטליה

היינה. אחרי שהאוינה ארוכות לוויכוח בין איש־הרח הנוצרי ואיש־הרח היהודי, קבעה: „לא ארע עם מי הצרק/ אך את זאת אגיד בלי פחד:/ שהרב והגזיר/ מסריחים שניהם גם יחד!"

יש הבדל, כמובן. הוא עלה על דעתי כאשר הירהרתי בתוצאות הכרוכות בהעברת מישרד־הפנים מידי המפד"ל לידי ש"ס.

מישרד־הפנים הוא אימפריה גדולה. הוא שולט, בין השאר, על ארכיון עצום של תיקים, המכילים כל פרט על חיי־האישות של התושבים ואלף ואחד דברים אחרים: למי סירבו להעניק רשיון לנשק מפי שהיה מאושפז בבית־חולים לחולי־נפש, ויהדותו של מי נתונה בספק. האם אפשר להניח לכל אלה ליפול בידי אנשים המאמינים שכל חיילות־צה"ל הן זונות הראויות לסקילה?

זוהי נסיגה של כמה אלפי שנים — מימי־הביניים אל תקופת־האבן.

טיבה של טאבה

כל העניין הזה הוא מוזר, מוזר מאוד.

הלכו היהודים ועשו הסכם עם מצריים. החזירו את כל השטח הענקי של חצי־האי סיני. החזירו את שארם־אל־שייח' („אם יש לבחור בין שארם־אל־שייח' בלי שלום ובין שלום בלי שארם־אל־שייח', אני מעדיף את שארם־אל־שייח' בלי שלום!" — משה דיין). החזירו את הנפט, שתרם תרומה גזולה, אך חשובה, למשק הישראלי. החזירו את איזור־ההתנחלות המקודש בצפון־סיני. החריבו את היישובים ומחקו עיר שלמה, ימית, מעל פני האדמה. עד שדמתה לשרידי קרתאגו.

כל זה למען השלום עם מצריים. ועכשיו הם מוכנים לסכן את השלום הזה, להעכיר אותו ולהוציא ממנו כל רוח־חיים, בגלל כמה קילומטרים בחוף ים־סוף.

איני רוצה לחוות דיעה על השאלה מי צודק בוויכוח זה (יש לי דיעה משלי על כך, ומוטב לא לפרסם אותה). הדבר כלל אינו חשוב בהקשר זה. שהרי אפילו צדקה ממשלת־ישראל בטענותיה, היה סירובה ללכת לבוררות ולקיים את ההסכם משמיט את הקרקע מתחת לרגליה.

השאלה היא: האם כראי לסכן השקעה של מיליארדים בגלל התעקשות על דולר אחד? צעירה, הלומדת פסיכולוגיה, אמרה לי השבוע, שזה מזכיר לה את המיקרה הקלאסי של המהמר, שהפסיד מיליונים ליד שולחן־הרולטה, והמתווכח לאחר מכן עם נערת־המלתחה של הקאזינו על עשרה סנט.

ריח חריף של אידיוטיזם נודף מן הפרשה הזאת. מוכרח להיות לה הסבר. אני מוכן לנדב היפותזה, לשימושם של הפסיכולוגים שייבואו באחד הימים לחקור את התיסמונת הזאת. הנה היא:

את השלום עם מצריים עשו ניצים. השכל אמר להם שזה כראי, שהשלום עם מצריים חשוב לאין ערוך יותר מאשר שטחים. אך בעוד ששיכלם פעל בכיוון זה, הרגש שלהם פעל בכיוון ההפוך. הם הצליחו לכלוא את הרגש בצינוק ההגיון, אך ברגע שנחתם ההסכם ושוחררו הרגשות, הם פרצו החוצה ונאחזו בשטח האחרון שנותר בוויכוח — טאבה.

מוסר־ההשכל: לממשלת־ניצים קל יותר לעשות שלום מאשר לממשלת־יונים, מפני שאין לה ממי לפחד בזירה הפנימית. אבל השלום הנעשה בידי ניצים אינו שווה הרבה, מפני שהסתירה הפנימית בנפשם תחבל במאמציהם. בסופו של דבר כדאי להטיל את מלאכת־השלום על אנשי־שלום.

המדיום הוא המסר

בכל פעם שמזדמן לי להופיע בטלוויזיה (תודות לידידי בטלוויזיה, זה קורה לעיתים רחוקות מאוד) חוזרת על עצמה חוויה מעניינת.

„שמע," אומר לי מישהו למחרת היום, „היית אתמול נהדר בטלוויזיה!" (או: „ההופעה שלך בטלוויזיה אתמול לא היתה כל־כך.")

מוטי

מתוך סקרנות טבעית אני שואל: „מה אמרתי שמצא חן (או לא מצא חן) בעיניך?"

לעולם איני מקבל תשובה בנוסח: „אמרת כך־וכך, ואני מס־כים (או לא מסכים) עם זה."

התשובה היא תמיד משהו ב־רוח „תראה... אני לא זוכר בדיוק את המילים... אבל זה היה מאוד משכנע (מאוד לא משכנע)..."

אחרי חקירה עדינה נוספת, מסתבר כי הוא מתכוון ל„הופ־עה". ומה זאת „הופעה"? צורת־הדיבור — לאט או לא־לאט, בהתרגשות או בנחת. כלומר: צורת ההבעה, בלי כל קשר לתוכנה.

אך חשובה יותר התיספורת וצורת־הלבוש. לאלה יש חשיבות מכרעת על מידת־השיכנוע.

אז למה להמטיר את כל הקומפלימנטים והאנטי־קומפלי־מנטים עליי? מדוע לאלמסור אותם במישרין למוטי חייט. הספר שלי, או לרחל אשתי, האומרת לי לפני כל הופעה בטלוויזיה „אתה לא תצא מהדלת בבגדים האלה!" ומלבישה אותי מחדש מהצוואון עד הגרביים?

אשפי האשפה

בימי שביתת־האשפה הממושכת היתה תל־אביב לגיהינום לחלק מתושבי־העיר, אך לחלק אחר היתה לגן־עדן עלי־אדמות.

יש בתל־אביב אוכלוסיה גדולה של חתולי־אשפתות. איני יודע אם עולה מיספרם על מיספר התושבים הולכי־על־שתיים, או לא. אך אין ספק שמבחינת היופי והאינטליגנציה, הם משנים את המאזן בעיר לטובה.

בימי השביתה שיגשגו החתולים כפי שלא שיגשגו מעולם. חל בהם שינוי פסיכולוגי חשוב. ביטחונם העצמי גדל פלאים. חתול־אשפתות מנומר, הבורח בדרך־כלל בהתקרב אדם, החל יושב על ערימת־הזבל כבעל בעמיו תוך השלכת מבטי־זילזול בחיות הדר־רגליות העוברות על פניו.

יתכן שהחתולים פירשו את מהות השביתה שלא כהלכה. כאשר הצטברו הערימות ברחוב, עד שכמעט לא נותר מקום למ־עבר בני־אדם, הם ראו בכך שינוי מהותי במאזן־הכוחות. הם סברו כי בעיקבות המשבר הכלכלי ירד כוחם של בני־האדם, שנאלצו להעניק זכויות־יתר לחתולים. משיחות מיקריות עם חתולי־אשפתות מזדמנים ברחוב התרשמתי, שלדעתם הבינו הדו־רגליים סוף־סוף שהאינטליגנציה שלהם פגומה, ושעליהם לסגוד לחתולים ולשאול לעצתם, כפי שעשו במצריים העתיקה.

אילו שאל צ'יץ' לעצתם של חברי מועצת־גדולי־האשפה, הם היו מציעים לו הצעה גאונית: להמשיך בשביתה ולהעניק לחתולי תל־אביב זכות־בחירה.

אנשים

אברהם שפירא הוריד עשרה קילוגרם ממישקלו ויונה קלימוביצקי חשבה שמציעים לה מישרה אצל שימעון פרס

■ האם המצב הכלכלי השפיע עליו או שאולי היתה זו הראה של רופא? ח"כ אגודת־ישראל **אברהם שפירא** מסרב לגלות את הסיבה, אבל הוא מצהיר בקול רם שהוא כבר הוריד עשרה קילוגרם ממישקלו. הוא גם אינו מוכן לגלות כמה שקל לפני שהחל בדיאטה, אבל שמח להציג את בגדיו הרפויים־מה. כשנשאל איך מורכבת הדיאטה שלו, הסביר שחוסר־התיאבון הפיתאומי שלו נובע מכך שהוא לוקח גלולות נגד תיאבון שרופא המישפחה רשם לו. „אם אצליח בדיאטה," אמר שפירא, שהחל סוף־סוף להדק את חגורתו, „אציע אותה כמירשם לממשלה."

■ **יונה קלימובצקי** אינה מבינה בדיחה מהי. השבוע היא באה ללישכת ראש־הממשלה כדי להאריך את החופשה־ללא־תשלום שלה כעובדת המישרד. מנכ"ל המישרד **אברהם** („אבר"ה") **טמיר** העיר למי שהיתה מזכירתו של **מנחם בגין**: „יונל'ה, אם לא היית עוזבת אז, היית יכולה להיות היום סמנכ"ל המישרד." קלימוביצקי יצאה מחדרו של טמיר, ובתוך דקות ספורות כל הבניין שהוצעה לה מישרה. מול חדרו של ראש הלישכה, **בועז אפלבאום**, נוצר תור של מבקשי הסבר אם יש אמת בשמועות על מינוי כביכול של קלימוביצקי.

■ בליל שבת היה ראש־הממשלה **שימעון פרס** אורח של מישפחת גרוס, בעלי מלון קרלטון בנהריה. פרס ניצל את ביקורו בעיר הצפונית ונענה להזמנה לסעוד שם ארוחת־ערב פרטית, שתוכננה על־ידי **אור גוסטה**, בעלת הבית. בארוחה נכחו הממונה על מחוז הצפון **ישראל קניג**, יועץ ראש־הממשלה לתיקשורת **אורי סביר**, ח"כ הליברלים **אריאל ויינשטיין**, ועיתונאי אמריקאי המכין כתבת־צבע על ראש־הממשלה. המנה הראשונה שבה התכבדו האורחים היתה חביצות כבד־אווז „בנוסח המלך". הנוסחים התלוצצו על שמן של החביצות, ואמרו שלא ברור אם הכוונה לאורח רם־המעלה או לקניג, הממונה על המחוז.

■ בישיבה האחרונה של לישכת מיפלגת העבודה עמדו הבאים בתור כדי ללחוץ את ידו של מזכ"ל המיפלגה **עוזי ברעם**. שר־האנרגיה **משה שחל** לא היה מרוצה מכך. „למה הם לוחצים את ידך," הוא שאל בתרעומת, „האם הם חושבים שאתה סיימת את משבר ש"ס?" ענה ברעם בצחוק: „הם לוחצים את ידי כי **ריסעת טורק** עבר מהפועל תל־אביב להפועל ירושלים."

■ בימי שביתת עובדי עיריית תל־אביב בא ראש־העיריה **שלמה** („צ'יץ") **להט** לכינוס שערך מפקד מישטרת מחוז תל־אביב **דויד קראוס** לראשי העיריות במחוז. לצ'יץ', שנשאר במקום זמן קצר, ציפתה הפתעה נעימה. בצד השני של הקרטון, שעליו נרשם שמו, לצד מקום ישיבתו, נרשם שיר. חיבר אותו **יעקוב חביב**, מפקד מרחב הירקון. כתב הניצב־מישנה ל־צ'יץ': „ביום שהעיר מושבתת כולה / מצאת עבורינו לפחות שעה / לבוא ולשמוע ואף להעיר / איך לשפר המישטרה בעיר // אנחנו מודים על השתפותך / רואים בך יריד גם לשעת צרה / כי לא פעם שמענו דבריך התקיפים / כשבאת להגן על מישטרה ושוטרים."

■ במסיבת חנוכה ירושלמית סיפר הרב **מנחם הכהן** איך התאימו בעבר אישים לתפקידים. בהלווייתו של נשיא המדינה השני **יצחק בן־צבי** התנהלה התייעצות בין בכירים מי יחליף אותו. הוזכרו שני שמות: **קדיש לוז** ו**זלמן שזר**. בהלווייה נכח הסופר **שמואל יוסף עגנון**, והוא פסק ששזר יזכה בירושה. כשנשאל מדוע, ענה: „משום שקדיש לוז מתאים יותר."

■ ח"כ העבודה **שבח וייס** היה השבוע במיטבו, והברקות הלשון שלו זרמו כמו מאליהן. במליאה נאם ח"כ **יצחק ארצי** ודיבר על משבר אתא. הוא דיבר על כך שבעבר, בתקופתו של **מינחם מסיר**, היה ענף הטכסטיל בארץ סיפור הצלחה. וייס, שדיבר אחריו, אמר: „אם לסכם את דבריו של קודמי, אפשר לומר שמה שהיה פעם סיפור הצלחה הוא היום סיפורי־בדים."

■ בדיון אחר ענה שר־הבריאות **מרדכי** („מוטה") **גור** לשאילתא של ח"כ חרות **דויד מגן**, בעניין יונים וכולירע. וייס התערב ואז שאל אותו גור: „תחת איזה תקן אתה מעיר?" ענה וייס: „תחת תקן שובך־יונים."

■ בכנסת התקיימה הרצאה של הד"ר **אהוד שפרינצק**, במיסגרת מכון ירושלים לחקר ישראל, בנושא ביזוי החוק בארץ. שפרינצק הוכיח שרוב תופעות ביזוי החוק הם על רקע אידיאולוגי. העיר וייס, שהינחה את הכינוס: „כמו שנאמר ב־מישלי — ביש חזון יפרע עם."

■ לפעמים שקר הוא דבר לגיטימי. כך לפחות טוען האלוף (מיל') **רחבעם** („גנדי") **זאבי**, בדיון שהתקיים בתיאטרון הקאמרי אחרי הצגת המחזה שקרים, העוסק בסוגיה של נאמנות מול בגידה. סיפר גנדי שבזמנו, כאשר הוא פיקד על תפיסתו של **קוזו אוקמוטו** בנתב"ג, הוא גילה שאוקמוטו משתוקק להתאבד עוד לפני שימסור מידע על חבריו ש־השתתפו בטבח באולם־הנוסעים. גנדי הבטיח לו, שבתום החקירה הוא יקבל במתנה אקדח ובו כדור אחד. אוקמוטו דיבר וגנדי לא מילא, כמובן, את הבטחתו.

■ חברים טובים טילפנו ל־עיתונאי **צבי רימון** ושאלו אותו אם הוא שב לעבוד בגלי־צה"ל. דווקא ערב סגירת מחלקת החדשות בתחנה, רימון, שהמציא את הטלפון האדום של התחנה, משדר באחרונה מדי

שולמית אלוני ושני ח"כי ר"צ אחרים, יוסי שריד (משמאלה) ומרדכי („מורל'ה") בר־און דהיישה שבשטחים הכבושים. צילום השיחה בין היונים ומנהיג גוש־אמונים, שמנסה לגרום לגירוש תושבי המחנה, פורסם השבוע בהרחבה בעיתונים רבים. אך מעטים יודעים את הרקע לצילום מוזר זה: שלושת ח"כי ר"צ ערכו סיור במחנה בליווי עיתונאים וצלמים רבים. לפנות־ערב, בתום הסיור, הסבירו להם נציגי התיקשורת שאם הם רוצים כי ביקורם יונצח על דפי העיתונות, הרי שעליהם להצטלם לצידו של לויינגר. שלושת הח"כים נכנעו, ניגשו אל הרב, שוחחו בנימוס וצולמו בחברתו בתצלום שהופץ עוד באותו־הלילה.

לן קדר מזכירתה הנאמנה של גולדה מאיר (ממושקפת מימין) ישבה במרחק מבנה הממשלה לשעבר במוסיאון תל־אביב. לא במיקרה היא לא ישבה לצידם. בניי־המישפחה ביקשו ממארגני הטקס שמקומותיהם יהיו מרוחקים ממקומה, כנראה בגלל קרע שחל ביניהם. בטקס, שנערך ביום רביעי אחר־הצהריים, השתתפו כמה עשרות מוזמנים בלבד. למרות שנשלחו 2000 הזמנות והמארגנים אף טילפנו לרבים כדי להזכיר להם את המועד.

ליל־שבת את מיבזקי החדשות בשעות הקטנות של הלילה. אך הסיבה לכך היא אחרת: הוא ביקש ששירות המילואים שלו יהיה דווקא ביום זה, שעליו אין קופצים רבים, משום שאת ימי־החול הוא מקדיש למישרדו. רימון הוא עתה בעל מישרד לייעוץ תיקשורת ואינו מתכוון לשוב לגלי־צה"ל.

■ למרות שהוא עובר עתה בפאריס, יבוא השבוע **ניסים טאיטו**, נספח העיתונות ב־שגרירות הישראלית בצרפת, לבאר־שבע. אך לא תהיה זו חופשה רגילה. טאיטו ואשתו **עליזה** מחתנים את בנם **מאיר**.

בניו־יורק וניאות לספר ל־מאזינים על תחילת דרכו. הוא פגש בירושלים ביהודי דתי ש־היה אב ל־18 ילדים, חציים בנים וחציים בנות. זוהר הופתע ממי־דת האינטליגנציה הגבוהה של אבי המישפחה וידעתו בכל הוויות העולם, ומסקרנות לת־הות על קנקנו של האיש החל זוהר אט־אט להפוך לדתי.

■ **חנה קורן**, הגרפולוגית החיפאית, פותחת סניף בניו־יורק, ולרגל האירוע היא נזכרה באפיזודות מעבודתה בעבר: בתוכנית ודיו היא ברקה את כתב־ידו של **יהודה ברקן**, ואמרה לו שיש לו רגישות בג־

יצחק שמיר ממלא־מקום ראש־הממשלה ושר־החוץ, ויצחק נבון, סגן ראש־הממשלה ושר־החינוך, מתיישבים על כיסאותיהם בעצרת זעומת משתוממים שנערכה למען יהודי ברית־המועצות, ביום הראשון של חנוכה. הכינוס התקיים בכיכר דיזנגוף, והוא החל באיחור־קל, משום שראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, היה עסוק בעניין אחר, שנקבע ממש לאותה השעה (ראה תצלום מימין). מארגן הטקס, ח"כ חרות לשעבר איתן ליבני, זעם על צ'יץ' ואמר שאיחורו הוא שערוריה.

שלמה להט ראש עיריית תל־אביב מביט בשעונו, ביודעו מהסולם, אחרי שהדליק נר ראשון מטעם צעירי־חב"ד. גם טקס זה התקיים בכיכר דיזנגוף, במרחק מה מהאירוע למען יהודי ברית־המועצות (ראה תצלום מש־מאל). צ'יץ' בחן את שעונו, להיות בטוח שלא יאחר לאירוע השני.

טאיטו הסביר, שאילו היתה נערכת החתונה בפאריס, הרי שמיספרם הרב של האורחים שהיו נאלצים לטוס לצרפת היה משבש את מהלך הטיסות ה־יוצאות בנתב"ג.

■ העיתונאי הבאר־שבעי ה־וותיק **יצחק שתיל** הוא איש תנועת החרות, אבל זה לא מפ־ריע לו לאמץ את סיסמת נעמת, שבשליטת העבודה: תהיה גבר. תן לה יד. אשתו **יהודית** עו־מדת מאחורי המיבצע הארצי של בית העסק המומלץ. היא העבירה את מישרדה מבירת הנגב לתל־אביב לימי החול, כדי להשלים את הכנת הפרוייקט. שתיל החליט לעזור לה והוא הצטרף אליה לתל־אביב.

■ איך הגיע **אורי זוהר** ליהדות? הרב הירושלמי הופיע בפני ועידת אגודת־ישראל

וירדו לאילת לסיור בטאבה, בהדרכתו של ראש־העיר, **רפי הוכמן**. אחרי סיור במקום, לא רחוק מתיירות שבריות חשו־פות־חזה, התכבדו כתב הרדיו **שימעון שיסר**, איש חדשות **אילן כפיר**, כתב הטלוויזיה **ויקטור נחמיאס**, סופר הא־רץ **עקיבא אלדר** וכתב מע־ריב **רפי מן**, בארוחת־צהרים אצל **רפי נלסון**. הכתבים, הרגילים לארוחות אחרות בבי־רה, נאלצו לאכול את האוכל הטעים בידיהם. „כאן זה כנ־סת," אמר להם נלסון, „כאן אין סכו"ם. אוכלים רק בידיים."

■ מנכ"ל אגודת החרשים, **עודד הון**, נאלץ להתרוצץ בשבועיים האחרונים במישרדי מרחב הירקון של המישטרה. הסיבה: המישטרה לא אישרה לחרשים לקיים מיצעד־מחאה בקטע כביש כלשהו עד לכיכר מלכי־ישראל מחשש לחייהם, משום שהם לא מסוגלים לש־מוע מכוניות צופרות מאחו־ריהם. לבסוף נמצא הסדר ו־ההפגנה, המוחה על מיסוי גבוה לעזרי־שמיעה לחרשים, נעה ביום השני השבוע לאורך ה־מידרכות של רחוב פרישמן עד לכיכר. הון פנה לשני שרים וביקש שיאמרו את דברם לחר־שים. שר־הבריאות, גור, אמר שהוא מוכן לקבל מישלחת בלישכתו במועד מאוחר יותר. מלישכתו של שר־העבודה־והר־ווחה, משה קצב, לא ענו כלל.

פסוקי השבוע

● **ראש־הממשלה שימ־עון פרס:** „צריך לתת אשראי לרב פרץ. הוא מפתיע בגישתו הליברלית."

● **המנחה מני פאר:** „ל־פרס השתילו לבן(ביות) מלאכו־תית."

● **ח"כ לע"מ אליעזר שוסטק, בן ה־72:** „אני מוכן להתחרות עם כל מי שיגיד עליי זקן בראייה, בשמיעה, בשערות שיבה וגם בתשמיש המיטה."

● **ח"כ התחיה רפאל („רפול") איתן**, בסטיקר במ־חנה צבאי: „מחנה איננו אוזן. מחנה מנקים כל יום."

● **סגן שר־החוץ רוני מילוא:** „אני נץ רציונלי."

● **הזמרת עופרה חזה:** „אינני קוראת ספרים... התחלתי להתעסק עם קריאת כף היד."

● **הבדרן טוביה צפיר**, על מתנה הראויה לנאשמי אי־גון הטירור היהודי: „רגל קרו־שה."

● **איש הטלוויזיה מ־איר שלו**, לפרס: „נסה לחדוק שיניים כשאתה מלקק לדתיים."

● **הנ"ל**, על דויד לוי: „הוא השר היחיד בממשלה שיש לו ונטיל."

נורה בורבה בתו של חיים בורבה, שהוא נהגו של שימעון פרס, זכתה לחיבוק מראש־הממשלה במסיבה רבת־משתתפים, שערכו בורבה ואשתו באולמי הנוצץ שבדרום תל־אביב, במוצאי־שבת האחרונה. כל נהגי השרים וסגני־השרים באו למסיבה, והם חגגו לצד ראשי העבודה ובני־מישפחתו של הנהג. פרס בא בתחילת הערב ונשאר עד הסוף. הוא התקבל במחיאות־כפיים.

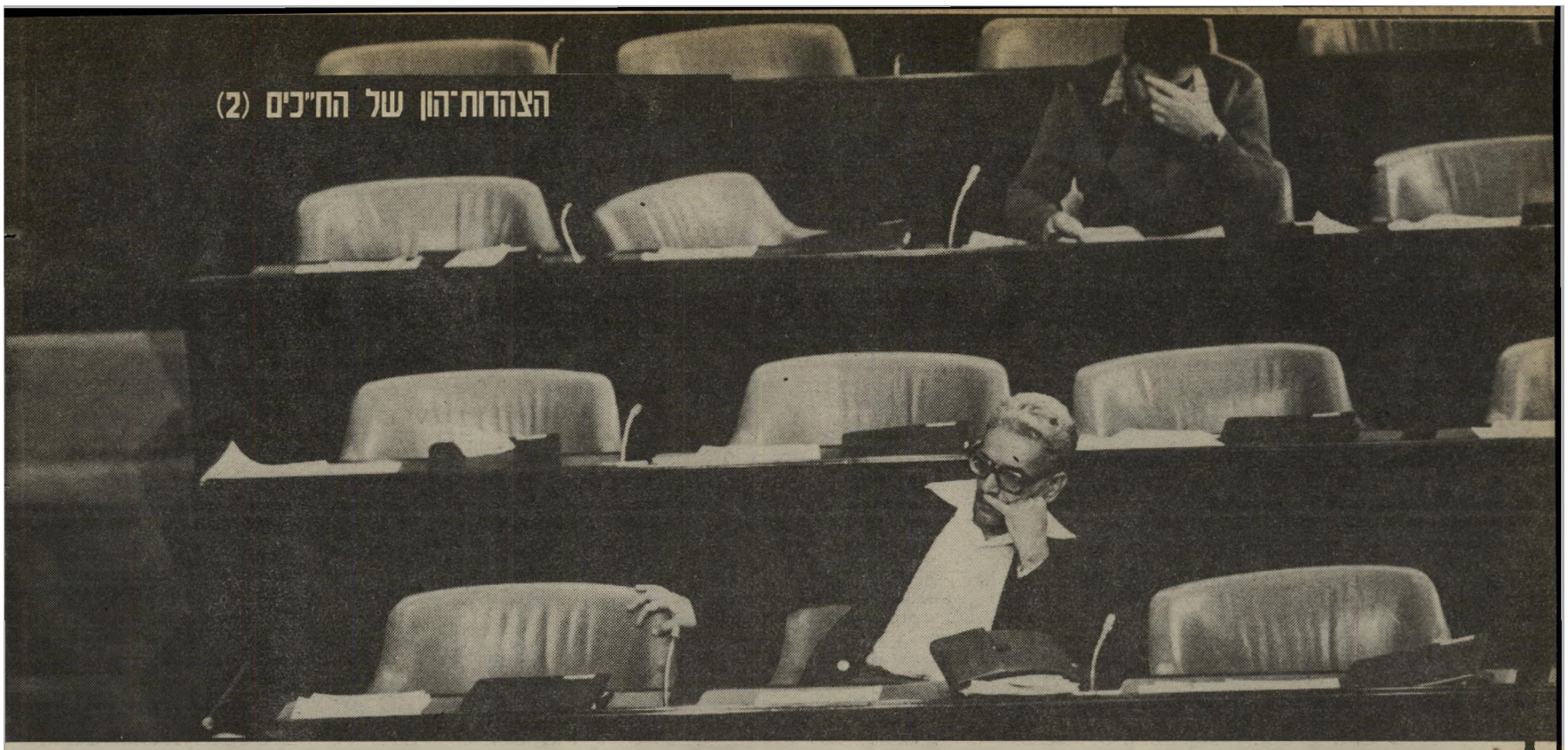

הצהרות־הון של הח"כים (2)

הח"כ החדש שלמה עמר (יחד) הופך ל„יועץ כלכלי" ומחפש מקומות בשכר במועצות־מנהלים, אלי קולס הוא „יועץ עיסקי" וגם אחרים הולכים בדרך זו

הכנסת בעסק

מדוע הם מבקשים להיות ח"כים? חלק מנבחרי־העם אכן רו־אים את תפקידם כמייצגים בבית־הנבחרים את הציבור שבחר בהם. אבל חלק אחר, לא קטן, רואים בתפקיד עסק לכל דבר.

תפקיד ח"כ הופך להיות בהד־רגה קרש קפיצה לאותם שרוצים להתעשר בכל מחיר, אך מכיוון שהם חסרי כישורים וממון, הם זקוקים למעמד מיוחד כדי להצ־ליח בעסקים.

הלהיט הנוכחי בין הח"כים הוא העיסוק הפרטי הנקרא „ייעוץ". מאחורי מילת־קסם זו מסתתר ניצול גס של תפקיד ציבורי למט־רות פרטיות, על גבו וחשבונו של הבוחר.

הפרק השני בסידרה על הצהרות ההון של הח"כים עוסק בסוגים שונים של הנבחרים – מאותם שכל יעודם הוא העבודה הציבורית, עד לאותם שהכיסא נועד אצלם לת־מוך בכיס.

ח"כ מיכאל איתן
החברים החדשים בכנסת –

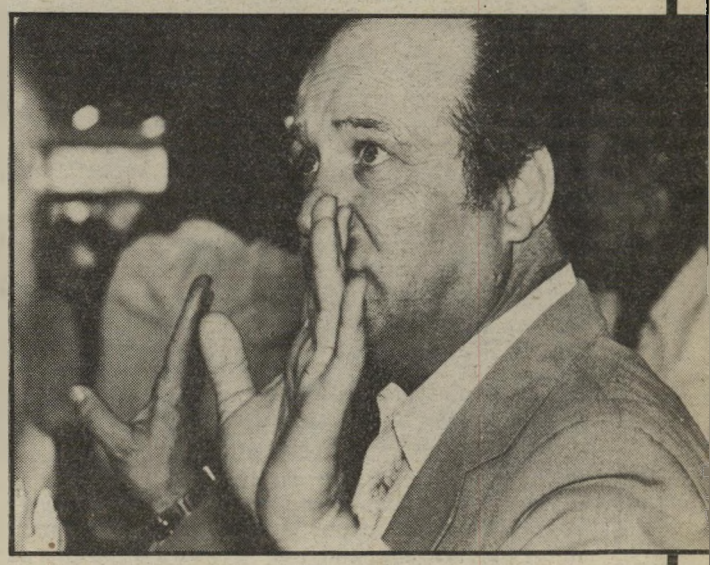

ח"כ מצא
– עוד לא הספיקו להתעשר

● סעיף מתנות

● **אלי קולס**, ח"כ הליברלים זו הקאדנציה השניה, התייצב על רגליו מאז הגיע לכנסת, ב־1981. קולס (41), מחנהו של השר אברהם שריר, נולד בנשר שליד חיפה וגדל שם. כעסקן ליברלים צעיר הוא שילב עבודה ציבו־רית ולימודי־מישפטים. את הסטאז' הוא עשה במישרדו של עורך־הדין אמנון רוזנשטיין, גם הוא איש הליבר־לים, אבל עדיין לא ניגש לבחינות של לישכת עורכי־הדין כדי לקבל הסמכה.

לפני שנכנס קולס לכנסת הוא היה פעיל בעסקים פרטיים של מישפחתו. המדובר בחברה לשיווק ובשלוש חנו־יות בקריות, למוצרי חשמל, אלקטרו־ניקה והלבשה. החברה והחנויות אינן פועלות, למעשה, מאז מות אביו. קולס העדיף, משום מה, שלא להשכירן, מלבד מחסן של החברה, המושכר בשכר חודשי נאה.

קולס נשוי לשושנה ואב לשניים, שהבוגר הוא בן 10. שושנה עובדת כיועצת כלכלית עצמאית. קולס נוסע במכונית מסוג וולוו משנת־יצור 83', אשתו אינה נוהגת כי אין לה רישיון־נהיגה.

הם מתגוררים בקריית ביאליק, בדירה שבבעלותם, בת שלושה וחצי חדרים. אבל במשך השבוע גרים הקו־לסים בירושלים, בדירה שכורה, כשמ־חצית משכר־הדירה הם משלמים, ואת המחצית השניה משלמת הכנסת. קולס העדיף את ההסדר הזה על פני מגורים במלון, משום שהוא נמצא בבירה לא רק בימי ישיבות מליאת הכנסת, ורק בימים אלה הוא זכאי ללינה חינם.

מלבד העסקים המישפחתיים שהוז־כרו, אין לו רכוש דלא־ניידי נוסף, וההון שלו די צנוע. יש לו, לדבריו, רק 40 אלף שקל במניות בנקאיות שב־הסדר, חסכונות פחות ממאה אלף שקל, ושתי קופות־גמ"ח בשווי של כעשרה מיליון שקל.

אך מה שמעטים יודעים הוא, שקולס עוסק באופן עצמאי כיועץ־עיסקי. הוא מודה שההצלחה בעניין זה האירה לו פנים מאז שהיה לח"כ. הוא אינו מגלה כמה כסף נכנס לו מהעצות העיסקיות שהוא מעניק. הוא רק מוכן להודות שבימים אלה, בגלל לחץ בעבודתו בכנסת, אין לו זמן לעסקים פרטיים אלה. אבל ערב הבחירות, כאשר הוצב על חודם של קולות בו־דדים מקום ה־41 ברשימת הליכוד ופיקפקפ אם זהו מקום ריאלי, הוא עסק באינטנסיביות בייעוץ עיסקי.

ח"כ הליברלים מסרב, מטעמי סודי־ות מיקצועית, לגלות מיהם לקוחותיו, בעבר הרחוק והקרוב. הוא מכחיש שיש להן קשר כלשהו לממלכתו של המיל־יונר היהודי־יפאני שאול אייזנברג, אבל אין להסיק מכך שהוא לא נתן שירותים לגורמים אחרים, שהיו תלו־יים במישרדי־ממשלה אשר נשלטו בי־די שרים ליברליים.

הכנסתו החודשית של קולס מור־כבת ממשכורתו בכנסת, המגיעה ליותר מ־850 דולר, בגלל הוצאות־דלק גבוהות מהרגיל. מרכיב אחר בהכנסת הקולסים הוא משכורתה של אשתו: קולס לא פירט בעניין זה, אך הוא העיר שזוהי משכורת בגובה השכר הממוצע במשק, כלומר יותר מ־400 דולר בחודש נטו. אך מכיוון שאשתו עצמאית ושכרה יכול להיות גבוה יותר, ומכיוון שהכנסותיו הצדדיות של קולס אינן סדירות, הרי שהבסיס החודשי של בני הזוג הוא יותר מ־1250, לא כולל דמי־שכירות המחסן המושכר. קולס טוען, שלא אחת הוא נאלץ לשבור תוכניות־חיסכון כדי לגמור את החודש. ההוצאה הגבוהה ביותר בתקציב החודשי הוא סעיף המתנות. מאז שנכנס לפעילות פרלמנ־טרית, גבר זרם ההזמנות שהוא מקבל לאירועים מישפחתיים ולשמחות אח־רות.

● מכוניות יפאניות

● **שלמה עמר**, ח"כ יחד שבע־בודה טרם הספיק לחמם את כיסאו וכבר הוא חושב על עסקים פרטיים. עמר, חבר ועדת־הכספים של הכנסת, הוא יושב־ראש מזכירות אגד. הוא שומר על התפקיד שהוא מקור כוחו הפוליטי גם בעת כהונתו הפרלמנ־טרית, ומינה לעצמו ממלא־מקום רק לימים שבהם הוא נמצא בירושלים. עתה הוא מחפש דרך להגדיל את הכנ־סותיו: הוא מבקש להיות יועץ כלכלי בשכר או חבר מועצת־מנהלים, גם כן בשכר.

עמר מסביר את שאיפתו להכנסה גבוהה יותר בכך, שמאז שנכנס לכנסת אין הוא מקבל שכר מאגד. שהוא שכר הגבוה משכר הח"כ. לעומת זאת, הוא קיבל מאגד מכונית מסוג דיהטסו משנת־יצור 85' והוצאות רכב. למיש־פחה יש מכונית, דייהטסו כמובן, משנת־יצור 83'.

לא במיקרה עמר הוא חובב המכו־נית היפאנית הזו. יכואניה הם שותפות בין חברה של ניצב"א, חברת־בת של חברי אגד, ואנשי העסקים רמי אונגר ועזר וייצמן, ראש רשימת יחד. החברה נקראת נוע, ואגד רכשו מכוניות דייה־טסו בהטבות מיוחדות, כמקובל לגבי כל רכישה של ועד־עובדים גדול.

עמר, שעדיין לא מילא את הצ־הרת־ההון, נשוי ואב לארבעה. שניים מילדיו נשואים ומתגוררים מחוץ

לבית, ושניים אחרים בבית, אחת מהם חיילת. אשתו, אסתר, עובדת בחברת רסקו כמנהלת־חשבונות. הוא מתגורר בקריית־מוצקין, בביתו המרווח־בן ארבעת החדרים.

ההון של עמר איננו נזיל. יש לו מעט מניות בנקאיות שבהסדר. לדבריו, רק 12 אלף שקל. יש לו חסכונות בתוכניות שונות, בסדר גודל של תישעה מיליוני שקלים, וכמובן מניית אגד. ששווה היום 15 מיליון שקל. אין לו קופת־גמל, מלבד מיבטחים. שבה הוא חוסך מאז התחיל לעבוד בקואופרטיב, לפני 29 שנה. הסכום שהצטבר לזכותו במיבטחים ההסתדרותית הוא לדעתו בן מיליוני שקלים. ייתכן שבגלל הגורם האינפלציוני תפח הסכום שם לעשרות מיליוני שקלים.

לעמר רכוש נוסף: חלק מדירה שקיבל בירושה, בקריות, והוא גם שותף במיגרש בחיפה, העומד שומם. עמר אינו יכול להעריך כרגע את שוויו.

הכנסתם החודשית של בני־הזוג היא בערך 1400 דולר לחודש, ועמר מקווה להגדילה בקרוב.

● „השלמה למשכורת"

● **מיכאל איתן**, ח"כ חרות, מגדיר את עצמו כ„תפרן", בהשוואה לח"כים אחרים, שעשו ממון רב בתקופת כהונתם בכנית־הנבחרים. אבל כח"כ חדש, מזה חמישה חודשים בלבד, הכל עדיין פתוח לפניו. בינתיים מתגורר איתן בדירה בת ארבעה חדרים שב־בעלותו ברחוב עמק ברכה בתל־אביב. הוא נשוי ואב לשלושה, כשהגדולה היא בת 10. אשתו, רחל, היא פסיכולוגית, העובדת בחצי משרה בקופת־חולים ועוד חצי משרה באופן פרטי.

איתן הוא האחרון לדור עסקני־הסטודנטים של חרות שצמחו באוניברסיטת תל־אביב והגיעו לכנסת. באוניברסיטה הוא עדין זכור בשמו הקודם, מיכאל הירשפונג, ובתפקידו כשומר־סף של אגודת־הסטודנטים. קרמו לו במסלול קידום זה רוני מילוא, מיכה רייסר ומיכאל קליינר. איתן הוא מקורבו של מילוא.

איתן נוהג במכונית סובארו משנת־ייצור '78, ואין לו שום רכוש נוסף, מלבד ביתו, ההולך ומוקם בישוב החדש כוכב־יאיר, הקרוי על שמו של אברהם („יאיר") שטרן. הישוב נמצא ליד כפר־סבא, בצד הישראלי של הקו הירוק.

לאיתן יש קשר אמיץ עם היישוב. מאז שנת 1981 הוא משמש כמנכ"ל היישוב בשכר. בכוכב־יאיר נרשמו לא רק חברי חרות, אלא גם בעלי השקפות יוניות, והבנייה היא בעיצומה. הייעוץ המישפטי ליישוב ניתן על־ידי מישרדו של מילוא. מאז שאיתן נכנס לכנסת, הוא מועסק כיועץ לפרוייקט, ושכרו הוא פחות מ־1000 דולר ברוטו. הוא מסרב לגלות מהו הסכום המדוייק, כשם שהוא מתעקש לקרוא לתשלום זה „השלמה למשכורת". הוא מדגיש שהוא אינו מקבל הוצאות רכב או אירוח.

במניות אין לו כסף כלל, לדבריו. גם חסכונות אין לו. בקופת־גמל יש לו מאות אלפי־שקלים. כדי לתאר את מ־

כאשר נבחר לכנסת, לפני 11 שנה, הוא התפטר מעבודתו במיפלגת־העבודה. סכומי הפיצויים הוקדשו לרווחת המישפחה, כך שלמעשה קופת־הגמל והחסכונות שלו הם די טריים, רק מהעשור האחרון. ולדבריו, מדובר בחיסכון בסכומים קטנים, שהוא מתקשה לאמוד אותם.

הכנסתו החודשית, אם כן, היא משכורתו בכנסת: בערך 800 דולר לחודש.

● ירידה בשכר

● **יהושע מצא**, ח"כ חרות הטרי, עדיין לא מילא את טופס הצהרת־ההון, והוא רי מסוייג לגבי חשיפת מידע מתוכו לציבור.

מצא מגלה, שהוא בעליה של חברה עיסקית קטנה, שלדבריו עוסקת במתן ייעוץ כלכלי ותיירות. זוהי חברה מישפחתית, שבעבר הוא עבד בה שנתיים, בעיקר בנושאי יבוא ויצוא.

הוא מתגורר בירושלים בבית פרטי, ברחוב מיצרי־טיראן. בדירה יש חמישה חדרים. הוא נשוי לרחל, שאינה עובדת, ולזוג ארבעה ילדים. הוא נוסע ברנו 9 – 1250, משנת־ייצור '85.

בעבר, כאשר פרש מהחברה שבה עבד ומעבודה ציבורית, הוא השקיע את כספי הפיצויים בנכסים נזילים ובקרקע. מצא מבקש שלא לפרט מעבר לכך, וגם נרתע מלחשוף את היקף הונו הבנקאי. יש לו השקעות בסדר גודל של מאות אלפי שקלים במניות בנקאיות שבהסדר, קופת־גמל וחסכונות. שאת סכומן המדוייק הוא מתקשה לאמוד, אך באופן כללי אין המדובר, לדבריו, במיליוני שקלים.

כאשר נכנס לכנסת, הוא נאלץ אוטומטית להתפטר מתפקידו כיושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה הממשלתית שיכון־ופיתוח. הוא לא מתחרט על כך, אבל הוא מורה בצער, שתנאי־השכר בשיכון ופיתוח היו טובים יותר.

מצא אינו חבר במועצות־מנהלים, והוא מבקש להדגיש שבתקופה שבה הוא פעיל כנבחר־ציבור, הוא מקריש לעסקיו הפרטיים רק מאמצים מעטים ביותר. אבל הוא אינו מוכן לפרט מהם רווחיו מעסקים אלה.

הכנסתו החודשית היא משכורתו מהכנסת, פלוס הכנסה בלתי־ידועה מהייעוץ שהוא מעניק.

צוקתו, הוא מבקש להדגיש שהוא לקח הלוואות להקמת הבית בכוכב־יאיר, שאילמלא כן לא יכול היה לבנות אותו.

איתן הוא מישפטן, אך עדיין לא עבר את בחינות־ההסמכה של לישכת עורכי־הדין, ולכן אין לו רישיון לעריכת־דין. בביתו אין חפצים יקרי־ערך, מלבד אוסף־בולים גדול.

הכנסתו החודשית, כולל דמי הייעוץ נטו, מגיעים על־פי בדיקת תשלומי־המס, ל־1200 דולר. אין זה כולל את שכרה של אשתו, שקשה להעריכה במדוייק, אך איתן מסביר שזוהי הכנסה צנועה ביותר.

● חובות כדורסל

● **מיכה חריש**, שהיה מועמד, לתפקיד מזכ"ל מיפלגת העבודה, הוא יועץ־כלכלי. חריש עסק בתחום זה יחד עם עדי אמוראי, מי שהיום סגן־שר־האוצר, אך בשנה האחרונה הוא לא יכול היה, לדבריו, להתפנות לעיסוק זה, בגלל מערכת הבחירות. בקרוב הוא ישוב לעסקים אלה, אולי משום שהוא מסובך בצרה שלא פילל לה: הוא ערב אישית לחובות קבוצת הכדורסל הפורחת על רמת־גן־גיבעתיים. עתה התפלגה הקבוצה, וחריש ייאלץ לשלם עשרות אלפי דולארים לבנקים, אם לא יימצא פיתרון אחר. ראשי הפועל רמת־גן מתנערים מחוב זה ואינם מוכנים לשמוע עליו. חריש, כיושב־ראש אגודת ידידי הקבוצה, עסוק ימים כלילות בחיפוש אחרי מוצא לסבך שאליו נקלע.

חריש הוא גם נציג־ציבור בשלוש מועצות־מנהלים — בחברת־בת של סולל־בונה, בחברת הבניה דרוקר זכריה ובגחלת (במקומו של אמוראי).

הח"כ הסימפטי נשוי לארית, קרמיקאית מובטלת. לזוג יש שלושה ילדים, הבכור הוא בן 16 וחצי, השני בן 13 וחצי והצעיר בן תשע. הם גרים בגיבעתיים, ברחוב מישמר הירדן, בדירה בת שלושה וחצי חדרים. לחריש אין רכוש נוסף. הוא נוהג בסובארו 1800 משנת־ייצור '81, לאשתו יש סובארו 600.

הוא עדיין לא מילא את טופס הצהרת־ההון, אבל הוא מעריך שבמניות בנקאיות שבהסדר יש לו כמה מאות דולארים בלבד.

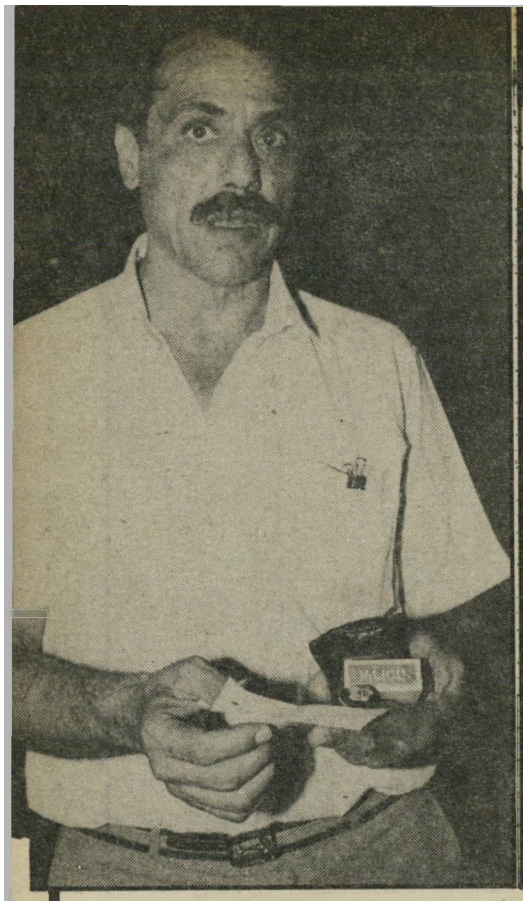

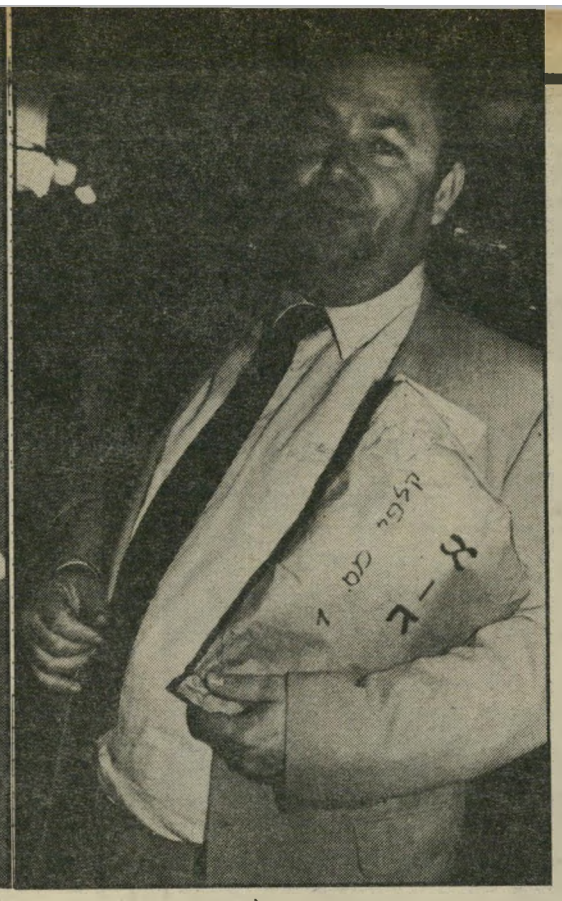

ח"כ קולס
הכיסא יכול לעזור –

ח"כ עמר
– לשיפור מצב הכיס

● נאמנות עיוורת

● **עדי אמוראי**, סגן שר־האוצר, התבקש למלא הצהרת־הון מפורטת לפירטי־פרטים, שמועברת למבקר המדינה. בגלל תפקידו הוא חייב למסור את עסקיו ורכושו לנאמנות עיוורת ולהתפטר מכל תפקיד ציבורי או פרטי, בדיוק כמו שר־האוצר ונגיד בנק־ישראל, כך שכיום מנותק אמוראי מעסקים פרטיים כלשהם.

עד לבחירתו היה שותף אמוראי לעיסקי ייעוץ כלכלי עם מיכה חריש. חברו למיפלגה ושכנו בגיבעתיים. ערב מינויו הוא התפטר מחברותו בשלוש מועצות־מנהלים: בעפר וסלע, בחברת־הביטוח אושיות ובגחלת.

אמוראי נשוי לרות, העובדת במרכז קהילתי, ולזוג יש שלוש בנות. „אני אבו־אל־באנאת," מכריז אמוראי על עצמו בגאווה. עתה יש לו וולוו ונהג, ואשתו נוהגת ברכב שלו, פג'ו 504 שנקנתה מחברת השכרה.

האמוראים מתגוררים ברחוב הכנסת 32 בגיבעתיים, בדירה בת שלושה וחצי חדרים. יש להם דירה נוספת בחולון, רשומה על־שם הבנות. הדירה אינה מושכרת. חלקה, אגב, נקנה מכספי ירושה שקיבל משני הוריו.

כחבר ועדת־הכספים היה אמוראי זהיר בהשקעותיו. אין לו מניות בנקאיות כלל, וקופת־הגמל שלו היא גם החיסכון שלו. בקופה הוא הפקיד סכום גדול שקיבל כפיצויים, אחרי שהתפטר מתפקידו כמנהל־מיסחרי של חברת פזכים, שם עבד במשך שבע וחצי שנים, לפני שנבחר לראשונה לכנסת, בשנת 1969. החיסכון בקופה הוא בן מיליוני שקלים.

כסגן־שר משתכר אמוראי מעט פחות מח"כ. בתפקידו הנוכחי הוא נאלץ לוותר על הכנסותיו הצדדיות, אך הוא מתנחם בעבודה ביצועית, שהיא מנת־חלקו כיום.

● ציורים במישפחה

● **אהרון הראל**, ח"כ העבודה, עדיין לא מילא את טופס הצהרת־ההון, אבל לדבריו, גם כשימלא אותו, לא יהיה לו הרבה מה להצהיר.

הוא נשוי לנירה, מחברת סיפרי־ילדים ועורכת סיפרי־ילדים בהוצאת עם־עובד. הוא גר ברמת־אילן שליד אוניברסיטת בר־אילן, בבית־משותף. בדירתו חמישה חדרים. לזוג יש ארבעה ילדים. הוא נוהג בפורד אסקורט 82 ואשתו בפייסטה, מתוצרת אותה החברה.

להראל אין כלל מניות. יש לו מעט כסף בקרנות השתלמות, קופת־גמל וחסכונות. הוא מעריך את ההון שלו בעשרות אלפי שקלים בלבד. כיום הוא משמש כמנכ"ל המוסד החינוכי בית־ברל, אך לא בשכר.

בביתו יש ציורים יקרים, לא מפני שהשקיע ביצירות אמנות, אלא מפני שיש לו אח שהוא צייר מצליח — יאיר גרבוז.

הכנסתם החודשית של בני־הזוג הראל היא משתי משכורות, והסך הכל הוא מעט יותר מ־1300 דולר.

● עניין עקרוני

● **שבח וייס**, ח"כ העבודה, גורס שח"כים חייבים למסור לציבור הצהרות־הון מפורטות. הוא אפילו שמח על ההזדמנות שניתנה לו, באמצעות העילם הזה, למסור לבוחרים מידע חיוני זה.

וייס אפילו הודיע בגאווה שהוא היה הח"כ הראשון שמסר את הצהרת־ההון ליושב־ראש הכנסת, שלמה הלל. אבל לפני שהוא ניגש לפירוט הוא מבכה את מר־גורלם של המרצים הבכירים שהם גם ח"כים.

לפני כניסתו לכנסת, ב־1981, הוא היה ראש־חוג למדעי־המדינה באוניברסיטת־חיפה ומרצה אורח באוניברסיטת תל־אביב ובטכניון, שלא לדבר על הרצאות בשכר ברחבי הארץ.

מאז כניסתו לכנסת הוא יצא לחופשה ללא תשלום מהאוניברסיטה, משום שבתפקידו שם הוא נחשב שכיר, למרות שעיסוקו קרוב יותר למיקצוע החופשי. עתה הוא מרצה באוניברסיטה

(המשך בעמוד 24)

ח"כ וירשובסקי
– למלא את טופס הצהרת־ההון

ח"כ אמוראי
– לא לכל אחד יש זמן –

ח"כ חריש
מרוב עיסוקים –

קציין בכיר (מיל.): „בארץ כל דבר קטן הופך לסוד גדול!"

בארץ הדמוקרטית שלנו נעשה כמעט בלתי־אפשרי לדבר עם אנשי־צבא, אפילו כאלה שהם לשעבר. צריך לקבל אישורים על־גבי אישורים, וגם אז התשובה היא לרוב מתח־מקת ועטופה בהרבה מאוד צמר־גפן. הדרך היחידה לקבל תשובה עניינית ואמיתית היא להבטיח לבן־שיחך שלא תזכיר את שמו.

זה מה שעשיתי הפעם. שאלתי קצין בכיר (מיל') איך קרה שהעיתונאי ריצ'רד גבריאל קיבל עזרה ומידע סודי מאנשי דובר־צה"ל, ואז הוא נסע ופירסם ספר עמוס בסודות צבאיים.

לא קרה כלום. כל אחד מה„סודות" בספר הזה כבר פורסם בעבר. אולי הדבר היחידי המיוחד בספר הזה הוא ששמו כמה „סודות" ביחד. אצלנו מכל דבר קטן עושים סוד גדול. אולי באמת יש אנשים בארץ שלא יודעים כמה חטיבות יש בצה"ל, אבל מי שצריך לדעת את זה אצל האוייב כבר מזמן יודע.

● איך בכלל קורה שהרבה פעמים מתפרסמים דברים בחו"ל, ובארץ הצנזורה הצבאית לא מתירה אותם לפירסום?

לרוב מה שמתפרסם בחו"ל מקבל לאחר מכן אישור להתפרסם גם בארץ. עד כדי כך, שזו נעשתה טכניקה מקובלת. מישהו רוצה לכתוב משהו כאן ולא נותנים לו, הוא מדליף את הידיעה לניו־יורק טיימס. למשל, ואחרי זמן קצר מאוד ניתן לו האישור לפרסם את הידיעה בארץ.

● אתה אומר שאין מקום לראגה בעניין הספר הזה של ריצ'רד גבריאל?

הייתי השבוע בפגישות עם קצינים בכירים. אם הם לא מתרגשים, גם את יכולה להפסיק להתרגש.

חמיס אבולעפיה: „אני מקווה שרוצח הדס קדמי אינו ערבי!"

צעירה נדקרה בירושלים והמישטרה סבורה שהמבצעים הם ערבים. רוצחיה של הדס קדמי לא נתפסו עד לכתיבת שורות אלה. ובכל זאת הדעה הרווחת היא שערבים ביצעו את הרצח. מדוע? האם נגמרו הרוצחים היהודים? חמיס אבולעפיה, סטודנט ערבי בן 25 מיפו, רותח מזעם:

בזמן האחרון בכלל ובפרשת הדס קדמי בפרט, יצאו כמה עיתו־נים בכותרות בומבסטיות כבר למחרת מציאת הגופה. הכותרות אמרו שההערכה היא, שהרצח בוצע במיסגרת „מיבחן־קבלה לאירגון־טרור". על סמך מה הם כתבו את זה? הרי אף אחד לא ידע שום דבר באותו זמן.

זה יוצר אווירה של עליהום על אוכלוסיה שלמה, ומאווירה כזאת ועד ללינץ' נגד האוכלוסיה הערבית המרחק הוא קצר מאוד. למה הם לא מבינים את זה?

הכי־מרגיז אותי, שכאשר נתפס רוצח יהודי, כותבים את שמו בעיתון. כאשר נתפס רוצח ערבי, לפני שמו מופיעה לאומיותו. אני לא רואה שום הבדל בין פסיכופט יהודי לפסיכופט ערבי, המבצע רצח ברבארי. שניהם שפלים ומסוכנים לחברה באותה המידה. את שניהם יש לרדוף ולהעניש בחומרה. אבל צריך להיזהר מאוד לא להעניש עם שלם בגללם, וזה מה שהמישטרה וכלי־התיקשורת עושים, בזמן האחרון, אפילו לפני שנמצא הרוצח.

● טוענים נגד הערבים שהם לא מגנים מעשי־רצח ביהודים.

זה ממש לא נכון. ח"כ מוחמד ותד גינה בחריפות את המעשה הברבארי, העיתון אל־איתיחאד הגדיר את המעשה כמתועב ביותר, ראש מועצת שעב הכריז על פרס של מיליון שקל למי שיעזור למצוא את הדס או את גופתה. אני כבר לא מדבר על מאות התלמידים הערבים שעזרו בחיפושים.

● ואם בכל זאת ייתפס ערבי כאחראי לרצח, איך תרגיש?

אני אתבייש כבן־אדם, לא כערבי. אבל כערבי אסכים בהחלט שיענישו אותו לפי החוק של עין תחת עין. אין בליבי רחמנות על רוצחים. אני רק לא רוצה שבגלל רוצח מטורף אחד יאשימו את הערבים בכל רצח שיתבצע בארץ הזאת. אבל, כמובן, אני מקווה בכל ליבי שלא יתברר שהרוצח של הדס קדמי הוא ערבי.

סוזי שיפר: „מי יודע כמה אלפי שקלים שילמתי לחינם!"

אני זוכרת שכאשר קניתי את המכונית הראשונה שלי, לקח אותי אחד מחבריי למוסך והציג אותי לפני המכונאי. באותה הזדמנות הוא רמז למכונאי שדודי הוא קצין־מישטרה בכיר ושאחי הוא מישהו חשוב במישרד־הרישוי. אני מעולם לא התבקשתי לאשר או להכחיש את שתי העובדות האלה, שחברי מצץ מהאצבע. אני רק יודעת, שבאותו מוסך התייחסו אליי תמיד בכבוד, ונדמה לי שלא רימו אותי אף פעם.

לסוזי שיפר אין חברים שקרנים, ועל כן היא נתונה לחסדי מכונאים. סוזי שיפר נסעה לחו"ל והשאירה את המכונית שלה במוסך לטיפול־חורף. בתה, שטיפלה בעניין המכונית, טילפנה אליה לחו"ל ואמרה לה, שהמכונאי אמר כי המחיר יהיה 300 אלף שקל. הסכום נראה לה גדול מאוד, אבל מה יכלה לעשות מחו"ל? היא אמרה לבתה שזה בסדר. שבוע אחרי השיחה הטלפונית חזרה סוזי שיפר ארצה ורצתה להוציא את המכונית מהמוסך. אז הסתבר שהיא צריכה לשלם מיליון שקל. מה עשית? שאלתי אותה.

קיבלתי הלם ממש. אבל המכונאי ניגש אליי עם נייר ואמר לי שזה לא בסדר ועוד המון דברים לא בסדר. מאחר שאני לא מבינה כלום במכוניות, אמרתי לו שאחזור למחרת.

חזרתי הביתה וחשבתי שכל העניין לא מתקבל על הדעת. המכונית שלי היא בת שנתיים ונהגתי בה רק 17 אלף קילומטר.

הסתובבתי כמו סהרורית ולא ידעתי מה לעשות. ואז סיפר לי מישהו על מדור־הרכב באגודה להגנת הצרכן. פניתי אליהם וסיפרתי את הסיפור. יצחק כספי שמע אותי ומייר שלח מומחה לבדוק את המכונית בתוך המוסך. באותו יום הוא נתן הוראה לגרור את המכונית למוסך אחר, דבר שאני כסתם אזרחית, לא הייתי מסוגלת לעשות.

● מדוע לא?

אחרי יום הודיע לי כספי שאני יכולה לבוא ולקחת את המכונית שלי מהמוסך שאליו העבירו אותה. שילמתי 111 אלף שקל, בסכום הזה היה כלול גם מחיר הגרירה ממוסך למוסך.

● האם את עומדת לתבוע את המוסך שביקש ממך מיליון שקל?

אין לי כוח להלחם בבתי־משפט נגד המוסך. אבל נדמה לי שאת המילחמות נגד המוסך ההוא ינהלו כבר האנשים מהאגודה להגנת הצרכן. אני רק מצטערת שלא הגעתי אל האגודה הזאת קודם. מי יודע כמה אלפי שקלים שילמתי במשך הזמן, חינם, בגלל בורות ומפני שלא ידעתי לאן לפנות.

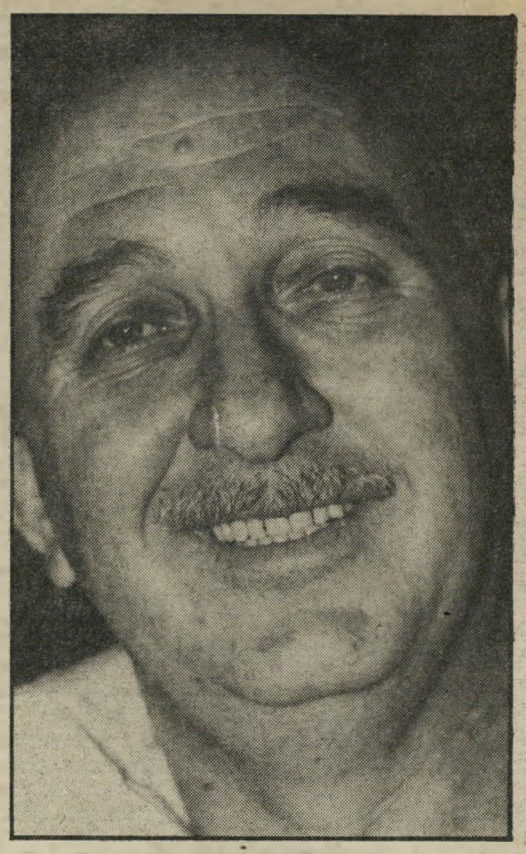

גרשון קרני:
„אני מקווה שמישהו בעיריה יתבייש בסוף!"

ברחוב בוגרשוב בתל־אביב נפתחה לפני חודש עוד מיסעדה מרשת מי ומי, וסיפרו לי שהיא נפתחה ללא רשיון מהעיריה. לא עשה עליי רושם גדול. אלא שאחרי כמה ימים נודע לי למה אין למיסעדה הזאת רשיון. ואפילו אני, שגרה בארץ רוב שנותיי, וכמעט שום דבר כבר לא יכול להפליא אותי – פשוט סירבתי להאמין. הלכתי למיסעדה ופגשתי בה את אחד השותפים, גרשון קרני, שסיפר לי את הסיפור:

קיבלנו רשיון מהעיריה, על־סמך תוכניות של ארכיטקט, והתחלנו לבנות. תוך כדי הבניה נסע אחד השותפים לחו"ל וראה שם, במיסעדה מסויימת, שהם בנו בית־שימוש מיוחד לנכים. וגישה לנכים. השותף חזר ארצה, והחלטנו ביחד שזו ממש בושה שבארץ כמו שלנו אין אף מיסעדה פרטית עם שירותים לנכים. התקשרנו לאירגון נכי־צה"ל וביקשנו מהם הדרכה איך לבנות את זה. הם שמחו מאוד ושלחו לנו מהנדס שידריך אותנו.

ביטלנו בית־שימוש אחד שהיה בתוכנית ובמקומו התחלנו לבנות בית־שימוש מיוחד. אבל בגלל העובדה שגם עגלת־הנכים צריכה להיכנס למקום, הרחבנו את החדל ב־35 סנטימטר, על חשבון הפרוזדור המוביל לשירותים. תוך כדי הבניה הגיע פקח של העיריה, ומייד רשם לנו דוח על תריגת־בניה.

לא האמנו למראה־עינינו. השקענו הון־תועפות בבניית השירותים המיוחדים האלה. לא ביקשנו לקבל צל"ש מאף אחד, אבל בחלומות הכי גרועים שלנו לא חשבנו שככה יתייחסו אל העניין.

● מה עשיתם?

פנינו לראש־העיריה ולמבקר־העיריה, והם הגיעו למסקנה שאומנם היתה חריגת־בניה ופעלנו בניגוד לצו שהוצא על הפסקת־בניה.

● ולכן אין לכם רישיון?

בדיוק. אילו הרסנו את בית־השימוש לנכים, היינו מקבלים את הרשיון מייד. אבל יש גבול לכל דבר, אפילו בארץ הזאת, ואנחנו החלטנו להילחם על העניין. הנכים האלה הם לא עם אחר. הם הבנים שלנו והאבות שלנו והחברים שלנו.

● אתה חושב שתנצחו את העיריה?

אני מקווה שמישהו בעיריה יתבייש בסוף.

יוסף מונדי:
„אני לא המצאתי את הזיונים בארץ הזאת!"

באמת אין לי מזל לתיאטרון. כשסוף־סוף אני מחליטה ללכת ולראות הצגה, מסתבר שהצנזורה פסלה אותה בגלל תועבה. רצתי מהר למחזאי ולבימאי יוסף מונדי ושאלתי אותו איזה תועבה הפסדתי.

אין שום תועבה. הסצינות העוסקות במין סימליות ועשויות בצורה אסתטית ביותר. אני לא המצאתי את הזיונים בארץ הזאת. אלא מה? במחזה יש דוס אחד, המוצג כפושר להרואין. זה הרגיז אותם, כנראה.

● לא סצינות של סקס?

איזה סקס? בהצגה אחרת, ההולכת עכשיו בתל־אביב, יש מישגל־זכר על הבימה, ואת זה הצנזורה לא פסלה. לא מעניין אותם סקס בכלל. מה שלא מוצא חן בעיניהם זו השקפת־העולם שלי, כנראה.

● מי זה בדיוק „הם"?

הגוף האנאכרוניסטי הזה, שנקרא צנזורה, המתאים למישטרים טוטאליטריים.

● למה אתה נזכר בזה רק עכשיו, כשפסלו לך הצגה? איפה הייתם המחזאים והבימאים, כל הזמן, למה אתם לא נלחמים בצנזורה יום־יום?

אלף פעמים התארגנו, אבל בזמן הליכוד לא היה עם מי לדבר. מצד שני, הם ישבו די־בשקט ולא רצינו לעורר אותם מתרדמתם. רק לאחרונה הם התחילו שוב לחשוף שיניים.

● מה אתה הולך לעשות בקשר להצגה שלך?

הגשתי עירעור. ועד שהוא יתברר, אני מפסיד כספים גדולים.

● למה שפשוט לא תבטל את הקטע המרגיז אותם ותציג את ההצגה בלעדיו, עד לעירעור?

אין קטע כזה. אף אחד לא אמר לי להוריד קטע מסויים. הם פסלו את כל ההצגה.

● ואם לא יבטלו את האיסור?

אני אעשה את המעשים הכי־קיצוניים שאפשר להעלות על הדעת. אני מודיע לך עכשיו, שאגיש מחאה בין־לאומית. כדי שכל העולם יידע מה הולך בארץ הזאת.

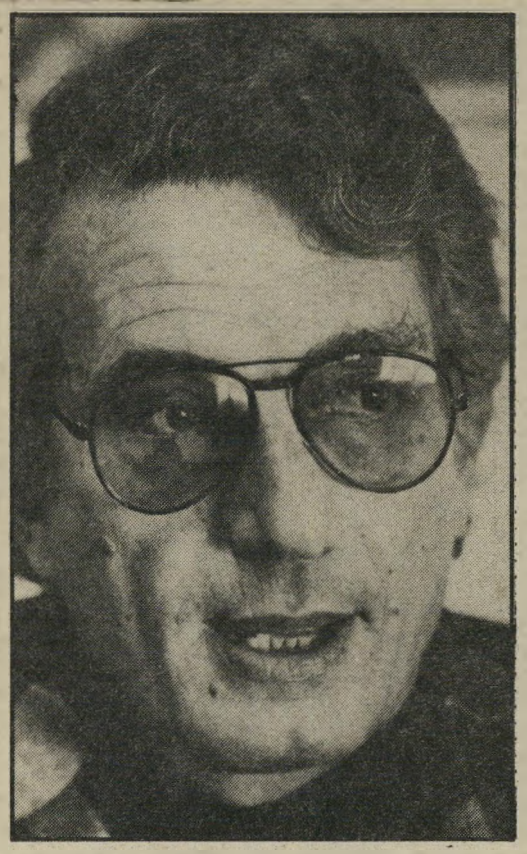

יוסי פרוסט:
„אני לא זוכר מיקרה שמישהו סירב להופיע!"

הגיע ליד מחקר שנעשה באוניברסיטת תל־אביב על התפתחות קהל חדש לתיאטרון בישראל. כ.אשם העיקרי" הם מציגים את אמנות לעם. **מה זה** אמנות לעם. **מה התפקיד שלהם. מי מחזיק אותם, מה התקציב השנתי שלהם, מה המטרה שלהם! הלכתי לפגישה עם מנכ"ל** אמנות לעם, **יוסי פרוסט, כדי לספק את סקרנותי האישית.**

העסק התחיל כבר בתחילת שנות החמישים, כשהגיעו גלי העליה החדשה. הוחלט שצריך לאחד את העם בתרבות אחת. בשנת 1973 הפכה אמנות לעם לעמותה, וכך יצאה ממיסגרת המימסד.

● אם כך, מי תומך בכם עכשיו?

90% מההקצבה שלנו באים ממישרד־החינוך, ו־10% הנותרים מתחלקים בין קרן־תרבות אמריקה־ישראל, ההסתדרות והרשויות המקומיות.

● מה התקציב השנתי שלכם?

205 מיליון שקל, וזה מתחלק בין פעילותנו בשטח התיאטרון, המוסיקה, האמנות הפלאסטית, ופרוייקטים מיוחדים.

● כמה פעילויות היו לכם השנה, למשל?

בתיאטרון — אלפיים פעולות, במוסיקה 400 ועשר תערוכות ניידות, שהוצגו במקומות רבים ולוו בשיח, בהרצאות ובסדנאות.

● תגיד לי, במישפט אחד — מה התפקיד שלכם?

להביא תרבות ואמנות למקומות שהיא לא היתה מגיעה בעצמה. כלומר, בעיקר לעיירות־פיתוח. אנחנו קונים מופעים והצגות תיאטרון ומביאים אותם לאולמות של 300 מקומות.

● למה שהצגה שהולכת טוב בתל־אביב, תרצה בכלל להוסיע באולם בן 300 מקומות? הם לא מסרבים?

אנחנו לא מפריעים להם להרוויח. אבל כשהם גומרים להופיע במקומות הגדולים, אנחנו קונים מהם את ההצגה. אני לא זוכר שמישהו סירב.

● אתם מרגישים שהצלחתם בעבודתכם? האם יש כבר קהל קבוע לתרבות בעיירות־הפיתוח?

ההצלחה הגדולה ביותר היא בתיאטרון. בירוחם יש 450 מנויים, בקרית־שמונה יש 800 מנויים קבועים ובמיצפה־רמון, מתוך אלפיים תושבים יש 350 מנויים קבועים. אני רואה בזה הצלחה גדולה.

„אתה ערבי חכם ואני יהודי לא טיפש!" אמר החשוד לחוקר — וכך התחיל מישחק של חתול ועכבר

במישטרת ישראל משרתים קצינים ערבים רבים. אולם בדרך כלל, הם מוצבים בערים ובכפרים ערביים. פקד חדר מוצב בתל־אביב, בתפקיד ראש מיחלק־הפשעים.

חדר, יליד הכפר מזרע בצפון, גר בנווה־שרת שבמיזרח תל־אביב, עם אשתו ילידת רמאללה, ושתי בנותיו — אמירה בת ה־3 ומרלן בת השנה. על אחת התוצאות של מגורי הקצין הערבי בלב תל־אביב מספר חדר, תוך שהוא מחבק את בנותיו, הנתלות עליו: „הבת שלי, אמירה, לומדת בגן השייך לאגודת־ישראל. היא מתפללת עם כל הילדים בגן, וכשהיא מגיעה הביתה, בצהריים, אנחנו שומעים את כל התפילות!"

שלוש ערים מעבר לירדן

אחרי שחדד סיים את לימודיו התיכוניים, התלבט בהמשך דרכו. הציעו לו לעבוד בצי הסוחר. בכפר לחצו עליו לנסוע לגרמניה, ללמוד הוראה. אחיו, המסגרים, ביקשו ממנו שיצטרף אליהם, אך הוא החליט להתגייס למישטרת ישראל.

בהיותו בן 18, אחרי שסיים את קורס השוטרים הבסיסי בשפרעם, הוצב לתחנת הרצליה („היתה לי בעיה עם השפה!").

אחרי שירות כסייר בהרצליה, באור־יהודה וברפיח, עבר קורס סמלים, שימש כראש־קבוצה (ממונה על כמה שוטרים) ועד מהרה הומלץ לקורס קצינים.

עם קבלת הקצונה, זה היה סופי. המישטרה היתה לייעודו של חדר. (אם קרה אומנם שנחקרים, או מטופלים, ששמעו את שמו, (חדאד, לפי הכתיב הנכון בערבית, ופירושו: נפח), ונסוגו. גם במישטרה. אולם לאלה חדר חושב שלא כראי להתייחס. הוא יודע שהרוב בוחן אותו רק לפי ההצלחה בעבודתו.

לפני כמה שנים גילה קצין־הסיור חדר את תחום החקירות, ומאז הוא שבוי בקוריו. היה זה חדר שניהל את החקירה נגד שימעון חרמון, שהוחשד ברצח כרמלה בלאס.

זה התחיל לפי כמעט שנה וחצי, כאשר אתי בלאס, אחותה של כרמלה, מסרה במישטרת רמת־גן תלונה על העדר אחותה בת ה־33.

כרמלה, מורה בבית־הספר לאחיות ליד בית־החולים וולפסון בחולון, פשוט נעלמה. אתי ידעה לספר כי אחרתה היתה אמורה לנסוע למקום כלשהו, ביום הקודם, עם ידידה, עורך־הדין שימעון חרמון.

כעבור שבוע בדיוק התקבל מיברק במחלק החקירות של מישטרת רמת־גן, ובו מידע שבאיזור בירזית שליד רמאללה נמצאה גופת־אשה. ייתכן, נכתב במיברק, שזוהי גופתה של כרמלה בלאס. ואכן, בני מישפחתה, שהגיעו למכון הפאתולוגי, זיהו אותה.

כעבור יומיים הוטלה החקירה על פקד מישל חדד. כבר באותו היום התגלתה לו הראיה המפלילה הראשונה שהצביעה על כיוון חקירה מסויים. בתא־המיטען של מכונית הסובארו של שימעון חרמון, היה מונח שנאי, שעליו נמצאה טיפת דם. סוג הדם היה O, כך התברר במעבדות המטה הארצי בירושלים. הוא בירר למי מהאנשים שהיתה להם גישה לרכב יש אותו סוג־דם ולא מצא אדם כזה. ואז גילה שלכרמלה בלאס היה סוג דם O!

אם כי היה לחדד חשד ראשוני בשימעון חרמון, התרוצצו במוחו עוד שקל יותר לשרת כרווק. אז לא צריך להסביר מדוע חוזרים כל־כך מאוחר הביתה!" אבל הוא מרוצה מאוד מנישואיו לנדיה (מימין). אם שתי בנותיו.

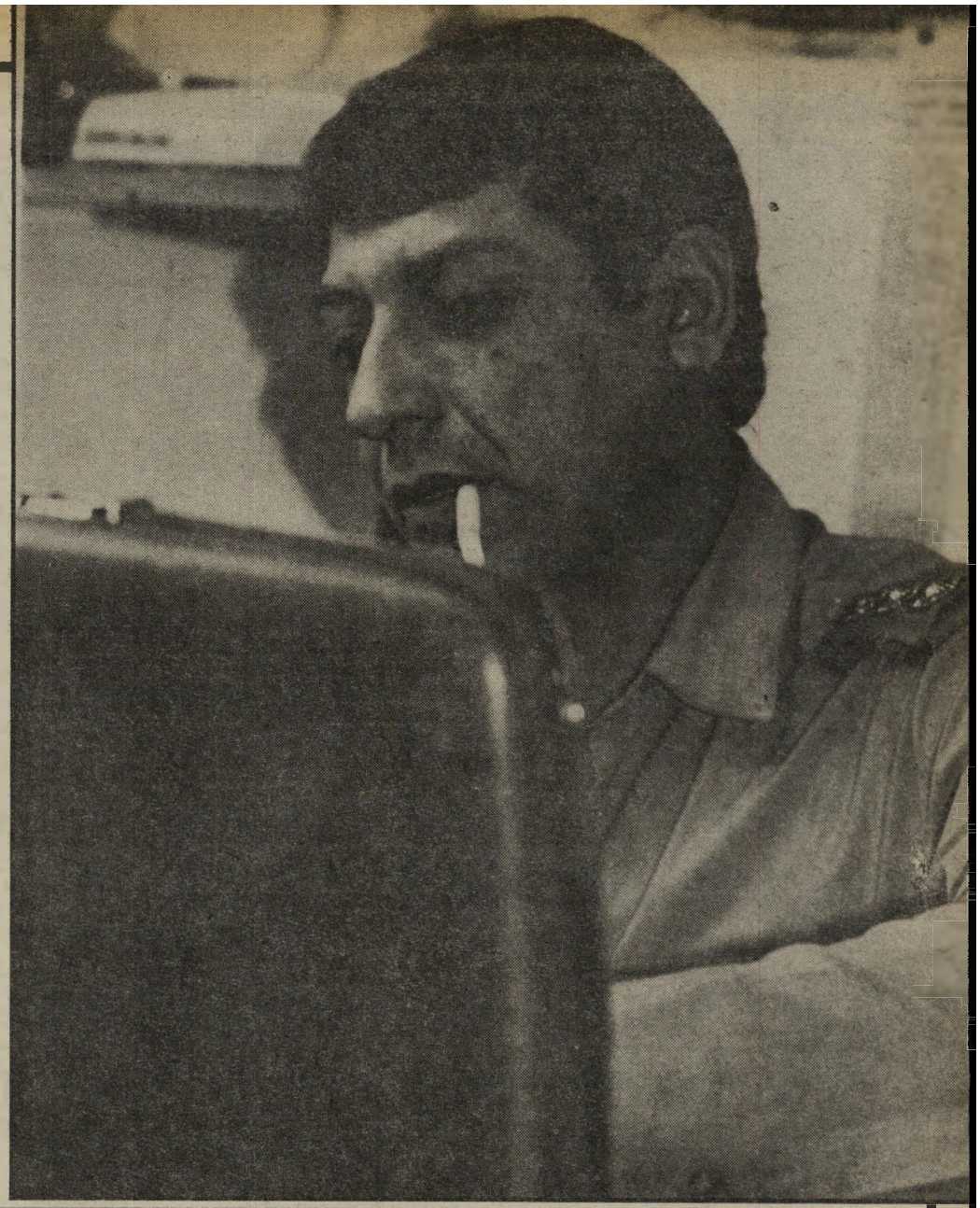

אוטופסיה של חקירה

„החקירה של רצח כרמלה בלס וגילוי הרוצח, שימעון חרמון, היא גולת־הכותרת שלי במישטרה," קובע פקד מישל חדד בן ה־34.

כי: „יכולתי לגדל עשרים כבשים בכפר ולהרוויח את אותה משכורת שאני מקבל במישטרה. אך יחי ההבדל!")

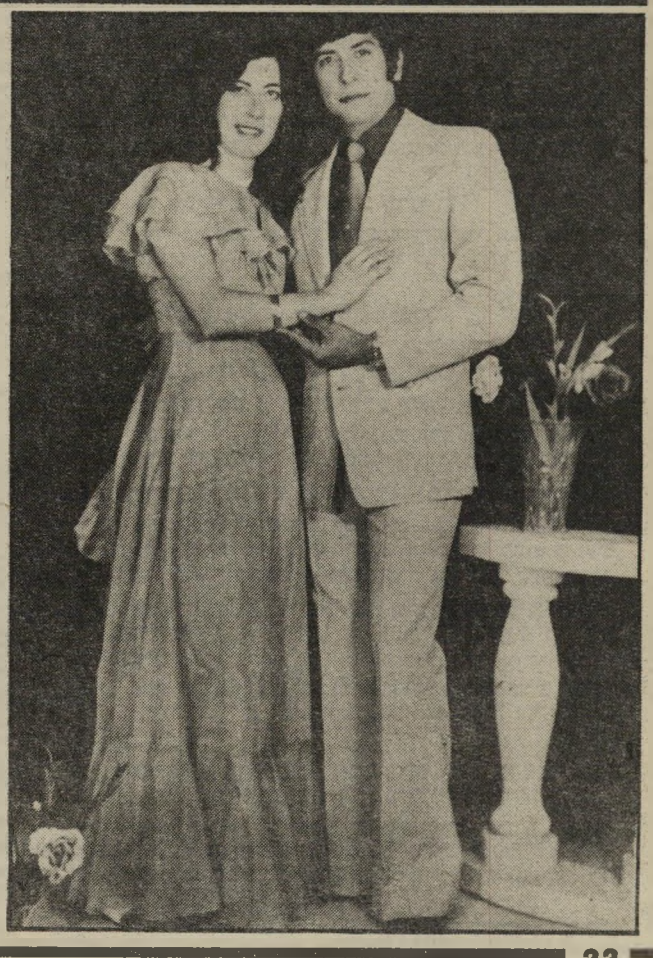

איש המישפחה מישל חדד מחייך כשהוא נשאל כיצד משתלבים חיי־מישפחה ועבודה מישטרתית: „ברור

טיפת־דם בתא־המיטען

שנמצאה במכוניתו של עורך־הדין שימעון חרמון, הובילה כבר בראשית החקירה להחשדתו של עורך־הדין. בתצלום: פקד חדד מצביע על תא־המיטען של מכונית ה"סובארו" של שימעון חרמון. החתומה בחותמת בית־המישפט.

כמה אפשרויות שביקש לבדוק. המישור המישפחתי היה החזק ביניהם. הנרצחת כרמלה היתה הרה. הריונה של כרמלה, בת למישפחה ממוצא עיראקי, מחוץ לנישואין, היה עלול לעלות לה בחייה.

חדד גם שקל אפשרות פיגוע ביטחוני, שהרי הגופה נמצאה בשטחים הכבושים. אך לבסוף בחר במישור האינטימי: מהצטלבויות בחקירה, שכללו את יומנה האישי של כרמלה, ומחברה שנחקרה הוברר שהיא אכן אמורה היתה להיפגש ביום לפני שנודע על היעלמה, עם חרמון, ולנסוע עימו לנצרת. חדד החליט שכראי לחקור את שימעון חרמון. מכיוון שהוא שהה בחו"ל, החליט לבצע ציתותים לטלפון של אחיו, מאיר. בית־המישפט המחוזי נתן את האישור, ולפחות שתיים מן השיחות שנקלטו חיזקו את חשדו של חדד. בשיחה הראשונה ביקש מאיר מאחיו, שימעון, שיתקשר לטלפון ציבורי, וימסור לו מיספר־טלפון בקוד (מיספר טלפון שהיה ידוע לשניהם, עם תוספת או חיסור של מיספרים).

חדד פיצח את הקוד. הטלפון שאליו ביקש מאיר משימעון להתקשר היה בבית־החולים רוקח שבו טופל מאיר (הוא חולה־כליות ווקוק תכופות לדיאליזה). בשיחה הזאת ביקש שימעון ממאיר, שישלח לו כיפה סרוגה. במהלך אותה שיחה, שאל שימעון את אחיו, אם זכור לו הסיפור על שלוש הערים. מאיר, מעבר לקו, לא הבין במה מדובר. הוא ביקש הבהרה, ואז שימעון הבהיר: מעבר לירדן.

השיחה הזאת הדליקה נורה אדומה אצל חדד, שידע כי שני החרמונים הם תלמידי־ישיבה לשעבר, והרמזים קשורים אולי למה שלמדו שם. הוא פנה לרבנים בבני־ברק ואלה פתרו לו את החידה. המדובר, כמובן, בשלוש ערי המיקלט, מעבר לירדן, שאליהן, מותר לרוצח בשגגה להימלט *.

במקביל לציתותי הטלפון, ערכו חדד ואנשיו חיפושים מדוקדקים בביתו ובמישרדו של שימעון חרמון. אך מכונית הסובארו של חרמון עניינה את חדד יותר מכל. במיוחד אחרי שהתגלתה בה טיפת־דם. הוא ביקש לבדוק את המכונית ביסודיות. בתחתית הרכב נתגלו שיירי צמחים, שאותם ניסה להשוות לצמחים בזירת הרצח, אך הוא לא הצליח להוכיח שהצמחים אופייניים רק למקום הרצח.

אבל בבדיקת המכונית גילה מייד שארבעת צמיגי המכונית חדשים. אפשר היה להבחין בבירור שמסמרי הגומי על הצמיגים עדיין לא החלו אפילו להישחק.

מכיוון שהצמיגים היו מתוצרת קלבר, ביקש חדד מהסוכנות המרכזית של צמיגי קלבר רשימה ארצית של כל הסוכנויות והחנויות המשווקות את צמיגיה. הוא חילק את אנשי הצוות לחוליות, והם ניגשו לבדוק כל חנות וסוכנות, כשבידיהם תמונה של חרמון. תמונה של הרכב ופרטיו. היה מדובר ב־350 מקומות. בבדיקה השלושים, הגיע חדד לתוצאות חיוביות: בעל חנות ברחוב יפת ביפו, אנטון חנניה, זיהה את חרמון. הוא סיפר כי יום אחרי תאריך הרצח בא חרמון לחנותו, ביקש להחליף את ארבעת הצמיגים במכוניתו.

בעל חנות הצמיגים הסתפק ב־200 רולה, משום ששניים מצמיגי מכוניתו של חרמון היו שמישים והוא השאיר אותם למוכר. חנניה הובא לתחנת־המישטרה, לזהות את הרכב. הוא זיהה את הצמיגים, במיוחד על פי איזון הגלגלים והמישקולות המאפיינים את עבודתו.

אבל זה עדיין לא היה הכל. בזירת־הרצח נמצאה מחצלת שעטפה את גופתה של כרמלה ואשר חלקים גדולים ממנה נשרפו עם הגופה. חדד חקר את מזכירתו של חרמון, שאישרה שהמחצלת שימשה אותו בריכבו. הוא נהג להניח את המחצלת על המושב האחורי של הרכב, כדי שכלבו לא ילכלך את הכיסויים.

הגלגלים במוחו של חדד נעו עוד יותר מהר. הוא ביקש אפשרות לבדוק את השערות שנשארו על המחצלת, ולהשוותן עם שערות כלבו של חרמון. במעבדות המטה הארצי של המישטרה נמסר לו, שאין אפשרות לבדיקה כזאת, משום שבארץ אין אדם המסוגל לעשות זאת. הוברר שבסקוטלנד יארד מצוי אדם שזו מומחיותו, והחומר נשלח אליו. ואם כי המימצאים הגיעו לארץ כבר אחרי הגשת כתב־האישום נגד חרמון, העובדה היא כי אכן נמצא דמיון בין השערות שנמצאו על המחצלת לבין שערותיו של דובי, כלב הדוברמן של חרמון.

לא כל הבדיקות העלו תוצאות. אבל חדד לא החסיר דבר. למשל, הוא הורה לתשאל ולבדוק יסודית את כל נהגי מוניות הקסטל ונהגי אגד הנוסעים בקווים שבין שכונת הדר־יוסף (מקום מגוריה של כרמלה) ומרכז תל־אביב. הוא חשב שאם כרמלה היתה אמורה להיפגש עם חרמון, הרי שהיא נסעה אליו, וייתכן שמישהו מהנחקרים ייזכר בה. הבדיקה לא העלתה דבר.

לעומת זאת, תישאול שכניו של חרמון ברחוב ברדיצ'בסקי בתל־אביב הניב תוצאה נכבדה ביותר: שכן, שגר בסמוך לחרמון סיפר, שאחרי הרצח, בשעה שש בבוקר, הבחין חרמון הרץ

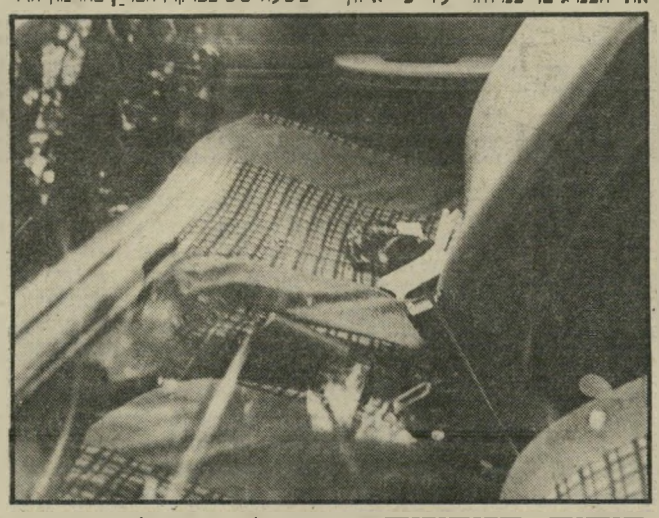

כיפות במכונית

הוזכרו במהלך שיחת הטלפון בין שימעון חרמון ואחיו, מאיר. בשיחה שלה צותתה המישטרה. ביקש חרמון מאחיו שישלח לו את שתי הכיפות לאירופה.

חץ את מכוניתו ביסודיות.

הודות לציתות הטלפוני, ידע חדד את מועד שיבתו ארצה של חרמון. הוא בא בטיסה מפרנקפורט שבגרמניה, וכאשר ירד מכבש המטוס יחד עם יתר־רתו, הוא נעצר. חרמון נלקח לחקירה אל חדד, שם הוא מסר, כביכול, אליבי למעשיו בערב הרצח. אך באליבי נתגלו פרצות. נשאר חור לא מוסבר של שעה וחצי.

הידידה סירבה בתחילה לשתף פעולה. רק אחרי לחץ ממישפחתה, נעתרה וסיפרה על התנהגותו המוזרה של חרמון בטיול באירופה. היא סיפרה שחרמון נטל איתו לטיול את־הפירה, גפרורים, כפפות, דלק וחוט ניילון, ובמהלך הטיול תקע כמה פעמים את־החפירה באדמה. ואומנם, בחיפוש בדירתו של חרמון נמצאה רשימה עם כל הפריטים האלה. הידידה גילתה גם שבעת הטיול הציע לה חרמון להישאר באירופה ולהתחתן.

ואז חזר חדד לחרמון. זה נקט, בשלבים מסויימים של החקירה, בשיטת השתיקה. הוא בחר לשמור על זכות־השתיקה. הוא לא רצה להתייחס למימצאים שחדד הציג לו. חדד לא התעצבן, המשיך בעבודת־הנמלים, לא התעלם משום פרט. חרמון טען שהוא עקר, ולכן אין אפשרות ביולוגית שהוא אבי העובר. הוא גם היפנה את חדד לחקור את הפרופסור שטיפל בו. זה בדיוק מה שחדד עשה. הפרופסור לא אישר את טענת חרמון.

בשעות החקירה הארוכות שוחחו על נושאים שונים ומשונים, כולל התחביבים של חרמון — שיט בכנרת וטיולי קמפינג. ואם כי, לדעת חדד, היה ביניהם כבוד הדדי — הם לחצו ידיים בכל פעם שנפגשו — היתה לחדד הרגשה שזה צבוע ולא אמיתי. תוך כדי שיחה עניינית אמר לו חרמון פעם: "אתה ערבי חכם, ואני יהודי לא טיפש!"

תיק חרמון הוא אולי התיק הקשה שהיה אי־פעם בידיו של מישל חדד. אבל גם תיקים שפיתרונם קל בהרבה מסעירים לפעמים את המדינה. אחד מהם היה הרצח המשולש ברמת־אביב, שבו נרצחה אביה פפושדו.

באותו יום ישב חדד בביתו וכשהודיעו לו: "יש מחבלים ברמת־אביב!" הוא הגיע למקום במהירות, ובחדר־המדרגות נתקל בגופת אשה. כשפתח את דלת־הדירה התגלו לו עוד שתי גופות, של עוד אשה וגבר. על־פי המיסמכים גילה את זהותם: אביה פפושדו והזוג שושנה ויוסף מיזרחי.

האקדח שבו בוצע הרצח נמצא בדירה, בין רגליו של יוסף מזרחי. במיקרה זה לא היה הרבה מה לחקור. ומה עוד שמתיחקור מהיר הוברר המניע: יוסף רצח את אשתו, שושנה, בשל סיכסוכים ביניהם, ואביה נרצחה בטעות.

כשהוא שבע הצלחות, מותר לו, לחדד, קצין נמרץ ופעלתן, להיות בעל יומרות להגיע לצמרת. לפחות לדרגה בכירה, כפי שהגיע אליה קצין ערבי אחר, חנא חראר (לא־קרוב שלו, כיום יועץ שר־המישטרה).

בינתיים, על אף עיסוקו הנמרץ במישטרה, מוצא חדד גם את הדרך והזמן למישפחתו ולתחביביו. אחד מהם הוא שירה: "אני אוהב מאוד לכתוב, וכתיבת השירים גם נותנת לי פורקן למתח העצום וללחצים בעיקבות עבודתי."

ישראל גמן ■

צמיגים של "קלבר"

חיזקו את החשד שחרמון אכן ביצע את הרצח. חרמון הגיע לסוכנות קלבר ביפו (בתצלום, למעלה) וביקש להחליף את הצמיגים.

* *לפי ספר יהושע (פרק כ'): "לנוס שמה רוצח, מכה־נפש בשגגה, בבלי דעת... ומעבר לירדן: בצר... ראמות... גולן."*

חייל שהתפאר ששכב עם אנג'ליקה היפהפיה גרם לסידרה של מעשי־אלימות חמורים בראשון־לציון. החייל הוכה בשוט בפניו ואחיו נורה בביטנו

סיפור מלא

אם סניה של הלנה מטרויה גרמו להשטת צי בן אלף ספינות, אין כל פלא כי פניה היפות של אנג'ליקה דווידובה גרמו לסידרה של מעשי אלימות חמורים בראשון־לציון.

גם במדי צה"ל אנג'לה היא יפהפיה מדהימה. שיערה ארוך, חום, משיי וגולש על כתפיה, ניצוצות של זהב מרצדים בו בשמש. אפה הסולד ושפתיה החטובות מזכירים שחקניות קולנוע בעלות יופי קלאסי. קל להבין מדוע הציתו פנים אלה קינאה ונקמה בין בני־הנוער של ראשון־לציון.

אנג'לה היא בת 18 וחצי, מתגוררת עם הוריה בראשון־לציון. כיום היא משרתת בצה"ל וסיימה קורס־נהיגה. מזה שנתיים ימים היתה חברתו של החתיך של השכונה, דויד כהן. יופיו של דויד תואם את זה של אנג'לה. הוא גבה־קומה ובעל גוף אתלטי. שיערו שחור ומתולתל, ועיניו הירוקות מת־חייכות בליגלוג מסויים על העולם.

למרות האהבה הגדולה בין אנג'לה ודויד, קרה ביניהם מה שקורה בין הרבה זוגות נאהבים: הם רבו ונפרדו.

כאשר עברה השמועה בשכונה כי אנג'לה פנויה, החל המירוץ בין בני הנוער בראשון מי יצליח לצאת עם היפהפיה.

מי שהצליח לצאת עם אנג'לה כמה פעמים היה אורן בן־יעיש, צעיר המש־רת גם הוא בשירות־חובה בצריפין.

אבל הפירוד בין דויד ואנג'לה לא ארך זמן רב. האהבה גברה על המריבות, ואנג'לה חזרה לזרועותיו של דויד. אבל הלשונות הרעות כבר היו בפעולה. ארנון, חברו הטוב של דויד, סיפר לו ששמע מאורן, כי בתקופה שבה יצא עם אנג'לה, הוא שכב אתה. דויד היה מזועזע. הוא לא יכול היה לשמוע דברים כאלה על האשה שהוא אוהב.

הוא שאל את אנג'לה אם הדברים נכונים והיא הכחישה אותם בתוקף. „אתה יודע שאורן שקרן," אמרה לו, „זו לא הפעם הראשונה שהוא ממציא סיפורים כאלה על בנות," והוסיפה: „אם אתה לא מאמין לי, תעשה לי פנים עם אורן ואני רוצה לשמוע שהוא יגיד לי את זה בפנים."

דויד לא חיכה אפילו רגע, ובני הזוג וחבר נוסף שהיה אתם ירדו מייד ל־רחוב וחיפשו מונית כדי לנסוע לבסיס שבו משרת אורן, 1„לעשות לו פנים" עם אנג'לה ועם ארנון.

הם פגשו חבר שנסע במכוניתו, והוא הסיע אותם לצריפין. שם ביקשו מאורן להצטרף אליהם וחזרו כולם לדירתו של ארנון.

דויד, אנג'לה ואורן עלו לדירה, ודויד שאל את אורן אם נכון הדבר שהוא סיפר כי שכב עם אנג'לה. אורן הכחיש כי סיפר זאת לארנון, והמשיך ואמר כי לא רק שלא סיפר דבר כזה, אלא שגם מעולם לא שכב עם אנג'לה.

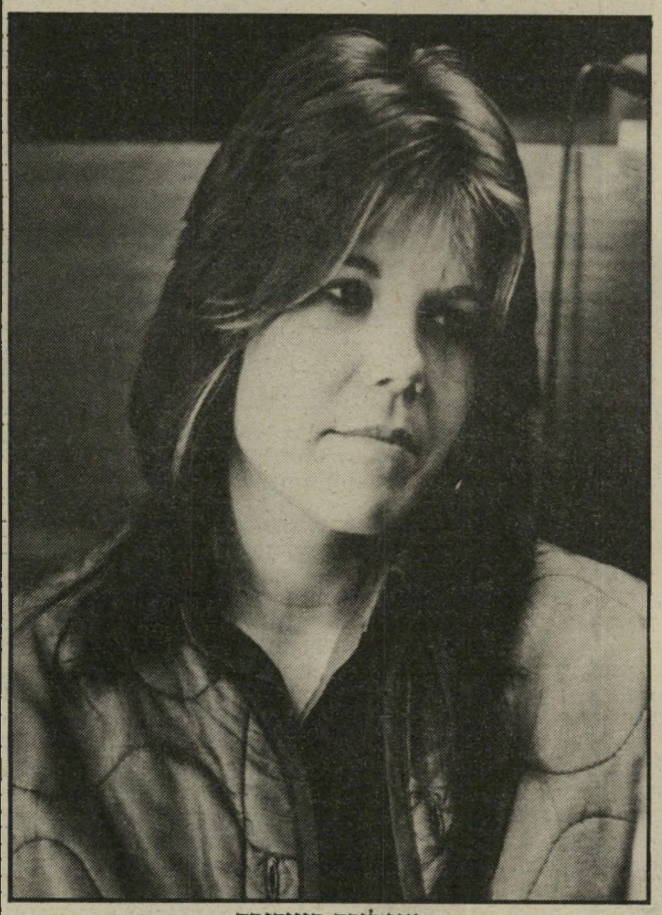

אנג'ליקה דווידובה
לעשות לו פנים

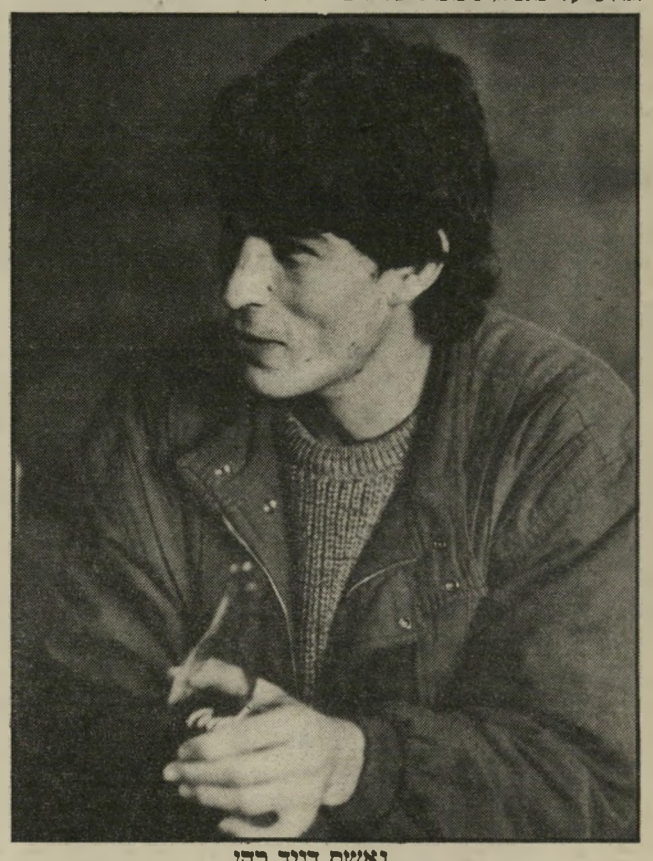

נאשם דויד כהן
שבועה על ספר תהילים

מכות שוט

תחת להשקיט את הרוחות, הכח־שתו של אורן רק ליבתה את כעסו של דויד. הוא משך את אורן לחדר קטן בדירה, שבו היה שוט תלוי על הקיר. דויד הסיר את השוט מהקיר והחל מצליף באורן. אנג'לה רצתה להתערב ולהפריד בין הגברים המתקוטטים, אך באותו רגע הגיע לדירה ידיד נוסף של בני־הזוג, אבשלום גמליאל. אבשלום לא היסס לרגע, משך את אנג'לה מה־חדר ואמר לה שלא תתערב, כי לאורן מגיע מכות „מפני שהוא שקרן."

קולות המכות המשיכו להגיע מה־חדר הקטן, ואז שמעה אנג'לה כי אורן שולף ספר תהילים ונשבע עליו, כי מעולם לא נגע ביפהפיה. רק אז חדל דויד להכות את החייל. דויד כיבה את האור בחדר ואמר לאורן להישאר שם בחושך, עד שיגיע בעל־הדירה, ארנון, כדי שיעשו גם לו פנים עם אורן.

את ההפוגה הזו במכות ניצלה אנ־ג'לה כדי להיכנס לחדר שבו ישב אורן ולומר לו: „אל תדאג, אני כבר אשמור שדויד לא יכה אותך יותר."

באותו הרגע הגיע לדירה ארנון, שדבריו הם שהחלו את כל המהומה. הוא התנצל ואמר שלא נעים לו כי בגללו קרה מה שקרה, ודויד ניגש להכות גם אותו. ארנון התגונן ואב־שלום הפריד ביניהם. אורן ניצל את המהומה והסתלק מהדירה.

איש מהנוכחים לא פנה למישטרה, ואורן לא התלונן על המכות שקיבל. למחרת, כאשר יצאו אנג'לה ודויד למרכז ראשון, כדי לבלות בדיסקוטק, פגשו שם את מוטי בן־יעיש, אחיו ה־בכור של אורן. מוטי הוא חבר טוב של דויד, והשניים שוחחו על פרשיית המכות. מוטי הסכים עם דויד, שלאורן היו מגיעות מכות על מה שעשה. השניים נפרדו בידידות.

למחרת בערב שוב יצאו דויד ואנ־ג'לה לבלות, וחזרו לביתה של הנערה בסביבות חצות. דויד עלה לביתה, וה־שניים נשארו יחד בדירה עד שלוש לפנות בוקר.

בשעה 2 בערך שמעו קולות מה־רחוב. דויד יצא למירפסת, אך לא ראה דבר וחזר לדירה. למחרת נודע לאנ־ג'לה כי מוטי בן־יעיש, אחיו של אורן, נורה שלוש יריות בביטנו והוא פצוע קשה ושוכב בבית־חולים. כאשר ביק־רה אותו אנג'לה בבית־החולים יחד עם דויד, אמר להם מוטי כי הוא מוכן לס־בול בגלל אחיו.

עדה עויינת

בגלל היריות נכנסה המישטרה לתמונה והחלה לחקור את המעו־רבים. מוטי טען כי לא ראה מי ירה בו, אין לו כל אויבים או סיכסוך עם מיש־הו, והוא איננו חושד באיש. היריות קרו ביום השישי, בחודש אוקטובר השנה. מוטי ישב אצל חברים עם אחיו אורן. מישהו קרא למוטי מהרחוב וביקש שיירד. מוטי ירד ואז נורו היריות.

המישטרה שמעה שמועות על המ־כות שהוכה אורן ועל הסיכסוך שהיה בגלל העלילה שהעליל אורן על אנ־ג'לה. אולם כל הנחקרים הכחישו הכל. אורן אפילו הכחיש כי הוכה בכלל. היתה זו אנג'לה שנשברה ראשונה. היא סיפרה למישטרה על המכות שבהן היתה נוכחת, וגם על הסיבה למריבה שבין אורן ודויד.

מאחר ששעתיים אחרי שמוטי נורה, הוצתה מכוניתו של אבשלום גמליאל, חשדה המישטרה כי אבשלום קשור ליריות. דויד ואבשלום הכחישו את ה־מכות ואת הקשר ליריות. אך הם נעצ־

(המשך בעמוד 36)

הכנסת כעסק

(המשך מעמוד 19)

מדי פעם במשך שעתיים כמרצה מן החוץ, ומקבל עבור הרצאה כזאת עד 30 דולר ברוטו.

כתוצאה מהפסקת עבודתו באוני־ברסיטה, הוא איבד זכויות שהיו לו שם — תשלומי הפנסיה הופסקו, רמי־השבתון הוקפאו ובסכום שהצטבר לרשותו עד או הוא אינו רשאי להש־תמש.

מלבד משכורתו כח"כ, מרוויח וייס, על־פי חישוב מדוקדק שערך, עד 15 אחוז נוספים מהרצאות בשכר שהוא נותן ומפירסום מאמרים בעיתונות הישראלית. מדי חודש הוא מספיק לתת יותר מ־20 הרצאות בהתנדבות במיפלגה, והוא ח"כ פעלתן ביותר. אך לא רק מסיבה זו הוא אינו עוסק בשום עבודה פרטית. לגביו זהו עניין עקרוני, וכשנבחר לכנסת התפטר מכל תפ־קידיו הציבוריים, גם מאלה שלא היה שכר בצידן.

וייס נשוי לאסתר, מנהלת החטיבה העליונה בבית הספר אליאנס בחיפה. השנה היא בשנת שבתון ומשלימה עבודת דוקטורט. לזוג יש שני ילדים, בת מחוץ לבית ובן שפרנסתו על ההורים.

הפרופסור החיפאי נוהג ברכב המיועד לנכים מסוג פרמונט משנת 79', בעל ארבעה צילינדר. וייס, שנפ־צע קשה בתאונת־דרכים ב־1965, קנה את המכונית כשהוא פטור מתשלום מחצית המיסים. שוויה כיום הוא שמו־נת אלפים רולר.

וייס מתגורר בדירה צנועה בת שלושה וחצי חדרים, בבית בן 45 שנה, במרכז הכרמל.

הונו מופקד בתוכניות־חיסכון מגוו־נות. אין לו מניות — לפני 15 שנה השקיע במניות ונכווה, לכן החליט שלא להסתכן פעם נוספת. מקור הונו הוא בפיצויים שקיבל בשנים 8־1967, במישפט שבו חוייבה חברת־הביטוח לשלם לו פיצויים על נכותו שנגרמה בתאונת־הדרכים. הסכום בחסכונות א־לה מגיע כיום ל־60 אלף דולר.

משכורתו מהכנסת, כולל הוצאות רכב, מגיעה לסכום של 900 דולר. אבל וייס אינו שורף דלק רק בנסיעות בקו חיפה־ירושלים. הוא גם נוסע להרבה כינוסים מיפלגתיים, ובגלל הנסיעות הרבות נשרף לא מכבר מנוע מכוניתו. לדבריו, עלה לו המנוע החדש שמונה משכורות ברוטו.

בני מישפחת וייס חיים בצניעות. אין הם אוכלים במיסעדות ומסתפקים בכילוי בבתי־קפה. הוא ממעט בנסיעות לחו"ל, והוא גאה על כך שהשבוע תרם 250 אלף שקל למען ילדי אתיופיה.

● פיצויים מגרמניה

● **מרדכי וירשובסקי** (54), ח"כ שינוי, אף הוא מישפטן, אולם מעולם לא עסק בפרקטיקה פרטית.

הוא מתגורר בדירה משלו ברחוב ארוארד ברנשטיין בצפון תל־אביב. הוא נשוי לוויולה, שאינה עובדת, ואב לשניים בוגרים בני יותר מ־18, המת־גוררים בבית. ברכב המישפחתי, אופל אסקונה 84', הוא נוהג.

לווירשובסקי יצא שם של חובב־מוסיקה קלאסית. הוא מפתיע כשהוא מגלה שאין לו אוסף תקליטים נרחב. בדרך־כלל הוא מקליט מוסיקה קלאסית מהרדיו.

לווירשובסקי יש סכום קטן, של כמה עשרות אלפי־שקלים, במניות הבנקאיות שבהסדר. סכום שקיבל בירושה מאמו מושקע באיגרות־חוב, והוא שווה כיום כמה מאות אלפי שק־לים.

הכנסתו החודשית של ח"כ שינוי היא המשכורת מהכנסת, פלוס פיצויים אישיים מגרמניה, בגובה שליש מש־כורת־הכנסת, ופנסיה מעיריית תל־אביב, אחרי שהיה, במשך 11 שנה, היועץ המישפטי שלה. סכום הפנסיה הוא כרבע מהכנסתו מהכנסת. הסך הכל, אם כן, הוא כ־1300 דולר.

בן־ציון ציטרין ■

וגם זה...וגם זה...וגם זה...

כיפה לכבוד בלפור
★ צוענייה שלא נודדת ★
תיכוניסטים שמחלבשים לבד

גשם אין, אבל...

מיכה כהן סטודנט לחש־בונאות היה הבוגר היחידי בין הדוגמנים. כך ייראה מנהל־חשבונות בעתיד.

תצוגת־אופנה מיוחדת במינה התקיימה השבוע במועדון הלילה ליק־וויד, שבו הצטופפו איזה שלושת אלפים איש. באו לשם תיכוניסטים שהציגו את הדגמים בעצמם, וגם היו כאלה שבאו לראות אותם.

בתחילה הציגו את אופנת השיער הקצר, שהוא השנה לא כל־כך כאסח. אחר כך הוצגו הבגדים המיוחדים של פליפ. חנות לצעירים מגיל 15 ועד 30, חנות שיש לה מעצבת בשם אורנה.

פליפ התחילה את דרכה בחנות ויטרינה קטנה ברחוב דיזנגוף. בעל המקום, אלי ליאור, הביא לארץ אביזרים לבגדים מחו"ל. אחרי שצעירי העיר עטו על החנות, היא עברה למקום מרווח יותר. מתחת לחנות יש מרתף שבו מעצבים את הדגמים לצעירים ולנועזים: מעילים ארוכים, מיכנסיים בסגנון יפאני, ובסיגנון הקלאסי הצמוד, חצאיות, ואביזרים מפלסטיק כמו עגילים, חגורות וסיכות. כל זה הוצג השבוע בליקוויד על־ידי הצעירים של פליפ, כשברקע המוסיקה הכי־חדישה.

טלי מנקס היא חיילת משוחררת ו־דוגמנית צילום, שרוצה להיות דוגמנית צילום, והעומדת להתגייס לצה"ל. שני הראשים שלהן תחת כובע נגד גשם, עשוי פלסטיק, תוצרת ישראל. הכובעים הם בצבעים ירוק, אדום, ורוד וצהוב. את התיספורת עשתה ונדה, ספרית מרמת־אביב, שאצלה מסתפרים כל התיכוניסטים.

אנגליה באסיה

יוסי ידין שחקן הקאמרי מדליק נר ראשון של חנוכה, כשלראשו הוא חובש כובע־קסקט. הוא לא הסכים, משום מה, שהצלמים יצלמו אותו בשעת הדלקת הנר, הפסיק את ההדלקה החגיגית והסביר שעד שלא יגמרו לצלמו הוא לא ידליק את הנרות. אחר־כך הוא גם ניצח על השירה בציבור של שירי־חנוכה. למטה: סוזי אבן מסתכלת כלא־מאמינה על הכיפה שבעלה קישט בה את ראשו.

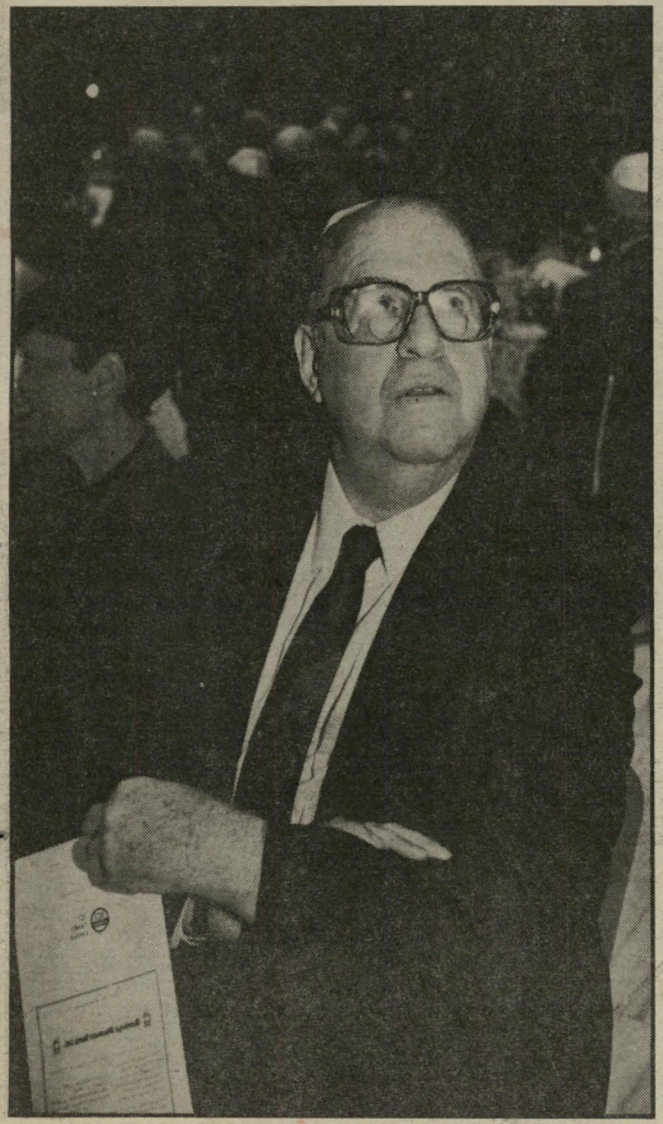

אבא אבן ח"כ המערך ויושב ראש ועדת־החוץ־והביטחון, חבש כיפה לראשו ובידו החזיק את התפריט של ארוחת־הערב. הוא הרים כוס לכבוד נשיא ישראל ומלכת בריטניה, וגם שר משירי חנוכה. אחרי הארוחה הפעיל שוב את מיתרי־הקול שלו, ונאם.

הנשיא חיים הרצוג לא היה, וגם מלכת בריטניה אליזבת נעדרה. אך חבר־העמים הבריטי בישראל קם לכבוד השגיים והרים כוסות משקה לבקשת מנחה הערב.

כל זה התרחש לרגל יום־ההולדת ה־67 של הצהרת בלפור.

השבוע חגגו את ההצהרה הישנה ב־בית־אסיה בתל־אביב, בארוחת־ערב, שכללה כתף־עגל, ששמו, משום־מה, „כתף עגל בלפור". מעניין אם בעיקבות בית אסיה ילך גם בית אמריקה ויארח את יוצאי איראן בישראל למסיבה לרגל יום ההולדת של הצה"רת־כורש.

לא היתה זו החגיגה היחידה שנערכה השבוע בבית אסיה. בנר ראשון של חנוכה חגגו שם את הצהרת בלפור, אך בנר שלישי של חנוכה חגגו את פתיחתה של המסעדה הסינית, כשרה למהדרין, ואת העובדה שכל המיסעדות של הבניין יהיו פתוחות מעתה גם בערבים.

ומה היו הקינוחים בארוחה של בלפור? שירה בציבור וסופגניות.

אידיס יערי היא בת 15, ג'ינג'ית, לומדת בתיכון עירוני ד' בתל־אביב. אביה של איריס הוא עורך־דין ואחיו של הפרשן לענייני ערבים בטלוויזיה הישראלית, אהוד יערי. „אני קונה את הדגמים המדליקים רק בפליפ," אמרה. לא רק התיכוניסטים הצעירים אוהבים את הבגדים האופנתיים והמיוחדים האלה, שאינם יקרים, אלא גם כמה טיפוסים יותר מבוגרים, בני השלושים פלוס.

ורד שני היא סטודנטית בחוג לקולנוע באוניברסיטת תל־אביב. ורד היא חיפאית במקורה, וזוהי תצוגת־האופנה הראשונה שבה היא משתתפת כדוגמנית. את התיספורת עיצבה לה הספרית ונדה. לידה, בכובע־גשם עשוי פלסטיק: עמית סיני, שהיא מוכרת בחנות הבגדים פליפ. כל הערב היא דיגמנה את הבגדים הבלעדיים, אותם הבגדים שהיא מוכרת מדי יום, בבקרים.

צוענים בנווה

תיאטרון יובל הביא לארץ צוות צוענים, המופיע בימים אלה בתיאטרון נווה צדק שבלב תל־אביב הקטנה.

בבכורה מילאו אוהבי הפלמנקו את האולם הגדול של התיאטרון, ולמאחרים לא נשארו מקומות. המארגנים הוסיפו כמה כיסאות, אבל אותם שאיחרו ממש, יותר מ־10 דקות, נאלצו לשבת על המדרגות או לעמוד.

אך החגיגה האמיתית היתה אחרי זה, במיסעדה של התיאטרון, ביסטרו. שם רקדו עד השעות הקטנות של הלילה, ושפכו הרבה יין אחד על השני.

פפה דה־אוטררה זמרת צוענית מסיוויליה, בת 60, שבגלל אמונה טפלה שמושרשת במישפחתה, היא אינה עוזבת את ספרד, וזוהי הפעם הראשונה שלה שהיא נסעה לחו"ל. לכן גם הצטרף אליה הזמר בן מישפחתה, מיגל פוני.

ארחור לאו מנהל־השיווק של חברת המחשבים סייטקס, הוא בעלה של רקדנית הפלמנקו דליה לאו. דליה מופיעה יחד עם תיאטרון הצוענים. דליה היא מורה לפלמנקו, והסטודיו שלה נמצא בהרצליה. לאו הבעל בא להופעה באיחור, לכן לא מצא מקום ישיבה, ונאלץ לצפות בריקוד של אשתו בעמידה, במשך כל זמן המופע.

מחי כספי הזמר בא לביסטרו, המיסעדה הצמודה לתיאטרון נווה צדק, למסיבה שנערכה אחרי הופעת הצוענים. הוא התבקש להצטלם עם הזמר הצועני מיגל פוני, בגלל הדמיון שביניהם. מיגל זכה במוסקבה בפרס על תוכנית פלמנקו. ב־1983 הופיע עם דליה לאו. הוא קרוב מישפחה של פפה דה־אוטררה (בתמונה העליונה).

גם לגבר איכפת

סיגנון איטלקי אלגנטי, עם סממן של רישול אופנתי. חליפה לגברבר הצעיר, בעיצוב אתי קרן. הזרוקים יכולים ללבוש את הז'אקט ללא חולצה מתחתיו. המרובעים – עם חולצה.

הגבר הישראלי אוהב את עצמו. אם פעם הוא שם פס על הופעתו והסתפק בג'ינס ובחולצת־פלנל משו־בצת, היום הוא בוחר את בגדיו בק־פידה, נהיה אנין־טעם, המעדיף חולצת־כותנה משובחת, מיכנסי צמר נקי, ח־ליפת־קורדרוי דקה וקטיפתית, טר־ניגג־פוטר משולב בבד ג'ינס או איזו חליפת־עור חתיכית.

היום, הגבר הישראלי גם איננו מ־קופח מבחינה אופנתית. כשהוא נכנס לחנות לביגדי־גברים, לא יקשה עליו למצוא את האופנה האחרונה. על המדפים והקולבים יש מיבחר של בגדים אופנתיים, בצבעים קורצים של

אדום, טורקיז, צהוב, ירוק, חאקי, כחול, שחור, לבן ואפור.

חם ונעים. הבגדים הם מיבוא ומתוצרת הארץ. אופנת ברוך דואגת לחלקו העליון של הגבר. היא מייצרת חולצות.

השנה התמקדה מעצבת־האופנה של ברוך, ניצה כהן, בחולצות גבריות מבדי־פלנל רכים, חמים ונעימים, מפלנל משובץ, מפוספס וחלק בגווני אפור, פחם, כחול, חום ואדום. הצווא־רונים הם א־סימטריים, או צווארונים סיניים, הכתפיים שמוטות ותפרים כפולים מדגישים את חזית החולצה.

חברת אנוה, לעומת זאת, מייבאת מאיטליה, צרפת וגרמניה. המיבחר הוא רב והמיגוון רחב. לדוגמה: חליפות־ג'ינס, המורכבות מכמה חלקים הנית־נים ללבישה בנפרד, כמו מעיל־השכפץ, המשמש גם כז'אקט וגם כווסט ללא שרוולים.

חליפות אחרות, אופנתיות, של שלושה חלקים, המצויות באנוה הן מצמר נקי, בגווני כחול, אפור ושחור.

חוצרת חוץ המילה האחרונה של האופנה: סוודר בגווני שחור־אפור, עם פסים מאונכים, הנקטעים על־ידי דוגמה גיאומטרית. הסוודר לא מסובך, אפשר לסרוג אותו בבית.

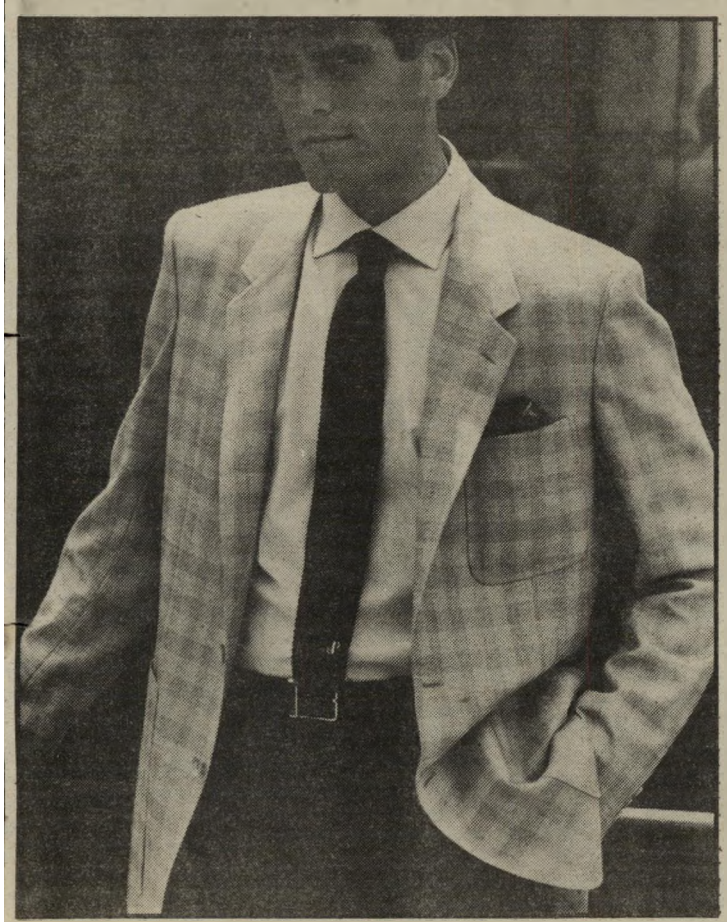

לכל שעה ובכל עונה – ז'אקט־צמר בסיגנון איטלקי, של קרלו פלצי. ז'אקט שאפשר ללבוש לכל אירוע, גם למישרד, גם למסיבה, כשמתחתיו סוודר, חולצת־משי או חולצת־כותנה.

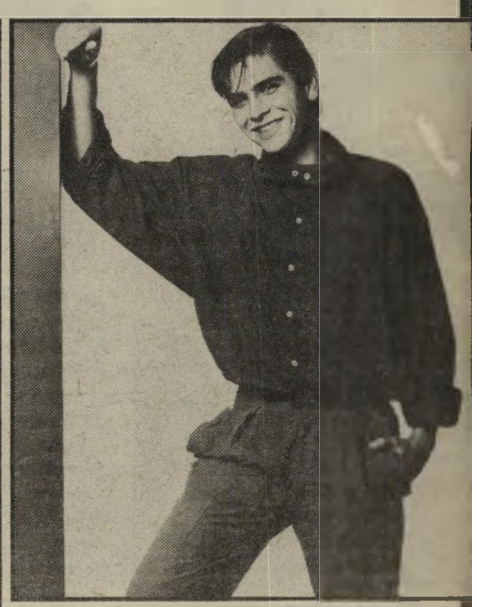

למעזים צווארון סיני, המעוטר בשני כפתורים. עיצוב: אתי קרן. משמאל: חולצת־כותנה. בעיצוב של ניצה כהן.

פעם שם הגבר הישראלי פס על הופעתו החיצונית. עכשיו גם הוא משתדל

צר ורחב. להיט ספורטיבי לחורף 85 הם מעילי־הרוח הקלים מתוצרת רניאל אקסל. המעילים מבודדים היטב מפני הקור, בזכות ביטנתם הכפולה. מבחינת סיגנונם הם במראה יוני־סקס, כך ששני הצדדים יכולים להתחלף בהם. אנוה גם מייבאת השנה מעילי־עור של האופנאי האיטלקי, לואי פרו. אלה מעילים יוקרתיים, בסיגנון הספורטיבי, וניתן להשיגם בצבע כ־חול־כהה, בז' וחרדל. העור הוא נפה קטיפתי, רך ונעים למגע.

גם חברת ראם מייצרת ביגדי עור לגבר. גברים רבים מגיעים אל ראם בגפם או בליווית נשותיהם ומחפשים פריט כלשהו מעור, בדרך כלל לא חליפה שלמה, אלא רק עליון או תחתון, ז'אקט, בטלדרס, מיכנס־עור צר או רחב.

בחברת ראם מיבחר מגוון של ז'אקטים ומיכנסיים בגזרות שונות, צרות, רחבות, ובציבעי־האופנה — שחור, אפור, חום, כחול, בז' ובורדו — במחירים מ־70 עד 105 אלף שקל למיכנס או ז'אקט, תלוי בסיגנון ובכמות העור.

גדול ושמוט. מעצבת האופנה אתי קרן מעצבת בגדים במראה צעיר, בסיגנון צרפתי־איטלקי, קצת זרוק, אך עם הרבה שיק. קרן מבקרת לעיתים תכופות באירופה, שואבת רעיונות והשראה, חוזרת ארצה וממשת אותם.

ספורטיבי ז'אקט־צמר בסיגנון הבלוזון, הנרכס ברוכסן, וז'אקט־צמר באורך 3/4, הנרכס בניטים, בגווני כחול חיל־הים. מתחתיו: סוודר בכחול־לבן, במוטיבים ימיים. המיכנסיים לבנים.

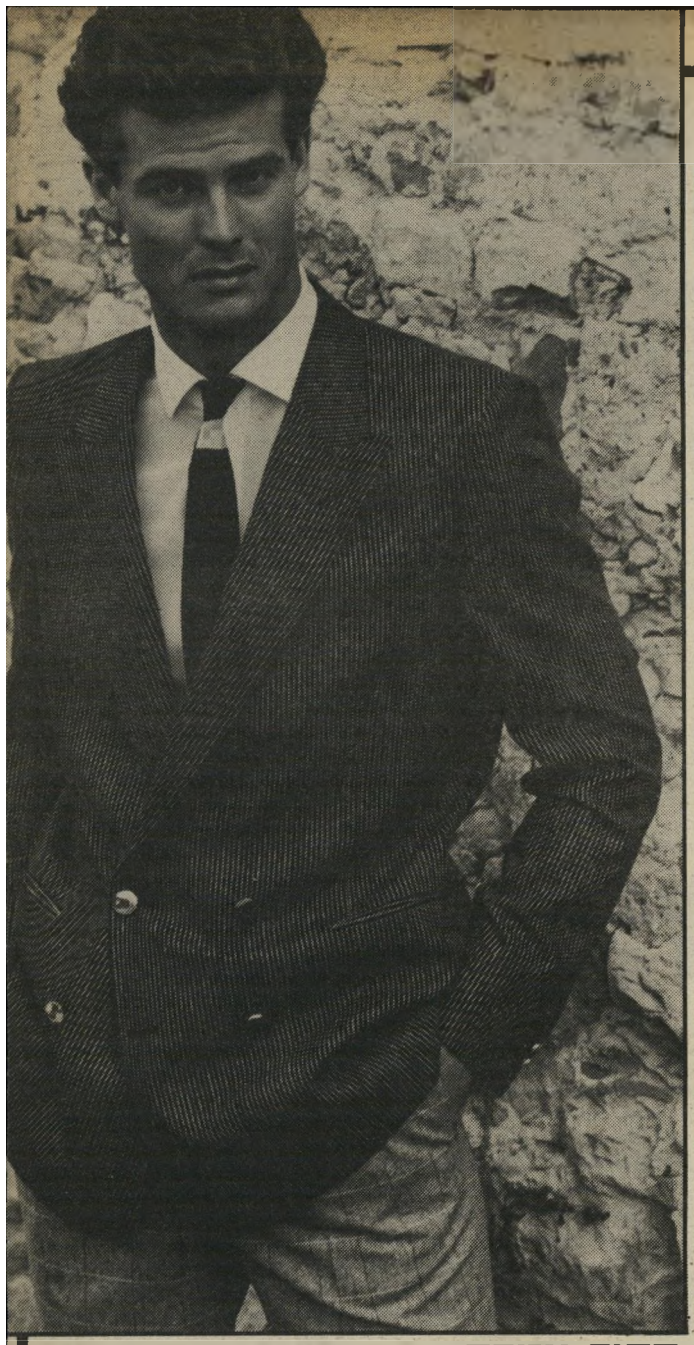

חתיך צמרת בסיגנון איטלקי: בלייזר שחור, מקווקו בלבן, חולצת־כותנה לבנה, עניבה שחורה, מיכנסיים כהים. הבלייזר, מ־70% צמר ו־30% משי, מקושט בכפתורי פליז.

המראה הכללי של אתי קרן לגבר 85' הוא רחב, גדול ושמוט.

המוטו של מעצב־האופה רפי יעקובזון: מעילים וז'אקטים עשויים צמר. „התחלתי לעצב ביגדי־גברים לפני שנה," הוא אומר, מפני שהרגשתי שיש כמיהה לבגדים בסיגנון עכשווי וצעיר. אבל מכיוון שגבר לא חי רק על מעילים וחליפות ואי־אפשר בחורף בלי סוודר, כראי להתעניין גם בסריגים לגבר.

את זה אפשר לעשות גם בעזרת תחזית־האופנה של מועצת הצמר הבינלאומית (בעלת חותם הצמר) שמרכזה באנגליה ובה נקבעים כיווני־האופנה על־ידי צוות אופנאים מאנגליה, איטליה הולנד ויפאן, שכבר החליטו על חוטי־הסריגה האופנתיים והצבעים ל־חורף 85'.

צוות מהנדסים וטכנולוגים ניצלו את מיטב מכונות הסריגה החדישות וייצרו את הדגמים שעליהם הוחלט.

חופשי ונוח. השנה הציעו בחותם הצמר שלושה כיוונים: מראה האורכים והשכבות, המראה החופשי והנוח והעיצוב הרב־מימדי. הקבוצה הראשונה היא של סוודרים אלגנטיים ושמרניים מעט, עם פיתחי צווארון קלאסיים — צווארון סירה, פולו או וי — ושימוש רב בלחצניות במקום כפתורים.

המראה־החופשי והנוח הוא המראה הספורטיבי והרחב בסריגה עדינה וחלקה ועד סריגה כפרית גסה, כשהגוונים הם אפור, תכלת, סגול וציבעי־אדמה. השרוולים הם רחבים בסיגנון רגלן, והצווארון הוא גולף, גבוה או נמוך. הצללית פשוטה, החוטים חלקים והאפקט נוצר על־ידי השילובים והצבעים, כשמבנה־הסריגה יוצר מירקם תלת־מימדי.

הערה סופית, לפי רוח התקופה: את רוב דוגמאות הסוודרים הסרוגים במכונה ניתן לסרוג ביד, כך שאין צורך תמיד לחפש משהו תוצרת־חוץ.

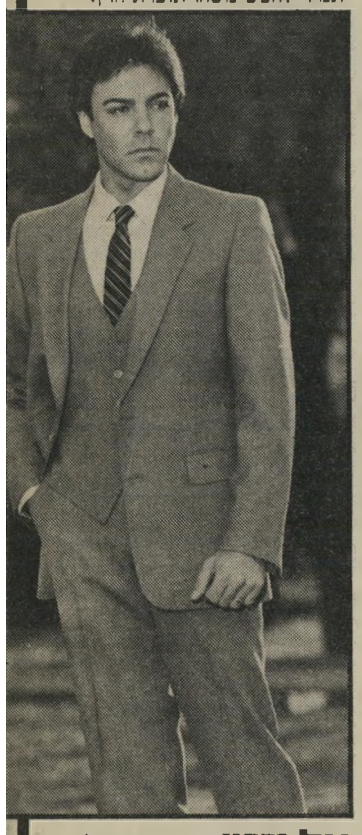

אל גנטי ושמרני, בחליפת שלושה־חלקים, שאותה ניתן להשיג בבית־אנוה.

סוודר לערב סוודר אנגלי בסיגנון ה־ז'קארד, בגווני בז' ושמנת, עם מיכנסיים כהים או בהירים. הצמר הוא צמר־כבשים טהור, מועשר בחוטים מבריקים. יצירה של חותם־הצמר, מועצת הצמר הבינלאומית, שמרכזה באנגליה ובה צוות מאנגליה, איטליה, הולנד ויפאן.

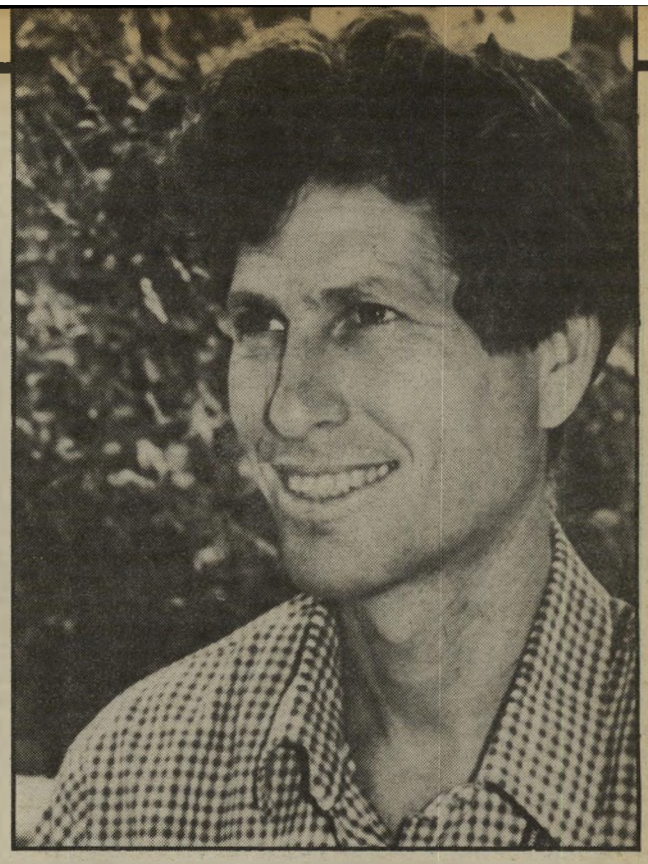

הוויכוח על „הניתוחים הפיליפיניים" נמשך. בלוף? אחיזת־עיניים? סוגסטיה? ריפוי? הקלה של סימפטומים? גידעון רונן (מימין), ישראלי שעבר את החוויה והמאמין בה בלב שלם, מספר מה קרה לו שם

„אני מאמין בזה!"

„כשכבתי על הבטן, קצת בפחד, והצבעתי על הגב התחתון. חשתי בלחץ אצבעותיו של דייוויד על גבי. כעבור כמה דקות סובבתי את ראשי וכמעט התעלפתי — יד אחת שלו החזיקה בי וביד השניה הוא תלש חתיכות בשר מגבי, ודם נשפך ממני. הוא ניקה את המקום, טפח לי על השכם ואמר: קום!

„קמתי בתנועות מהססות. חשבתי שאולי גבי יתפרק, אבל התחושה שהרגשתי בגב היתה נהדרת. קשה לתאר במילים. מאז שאני זוכר את עצמי היו לי כאבי גב, ופיתאום הרגשתי כאילו הגב עשוי שיש, חזק ויציב כמו אבן, עם המון תחושה של חיוניות. מי שלא חווה את החוויה, לא יוכל להבין.

„שאלתי אם מותר לי ללכת, ודייוויד אמר שאני יכול ללכת עכשיו לרקוד, אם אני רוצה. כל אותו יום הסתובבתי כלא מאמין, נוגע מדי פעם בגב ושואל את עצמי — האם הגב הזה הוא באמת שלי?"

שומעים הרבה בזמן האחרון על הפלא הזה הנקרא „ניתוחים פיליפיניים" ועל נהירת ישראלים חולים לארץ זו. רבים בטוחים שיש בכך בלוף ואחיזת־עיניים, חלק רוצה להאמין שאולי יש בזה משהו ורק חלק קטן מאמין באמת. אחד הישראלים שעברו את החוויה הוא גידעון רונן (36) מרחובות.

גושי־בשר נוטפי־דם

קרנותו של רונן לעניין זה התעוררה לפני תשע שנים, כאשר שהה בלונדון. מישלחת של רופאים פיליפיניים הגיעה לשם לכמה ימים, ורונן, שסבל מכאבי גב, הלך לראות אותם. „הם עשו רושם רציני, ולא ראיתי סיבה שלא אנסה", הוא אומר. „הם לא ביקשו ממני כסף מראש, אלא רק שאבוא שוב למחרת. הם עשו לי בדיקה ראשונית, ואמרו שיש לי בעיה בעמוד השדרה, ושהם יכולים לעזור לי. הם הסבירו לי שהבעיה נובעת מכך שהשרירים בגב מכווצים, ושהם יכולים לשחרר אותם. הם אמרו שהם לא יכולים להבטיח שום דבר, אבל שהם יכולים לנסות. הם אמרו שיש להם הצלחה של 50 אחוז, ושאם אני רוצה לנסות, אני צריך לבוא למחרת בבוקר".

רונן הגיע למחרת, ונכנס לחדר־הטיפולים. הוא אינו סטרילי. חתול מסתובב שם בין הרגליים. צילמתי ושוחחתי עם עשרות חולים. רובם סיפרו לי שמצב בריאותם השתפר בצורה רצינית מאז החלו בטיפול. היו שם מיקרים של שיתוק, גידולים סרטניים ואחרים, כאבי־ראש. חשוב שכל הנמצא בקירבת מקום יהיה „מכוון" לניתוח.

כדאי שיהיה ברור לרופאים ואחרים, המתכוננים לנסוע ולבדוק את התופעה: מכיוון שהתהליך אינו מדעי, אלא עובר על אנרגיות מופשטות, נוכחות אדם שאינו אוהד את המתרחש מפריעה לזרימות האנרגיה ולריכוז המרפאים. זה מה שקרה עם אותם עיתונאים בריטיים, שבאו עם הרגשת שום רמאות," אמרו הרופאים, „אבל אין אנו יכולים להסביר את התופעה."

זמן קצר אחר־כך יצאה מישלחת עיתונאית למאניל מטעם איי־טי־וי, הערוץ המתחרה. הם יצאו במטרה „לחשוף את התרמית", ואכן חזרו עם הבשורה שהכל רמאות והזהירו את קהל החולים לא לתלות בזה תיקוות שווא.

סיפר רונן:

הוויכוחים האלה נתנו לי את הדחיפה לנסוע ולבדוק את העניין מקרוב. בדרך־כלל לא מאפשרים לאנשים פרטיים לצפות בניתוחים, אבל באתי עם מיכתב־המלצה מרופא, שהיה מיודד עם אחד המנתחים. במאניל כולם יודעים על המנתחים הלאה, ורוב האנשים שם רואים בהם תופעה טיבעית. כששואלים על כתובת המנתחים, זה כמו לשאול בארץ איפה הכותל המערבי.

הגעתי לבית צנוע בפרבר העיר, באיזור מוזנח למדי, שם מטפל דייוויד אליזלדה בחוליו. בחדר־ההמתנה חיכו עשרות אנשים. המרפאים עובדים משעת־בוקר מוקדמת עד הצהריים. הם טוענים שבשעות האלה האנרגיה של־הם חזקה יותר והתוצאות טובות יותר.

שעות רבות ביום הם עושים מדיטציה, כחלק מהתירגולים לשמירת היכולת הרוחנית. הם מאמינים שהם, בעצם, לא עושים שום דבר ביוזמתם, אלא משמשים ככלי בידי כוחות־ריפוי עליונים הקיימים תמיד בטבע. אנרגיות ריפוי נמצאות גם, אם במידה קטנה, אצל כל אדם, אבל בגלל סיבות שונות הן אינן זורמות באופן תקין. כמו שבמים עומדים יש אצות ויתושים, כך גם במקומות בגוף, שבהם האנרגיה איננה זורמת באופן תקין, מופיעים גידולים מסוגים שונים, דלקות וכאבים.

האנרגיה בידי המרפאים מסוגלת לחתוך את העור כלי להשאיר צלקת, וההסבר לכך הוא כזה: גופנו עשוי מרקמות, כל ריקמה עשויה ממולקולות, כל מולקולה — מאטומים, וכל אטום הוא בסך־הכל מיטען חשמלי שלילי (אלקטרונים). המיטען השלילי מסתובב סביב מיטען חיובי (פרוטונים). מזה אפשר להבין שגוף האדם אינו אלא מיטען חשמלי, ולכן פתיחת העור, הנעשית במישור המיטען החשמלי הזה, ולא על־ידי פציעת תאים על־ידי חיתוך בסכין, היא אפשרית, ולכן לא נותרת צלקת.

המרפאים הרוחניים מאפשרים לאנרגיה זו, דרך ידיהם, לזרום הלאה. בחלק מהניתוחים הם חודרים לפנים הגוף, ובחלק אחר נוצרת מטריאליזציה של אנרגיה. אותה אנרגיה שהיתה „תקועה", ובגלל זה נוצרה המחלה, נהפכת בידיהם, בעזרת כוחות הריפוי, לחומר, כלומר לבשר ולדם, המופיעים על פני העור, מעין יש מאין. למרפאים אין בידיים דבר, ולפתע מופיעים גושי־בשר נוטפי־דם.

בבדיקה מעבדתית הסתבר לא פעם, שהבשר הוא בשר בעלי־חיים. לשאלתי ביצד זה ייתכן, אמרו שאנרגיה חולה, קלוקלת, יורדת בדרגת האבולוציה, ווזהי אנרגיה נחותה. כאשר היא הופכת לחומר, זה יכול להיות בשר של בעלי־חי, הנחות מבשר־אדם. הכוונה איננה שהחיות נחותות פיסית. מדובר כאן במישור הרוחני.

גם מטבעות, גם שטרות

בניתוחים הפיליפיניים התחיל, כך סיפרו לי, מרפא אחד, אנטי, ולכן לא איפשרו להם להתקרב יותר מדי, וכעבור יום הם התבקשו לעזוב את המקום.

משם טסתי לבאגיו־סיטי, לקליניקה של מרפא אחר, טוני אגופאואה. ברגע מסויים, תוך שיחה עם אחת המרפאות, ניבאס, ראיתי שהיא פנויה וחשבתי שאולי כדאי לי להתנסות בחוויה.

האמת היא שפחדתי. אני אדם הנחשב לבריא, ולא היתה לי סיבה לעשות זאת. העור שלנו הוא מעטה־הגנה, ויש לנו אינסטינקט בריא, המנסה למנוע מגופים חיצוניים לחדור דרכו. אבל הסקרנות התגברה על הפחד. ביקשתי, והיא שאלה מה הבעיה שלי. המצאתי שיש לי בעיות בבטן. נשכבתי על הספה, חשפתי את הבטן, והיא לקחה צמר־גפן בידיה ואמרה תפילה קצרה — „אלוהים, תן לי את הכוח לחדור את הבשר הזה." היא נברה באצבעותיה ולחצה במשך דקה או שתיים בניסיון לחדור פנימה, ושום דבר לא קרה. היא הרימה את ידיה, עם הצמר־גפן הנקי, והודיעה שהכל בסדר אצלי בבטן, ואין לה אפשרות לעשות ניתוח. או הבנתי

(המשך בעמוד 38)

דייוויד אליזלדה (משמאל), עם מתלמד, ברגע של ריכוז לפני הניתוח. הקערית מיועדת לחלקי הבשר שהוא שולף בניתוח. גם אשתו של דייוויד, הלן, עוסקת בריפוי.

בעת הניתוח רונן על שולחן־הניתוחים של ניבאס מבאגיו־סיטי. הוא רצה לעבור ניתוח, הציע את איזור הבטן, אולם הניסיון נכשל, מכיוון שלא היתה סיבה רפואית לניתוח.

„יד אחת שלו החזיקה בי וביד השניה הוא תלש חתיכות בשר מגבי, ודם נשפך ממני. הוא ניקה את המקום, טפח לי ואמר: קום!

קולנוע

כוכבים

וריק דייויס נמד עליון

בגיל 17 יש לננס תיקוות גבוהות

מי יוכל לשכוח את מיפלצות היער המקסי־מות ביותר שנראו בשובו של הג'דיי? אותם גמדים שעירים, בעלי עיני הגולות העליזות שקראו להם „איווקס"?

אף אחד לא. כך חשבו בדיוק אולפני אי־בי־סי, שהחליטו להחתים את ג'ורג' לוקאס, אלוהי מילחמות הכוכבים וכל השדים המכוסחים והרו־בוטים האנושיים, על סידרת טלוויזיה מיוחדת בשם הרפתקותיו של האיוואק. בסידרה יסופר כיצד עוזר איוואק־גמד־עליון ללוק סקאייווקר, אביר־האבירים, להציל את הגאלאקסיה מפני אימפריית הרשע.

ומי יחזור להלך בתוך פרוותו של וויקט — זה שם האיווק הגיבור — לפירסום עולמי בשמי הנצח של קליפורניה, אם לא נער בן 17 בשם וריק דייוויס, שצמיחתו נעצרה עקב פגם גנטי, ושהגיע עד היום לגודל של מטר ועשרה סנטימטרים בלבד.

הקאריירה שלו החלה לא מזמן, כשסבתו, תושבת אנגליה, שמעה ברדיו כי בהוליווד מחפשים ננסים לתפקידי קולנוע מיוחדים. הסבתא, שזכרה כי נכדה רצה להיות שחקן וידעה כי זו הזדמנות בלתי חוזרת, מיהרה לשלוח את וריק לארצות־הברית שם הוא צלל לתוך פרוותו של איווק, במקום השחקן קני בייקר, שלקה בהרעלת־קיבה. וכך מצא את עצמו וריק מול הנסיכה לאה, ושיכנע אותה עד כדי כך שתפקידו הוכפל בו במקום, והוא לא נותר סתם איווק אלמוני.

עתה, משסיים את הסרטת ההרפתקה החדשה הנושאת את שמו, כשהמבקרים גמרו את ההלל

שחקן דייויס
חם נורא בתוך החליפה

על „שפת הגוף" המיוחדת שלו, הוא יכול להת־לונן על תנאי העבודה של הקטינים והקטנים: כשלפעמים מתארכות שעות־העבודה ואסור להעסיקו, בהיותו קטין, יותר ממיכסה מסויימת של שעות, הוא צופה בכאב רב איך מחליף אותו מישהו אחר. או, למשל, על החום הנורא בתוך החליפה, העוטפת אותו עד צוואר בארבע שכבות ספוג מתחת לפרווה. או על מגפי־הגומי, שבהם הוא נוטה להחליק על הריצפה.

ישראל

הושלם אך לא שולם

שתי סרידוקציות הסתיימו, האחת בסיצוץ והשניה בנם

גם לפי תורתו של משה רבנו, שהוצאה לאור לפני המצאת הקולנוע, היתה הלנת שכר אחד הפשעים החמורים ביותר מלפני הקדוש ברוך הוא. אבל תעשיית הקולנוע, שאינה מושתתת בהכרח על „צדק־צדק תרדוף" — וכמו שאומ־רים הצרפתים, היא עניין לחשבון בנק שמן — פוגעת קורם כל במי שקל לפגוע. נכון, לא תמיד בבעל הממון, אלא דווקא בפועל השחור. במיקרה זה: השחקן.

לפני כמה שבועות עזב את הארץ בשערוריה דוברת איטלקית צוות שלם — כולל המפיק, ארתור דה לה פנייה והבימאי, דוצ'יו טסארי, והציוד — כשבידיו אפיסודה כמעט שלמה (חסר יום צילום אחד, שאין בעיה להדביקו בחו"ל) לסידרה טלוויזיונית ושמה נשקיני מכשפה.

זה היה סוף עצוב לשידוך איטלקי־ישראלי, שנועד לבשר התחלתם של נישואין בצורת הסכם קו־פרודוקציה בין שתי הארצות, בין לה פנייה לחברת אל אי, החברה הישראלית של הארווי אדינוף וניסים לוי.

אחרי שהסוף הקולנועי לווה בהדים עסיסיים שהגיעו מאיטליה, כולל הפחדה מפי ג'יאנקארלו זאני, שעמד בראש מישלחת הקו־פרודוקציה (שבאה בשעתו לישראל), שההסכם לא יקום ולא יהיה, טען אדינוף כי העניין הוא סוב־יודיצה. אך למעשה, האיטלקים לא קיימו את חלקם בחוזה, עזבו בהפקידם 20 אלף דולר כערבות לציוד ולעותק אחרי שאדינוף המופתע מנטישת האיטלקים נאלץ להוציא צו־מניעה נגדם משר־פטת שלום, בעיצומה של שבת.

אלא שמכאן היתה השלכה של פרשה א' על פרשה ב' — כי כמה ימים לאחר מכן הסתיימה הסרטת בנות של אותה חברה ישראלית, שגם בה אמורים היו האיטלקים להשקיע כשליש. וכמובן, שבצאתם לא השאירו את השליש הזה במתנה בחשבון הבנק של לוי־אדינוף. אפילו שבבנות השתתפה אשתו הישראלית של זאני הנ"ל — דליה להב.

מאז אומנם הושלם בנות. הושלם, אך לא שולם. כ־30 שחקנים שעבדו בשתי ההפקות הנ"ל מתלבטים כבר כמה שבועות בבעיה כואבת: האם לחכות עד שהשקל ייעלם לחלוטין במימי הים־התיכון בדין ודברים בין איטליה לישראל? האם לתבוע את המפיקים הישראליים לדין על הלנת שכר ולכרות את הענף שעליו נאלצו לשבת?

האם לקבל את החלק בשכר שמציע להם בעל הסרט העכשווי, זקי מיזרחי, שהשקיע בסרט אותם 150 אלף דולר שהאיטלקים לא השקיעו, ולא לבוא בתביעות נוספות אפילו אם יתברר לפתע שבנות הוא שלאגר אדיר, ואפילו לא קיבלו השחקנים את השכר שהובטח להם?

בעת כתיבת שורות אלה עדיין לא ברור איך וכיצד תסתיים השערוריה, אבל דבר אחד ברור בהחלט — ההסדר שיתקבל, באמצעות אמי"י, המטפל בכך בכפפות משי ובחרדה מוצדקת, עשוי להוות תקדים מסוכן. שכן, אין זו הפעם הראשונה שמפיק או בעל ממון פונה אל „מצפו־נו" של השחקן ואומר לו — מוטב שתקבל מה שאני מציע לך עכשיו, אחרת אין לדעת מתי תקבל מה, אם בכלל. לא פעם מוצאים עצמם שחקנים במצב מגוחך ומשפיל. דוגמה?

בעת הכנת הפיתוי האחרון של ישו, אותו נסיון נפל של פאראמונט להרים בישראל הפקה עתירת מיליונים (15, במוצהר. היום כבר עלה הסכום ל־27, ועוד טרם החלו הצילומים, כי טרם גוייס הסכום הדרוש) ניסו להציג את העניין לפני השחקנים כ„הפקה דלת אמצעים" והציעו להם „חלק מן השכר כעת ואחוזים ברווחים בעתיד"; אם יהיו ואם יהיה למישהו הסיכוי לברוק אם אכן יש רווחים. אפילו ישו היה צוחק להצעה זו מעל הצלב שלו.

אזיקים לשוטר

אליסון וקלינט איסטווד – לשחק עם אבא

על חבל מתוח (רב־חן, תל־אביב, ארצות־הברית) – קלינט איסטווד ממשיך להתפתח, לפתוח את דמותו, להרחיבה ולהעמיקה. וכל זאת תוך שמירה על אותה המיסגרת המיסחרית של מותחן פעיל, שהביא לו את המוניטין ככוכב המצליח ביותר בהוליווד, כולל הממון, המתלווים למעמד זה.

הפעם הוא מגלם שוב קצין־משטרה קשוח. אלא שלהבדיל מן הפעמים הקודמות, שבהן יצא לצוד פושעים שזהותם היתה ברורה היטב, נדמה כי בסרט הזה הוא רודף אחרי הצל של עצמו. הדמות שמגלם איסטווד, וס בלוק, הוא גבר שרעייתו זנחה אותו, שוטר במיחלק המוסר החוטא לא פעם במישחקים סאדו־מזוכיסטיים עם מאהבות בשכר.

זאת, עד אשר פושטת בעיר ניו־אורלינס (שבה צולם הסרט) מגיפה של רציחות, שהאחראי להן הוא שוטר לשעבר, בעל נטיות זהות לחלוטין לאלה של בלוק, הבוחר קורבנות שהיה להן קשר לשוטר זמן קצר קודם לכן. המצוד הופך להיות מורט־עצבים ככל שהקורבנות קרובים יותר לבלוק עצמו.

הסיום הוא אופייני לסרטי שוטרים וגנבים, והטעם המר שהסרט צריך להותיר בפה אכן נשאר. ההבדל בין השוטר והפושע הוא דק ביותר, ההבדל בין מותר ואסור הוא דק עוד יותר, ופיקפוקיו המוסריים של איסטווד, שבאו לידי ביטוי בכל הסרטים שעשה בעבר (גם כשלא ביים, אלא הפיק), מגיעים כאן לשלב מתקדם ביותר.

צורנית, לובש הסרט את דמות „הקולנוע האפל" המפורסם של הוליווד בשיאה. הסרט מצולם ויבו ככולו בלילות, עשוי בסיגנון חסכני ויעיל. אם חסר משהו, זה דווקא מיבנה נכון של תסריט, למרות שהבימאי, ריצ'ארד טאגל, הוא תסריטאי במקור, מי שכתב עבור איסטווד את הבריחה מאלקטרז. כאן הוא אינו מצליח ליצור סיפור מגובש די הצורך, ולהוביל אותו קדימה, תוך תשיפה הדרגתית של פרטיו (הסוף נראה שרירותי למדי), או לפתח די הצורך את הדמויות שמסביב לאיסטווד. אבל המתעניינים באיסטווד עצמו ישמחו קודם כל לראותו משתף פעולה עם בתו בחיים, המגלמת את בתו בסרט, ולגלות אספקט חדש בדמותו הקולנועית, שבוודאי עוד תשתקף בהמשך הדרך.

משעמם בעיניים

משתזפים ברפש – העולם מזהם את עצמו

הנבואה (תמוז, תל־אביב, ארצות־הברית) – סרט ניסיוני של אמ־ריקאי בשם גודפרי רג'יו, שזכה להפצה מיסחרית בבתי־הקולנוע בשל תמיכתו הנלהבת של פראנסיס פורד קופולה, שראה בו נבואה אפוקליפטית חשובה, ומשום כך העניק לו את המוניטין והסיוע שהוא יודע לתת.

אומנם, הסרט הפך להיות חביבם של בתי־קולנוע בלתי־שיגרתיים, ומיועד בעיקר למי שנמנה עם חסידי מוסיקה חדישה (פס־הקול נכתב על־ידי פיליפ גלאס), או למי ששותף לדאגת ההרס האקולוגי של כדור־הארץ. הוא מורכב מתמונות, מרהיבות כשל עצמן, ומוסיקה. ההתפתחות היא הדרגתית, איטית מאוד, כמעט בלתי־מורגשת – הן בתמונה והן במוסיקה: מאידיליה של הטבע במצבו הגולמי, כשיד אדם טרם נגעה בו, ועד להרס המוחלט והסופי שהאדם עצמו מחולל בירושה היקרה שהופקדה בידיו.

צריך להיות במצב־רוח מיוחד במינו כדי לראות את הסרט הזה, להשלים עם העובדה שאין כאן עלילה, אין כאן דמויות, אך יש נסיון לפעול ישירות על החושים של הצופה ולהעביר לו בדרך זו חוויה ריגשית. אפשר, במידה מסויימת, לומר שאין זה סרט כלל, אלא סוג מסויים של אמנות קינטית בעלת השלכות פוליטיות, זאת בהנחה שמוכנים לקבל מאבקים והתארגנויות נוסח „הירוקים" בגרמניה.

אין צורך לומר שאותם הצופים המחפשים ערב של בידור ובילוי – לא ימצאו אותו בסרט זה. אולם מי שמכיר את המוסיקה של גלאס, עם השינויים הדקים עד כדי כך שכמעט אין מרגישים בהם, ומוכן לקבל עיקרון אמנותי זה, ודאי ירגיש טוב גם בסרט הזה. מי שמתעצבן למישמע מוסיקה זו, מוטב שיזהר.

למען האמת, קשה מאוד להמליץ על הסרט הזה, משום שהתגובות לו הן אישיות מאוד. אין ספק שאת המסר עצמו אפשר היה להעביר בצורה הרבה יותר מתומצתת ויעילה, אבל ישנם הטוענים שרק בקצב שיש בסרט הזה, ורק בהתפתחות המדודה הזאת, עד כדי דריכה במקום, עוברת החוויה כראוי. ובנקודה זו, צריך לומר, שעל טעם וריח אין סיכוי לקבוע דיעה חד־משמעית.

השמועות סיפרו שספר־היפהפיות הסתבך עם ויורד עם חברתו, הדוגמנית מ"י בריט, לאמריקה.

„אני לא

גמליאלי ומיי בריט
„היא שינתה את חיי!"

גמליאלי במיספרה
„יצאתי מהייאוש!"

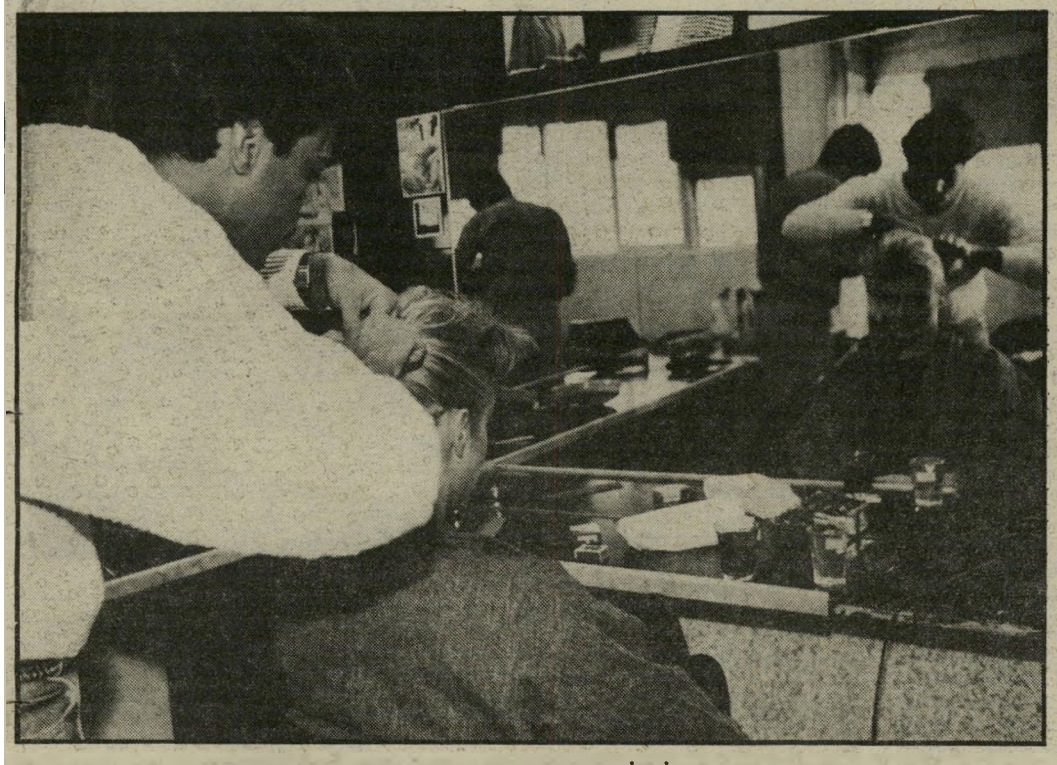

גמליאלי מספר את מיי בריט
„חודשיים שם, חודש פה!"

השמועות התפשטו כמו אש בשדה־קוצים: ספר־היפהפיות, גי־לי גמליאלי, עוזב את הארץ!

האיש, כך סיפרו השמועות, נוסע עם חברתו, הדוגמנית הדנית מיי בריט אולולם, לארצות־הברית. מיי בריט קיבלה עבודה בסוכנות דוגמניות נודעת, ואילו גמליאלי יעבוד במיס־פרה בבית־האיפור אל מאקייאז' ה־שיך לישראלית לשעבר בשם אילנה.

העשן לא היה בלי אש. השמועות התפשטו נוכח העובדה כי גילי חיסל את מיספרתו בכיכר־המדינה ואת הבוטיק שבקומה הראשונה של המיס־פרה, שאותו ניהלה, בשותפות עם גילי, נערת־הזוהר ציפי לוין, הנמצאת כחוד־שי הריונה הראשונים.

השמועות ידעו לספר כי גמליאלי, המכור לסמים קשים, המסובך עד מעל לראש עם מס־ההכנסה, בעיקבות פרשת הגירושין המכוערת שלו מאם בתו, רונית, פשוט החליט לחסל את העסקים ולברוח.

„שיגענו את ניו־יורק"

גמליאלי החל את הקאריירה שלו כספר מצליח במיספרה של בתיה ועליזה. הוא התחיל כחופף־ראש, והצליח חיש־קל להפוך לספר לא פחות טוב משתי הספריות המצליחות שבמיספרתן עבד.

בעת שירותו הצבאי נהגו הלקוחות לבוא אל בית הוריו, ברמת־החייל, וגילי היה מספר אותן בצריף בחצר. בין הלקוחות הנאמנות שלו, שלא משו מצידו מאז ועם היום, היו אז קארין דונסקי וחלי גולדנברג.

אחר כך פתח גילי את המיספרה בכיכר־המדינה, וההצלחה האירה לו פנים בצורה בלתי־רגילה. חיש־קל הפך הצעיר יפה התואר ממוצא תימני לספר־צמרת, או כפי שהוא אומר: „את המונח ספר צמרת המציאו בשבילי."

עם לקוחותיו נמנו גלי עטרי, ירדנה ארזי, ריקי גל, שלומית אהרון, אילנית — בקיצור, כל מי שהיא משהו בעולם־השעשועים הישראלי.

גילי החל לעצב שיער לצילומי־אופנה, נשא לאשה צעירה בשם רונית, נולדה להם בת, ואז התגרשו בצורה מכוערת, מלווה השמצות והלשנות.

גילי, חביב לקוחותיו, עבר תקופה קשה. הוא התחבר לסמרל קלצ'ינסקי ונעצר באשמה של אחזקת־סמים. דומה כי ספר־הצמרת המצליח איבד את הברקסים והוא מידרדר במהירות של מפולת־סלעים. גם מס־הכנסה פשט על מיספרתו ועל הבוטיק שבבעלותו, ודומה היה כי גילי נופל מצרה לצרה.

כל אלה גרמו, כאמור, למסכת־השמועות.

כדי להזים את גל השמועות, החליט גילי גמליאלי להעניק וידוי חושפני להעולם הזה ולספר את כל האמת על „בריחתו" מהארץ.

סיפר גמליאלי:

לפני שנה השתנו כל חיי. היכרתי את הדוגמנית מיי בריט, שהגיעה לכאן מדנמרק עם חבר ישראלי בשם יוסי, שהוא איש־עסקים. אני זוכר שהוזמנתי לעצב את שיערה לצורך סידרת־צילומים בדצמבר לפני שנה — ונ־פלתי. זאת היתה אהבה ממבט ראשון.

מיי בריט היתה אז ארבעה חודשים בארץ. היא לא חשבה להישאר יותר. היא עזבה את יוסי ועברה לגור איתי, בדירת־הגג שלי בשיכון למר.

פתאום היה נורא כיף לחיות. היה שיגעון. פרחה בינינו אהבה שקוראים עליה רק ברומאנים. ממש אידיליה. בתקופת החגים החלטנו לנסוע לחופש, כי זה היה הזמן היחיד שבו יכולתי לעזוב את המיספרה. מיי בריט נסעה להוריה ברנמרק. נסעתי לשם, היכרתי את הוריה, אספתי אותה והמ־שכנו לניו־יורק.

כשהגענו לניו־יורק, הרמתי טלפון לצלם ישראלי בשם ממו, שהיכרתי בחתונה של ציפי לוין, וביקשנו ממנו חוות־דעת על תיק־העבודות — גם שלי וגם של מיי בריט. הוא אמר: „בואו מיידי!"

מיי בריט
„היא התאהבה בישראל!"

מס־ההכנסה ואשתו לשעבר, בווידוי אישי הוא מגלה:

"בורח!"

באנו אליו, הוא היה באמצע העבו־דה. מסביבו ישבו עשר פצצות, כל אחת דוגמנית שצילומים שלה כבר הופיעו בווג ובבזאר. כל אחת הגיעה עם ספר־העבודות שלה. הוא עשה להן טסט כדי לבחור בחורה שתתאים לצי־לום שהוא עמד לעשות.

התרשמנו מהמיקצועיות, גם של ממו וגם של הבחורות, שהיו בנות 16־18, לא יותר.

מיי בריט הראתה לו את הספר. הוא היה המום. בכלל, לאן שלא הלכנו בניו־יורק, הסתכלו עליה. הרהים אותי שבעיר שבה יש כל־כך הרבה בחורות יפות, עיר שבה יודעים להעריך יופי, היא מעוררת כזאת תשומת־לב.

היא לא התרגשה, היא בחורה פשו־טה. באמריקה השתגעו עליה, כמו שכ־שאני מגיע לדנמרק, אני נחשב לח־תי־פצץ.

ממו הרים טלפון לסוכנות פורד, ומיי בריט עשתה במיכנסיים. זו נחש־בת לסוכנות הדוגמניות הטובה ביותר בניו־יורק. הלכנו לפורד עם ספר־העבודות שלה. ניגש אלינו אדם אחד, התחיל לדפדף בספר־העבודות לאט־לאט. אחר־כך לקח את הספר ולא אמר כלום.

חיכינו בשקט. ומיי בריט אמרה לי: „גילי, מה אנחנו עושים פה? הרי באנו רק לחודש, לא בשביל להישאר בניו־יורק," ואני אמרתי לה: מה איכפת לך, בואי נשמע מה יש להם להגיד.

אחר־כך ירדה גברת אחת עם הספר של מיי בריט והזמינה אותנו לקומה השנייה. שם הבחנתי שכולם ממש מתלהבים מהצילומים, במיוחד מאלה של מנחם עוז ומירי דוידוביץ'.

ואז באה הבת של איילין פורד ורצתה להחתים את מיי בריט. בהתחלה היא לא הסכימה. היא אמרה: „יש לי חבר שגר בישראל, ואני גרה איתו. אין סיכוי שנבוא לניו־יורק."

הם לא ויתרו, שלחו אותה לחמישה צלמים. ארבעה מתוכם רצו אותה לעבודה מייד, וכל זה למרות שהיא בת 21, ובניו־יורק זה נחשב „זקנה" בשביל דוגמנית.

כשראיתי שיש לה הצלחה כזאת, לא רציתי לקלקל ואמרתי לה: מיי בריט, אל תוותרי על ההזדמנות, בואי תעברי חודשיים בניו־יורק ותבואי אליי חודש לארץ. אני רגיל ממילא שהיא כל כמה זמן נוסעת לעשרה ימים להורים שלה, שגרים בכפר קטן בצפון דנמרק.

סיכמנו שכך יהיה, ושאני בעצמי אסע כל חודשיים לעשרה ימים לניו־יורק. אבל כדי לא לבזבז את הזמן, התחלתי לחפש לי עבודה כמעצב־תיסרוקות לצילומים, כך שבעשרה ימים שאהיה בניו־יורק, תהיה לי עבודה.

בניו־יורק יש סוכנויות של ספרים. נורא התלהבו מספר־העבודות שלי. הראתי גם את הקטלוג המשגע שע־שיתי לגידעון אוברזון, ואז ביקשה או־תי אילנה מאל מאקייאז' שאני אע־שה את השיער באופן קבוע לדוגמניות שלה. אמרתי לעצמי: זה אידיאלי, אני אחיה חודשיים בארץ, אסע כל פעם לשבועיים לניו־יורק, תהיה לי שם עבודה, ואז מיי בריט תחזור איתי בכיף לעבוד חודש בארץ.

לא העליתי בדעתי לעזוב את הארץ. יש לי פה קליינטיות שאני קשור אליהן מאז שהייתי ילד, וזה לא פר לעזוב אותן. אמרתי לעצמי: ממילא כל פעם הייתי נוסע לחו"ל, אז מהיום אסע קצת יותר בצפיפות.

חזרנו לארץ, ואנשים התחילו להלביש עליי את הסיפור שאני עוזב את הארץ.

נכון שעזבתי את כיכר־המדינה, כי אני לא יכול לעמוד בשכר־דירה של אלפיים רולר לחודש.

אני עובר לעבוד בסלון הישן של בתיה ועליזה, ברחוב ישראליס. מאז שהן נסעו, עוברת בסלון ספרית בשם אתי, ואמא שלהן, שרה, מנהלת את המיספרה, וכך יהיה הלאה: אני ואתי נמשיך לעבוד שם.

לא, אין לי בעיה של אגו. אני מכיר את עצמי. זה לא מעניין אותי שכעת כולם מרכלים שמכיכר־המדינה הפכתי לשכיר אצל בתיה ועליזה. אחרי הכל, התחלתי שם. שטויות. המיספרה יפה מאוד, ועור נשפץ, וזה יהיה מאוד נוח לקליינטיות שלי.

אני יודע, שהרכילות כאילו מס־ההכנסה הרים אותי התחילה גם אחרי שעזבתי את הפנטהאוז בלמר. אבל מי יכול היה בזמנים האלה לעמוד בשכר־הדירה הענק?

מיי בריט ואני גרים במלון פאלאס. שכרנו חדר ב־300 דולר לחודש, ויש לנו שם מיטבחון. כעת אני אעבור לגור בחדר האחורי של המיספרה. יש שם אמבטיה ומיטבח וכל מה שאני צריך. כיום אני לא יכול להרשות לעצמי לזרוק כספים ולחיות בפזרנות.

היתה לי תקופה קשה אחרי הסיפור עם רונית, אשתי לשעבר, שסיפרה לעיתונות שאני עושה מיליונים ויש לי יהלומים ואני נוסע לחו"ל וקונה קוקאין.

אני לא מכחיש, זה נכון — היתה לי תקופה משוגעת אחרי הגירושין, וקיבלתי תרמית של מסטול ופזרנ־כספים. המשבר של הגירושין גרם לי לכל זה.

כעת זה עבר. מאז שהכרתי את מיי בריט, אני לא זקוק לסמים ולא זקוק לפזר כספים כדי להוכח לעצמי שאני מצליח.

רונית גמליאלי (עם קארן דאנסקי)
„יש לה חבר!"

„אני מוריד פרופיל!"

ב אותה תקופה התפרסמו עליי כתבות נוראיות. נכנסתי לפה של האנשים, אמרו עליי: „ראו כמה שגילי מסטול" ואז, יום בהיר אחד, נעצרתי ל־24 שעות. תפסו אותי עם קוקאין, ואחרי שבילתי באובו־כביר אמרתי לעצמי: גילי, סטופ! מהרגע הזה לא נגעתי ואני לא רוצה לגעת יותר בסמים!

התחלתי לחזור לימים הטובים, לעבוד כמו שצריך, הקליינטיות הנאמנות שנשארו היו איתי כל הזמן, אלה שעזבו בתקופה שהייתי מסטול חזרו. חזרתי לעשות כתבות־אופנה כמו שאני יודע, הכרתי את מיי בריט וכל חיי השתנו.

אשתי, רונית, שהיתה איתי בכאסה, נתנה כתבה בהעולם הזה שאני עושה חמישה מיליון שקל ליום. ואז, למחרת דפקו אצלי, בדלת פקידי מס ההכנסה ואמרו: „אם זה נכון או לא נכון, תראה את החשבונות!" הם מצאו פער בין הצהרותיי לבין המציאות, וכעת אני משלם להם.

על רונית אני לא כועס, אני מתאר לעצמי שלא היה קל איתי בתקופה ההיא, כשהשתוללתי עם סמרד קלצ'ינסקי, ובתקופה של הסמים. אני לא מאשים אותה בכלום. יש לה חבר. היא מאושרת והיחסים בינינו טובים מאוד.

היא אמא משגעת לילדה שלנו, ואני משלם לה דמי־מזונות בסך של 500 דולר לחודש, אבל זה לא סופי. מיי בריט שינתה את חיי. היא נסעה לכריסמס לדנמרק, ואחר־כך תסע לניו־יורק. אני אצטרף אליה ל־שבועיים, ואחר כך היא תבוא לפה לחודש. ככה נחלק את חיינו בין ניו־יורק לתל־אביב.

אני לא בורח. אין לי ממה. החיים שלי טובים משהיו אי־פעם. עם מס־ההכנסה אני מסתדר. אני רק מוריד פרופיל, כמו כל אחד אחר במדינה. אני לא הייחיד שעוזב את כיכר־המדינה. בת־עסק מתחסלים שם אחד־אחד, אף אחד לא יכול לעמוד בשכר־הדירה.

מי שמחפש אותי, יודע טוב מאוד איפה למצוא אותי — ברחוב ישראליס, בתל־אביב, לא בניו־יורק.

מיי בריט בתצלום־פירסומת שצולם במארים
„היא נדהמה מהאופנה הישראלית!"

מאחורי המיקרופון

פאר מכה שוב

עדנה פאר חזרה לקול ישראל. אחרי שיחות וסיורים ברדיו, הוחלט שפאר תחדש את תוכניתה האישית הפופולארית, שכללה כתבות, שיחות עם אנשים וראיונות. תוכניתה שודרה בזמנו פעם בשבוע ביום השישי בין 5 ל־6 אחרי־הצהריים.

אבל כשעזבה פאר את קול ישראל לטובת (או לרעת) גלי צה"ל, הוכנס לחלל הזה יומן חדשות־חוץ. עכשיו חוזרת פאר, והיומן יפסיק

עורכת פאר
חזרה למקור

להיות משודר החל ב־1 בינואר. פאר תקבל את השעה שלה בחזרה.

כשהונחתה הגזירה על ראשו של **גידעון רמז**, עורך היומן, הוא לא היה מאושר. לכן, כשהגיש את היומן ביום השישי שלפני שבועיים, ביקש מן המאזינים לכתוב לו ולספר לו אם הם מרוצים ואוהבים את התוכנית. **גידעון לב־ארי**, מנהל הרדיו, לא אהב את יוזמתו של רמז, וקרא אותו לבירור, או — כמו שמספרים במיסדרונות קול־ישראל — ל„מישפט שדה". הוא נזף בו, ואף ביקש ממנו להתנצל לפני „חבר השופטים" על מעשהו.

חוסר התאמה

מיקרה עצוב קרה **לאליהוא בן־און**, שהיה כתב של קול ישראל.

לפני כמה חודשים נבחר לשמש כשליח הסוכנות בסידני שבאוסטרליה. בן־און לקח חופשה ללא־תשלום מן הרדיו, ארז את כל חפציו, לקח את מישפחתו ונסע לפני חודשיים לאוסט־רליה, להתחיל בתפקידו החדש. אבל אחרי זמן קצר של עבודה בתפקיד החדש, הודיעו אנשי הסוכנות לבן־און כי אינו מתאים לתפקיד. הסיבות לחוסר־ההתאמה עדיין לא ידועות, אך בן־און ישוב, כנראה, לארץ בזמן הקרוב.

כיסאות מוסיקליים

כל הסיפור התחיל כש**אריה גולן**, לשעבר הכתב הפרלמנטרי של קול ישראל, לקח חופ־שה־ללא־תשלום מן הרדיו ויצא לשליחות ב־חו"ל.

אחרי מאבקים קצרים קיבל **עודד בן־עמי** את תפקיד הכתב הפרלמנטרי. אבל, כשהתחיל בתפקיד החדש, פינה תפקיד אחר: עורך ומגיש יומן־הצהריים בחצי היום, שבו עבד בשותפות עם **צבי לידר**, ומייד התחילו מאבקים חדשים על המישרה הזאת.

בחצי היום, גם אם אינו נחשב הפופולארי שבין יומני־החדשות בקול ישראל, הוא הכי־נוח מבחינת שעות־העבודה (להבדיל מיומן־הבוקר, שאותו יש להכין כבר בשעות־הלילה המאוחרות, או יומן הערב, שעליו יש לעבוד במשך כל היום).

בינתיים יצא צבי לידר למילואים, ויומן בחצי היום נשאר ללא הורים. **אבנר תבורי** מונה להחליף את צבי לידר באופן זמני. תבורי עזב בגלל זה את היום הזה, יומן־הערב של קול ישראל, שאותו ערך והגיש ביחד עם **גלעד שר**. תבורי מעוניין מאוד להישאר באופן קבוע ביומן־הצהריים, בעיקר משום שעבר להתגורר בתל־אביב וביומן זה, המוגש מן האולפנים בירושלים, כמו כל שאר היומנים, יהיה לו קל יותר מבחינת שעות־העבודה והנסיעות.

אבל תבורי אינו היחיד המעוניין בשעות־עבודה נוחות — למישרה זו שני קופצים נוספים: האחד הוא **רוני דניאל**, שחזר בשבועות האחרונים לרדיו, אחרי חופשה ללא־תשלום שבילה ככתב בעיתון חדשות. לדניאל מציעים לערוך ולהגיש את יומן השבוע, המשודר ביום השבת בבוקר, אך הוא אינו מעוניין בו.

את יומן השבוע עורך ומגיש כיום **איתן אלמוג**, והוא השני המעוניין לעבור ליומן בחצי היום. אגב, לפני אלמוג הגיש את יומן השבוע אבנר תבורי.

הפשרה המסתמנת היא שאבנר תבורי יגיש את בחצי היום יחד עם צבי לידר, רוני דניאל יחליף אותו בהיום הזה (יומן הערב) ואיתן אלמוג יישאר ביומן השבוע.

מגירות הלב

סידרת־תוכניות חדשה יוצאת לדרך בגלי צה"ל. התוכנית, יוזמתה של **עדנה עברון** (שהיא גם אשתו של **רם**) תתחיל בשבוע הבא ותשודר פעם בשבוע.

עדנה היתה חיילת בגל"ץ. אחרי שהשתחררה, עברה לעבוד בקול ישראל, ומשם חזרה שוב לגל"ץ. לפני תשע שנים יצאה לחופשת־לידה, וחזרה ממנה לפני חצי שנה.

הרעיון שלה היה להכין סידרת־תוכניות על אנשים מפורסמים, מכל מיני תחומים, העוסקים, בין השאר, גם בכתיבת שירים וחומר ספרותי אחר. המיוחד בחומר ספרותי זה, שהוא לא פורסם מעולם ומסיבות מסויימות נשאר במגירה. לכן נקראת התוכנית מגירות הלב.

התוכנית הראשונה שתשודר תהיה עם הד"ר **אריה זקס**. השניה תהיה עם **ירון לונדון**, שכשגמרה עדנה את השיחה איתו, אמר לה שהוא מרגיש כאילו עבר שעה אצל הפסיכיאטר. לונדון דיבר על עצמו באינטימיות, והגדיר את עצמו: „נדמה לי שהביוגרפיה שלי מתאפיינת בסוג מסויים של מישחק זהיר, שהוא מישחק של שולי הזירה. זאת אומרת, שכמראיין אני מכעיס, אבל עדיין בתוך תחומי ההסכמה הלאומית." עוד אמר לונדון על עצמו: „אני באמת תיקשורתן מובהק. אני נע באיזור־הגבול שבין האמנות לאומנות, ואיני עובר אל מיתחם האמנויות. וכך אני פיזמונאי ולא משורר, עיתונאי ולא סופר, איש־טלוויזיה ולא שחקן־תיאטרון, והייתי אמור להיות גרפיקאי ולא צייר."

מרואיין אחר הוא הסופר והמשורר **יהודה עמיחי**. עברון שאלה את עמיחי על נשים שהיו בחייו ואחר־כך הפכו לגיבורות ברומנים שלו, והוא סיפר על אחת מהן, שאמרה לו אחרי כמה חודשים של אהבה גדולה, שהיא היתה רוצה מאוד שהוא יכתוב עליה כדי להנציח מה שהיה ביניהם. ועל אשה אחרת שאמרה לו, שאם יעז לכתוב עליה, היא תבוא ותשרוף את כל הניירות האלה. ודווקא זה מה שהמריץ אותו לכתוב עליה את הרומן שלו לא מעכשיו לא מכאן. הוא סיפר, כי היא לא דיברה איתו תקופה ארוכה, עד שהשלימו.

מאחורי המירקע

ראש סניף אש"ף

המילחמה בין חברי הוועד־המנהל של רשות־השידור לבין **אורי פורת**, מנכ"ל הרשות, נמשכת במלוא הקצב.

חברי הליכוד בוועד־המנהל, **דויד ארמון**, **נתן ברון** ו**שאול עמור**, הלכו ליצחק שמיר כדי להתלונן לפניו על התנהגותו של פורת. הם אמרו לו שהמנכ"ל בוגד במחנה ששלח אותו (מחנה הליכוד), שהוא סטה מן הקו ורוצה למנות את **חיים יבין** כמנהל הטלוויזיה, כשברור לכל שיבין הוא ראש הסניף של אש"ף בטלוויזיה. הם

חברי־מליאה מנע
נגד החיצוני

סיפרו שתחת שהמנכ"ל יפטר עובדים וייפטר מן המאפיה השמאלנית ברשות־השידור, הוא מגן על העובדים ולא נותן לפטר אף אחד. חברי הוועד חוזרים ודורשים מן המנכ"ל לפטר עובדים קבועים של הרשות, כדי לאזן את תקציבה המדולדל. המנכ"ל הבהיר להם כי פיטורי־עוב־דים הם הצעד האחרון שייעשה, ורק אחרי שימצו את כל האפשרויות האחרות.

בכיר בהנהלת רשות־השידור אמר השבוע, כי הדרך שבה מטפל הוועד־המנהל בנושא הקריטי של בחירת מנהל־הטלוויזיה בתקופה כל־כך קשה נראית כמו קירקס. ושזו חרפה מבחינה ציבורית. חברי־הוועד מנסים למצוא מועמדים אחרים, רק כדי שלא לתמוך במועמד שמציע המנכ"ל.

עובדים בהנהלת הרשות אומרים כי התער־בותם של חברי הוועד־המנהל בכל מה שקורה בתוך בניין־הטלוויזיה אינה מאפשרת לעבוד. העובדים טוענים כי חברי־הוועד עסיקים בעצ־מם, תחת לטפל בצורה רצינית בענייני הרשות המתפוררת.

אוצר בפח הזבל

בהלה אחזה במיסדרונות הטלוויזיה, כאשר התברר כי חומר־גלם רב של פילם, שיועד לשתי תוכניות במבט שני, אבד באופן מיסתורי.

מדובר על חומר של **גידעון דרזרי** ועל חומר של **יגאל גורן**, המכין כתבה מקיפה על פרוייקט הלביא. קצין־הביטחון של הטלוויזיה התבקש לחקור את הענין. הוא התחיל בחיפושים נרח־בים ברחבי בניין־הטלוויזיה, ולבסוף נמ־צא חומר־הגלם בפחי־האשפה של הבניין. החקירה נמשכת.

המצבה נפלה

שני מועמדים למישרת מנהל־הטלוויזיה נפגשו השבוע וגרמו למהומה קלה. השניים, **חיים יבין** ו**דן שילון**, השתתפו בהלוויית אשתו של **צבי גורן**, איש הטלוויזיה. בעת התפילות ליד ה־קבר הטרי נשענו יבין ושילון על אותה המצבה בבית־הקברות.
המצבה נפלה.

בג"ץ נגד הוועד המנהל

דויד מנע, חבר מליאת רשות־השידור (ליכוד), הודיע השבוע למיכה ינון, יו"ר הוועד־המנהל של הרשות, שאם יחליט הוועד־המנהל שהמיכרז למישרת מנהל הטלוויזיה יהיה פנימי וחיצוני ביחד, יפנה הוא, מנע, ויגיש לבג"ץ עתירה נגד ההחלטה.

מנע, שהוא מישפטן במיקצועו, טוען שברק את חוק רשות השידור לגבי מיכרז כזה, וכתוב שם במפורש שהמיכרז צריך להיות קודם כל פנימי, ואם ועדת־המיכרזים אינה מוצאת מועמד מתאים מבין האנשים ברשות, היא רשאית לפתוח את המיכרז למועמדים מבחוץ. **מיכה ינון** ענה למנע כי ההחלטה בנושא זה נתונה בידיו של הוועד־המנהל.

העובדים מקצצים לעצמם

מועצת עובדי־עיתונות־הפקה בטלוויזיה הת־כנסה השבוע לישיבה, שבסיומה הוגשה תוכנית־הבראה מטעם העובדים להנהלת רשות־השידור.

העובדים החליטו, בין השאר, שהם מוכנים להוריד חמישה אחוז משכרם. להחלטה זו אין תוקף, אלא אם כן יחתום עליה כל עובד ועובד באופן אישי. במקביל מבקשים העובדים מן ההנהלה שתקצץ גם היא בהוצאות שלה, ובעיקר בהוצאות האירוח — בתי־מלון, מיסעדות, נסי־עות לחו"ל ורכב יוקרתי.

העובדים מודיעים שהם מוכנים להתגייס, כדי לעזור במחסור החמור שנוצר בכוח־אדם בגלל הפסקת עבודתם של עובדי־החוץ. הם גם מבק־שים מן ההנהלה שתפסיק להוציא הפקות החוצה, לאולפנים פרטיים (כמו אולפני הרצליה), בעוד שאולפני־הטלוויזיה עומדים שוממים.

המועצה מציעה לצמצם את שידורי־הט־לוויזיה בשעה בכל יום, כדי לחסוך בכסף נוסף.

ולבסוף, כדי להסיר ספקות מכל הלשונות הרעות, מודיעים העובדים שהם תומכים בהקמת ערוץ שני.

המיסמך הוגש להנהלת רשות־השידור ביום החמישי בבוקר, והעובדים מחכים לתשובה. הם הודיעו, עם הגשת המיסמך, שתוכנית־ההבראה שלהם מהווה חטיבה אחת, ואי־אפשר לקבל רק חלק מן הסעיפים שבה — הכל או לא כלום.

בתוככי הרשות

איפה הוועד המנהל?

דויד אדמון, חבר הוועד־המנהל, הומין בשבוע שעבר את כל חברי־הוועד אליו הביתה למסיבת־נישואין. (אדמון התחתן שוב לפני שבועיים). **לילי גלילי**, עיתונאית ביומון הארץ המסקרת את רשות־השידור, ניסתה באותו הערב להשיג בטלפון כמה מחברי־הוועד, אך איש מהם לא היה בביתו. לבסוף טילפנה לאדמון, וסיפרו לו בהתרגשות שהיא אינה מוצאת את חברי הוועד. אדמון דיבר איתה, אך לא סיפר לה שכל החברים חוגגים אצלו בבית, בריוק באותו הזמן

הפתעה במיסעדה

פגישה סודית התקיימה השבוע במיסעדת פילדלפיה בירושלים ה־מיזרחית. בפגישה השתתפו **אורי פורת**, מנכ"ל רשות־השידור, **חיים יבין**, מועמד המנכ"ל למישרת מנהל הטלוויזיה ו**מיכאל קרפין**, עורך מבט.

הפגישה היתה סודית, עד לרגע שבו נפתחה דלת המיסעדה, ופנימה צעדו 30 עובדי־טלוויזיה, ובראשם **אריה אורי־גד**. מתברר שהטלוויזיה הישראלית מצלמת סרט לטלוויזיה הגרמנית, ב־נימוסו של אורגד ובהשתתפות 30 אנשי־צוות מעובדי הטלוויזיה הישראלית. הצילומים התקיימו באותו היום בירו־שלים וכל החבורה החליטה לאכול ארוחת־צהריים דווקא במיסעדת פיל־דלפיה. כך הפתיעו את השלישיה ה־סודית.

השמועות, אגב, מספרות כי חיים יבין הבטיח למיכאל קרפין, שאם ייבחר כמנהל־הטלוויזיה, ימנה את קרפין כ־מנהל מחלקת־החדשות במקום **יאיר שטרן**, ואת **יעל חן** כעורכת מבט. ולכן הסכימו השניים להידחם למסע „חסי־הציבור למענו.

בפעם המי יודע כמה:

קרפין מחפטר, קרפין חוזר בו

מיכאל קרפין, עורך מבט, שוב איים השבוע בהתפטרות, ושוב חזר בו.

ביום השלישי בבוקר, כשנוכח קרפין שאין די צוותי־צילום שיסקרו את כל אירועי היום, ושיתכן ולא יוכל להכין מהדורת־חדשות של חצי שעה, איים כי יגיש מהדורה של חמש דקות. הוא גם רמז כי יתפטר בגלל חוסר בעובדים.

החוסר נוצר מאז שעובדי־החוץ של הטלוויזיה, עטק"ם, הפסיקו את עבודתם לפני שלושה שבועות, בגלל סיכסוכי־שכר, והנהלת־הרשות אינה מוכנה לקבל אותם בחזרה.

לבסוף חזר בו קרפין מאיומיו, ערך מהדורת מבט רגילה של חצי שעה, והכל בא על מקומו בשלום. עד הפעם הבאה.

נמר של נייר

מילון מוסרי מוסכם למילחמה והעצות של גאנדי ליהודים ★ ג'ורג' גרוס, צייר ויימאר המתנוונת, אקטואלי עכשיו בישראל ★ עיתונאי נורווגי אוכל קוגל כשר בלי ריגשי־אשמה

פוליטיקה

הסיגריה של האויב

„מופיע קצין צעיר, ולוסו מכוון אליו את רובהו. אז מדליק האוסטרי סיגריה ולוסו חדל מפעולתו. הסיגריה יצרה זיקה סמויה בינינו. משאך הבחנתי בעשן המיתמר מן הסיגריה שלו, חשתי רצון להדליק סיגריה משלי...“ על סמך סיפורי־זיכרונות מעין אלה (במיקרה זה, סיפורו של המנהיג הסוציאליסטי האיטלקי, אמיליו לוסו, על חוויה שעבר כחייל במלחמת־העולם הראשונה), תקדימים היסטוריים, הגות פילוסו־פית וקביעות במישפט הבינלאומי, מנסה המחברי• לברר את הגישות שגיבשה האנושות מימי התנ"ך (שחוקי ספר דברים שלו מצוטטים בספר כמה פעמים) ויוון הקלאסית לגבי ההתנהגות הנאותה במילחמה (כלפי חיילים, שבויים, אוכלוסייה לא־לוחמת), לגבי פתיחה במילחמה וסיומה.

כמה מועילה פילוסופיה טובה ומה השפעתה בעת מילחמה ובוויכוחים על מילחמה, שהם אצל עם־לוחם־ללא־הפסק כמונו — מרים ביותר? מוכרי־החמוצים אולי לא יתרשמו מטיעונו התועלתני של הנרי סידג'ויק, המצוטט בספר, שלפיו „אסור לעשות במילחמה כל מעשה־זדון שאינו מכוון לתכלית (הניצחון), או כל מעשה־זדון אשר תועלתו בהשגת התכלית מועטה בהשוואה למידת הנזק שבו.“ אך לאלה העומדים בכנות על הצורך בהכוונה מוסרית של המילחמה (הכול טוענים שהם מעוניינים בכך, אך לא כולם באותה מידת כנות) ובהכרעה מוסרית לגבי הצורך בפתיחתה או באי־פתיחתה, יש כאן הבהרה אינטליגנטית ומנומקת מאוד של ההצדקה וה־צורך בגישה כזאת.

וולצר מראה, שטענות מקובלות, כגון „הכל כשר במילחמה (ובאהבה)“ ובדבר חוסר־המש־מעות של השיפוטים המוסריים (לפי הפילוסוף הבריטי הובס הן אמתלות נאות, המחפות על אינטרסים), סותרות את עצמן או טומנות בעקי־פין פאראדוכס, שהלא מי שאומר שהכול כשר, מצטדק, בעצם, על התנהגות בלתי־כשרה, והטו־ענים שהשיפוט המוסרי הוא פיטפוט, משתמשים, כביכול בלא דעת, במשמעותם המוסכמת של מושגים כגון צדק וזכות.

יש, איפוא, מילון מוסרי מוסכם. השאלה היא רק אופן יישומו. גם מי שמצדד, למשל, בהרג של שבוי־מילחמה חסר־הגנה, ישמיע להגנת עמדתו טיעונים תועלתניים בעלי אופי מוסרי (ותהיה מוסריות זו מעוררת פלצות ככל שתהיה): הוא יאמר, שהחייל השבוי עלול יום אחד לחזור למחנה האויב הלוחם, שהחזקת החייל והשמירה עליו גוזלת משאבים הדרושים לניצחון.

יש טעם ואף הכרח בדיון מוסרי ובהכוונה מוסרית גם של אותה מציאות, שבה, כביכול, יש התפשטות מכל הערכים והאדם „נחשף בעירומו“ (וולצר, אגב, אינו מסכים לתיאור כזה של המיל־חמה). השיפוט המוסרי אין פירושו פסילה טוטא־לית של שימוש באלימות. וולצר מזכיר כדוגמה לשיפוט לקוי את גאנדי, שיעץ ליהודים להתאבד ולא להילחם ברודנות הנאצית. הוא מצטט את ג'ורג' אורוול, שטען כי שיטותיו של גאנדי לא היו יעילות במישטר טוטאליטארי.

כאשר לאויב, לכובש או לרודן אין קוד מוסרי, הדומה ביסודו לקוד של המותקף (או המשועבד), אי־אלימות פירושה באמת התאבדות.

* מיכאל וולצר – ***מילחמות צודקות ולא־צודקות***; תירגם מאנגלית יורם ברונובסקי; עם עובד; 423 עמודים.

קאריקטורות

הביצה שבה | צמח היטלר

ספר אמנות משובח — אוסף הקאריקטורות (רובן ליתוגראפיות, קצתן ציורים בציבע־מים) של ג'ורג' (גיאורג) גרוס — אקה הומו• יצא לפני 61 שנים בברלין, אותה ברלין שגרוס היטיב כל־כך לתאר בקאריקטורות ובציורים שלו את

• ***אקה הומו*** („הנה האדם“) – ביטויו של פונטיוס פילאטוס. הנציב הרומי ביהודה, בהצביעו בפני היהודים על ישוע. העטור נזר־קוצים.

ניוונה, העדר־אופיה האספסופי ושילטון אנשי ההון והצבא בה (בציורי גרוס מופיע חייל שעל קסדתו צלב־קרס, כבר ב־1920!).

הסאטירה החנוך־לוינית שבקאריקטורות שלו — שום דמות בהן אינה „יפה“ ואינה מביעה „טוב“, גם לא המוכים והמנוצלים — מנתצת איזה מיתוס של גרמניה מתקדמת ותרבותית. אמת שבשנות העשר והעשרים, שבהן פעל גרוס בגרמניה כצייר, שפעה ארץ זו אנשי־רוח ואמנים ממדרגה ראשונה בכל התחומים, אך לא הם שאפיינו את הכיוון הפוליטי השליט ואת ציבון חיי־הציבור והחברה באותה תקופה. חיים אלה היו טבועים בחותם השמרנות, החמרנות והמיליטא־ריזם הלאומני, מורשת פרוסיה, שסביבה התאחדו נסיכויות גרמניה, ב־1871.

גרוס תירגם בדרכו המיוחדת את הקוביזם של פיקאסו ושל ז'ורז' בראק. בעוד הם מטפלים בשיטתם הצורנית המיוחדת בנושאים מסורתיים — טבע דומם, דיוקנאות, עירום — מצא גבוס בדיוק הגיאומטרי של הקוביזם דמיון לעבודת המהנדס. דמיון זה עשה את הסיגנון הזה מתאים במיוחד להבעת ההתפתחויות בעולם המודרני: הרס האנושי, מחיקת העצמיות. „רישומו של המהנדס, החמור והמדוייק, עולה על כל בלה־בלה מיסטי,“ כתב גרוס בשנים שבהן צייר את הקארי־קטורות שבספר.

להוציא את אקה הומו בישראל• שבעיצומו של משבר כלכלי־תרבותי, זוהי העזה, העשויה להתגלות, בסופו של דבר, כמשתלמת. הקירבה בין גרמניה הנבנית־מתפוררת, אחרי מילחמת־העולם הראשונה, גרמניה מלאת החירושים והתסיסה אך העורגת אל עבר סמכותני וכוחני, לבין ישראל של ימינו, וראי תזעזע ותעורר את סקרנותם של רבים, אלה שיבחינו באהבת־אנוש האדירה, מבעד לסאטירה הצורבת והפורנו־גראפיה הבוטה של גרוס.

זיכרונות

הקוגל של גולדה

אני אוהב ספרות סקאנדינאווית — עוד מימי תרגומיו האגדיים של פסח גינצבורג, שהריק לעברית מן הסיפרות הנורווגית — והסקאנדי־נאווית בכלל — בתקופה שזו היתה מלכת סיפרויות אירופה.

גינצבורג, שהיה מעורכי הארץ, הוא האיש שתירגם את הנריק איבסן וקנוט המסון, אחרי שרכש את לשונותיהם, כשהתגלגל לארצותיהם בימי מילחמת־העולם הראשונה.

לכן פתחתי בהתרגשות לא מעטה את הספר פיטר ואני•• שתורגם מנורווגית בלי תחנות־ביניים — מאורע לא שכיח ביותר אצלנו. התיסכול מוחץ. כשאתה מעיין בספר כזה, אתה שואל את עצמך מה היו שיקוליה של הוצאה מיסחרית מובהקת ככתר לבזבז עליו משאבים. ההנחה של אנשי כתר היא, כנראה, שדבר קל לעיכול ואקטואלי יהיה סחיר־מכיר. ונדמה שכאן בדיוק השגיאה: רפורטאז'ה עיתונאית מתמשכת, חבוטת־רעיונות, גם אם היא שזורה הגיגים של נפש טובה, שנתפכחה בחוכמת־זקנים, איננה, בהכרח, רב־מכר.

ובכל זאת, מה הניע את המתרגמת להציע את תרגומו של הספור ובמה נראה היה, שיקסום לקורא העברי? אני מניח, שזהו בעיקר הנושא הישראלי־יהודי, המשתרג סביב פרשת נפילת־הכתר־מהשיניים־והטיפול־בשיניים, שהיא חוט־השני של יצירת־המופת הזאת.

מחבר הרומן־אוטוביוגראפיה היה סוציאליסט, שפעל באמסטרדם בשנות השלושים והוא חוזר אליה באמצע שנות השיבעים. הוא פוגש בה צעירים שמאלנים, שהוא חושד בהם ששינאתם המוחלטת לציונות איננה נקיה מאנטישמיות. לו עצמו קל לעכל, בלא כל ריגשי־אשמה, את הקוגל הסופר־כשר שבמיסעדת גולדה בעיר. ייתכן שהוא רואה נכוחה והוא גם מעורר מעט יותר סימפאטיה מהצעירים התוקפניים, הזרוקים והבורים שהוא מתאר. אך לשם הבעת רגשות יפים כאלה די היה בתירגום 10־15 שורות שלו במדור הספרות של רות שפירא במעריב. ביותר מזה באמת אין צורך.

* ג'ורג' גרוס – ***הנה האדם***; 84 רישומים. 16 אקווארלים.

** אוד אייידם – ***פיטר ואני***; מנורווגית: רות שפירא; כתר; 182 עמודים.

רפי ניר: לשון היא פוליטיקה

שאלות לרפי ניר – בלשן, איש חוג לקומוניקציה, העוסק בחקר לשון העיתונות והפירסומת. לרגל הופעת סיפרו•.

● יש עברית אופיינית לעיתונות המודפסת והאלק־טרונית?

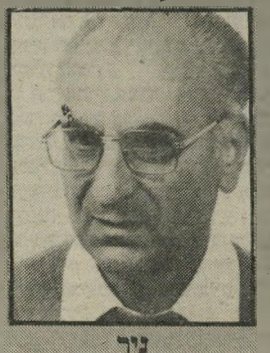

ניר

יש. בעבר דיברו לעיתים קרובות על כלי־התיקשורת. כאילו הם משתיתים את הלשון. אבל צריך לחזור את הדברים לממדים הנבונים. העברית של כלי־התיקשורת הפכה לדגם של „לשון בינונית“, והיא ממלאת בכך חסר שמורגש אצלנו מאוד: היעדר עברית תיקנית, שתהיה מופת לשימוש יום־יומי פורמלי בלשון. לעיתונות יש השפעה עצומה על ההתנהגות הלשונית של הישראלי. כבר בימי אליעזר בן־יהודה היא מילאה תפקיד מכריע בעיצוב העברית, ובמיוחד בעיצוב סיגנון הכתיבה.

● איך משתקפת החברה שלנו בלשון העיתונים?

המתח המריני והחברתי הבלתי־רגיל השורר אצלנו משתקף בקלישאות העיתונאיות. מילים מתחום המילחמה, והאלימות בכלל, מושאלות בעיתונות שלנו לתחומים בשכיחות גבוהה ביותר: הציבור מסתער על הבנקים, נפילת שערים, שוברים תוכניות־חיסכון. ההשאלות האלה גורמות, מצד אחר, לדרמטיזאציה עצומה של המאורעות. אבל מצד שני, השימוש המופרז בהן גורם לכך שהן מאבדות במהירות מכוח ההשפעה הריגושי שלהן. כאשר הופסק המשא־ומתן עם הרופאים, בתקופת השביתה המפורסמת — ליום אחד! — זעקה כותרת: „פוצץ המשא־ומתן עם הרופאים!“ דיברו על „מניות הבנקים — פצצת זמן“, ולא מפסיקים לכתוב על טירפוד הסכם, על פריצה במשא־ומתן.

לעיתונות שלנו יש נטיה לאוברסטייטמנט, בניגוד לאנדר־סטייטמנט, הנחשב לתכונה אופיינית לסיגנון האנגלו־סאכסי.

● האם הלשון בעיתונים כיום מחות שמרנית? מוכנים לקרוא לילד בשמו?

בתחומים מסויימים העיתונות שברה את הטאבו. למשל, על מתאבד אומרים היום בכלי־התיקשורת שהוא התאבד — זה בלט במיוחד בפרשת לוינסון — ולא כמו בעבר: „מת בנסיבות טראגיות“.

לעומת זאת, בתחום האתני והחברתי הטאבו אפילו התחזק, משום שהרגישות לעניינים האלה גדלה: אומרים (או כותבים) „בן־מיעוטים“ ולא ערבי, „נכבדים כפריים“ ולא ערבים, „אנשי שכונות“ ולא שכונות־עוני. לעניים קוראים „שכבות נחשלות“ או „עשירון תחתון“. טעוני־הטיפוח נקראים כיום בעיתונות ובפירסומים רישמיים „טעוני הזדמנויות חינוכיות“ או „תלמידים בעלי סיכון חינוכי גבוה“.

* רפאל ניר – ***לשון, מדיום ומסר***; פוזנר ובניו, 240 עמודים.

מאות עיפו בסוק

תשבצופן

2469

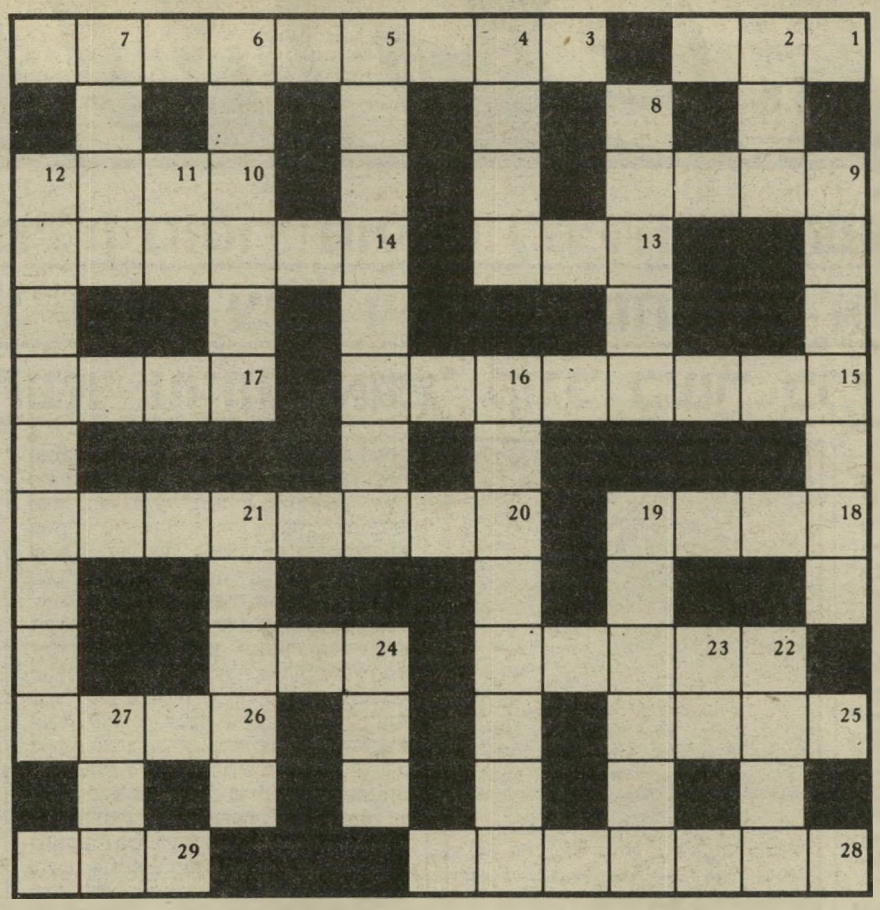

פתרון תשבצופן 2467

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1. מגפה בקצה הציר (3)
3. נרות החנוכה בסוף החודש, גם למאמינים ברוח הקודש? (6,3)
9. אם יש את נפשך לדעת על „אירופה והמהפכה הצרפתי" סור לצרפת (4)
10. מאין בא גדי לבן? (4)
13. בצוותא לא נצטרך לחזור על כשלון (3)
14. קרה גם שהקריח התבשיל, בשל אותו הסדר, להכניס עם הזוג שלישי לחדר (6)
15. חביבתו של שייקה עזבה בגלל הצדיק תמים, עוד לפני „לך לך"... (4,4)
17. גם כלי נגינה (4)
18. האשים אותה שכל רצונה רק גט (4)
20. שלף את הביזה ישר מן החיך (3,5)
22. איזה ספור מתח זה? הוא רק נראה כך (5)
25. כמו 30 סאה ביד היוצר (4)
26. התפקיד שקבל נשמע כמו בדיחה (4)
28. מאכל תאווה בקצה בוסתנו של האל (7)
29. חורבן? — למקום אחר (3).

מאונך:

2. מסתורין במשרדי המקרקעין (3)
4. לא ירדו בעורק הראשי (4)
5. קחה רפא אל! ובתמורה אני מת־חייב לשמור המצוות (3,3,2)
6. ... וזו שתחבקני באהבה בבית היין (6)
7. חי רוחי, הם יכעסו על התומכים בהם (4)
8. שמענו שהעולה מרוסיה מסתירה את מוצאה (5)
9. ביוון מצאנו חדר מגורים בסגנון גותי (7)
11. זה קרוב משפחה שמעלותיו מרו־בות (2)
12. רק חסר פה להסתובב מירושלים לחברון ומשם לבית אל... (2, 4, 3)
16. אין מרובה בספור שכולו דברים בטלים (4,4)
19. ניר יחגג במוסד יוצא דופן (4,2)
21. אין צורך שתמתיני, הרמז יספיק (5)
22. לו היה שכל בקדקדם היו סולחים (4)
23. נשאר נאיבי שכמותו עד הסוף (2)
24. כלי אוכל מעופף, זה לא תמיד צלחת (3)
27. תמיד במערכת על שולחן הפנים (3).

פני מלאך

(המשך מעמוד 24)

רו, והתובעת, חנה ברוכי, הגישה נגדם שני כיתבי־אישום. דויד נאשם בכך כי תקף את אורן יחד עם אבשלום. כתב־האישום נגד אבשלום מאשים אותו בנסיון לרצוח את מוטי וגם בתקיפתו של אורן.

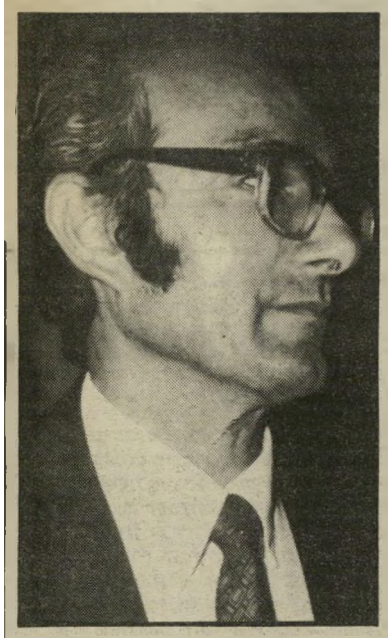

שופט קדמי
שני בקבוקי קולה –

שופטת שצקי
– ושני ופלים

התובעת ביקשה את מעצרם של השניים עד תום ההליכים, והסבירה כי אבשלום הוא בחור אלים ומסוכן. התו־בעת טענה כי אורן ומוטי סלחו לדויד על המכות שחלק לאורן, מכיוון שהבי־נו כי כגבר מאוהב היה חייב לנקום את כבודה המחולל של אנג'לה אבל הם לא סלחו לאבשלום, שהצטרף לתקיפת אורן, למרות שלא היה לו כל עניין אישי בפרשה. לדברי התובעת, היכה מוטי את אבשלום כנקמה על תקיפת אחיו, ואבשלום בתורו ירה במוטי ב־מטרה להורגו.

המישטרה עצרה גם חשוד בשריפת מכוניתו של אבשלום, אך הוא שוחרר מחוסר הוכחות נגדו. השבוע עלתה אנג'לה על דוכן־העדים וסיפרה לשופ־טים שולמית ולנשטיין, יעקב קדמי ועדנה שצקי, מה היא יודעת על ה־פרשה. מאחר שחלקים מעדותה במיש־טרה היו שונים ממה שאמרה בבית־המישפט, ביקשה התובעת להכריז עליה כעל עדה עויינת, ואמרה לשופ־טים כי אנג'לה מפחדת מאבשלום, ה־ידוע כבחור אלים.

בהפסקה במישפט יצא דויד, ה־משוחרר בערובה, והביא שני בקבוקי קולה ושני ופלים, עבורו ועבור אנ־ג'לה. נראה כי כל המהומה רק הגבירה את האהבה בין השניים, ואולי זה מה שרצה דויד.

אילנה אלון ■

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
ישראכרט
ויזה
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.
שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 481/75 עסק
שמירה על בריאותך ורכושך

הלב שלך שווה בדיקה!
בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.
הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.
מכון לבריאות הלב
בית הרופאים, ריינס 18 פינת פרישמן תל־אביב
טלפונים: 03–221227, 03–244294
אלונות יעצים לקיסום

טלפון לתל־אביב ותפוש אילת
הזמנת מקומות
למלונות באילת ולטיסות "ארקיע"
TOURPHONE
תורפון
03-38 38 38
שרותי תיירות באמצעות הטלפון לבעלי כרטיסי אשראי

מרים בנימיני

מזל החודש:

גדי

מי מתאים למזל גדי?

מבין 12 המזלות, הגדי הוא אולי הבעייתי ביותר במה שקשור לחיים משותפים. לא מפני שאינו מסוגל לחיות בשותפות ולהעניק מעצמו לזולתו. אלא מראש החיים אינם מפנקים אותו, והתנאים לא מאפשרים לו להגיע לאיזה הישג שהוא מבלי להתאמץ, לסבול, להוכיח את עצמו ולעבור מיבחנים שונים ומשונים.

לכל דבר הוא מגיע מאוחר, ואם לעקוב אחר סדר־העדיפויות שלו, הרי ברור שהקריירה תהיה קודמת לכל. ומשהגיע לשלב שבו הוא מרוצה יחסית מהישגיו, הוא מוכן להתפנות גם לצד הריגשי, או יותר נכון לבנית מיסגרת מישפחתית.

הגדי יודע מה הוא רוצה, הוא לא שייך לאותם המתפשרים ומוכנים להעלים עין משגיאותיו של בן־הזוג. ולמרות תכונות אלה הוא חווה לא מעט אכזבות לפני שימצא לו את המיועד והמתאים לו.

הוא פוחד לחשוף את ריגשותיו, ואם עשה זאת מוקדם מדי או לפני האדם הלא מתאים, זה עלול לגרום לו לדחיה של שנים. עד שינסה פעם נוספת להתייחס למישהו ברצינות. כך שכאשר מדברים על ההתאמה לשאר המזלות צריך להקפיד ולא להעלים עין מחסרונות, שמאוחר יותר עלולים להביא למשברים, פרידות ועוגמת־נפש, או להחלטה שאולי כדאי לוותר על שותפות מסוג זה.

גדי עם גדי

כשמדובר על שניים המשתייכים לאותו המזל, קיימת תמיד האפשרות של שיעמום הדדי. ואם עוסקים בגדיים השייכים לסוג הרציני, הכבד, השמרן והקודר, האווירה תהיה כל־כך קשה, עד שתוך זמן קצר הקשר יהיה בלתי־נסבל.

אם אחד מהם יהיה מושפע ממזלות קלילים יותר, השותפות תהיה אפשרית. הנאמנות, האחריות, הכנות והמסירות יהיו משותפים לשניהם, ושניהם יעשו כמיטב יכולתם לקדם את בני־זוגם ואת עצמם. לציון כזה יש סיכוי רב להאריך ימים ושנים.

גדי עם דלי

באופן תיאורטי, מקובל לחשוב שצירוף כזה אינו רע. אולם למעשה המצב קצת שונה. לשני אלה כמה תכונות המאפשרות להם למצוא מכנה משותף. וכאן מדובר בעיקר על שאפתנותם, חריצותם ויחסם הרציני לעבודה. השמרנות של הגדי, הרגליו הקבועים והתנגדותו לחידושים ולכל מיני שיגעונות תקופתיים, הנחוצים לדלי כאוויר לנשימה, עלולים להביא לקונפליקט קשה ביניהם.

גם ביחסי־מין גישתם אינה דומה, ההפתעות שהדלי שומר באמתחתו עלולים לגרום לגדי להלם. הצורך של הדלי בחופש וקשריו החברתיים הענפים אינם מוסיפים, ועלולים להוציא מהגדי את שארית הבטחון העצמי, שעדיין נשארה לו בחברת בן זוגו הדלי.

גדי עם דגים

עד כמה שזה נשמע מוזר, הם מתאימים. בן־הדגים, שחסרה לו יציבות ומעשיות, והנתון לחלומות ואשליות, בכל זאת מרגיש נוח בחברת בן האדמה היציב, הגדי. הרוך, חוסר־התושיה והיכולת לפנק, שקיימים בדגים, קוסמים לו, לגדי. הנטיה להירתע מלהתמודד עם קשיים מעמידה בפני הגדי אתגר שעימו הוא שמח להתמודד.

ההרגשה שהדג מבקש הגנה מתמדת, מחניפה לגדי והוא, במסירותו ואחריותו הידועים, מוכן להתמסר, לעזור ולתת מכוחו וממירצו לבן זוגו. בשטח אחד יתכן שיהיו חילוקי דעות – למרות שהגדי יהיה מסור לבן דגים, העבודה מהווה תחרות רצינית, והדגים לא תמיד יהיה מוכן להשלים עם כך שיש משהו הקודם לו.

גדי עם טלה

לפי השמות שבהם הם מכונים, היה אפשר לחשוב שהם מתאימים. אך הניגוד החזק הקיים באישיותם אינו מאפשר להם חיים הרמוניים ושלווים. אהבת הכיבוש תדרבן את הטלה לנסות לכבוש את היעד הקשה – דיינו, הגדי. אם יצליח בכך, הרי שימצא לפניו אדם שגישתו לחיים שונה לחלוטין משלו.

הטלה לוקח את החיים ביתר קלות ומעז להתמודד עם סכנות והרפתקות, שהגדי אף לא עלה בדימיונו לנסותן. האימפולסיביות של הטלה תגרום לסיכסוכים, כעס ומריבות, אלא שהגדי יהיה זה שישלים ויוותר ראשון. לעומת זאת, האופטימיות שבה ניחן הטלה תעזור לגדי לעבור תקופות של קדרות ועצב, ולהביט על העולם בצבעים עליזים יותר.

גדי עם שור

התאמה טובה מאוד עשויה להיווצר בין שור וגדי, שאין להם השפעות נוגדות של מזלות אחרים. כשאלה ייצרו קשר ביניהם, הוא יהיה מבוסס על יציבות, קביעות, הבנה והסכמה. הם יקבעו לעצמם דרך־חיים משותפת, וממנה לא יסטו ימינה או שמאלה.

האשה השור תדאג שהבית יהיה חם, נעים ומזמין, ואת בעלה הגדי היא תעודד ותעזור לו בקידום הקאריירה שלו. השור לא תתן לגדי להתכנס בתוך עצמו ולהסתגר

(המשך בעמוד 44)

לגדי מתאימה אשה־שור, הדלי מסוגל לגרום לו הלם והבתולה היא הזיווג הקלאסי שלו

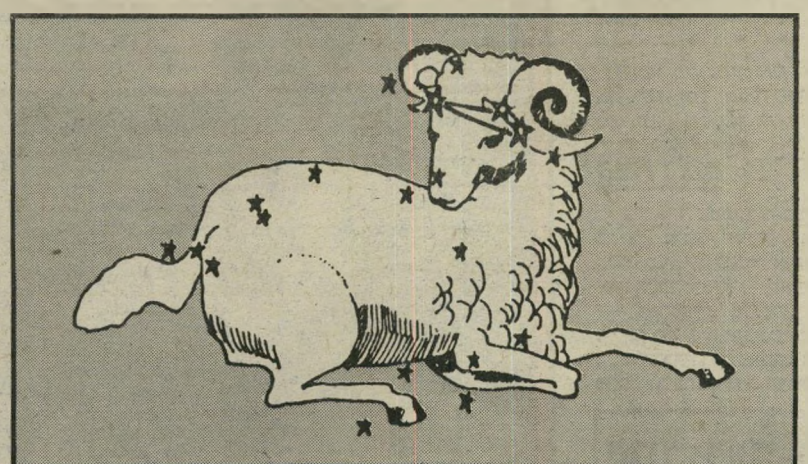

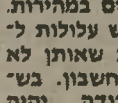

התחום המיקצועי נמצא השבוע בראש דאגותיכם. שינויים שאינם בדיוק לפי רצונכם ותוכניותיכם מאלצים אתכם להסתגל. עובדים חדשים מנסים להגיע אליכם וליצור קשרים, רצוי לשמור על מרחק מסויים, מאוחר יותר היחס עלול להשתנות. ה־27 וה־28 בחודש היו מאוד מעייפים, יתכן שתיאלצו לבלות במיטה עד שתחלימו. מה־29 בחודש תרגישו יותר טוב. בשטח הרומנטי צפויה התפתחות חדשה ומעניינת.

* * *

השבוע תופתעו ממיכתב או משיחת־טלפון שיגיעו מארץ אחרת. סכום כסף או מתנה ישמחו אתכם. בשטח העבודה אתם נתקלים במיכשולים מפתיעים, וזאת בעיקר בגלל חוסר־זהירות ונתינת אמון במי שאינו ראוי לכך. ידידים חדשים עומדים להיכנס למעגל החברתי המקיף אתכם. אולם דרושה קצת זהירות – הרושם הראשון עלול להטעות. מה־29 בחודש תחושו עייפות ותהיו די מטושטשים, השתדלו להרבות במנוחה.

* * *

בזמן האחרון אינכם מצליחים לצאת ממצב־הרוח הכבד שפוקד אתכם. עניינים מישפחתיים, שאינם קשורים ישירות למישפחה הקרובה, מטרידים אתכם ואינם מאפשרים לכם להירגע. ה־27 וה־28 בחודש יהיו ימים רגישים מאוד בעבודה, כל התעלמות מהכללים או מילה מיותרת עלולים לסבך אתכם. מה־30 המצב ישתנה, אלא שבתחום חיי־הרגש צפויים קשיים. רצוי להגיב בזהירות לכל שייאמר.

שבוע סוער ומעניין במיוחד צפוי לכם. בתחום המיקצועי יוצעו לפתע כמה הצעות בבת־אחת. השינויים הם כל־כך קיצוניים, שלא תדעו מה להחליט. הצעות שקשורות לארצות אחרות עשויות להוציא אתכם מקשיים ולהביא להתחלה חיובית בית ובונה. בתחום הכספי המצב לא נוח – מה־1 בינואר תתבקשו להוציא הוצאות או לשלם תשלומים גדולים, ובתקציבכם אין לכסות את הדרישות. התחום הרומנטי מוצלח.

* * *

עומס־עבודה מעיק ומטריד אתכם. אין די זמן לסיים את כל מה שלקחתם על עצמכם. דווקא כעת אתם נוטים לחלות ואיננכם מוכנים להיכנע. בתחום הרומנטי העניינים אינם מסתדרים לפי רצונכם. מצד אחד אתם פוגשים בבני־זוג חדשים ומושכים – אבל בכל פעם נתקלים במיכשולים ויקיבועים שאינם מאפשרים את כל הרצונות. ה־26 וה־27 בחודש מסוכנים בעיקר לאותם אנשים הנוהגים בדרכים.

* * *

בתקופה זו תוכלו להרשות לעצמכם ליהנות מחיים. בשטח האהבה אתם עומדים לפני שינויים. עליכם להחליט על סיום של קשר ישן או על שינוי דראסטי. קשר חדש עומד בפתח, ויתכן שהתקשרות חדשה תוסיף יותר שקט וסיפוק לחיים. ב־27 וב־28 בחודש תהיו פופולאריים מתמיד, ואנשים יהיו מעוניינים לבלות בחברתכם. התכוננו לביקור־פתע בביתכם. בתחום הכספי צפויה הפתעה מעניינת בין ה־29 ל־31 בחודש.

בתקופה זו שוב מתרכזים סביב ענייני הבית והמישפחה. שיפוצים או שינוי פני הדירה כדאי לסיים במהירות. בעוד חודש עלולות לצוץ בעיות שאותן לא לקחתם בחשבון. בשטח העבודה יהיה עליכם לומר את דעתכם ולא להתעלם ממה שאינו מוצא חן בעיניכם. ה־27 וה־28 בחודש יהיו מעייפים וקשים, אולם ה־29 וה־30 יהפכו אתכם לפופולאריים מתמיד. תוכלו ליזום היכרות חדשה ולהציע הצעות.

* * *

בתקופה זו טוב לבדוק מחדש מי הם הידידים שעליהם אתם סומכים. ה־27 וה־28 בחודש יתנו לכם הזדמנות לבחינה מעין זו. בתחום הרומנטי זו לא תקופה קלה. בני הזוג דורשים יותר מדי ואינם מתחשבים בצרכים שלכם. בקרוב עומד להתחיל חיל קשר חדש, בני מזל דגים עשויים לעזור לכם לעבור את כל הקשיים. בשטח הכספי תוכלו לחזות ולבצע לבצע רעיונות חדשים ומהפכניים, אלמנט ההפתעה ישלוט ויביא לתוצאות.

* * *

השבוע צפויות לכם הפתעות לא כל־כך נעימות בכל מה שקשור לתחום המגורים. אביזרים שונים עלולים להתקלקל ולגרום להוצאות כספיות גדולות. מה שיעזור – סכום כסף אמור להגיע בזמן הקרוב ולהקל מאוד על המצב. היכרות חדשה עלולה לגרום לאכזבה השבוע, אל תמהרו לתת אמון ולבטוח במכרים חדשים. בשטח הלימודים כדאי להשקיע מאמץ, צפויות תוצאות מוצלחות במיוחד. ה־1 בינואר יהיה מעייף.

בתקופה זו אתם מתחילים להתאושש מהקשיים שאיפיינו את החודש האחרון. אותם אלה שנולדו בסוף המזל עדיין לא יחושו בהקלה. נסיעות, פגישות עם אנשים חדשים, וכן בילויים מסוג חדש יביאו לשינוי בגישה, ואולי אף בהחלטות לגבי העתיד הקרוב. ה־27 וה־28 בחודש יביאו להפתעות נעימות, ביחוד בתחום הרומנטי – בני מזל דגים או תאומים יפתיעו אתכם לטובה. ה־1 וה־2 בינואר עלולים להטעות.

* * *

שוב תחושו עייפות, לאות ורצון להתרחק מרוב החברים. זו לא תקופה מתאימה לבילויים, למסיבות או לנסיעות. טוב לעשות מחדש חשבון־נפש ולבדוק מהם השינויים החשובים שיהיה עליכם לבצע בקרוב. בעבודה יהיה עליכם למתן את הקצב, שכן אתם איננכם חזקים כתמיד ונוטים לחלות בתקופה זו. ה־27 וה־28 בחודש מעייפים במיוחד. בשטח האהבה אתם גורמים אכזבות לבני הזוג שלכם.

* * *

השבוע תוכלו לפעול במרץ ולשנות מה שדורש שינוי. זה הזמן להראות לסביבה את כישוריכם. ידידים יבואו לעזרתכם, ואתם תוכלו לקדם פרוייקטים חשובים. אל תחמיצו את התקופה החשובה. התנהגות סמכותית ודי בטוחה תעזור לכם. כעת עליכם לקבוע עובדות חדשות בשטח ולא ל־ הירתע, גם אם תהיה התנגדות לדיעותיכם ומעשיכם. בתחום הרומנטי רצוי שתקחו את היוזמה ותפעלו, עם קצת אומץ גם תצליחו.

מיכתבים לרותי

מחוץ לנישואין

לא ידעתי מה לעשות במיכתבו של (1074/84). כן שייך למדור הזה, לא שייך? לפני שזרקתי לסל, קראתי פעם נוספת. אין מה לדבר, הבנאדם יודע לכתוב. הוא אפילו הצליח לשכנע אותי בטיעונים ההגיוניים שלו. אז למה לי לשבור את הראש? אם מה שיש לו להציע מתאים לך ומלהיב אותך, בבקשה.

"לרותי שלום, אשמח אם מיכתבי יעבור את סף הצנזורה שלך ויזכה לפירסום." הוא מתחיל, בכתב־יד משגע, "אני סבור שלמרות כל הסייגים והסתייגויות, גם פניות מסוג זה שלי ראויות וזכאיות להידפס. הנני מה שקרוי 'אקדמאי מסודר מהמעמד הבינוני', בסוף שנות ה־30, גבוה ונאה (אם זה מוסיף).

"אבל מה. אני נשוי, אפילו בני־שואין די מוצלחים וללא רמז של מחשבה על פירוק המיסגרת, ויחד עם זאת מרגיש צורך רציני ואמיתי בקשירת קשר נוסף, מחוץ למיסגרת הנישואין ולצידה, מבלי לפגוע בה ובלי לערב שימחה בשימחה. כוונתי לקשר, הכולל את כל מרכיבי הקשר בין גבר לאשה. פנייתי מיועדת למקבילות לי מהמין השני, כלומר: כאלה המוכנות ומעוניינות בקשר נוסף (או בקשר שאצל בן־הזוג יהיה נוסף), שלא למטרות חופה וקידושין, ולמען האמת גם לא למטרת פטרולים משותפים ברחובה של עיר, מכל מקום לא בכמות הפגנתית.

"היססתי רבות לפני שכתבתי, ולמען האמת איני מאמין בסיכויי פנייתי להיענות על־ידך, אבל אם תחשבי על כך ברצינות, אני סבור שצורך כמו זה שלי קיים אצל רבים ורבות בינינו, הוא לגיטימי ואין בו דבר מן השלילה, אז למה לא לאפשר לו ביטוי כן ותרבותי?"

טוב, חביבי, זה הצליח לך, פיר־סמתי את המיכתב שלך. אבל יש לי רק שאלה אחת אליך: גם אשתך קוראת את העולם הזה? אם כן, היא עוד עלולה לזהות את הסיגנון שלך. חשבת על זה? אני במקומך הייתי תולשת את הדף מהעיתון.

* * *

הם הזוג הנשוי המאושר ביותר שאני מכירה. היא אשתו של אחר והוא בעלה של אחרת.

* * *

קשה לחיות לבד

"אני אלמן בן 36, אב לילדה חמודה בת 3 וחצי, אקדמאי, עובד כמנהל־חשבונות בחברה גדולה." הוא כותב. "מיום שאשתי נפטרה אני מרגיש כאילו החיים חולפים מעליי, כי קשה לחיות לבד. אין עם מי לחלק חוויות ולהשתתף בשמחות ובעצבונות. אני פונה למדור הזה, מכיוון שגם את אשתי המנוחה הכרתי כך.

"אני מחפש מישהי שתהיה דומה לי, כלומר: חכמה, משכילה (אלה תכונות שונות), רחבת־אופקים, צנועה, לא עצבנית, שקטה ולא מתנשאת. לא עצבנית — היא התכונה החשובה ביותר.

"יש בעיה לאלמן, שמן הנמנע עבורו הוא להימנע מהשוואות. בניגוד לגרוש, שההשוואה היא תמיד לטובת השניה, כאן ההשוואה היא לפעמים לטובת הראשונה. לכן היססתי רבות אם לכתוב לך, אך כפי שאת רואה, כתבתי לבסוף." טוב עשית. אם הלך לך כל־כך טוב בזמנו עם המדור, בוא נקווה שגם אני אביא לך מזל. כתבי לו לת"ד 3166, נתניה.

נאווה בייטנר

האופנאית היפה

קוראים לה נאווה בייטנר, בת 20 מפתח־תיקווה, ולא סתם היא הצטלמה (אצל הצלם דויד ואן־גור) בכפפות שחורות וארוכות, חתוכות־אצבע – היא מעצבת אותן בעצמה. היא מעצבת גם חצאיות צרות וארוכות, מעילי מעטפה ארוכים בעלי צווארון גדול וכל מיני בגדים מיוחדים. זה הג'וב שלה. עיצוב אופנה, והיא נראית נהדר בדגמים של עצמה. היא לא למדה. זה בא לה טיבעי, כי אמא שלה היתה תופרת.

יש לה, לנאווה, עיניים ירוקות, 1.67 מטר גובה, גוף חטוב ועוד כמה מתנות שהטבע העניק לה בנדיבות. היא גם מציירת וכותבת שירים, כשהמוזה נוחתת עליה. היא טיפוס רגשן, וכותבת כתוצאה מחוויות אישיות. שתי אהבות נוספות שלה: ספורט וריקודים.

הגברת הנאווה נולדה ברוסיה, בעיר־סקי ליד הרי הקרפטים. אבל היא לא הספיקה ללמוד להחליק על השלג, כי הגיעה לכאן בגיל 4. מאז לא יצא לה אפילו לראות שלג, אבל היא מתכוונת ללמוד סקי בהזדמנות הראשונה.

על אביר־חלומותיה היא אומרת: "שיהיה מעניין, רגיש ויפה־מראה. אם כי יותר חשוב מה שבפנים. כולם אומרים את זה, אבל אני באמת מתכוונת. הרגשות חשובה לי. אני לא חושבת שאוכל להסתדר עם אדם נוקשה. ועוד דבר – שיהיה חכם, שיהיה לי מה ללמוד ממנו, כי אני אוהבת ללמוד מאחרים."

רק לא מרחפת

הוא אקדמאי בן 31, נחמד וסימפטי, גובה 1.63 מטר. מעוניין ליצור קשר עם בחורה נחמדה ורצינית, רצוי אינטליגנטית. בחורה מרחפת, הוא מוסיף, אינה לטעמו. הוא נמצא בת"ד 3240, חדרה.

* * *

הוא הגבר המשעמם ביותר שהיכרתי. הוא משעמם אותי גם כשהוא מדבר אודותיי.

* * *

הסטודנטית החרוצה

מי אמר שהייעוד היחיד בחיים שלי הוא להיות שדכנית? מי שנתנה לי את הרעיון החביב שאני יכולה לעזור גם בשטחים אחרים היא (1075/84). קצת הופתעתי לקרוא את מיכתבה, ותיכף תבינו למה, אבל היא מסבירה את עצמה כל־כך יפה, ואני, בתור מלכת־העצלניות, רק רוצה לחברו: *אותם אנשים האומרים לי שסיגריות ואלכוהול רעים בשבילי, טוענים שנישואין טובים בשבילי. הם בטח שונאים אותי.*

* * *

רואה מיכתב שכתוב טוב ולא דורש תיקונים ושיפוצים, מתמוגגת על המקום ומזדרזת לתקתק אותו על מכונת־הכתיבה החשמלית שלי. לרקח דקה־שתיים, לא יותר.

"היי רותי," היא מתחילה, "לא רוצה להכיר דרכך בן־זוג, כי בשטח הזה אין לי בעיות והולך לי יופי. מה שקשה יותר, זה בענייני מציאת־עבודה, המתאימה לי כרגע. אני סטודנטית, בת 27, חרוצה, לא נרתעת מעבודה קשה. אין לי בדירה — אני חייכת לממן בעצמי את הלימודים, ולכן אני עובדת פעם בשבוע כעוזרת־בית אצל מישפחה בעלת־אמצעים, אשר משלמת לי 5 דולר לשעה. סכום גבוה, אני יודעת, אבל בהחלט מגיע לי בתור בחורה אחראית, דייקנית ואמינה, שגם עובדת טוב. אני יודעת לבשל, ובכלל לא איכפת לי לעשות גם את זה.

"ברור שאין בעיה בהשגת עבודה במשק־בית, אבל לא כשמדובר במחיר אותו אני מבקשת. יכולתי לפרסם סתם מודעה בעיתון, עם מיספר הטלפון שלי, אבל זה מפחיד אותי. פעם חיפשתי שותפה לדירה דרך העיתון ואל תשאלי איזה צילצולי־טלפון מגונים ומגעילים הגיעו אלי בכל מיני שעות מוזרות, גם גברים וגם נשים. לכן, חשבתי וחשבתי, והגעתי למסקנה שרק את תוכלי לעזור לי."

עשיתי כל מה שיכולתי, חביבתי, ואני באמת סקרנית לדעת כמה ספונג'ות נוספות תעשי בזכותי. יש לכם בעיות פיקנטיות כאלה שמרי־חתן בעיתון עשויה לעזור למצוא להן פיתרון? אני כאן.

* * *

פליטת־פה בנשף מיליונרים: אוה, סלח לי, שכחתי. כמה קורא־אים לך?

* * *

גרושה נאה

היא כתבה בשיא הקיצור, שיעמום אמיתי, אבל גם לאלה אני מפרגנת. אז זה הולך ככה: "אני גרושה נאה, בלי ילדים, בת 30, גובה 1.70 מטר. אוהבת כנות, בעלת עקרונות. מעוניינת להכיר בחור נאה, למטרה רצינית." אפשר לכתוב אליה לת.ד. 2099, חדרה.

* * *

נשמע בקולנוע: אם לא תוריד את היד תוך רבע שעה, אקרא לסדרן.

* * *

קצת רגש

עוד אחד שמתקמצן במילים: "אני בן 28, חיפאי, אירופי, גובה 1.80 מטר. מעוניין להכיר אותך, אם את יפה, אטרקטיבית — לא רק ביופייך — אקדמאית, מבוססת, איכותית, סולדת משיגרה ומבינוניות, עם קצת רגש והרבה־הרבה שימחת חיים." הוא מחכה לך בת.ד. 515, קריית־ביאליק.

יותר טוב לבד

חיים פנירי, זמר צעיר (24) ונאה. ירושלמי במקור. דור שני בארץ. בשנים האחרונות, מאז השתחרר מהלהקה הצבאית, הוא חי בדירה שכורה בתל־אביב, וממש מבסוט מהעיר

חיים פנירי

הגדולה. "למרות שירושלים זה הבית," הוא אומר, "יש בה משהו מלאנכולי שמקשה עליי את השהיה בה יותר מיממה. הקשר היחיד שלי לעיר הזאת הוא שהוריי גרים שם."

יש לו גישה רצינית מאוד למיקצוע שלו. שירה במועדונים למיניהם – לא בשבילו. חשוב לו שיקשיבו לו, ולא ישוחחו־יאכלו־ישתו באותו זמן. לכן הוא מתמרנס מהעתקתטווים עבור מוסיקאים והקלטת ג'ינגלים. מדי פעם יש לו הזמנה לשיר בקיבוצים, ושם הוא שמח להופיע. את הסיגנון שלו הוא מגדיר כמאנקי־רנ, עם הרבה הוצאת אנרגיה.

חברה קבועה אין לו עכשיו, רק "הרבה ידידות הממלאות את החללים החסרים." הוא מקדיש למיקצוע חלק גדול מן הזמן, ומרגיש שחברה קבועה היתה גורמת לחלוקת תשומת־הלב. האשה שהיתה יכולה לקבל אצלו את מכסימום הנקודות היא השחקנית נסטאסיה קינסקי. היא הכי־יפה בעיניו והוא רואה את האישיות שלה דרך היופי שלה.

■ "אני מאמין בזוהו"

(המשך מעמוד 30)

שהם יכולים לבצע את הניתוחים אך ורק כאשר יש סיבה רפואית לכך, ולא כאשר הם, או הפציינט, רוצים בכך.

בטיסה חזרה למאנילה החלטתי שאני לא עוזב בלי לעבור את הניתות. חיפשתי סיבה, ומצאתי אותה אחרי ישיבה של שעתיים במטוס. הרגשתי לחץ בגב ונזכרתי בבעיות הגב שלי. חזרתי לקליניקה של דייוויד אליזלרה, ביקשתי להיכלל בין המנותחים והצטרפתי לתור. הוא טיפל בי דקות אחדות, ולא הרגשתי שום דבר, פרט ללחץ אצבעותיו על גבי. אמרתי לעצמי — טוב, אז גם הניתוח הזה לא הצליח.

אבל זה הצליח. עד היום אני מתגעגע לתחושה הנהדרת הזאת, שנמשכה ימים אחדים. ההטבה היתה עשויה להימשך תקופה ארוכה, אילו הייתי עובר, כפי שצריך, סידרת־טיפולים במשך כמה שבועות. הגב, עד היום, מציק לי לעיתים, ואני שומר עליו בעזרת מישקל מתאים ושיטת־אלכסנדר.

פרט נוסף: הכסף. אני קורא עכשיו בעיתונים שהטיפול יקר מאוד, אבל לי לא ידוע על תעריף קבוע. המרפאים שעימם נפגשתי לוקחים לפי יכולתו של החולה. אצל דייוויד יש קופה קטנה, וכל היוצא שם מטבעות, ואף אחד לא בודק כמה. אצל טוני נותנים מעטפה, והחולה שם בה כמה שטרות. המרפאים אמרו לי שמי שמנתח רק בשביל הכסף, מאבד מהר מאוד את יכולתו. יש אומנם מנתחים אשר גובים סכומים גבוהים מתיירים, כי לדעתם אלה יכולים לשלם, אבל בעניי ארצם הם מטפלים בחינם. בסוף הניתוח שלי שמתי 25 דולר בקופה, ובסוף היום, כאשר ספרו את הכסף, הם אמרו לי שהכפלתי להם את ההכנסות לאותו יום.

המרפאים הם אנשים רגועים, מאושרים, רואים בעבודתם שליחות. דייוויד, למשל, חי עם חברתו בקומונה, יחד עם מרפאים נוספים. הוא חי ולבוש בצניעות. ונוסע בתחבורה הציבורית. טוני אגופאואה, לעומתו, חי חיי־פאר, והקליניקה שלו נראית כמו ארמון. אליו באים להתרפא עשירי העולם.

המרפאים לא רואים עצמם חריגים. הם לא עושים עניין מעצמם, ומתפלאים מה האירופיים האלה עושים רעש מדבר טיבעי כל־כך. הם גם לא יודעים למה לייחס את כוחם, שעימו נולדו.

עד כאן סיפורו של גידעון רונן.

בעלי־האמצעים לארצות־הברית

על השאלה אם במיקרה שהוא או מישהו ממישפחתו יחלה, חלילה, הוא יעשה את המאמץ להגיע שוב לפיליפינים, הוא עונה בכן מוחלט. על הכרזת מישרד־הבריאות שאם מנתח רוחני יגיע לארץ ויעסוק בטיפולים, הוא ייעצר, אומר רונן: "יחס זה ישתנה אם וכאשר תצא מישלחת רופאים בעלי נכונות לבדוק נושא כל־כך ערטילאי, בלתי־מדעי.

"חולי הסרטן האנושים שנסעו לפיליפינים ומתו שם היו מתים ממילא גם כאן," הוא מוסיף, "לכן קשה לצפות שאחוז ההצלחה בריפוי יהיה משכנע. בפיליפינים, המרפאים הללו הם על תקן של רופאי קופת־חולים כאן, חלק מן הרפואה העממית. באים אליהם עם כאבי־ראש, כאבי־בטן ומחלות פשוטות אחרות. אז ההצלחה היא רבה ומשכנעת."

"אגב, חולי סרטן מהפיליפינים, בעלי אמצעים, לא נוטים לסמוך על ניסים שיחוללו בגופם המרפאים הרוחניים. הם טסים לארצות־הברית, כדי לעבור שם טיפולים כימותראפיים וניתוחים, מפני שהרפואה הקונבנציונאלית אינה מפותחת בפיליפינים."

נעמי רון ■

חיים הנגבי, ממ"סד "מצפן" ומאנשי הבוהמה הירושלמית, נצר למישפחה חברונית, הפך לאב בגיל 47 ולמזכיר סיעה בכנסת בגיל 50. הוא מספר על מישפחתו, על תהפוכות "מצפן", אילן הלוי, אודי אדיב ועל השינוי שחל בחייו

"להיות אבא בגיל 47 זו זדיקת־נעורים וסגולה לאריכות־ימים. זה נותן לאדם את הפרופורציות האמיתיות של החיים"

"סבא תמיד אמר לי: אתה היחיד שנשארת למישפחה, אתה תירש את הבית בחברון. גדלתי עם זה"

"הכרתי את כל זקני חברון, שהיו באים לסבא הביתה, והיו מתפללים בבית־הכנסת של יהודי חברון"

"בשיא השיאים שלה כללה 'מצפן' לכל היותר בין 50 ל־100 חברים ואוהדים, ואני אומר זאת בלארג'"

"סיפרו על 'מצפן' סיפורים על אהבה חופשית וחיי־מין. כל הסיפורים האלה נבעו מפחדים ותסכולים"

"הבעיה שיש לי בכנסת היא להתחכך עם נבחרי העם. אחרי שאני מתחכך, אני מנער את הבגדים"

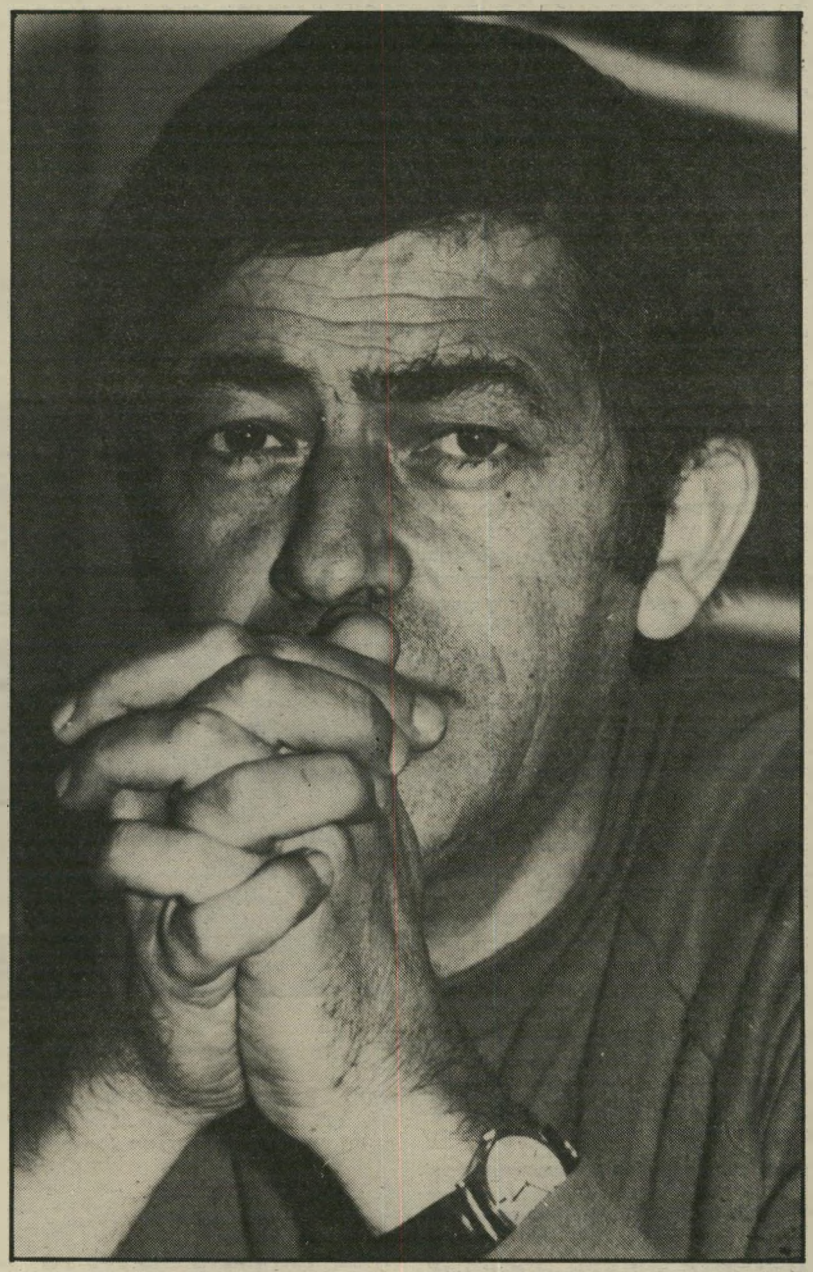

"להיות אבא מבוגר זה לפרגן לחיים!"

חיים הנגבי הוא אחד האנשים המעניינים המאכלסים ארץ זו.

בן למישפחה חברונית, דור שמיני בארץ. נכדו של הרב חיים בג'יו, מנהיג יהודי חברון, בן דודם של איש נטורי־קרתא לייבלה וייספיש ושל נחום שריג, איש קיבוץ בית־השיטה, מפקד חטיבת־הנגב ("סרגיי") במילחמת־העצמאות וכובש באר־שבע ואילת.

הנגבי, מנהיג "מצפן", איש השמאל הקיצוני, בוהמיין ידוע, גבר יפה־תואר, שלמרות דיעותיו הפוליטיות, שנחשבו כקיצוניות שבקיצוניות, לא הוקע מעולם על־ידי החברה. על ידידיו נמנים אנשים משני העולמות.

הנגבי, כיום מזכיר סיעת הרשימה המתקדמת לשלום בכנסת, עשה אחרי מיל־חמת־הלבנון צעד חשוב בחייו, ועזב את אירגון "מצפן" שהוא היה בין מייסדיו.

על יחסה של החברה הישראלית ל"מצפן" אין צורך להרחיב את הדיבור. נדמה שעל הקבוצה הקטנה הזאת היה קיים מאז ומעולם קונסנזוס. חבריה נחשבו כקיצוניים בדעותיהם, ורובם הוקעו בתוך החברה הממוסדת וגם הפחות־ממוסדת. חברי "מצפן" נחשבו כאנטי־ישראליים וכאנטי־פטריוטיים. אך נדמה שאין אדם יותר ישראלי מהנגבי, שינק משדי־אמו את חלב הארץ הזאת.

שיחה עם הנגבי היא שיחה על ארץ־ישראל: הארץ של יהודי חברון, הארץ של ירושלים שמלפני פרוץ המדינה, הארץ של תל־אביב שאחרי קום־המדינה, על מחתרות ועל תנועות־הנוער ועל הנח"ל ועל האוניברסיטה העברית וקומוניזם ו"מצפן", שהוא בעיני רבים עדיין בגדר חידה. זוהי שיחה על יחסי יהודים־ערבים, ושיחה על גידול־ילדים.

נדמה שמכל המאורעות הסוערים שעברו על הנגבי במשך 50 שנות חייו, האירוע המסעיר ביותר הוא הפיכתו לאב בגיל 47, וכניסת בנו יונתן לחייו ולחיי רעייתו, אילנה, שאותה הכיר ב"מצפן".

היום, בגיל 50, חיים הנגבי הוא אדם נינוח יותר משהיה אי־פעם, איכשהו אפשר להגיד עליו שהתברגן. הוא עדיין נוהג לשבת כל יום שישי ב־כסית". מזה שנים הוא נוהג לעלות פעמיים בשבוע לירושלים. כיום הפכה עליה זו לעבודה: הנגבי עולה לכנסת.

יחסו לכנסת אמביוואלנטי: מצד אחד הוא מעריץ את הסדרנים ואנשי־המנגנון, נדהם לגלות את ההגינות והיעילות של

(המשך מעמוד 39)

עובדי הבית, מצד שני קשה לו להסתיר את הבוז שהוא רוחש כלפי מי שהוא מבקש ממני לכנותם במרכאות „נבחרי העם".

יש לו חברים מימין ומשמל, אנשי־בוהימה ואנשי־עסקים. הוא מתגורר במה שנחשב פעם כדירה בורגנית ברמת־אביב, הנראית כיום לעומת בתי־הפאר שמסביב כמו שיכון. כשהוא ואילנה רכשו את הדירה, הם התביישו בבורגניותם. כיום, אחרי שנים רבות באותה הדירה הפיצפונת, הקטנה עליהם ועל יונתן, הם מרגישים סוף־סוף כמו הפרולטריון.

„מצפן", על פלגיה, היתה מאז ומעולם חבורה סגורה ומסוגרת. יתכן שהיחיד בחבורה שהיה מעוניין לפרוץ את החומות, היה הנגבי, שהיה במשך השנים עיתונאי. את דרכו זו התחיל כחבר מערכת „העולם הזה".

הוא עזב את העיתונות כמקור־פרנסה למען הפוליטיקה כמקור־פרנסה. אבל אם חושב מישהו שהמהפכן בן ה־50 הגיע אל המנוחה ואל הנחלה, איננו אלא טועה. מאחורי החזות הסימפטית של הנער הנצחי, עדיין רוחשים־גועשים דחפים ורצונות, ויש להניח כי הנגבי עדיין לא הגיע אל התחנה האחרונה.

הנגבי כמזכיר־סיעה בכנסת
„זה העולם התחתון של הפוליטיקה!"

● הפכת לאב בגיל 47. מה זה עשה לך?

זה כאילו קיבלתי זריקת־נעורים וסגולה לא־ריכוות־ימים. להפוך לאב בגיל מבוגר, זה נותן לבן־אדם את הפרופורציות האמיתיות של החיים. לדוגמה: ער לפני כמה שנים חשבתי שמאמר של עוזי בורשטיין בעיתון זו הדרך זה דבר בעל משמעות. שהיה גוזל ממני תשומת־לב של לפחות שעתיים־שלוש. פיתאום אתה מגלה, שעוזי בורשטיין הוא פוחלץ וזו הדרך זה עיתון בכלל לא חשוב.

● והבל בגלל הילד?

כן. אתה רואה שקאקי של ילד זה דבר הרבה יותר אמיתי ממאמר של עוזי בורשטיין, וגם מדיף ניחוחות הרבה יותר נעימים.

● נדמה לי שהאבהות עשתה אותך אדם יותר שליו.

אני חושב שזה לא רק עשה אותי בן־אדם יותר שליו. אני חושב שבגיל כזה להיות אבא, זו חוויה ארכיאולוגית. אתה חופר ממעמקי נשמתך חוויות שהיו כבויות, זה כמו הבזק המטיל אור על ילדותך ונעורייך. פיתאום, למרות שאני יתום הרבה שנים, אני מרגיש יותר קירבה להוריי, מבין דברים שהיו די סתומים ומעוותים בתודעה שלי. להיות אבא בגיל מבוגר זה פשוט לפרגן לחיים.

● נחזור, אם כך, לחוויות ילדותך ונעורייך, ונתחיל במישפחתך. אתה דור שמיני לילידי־הארץ. ספר לי על תולדות מישפחתך.

מישפחתי הגיעה לחברון מגירוש ספרד, דרך צפון־אפריקה. יש לי בן־דוד, יוסקה בג'יו, שהיה מנהל בית"ר ירושלים, שסיפר שכשהוא היה חייל בחיל־האוויר הבריטי מצא רחוב באלג'יר בשם בג'יו. המישפחה עברה דרך צפון־אפריקה ומצ־ריים, וחלקה התיישב בחברון.

** עוזי בורשטיין הוא דובר רק"ח, וזו הדרך הוא ביטאון המיפלגה הקומוניסטית בעברית.*

● מי היה ראשון המישפחה שהת־יישב בחברון?

ממה שאני יודע, היה יהודי אחד ששמו מופיע בתעודות־הרכוש בשם חיים המצרי, שהגיע לחברון לפני 200—300 שנה, והוא היה הראשון. גם הנשיא יצחק בן־צבי, שחקר את הישוב הישן, כותב על המישפחה וגם בספר חברון יש סיפורים על שורשי מישפחת בג'יו, שהיו יוצאים בשליחות הקהילה לחו"ל.

הסבא שלי בעצמו, ששמו כמו שמי, היה חיים והיה ידוע בתור הרב בג'יו, יצא בשליחות והגיע עד להודו ולפרס.

הוא היה יוצא בשליחות של גיוס כספים לטובת הקהילה, והיתה אז מסורת של חילופי־מידע בין חכמים. סבא הגיע לרבנות בגיל מאוחר. הוא היה אדם שקיבל את דין־התנועה ועסק במיסחר ובעסקנות. יש עליו המון סיפורים מפי זקני חברון, אבל אני לא רוצה להישמע כמו אחד שעושה לו רקלמה.

היו מספרים שכשהוא היה הולך במחנה־יהודה, כולם היו מסובבים אחריו את הראש. הוא היה איש גבוה, בעל עיניים בהירות וזקן לבן, והיתה לו יד פי שתיים משלי, והיתה לו כאריזמה וכושר־מנהיגות. אז לחצו עליו שילמד תורה, ועשו אותו מנהיג בשנותיה האחרונות של הקהילה. הוא היה מנהיג יהודי חברון.

השייח' עלי אל־ג'עברי, שהיה ראש עיריית חברון בתקופת משה דיין, סיפר לי: „סבא שלך, אם מישהו לא היה מסכים איתו תיכף, היה נותן לו סטירה."

■ ■ ■

● מתי עזבה המישפחה את חברון?

יהודי חברון עזבו את חברון ב־1929, אחרי המאורעות. הסיפור הפחות־ידוע הוא שב־1930 חזרו 120 מישפחות יהודיות לחברון, וחיו שם עד 1935, וה שאירגן את החזרה היה סבא שלי.

ב־1935 היתה עוד פעם מתיחות, ופחדו שתחזור מהדורת 1929. אז עזבו.

אני זוכר שעד 48' ביקרתי 13 פעמים בחברון. הייתי נוסע עם סבא ואבא. מה שאני זוכר, זה שאבא וסבא היו הולכים ולוחצים ידיים.

אחרי שהופעתי בטלוויזיה וריברתי על מיש־פחתי ועל חברון, קיבלתי מיכתב מגנדי (רחבעם זאבי). הוא כתב לי שלמרות שהוא לא מסכים איתי, הוא נהנה מ„הופעתי המכובדת" ושולח לי תקציר של ביקור בחברון שערך אביו ב־'42.

האב נשלח על־ידי הוועד הלאומי לערוך סקר על הרכוש היהודי, והוא פותח את הסקר במישפט: „פגשתי בבוקר את הרב בג'יו."

לסבא היה רכוש משלו בחברון, והוא גם הופקד על רכוש הקהילה. ג'עברי אמר לי: „הרב בג'יו היה תמיד מאה אחוז. הוא שילם מיסים עד הרגע האחרון לפני שפרצה המילחמה."

● ביצד הגיבה המישפחה שלך על מאורעות תרפ"ט, ואיזה חינוך קיבלת אתה לאור המאורעות?

מה שקיבלתי מאבא וסבא היה מסר ברור: יש ערבים ויהודים טובים, ויש ערבים ויהודים רעים. זו היתה תמצית העניין. כשיש לך מגע עם ערבים כל השנים, ואתה סופג את העיקרון הזה מילדות, אתה גדל משוחרר משינאה, וזו התיאוריה שלי לגבי עזר וייצמן, שאינו שונא ערבים. וייצמן גדל במישפחה אריסטוקרטית על הכרמל. הוא היה נוסע כל שנה ללבנון או למצריים. כמו הפרענ־קים ממקור־ברוך בירושלים, שהיה להם כסף. הוא גדל בעיר מעורבת, חיפה. מכאן יחסו הפתוח לערבים.

● יש שמאורעות תרפ"ט גרמו להם לשנוא ערבים, או לחנך את ילדיהם לשינאת ערבים.

הבית של סבא שלי היה בית־ועד של חברונים, ואני הכרתי את כל זקני־חברון מבית־הכנסת של יהודי־חברון, שסבא היה מתפלל בו. הם לא שנאו ערבים. הם בעצמם היו ערבים בני־דת־משה, כמו שהערבים אומרים על יהודים שהם אוהבים. זה לא נכון שהם שנאו ערבים. השינאה פרחה יותר מאוחר. סבא שלי היה מורה לערבית. אבא ידע להבדיל בין אדם גלילי לבין אדם משכם או מרמאללה. עד כדי כך ידע ערבית.

● איזה רכוש יש למישפחתך בחב־רון?

סבא תמיד היה אומר: אתה היחיד שנשארת, אתה תירש את הבית שיש לי בחברון. גדלתי עם זה שיש לי בית בחברון. אבל מעולם לא רציתי לבדוק את הבית או לראות אותו.

● למה?

כי אחרי המילחמה, כשהגעתי לחברון, קיבלו אותי כל־כך יפה, בעיקר הזקנים, שלא רציתי שייצא שהנכד של בג'יו בא לבדוק את הרכוש. הם ממש היו באים לנגוע בי. עשו לי קבלת־פנים לא רגילה. לא רציתי שיעבור מפה לאוזן: הנכד של בג'יו בא לשים יד על הנכס.

● בלומר, ויתרת על רכושך בחברון לטובת הערבים המתגוררים בו כיום?

אני לא אמרתי לך דבר כזה. אני, בתור בעל־רכוש בחברון, לא מרשה לאף אחד מהמתנחלים להשתמש ברכוש שלי. אבל אני גם לא נותן אותו במתנה לערבים המשתמשים בו. אני לא פי־לנטרופ. אני מרשה לערבים להשתמש בו, עד שהעסק ייפתר, עד שיפתרו את בעיות הרכוש הערבי נקו הירוק והיהודי מחוץ לקו הירוק. את כל זה כתבתי במיכתב שהפקדתי בעיריית חברון.

● סאהר קוואסמה, ראש עיריית חברון, השתמש בשעתו במיכתב הזה.

נכון. הוא קרא אותו באו"ם, והוא אמר לי: „אני ומועצת העיר מזמינים אותך להיות תושב חברון. מתי שאתה רוצה תפאדל, אתה מוזמן." הוא אמר לי: „בדקתי בטאבו ויש לך רכוש. בוא לראות אותו." אמרתי: „לא תודה."

זה נכון שקוואסמה השתמש במיכתב שלי כחומר „תעמולה". הוא קרא לי אחי.

● אני לא מבינה למה סירבת להזמנת קוואסמה, ולא באת לראות את הבית שהוא שלך?

בשביל כבוד המישפחה. כי כל מי שמכיר ערבים, יודע שדברים כאלה מתפרסמים כמו אש בשדה־קוצים. היום, כשאתה בא לבדוק רכוש בשטחים הכבושים, או סימן שאתה רוצה אותו בחזרה. אבל הבהרתי חד־משמעית: אני לא מוותר על הרכוש ואני בעליו.

● ההתנהגות שלך מפתיעה. אתה לא מוכן לוותר על רכושך למען הערבים החיים בו, אבל אתה גם לא הולך לבדוק

„אמא שלי ואמא של לייבלה וייספיש מנטורי־קרתא הן אחיות, ויש לנו בן־דוד בשם נחום שריג מבית־השיטה. אנחנו מסמלים שלושה דורות ומכירים בזה, גם נהנים מזה ששלושתנו כל־כך שונים"

אותו? אולי יש שם היום במקום בית, גל של חורבות? אולי שדה חרוש?

מה זה מפתיע? לייבלה וייספיש, בן־דודי, חרד שבחרדים, לא היה בכותל המערבי מ־1967, והוא לא היחיד.

● למה?

כי הוא לא רוצה להזדהות עם הכיבוש.

● כי זה כמו להכיר במדינה?

זה כאילו אתה תופס טרמפ על הכיבוש.

● מה איכפת לו הכיבוש?

הוא לא רוצה לעשות אקט שהוא נהנה מהכיבוש.

● בזמן המנדט הלך לבותל המערבי?

ועוד איך הלך! היום הוא לא הולך. תראי, אני לא מנוכר לבית, יש לי הרבה רגש. הייתי עשרות פעמים בחברון, אבל אני לא רוצה לפגוע בשם הטוב של המישפחה, שאנשים יספרו שהנכד של בג'יו בא לבדוק רכוש.

● גם הוריך לא הלכו?

אבא מת הרבה לפני ששת־הימים. אמא מתה ב־'69, וגם היא לא הלכה.

● אתה יודע אם גרים בבית?

לא יודע אם הבית עומד על תילו ומה קורה איתו. יודע שגושׁ־אמונים מפרסמים בפירסומים על הרכוש היהודי בחברון את בית הרב בג'יו.

● אז אולי גרים בו מתנחלים?

למזלי הבית לא נמצא באיזור שהם מתנחלים בו, באיזור בית הדסה, אלא קצת יותר רחוק.

■ ■ ■

● איפה גדלת בירושלים?

ההורים גרו תחילה ברחוב המדרגות שבנחלת־אחים. אחר־כך, כשנולדתי בבית־חולים וולך, עב־רה המישפחה למקור־ברוך. כל הילדים בשכונה

חיים הנגבי בירושלים
„היכרתי את זיקני חברון בבית!"

הלכו לתחכמוני. אותי, המפונק, שלחו לבית־הכרם.

● בנבנישתי היה המנהל?

בנבנישתי היה המנהל. זה נחשב בית־ספר הכי טוב בארץ.

אני חושב שאני היחיד בקאריירה של בנבנישתי שקיבל ממנו סטירה. לא התעסקנו בלימודים. היינו משחקים מישחקים במחתרות, וצובעים גדרות בסיסמה: נוער הצטרף לכוחות־המגן העבריים.

● איזה מחתרת העדפת?

היינו כולנו ארץ־ישראל העובדת. ההגנה כמובן. גרנו ליד מחנה שנלר. מצד אחד היו לנו שכנים ערביים, מצד שני אנגלים. היינו באמצע האקשן. הקמנו מחתרות ועקבנו אחרי האנגלים. שיא ההצלחה היה כשפעם הצלחנו להניח פח ריק ברחוב־הטורים פינת גאולה. וציירנו עליו גול־גולת ושתי עצמות. אחר־כך ישבנו בצד וראינו את הבריטים באים וסוגרים את הכביש ומפנים את הפח.

אחרי 1948 נמאס לאבא שלי להיות פקיד בעירייה, ועברנו לתל־אביב. שם הפך לפקיד בבית־המישפט. בתור ותיקי־ההסתדרות היינו מראשוני המתיישבים בקרית־שלום.

● איך קרתה תאונה כזאת, שבחור מבית ספרדי טוב כמו אביך נשא לאשה אשכנזיה?

זו היתה אהבה. אמא היתה ממישפחה של הישוב הישן במאה־שערים. ציונה צייטל ווייספיש היה שמה.

● מישפחה חרדית?

לא בדיוק. מישפחה אשכנזית דתית. היא היתה בת־זקונים, והיתה אז תופעה שצעירים ממאה־שערים יצאו ממיסגרת מישפחתית והתנו־ללו בחווי החדש. אבא הלך עם חבר לחזר אחרי עובדות בבית־חולים וולך. אמא שלי עברה שם, וכך הם התאהבו.

אמא ואמו של לייבלה וייספיש מנטורי־קרתא היו אחיות. אנחנו בני־דוד, ויש לנו עד בן־דוד אחד, נחום שריג מבית־השיטה.

● יש לכם במישפחה שלושה זרמים מעניינים: נחום שריג, איש ההתיישבות העובדת, איש־צבא מהולל, לייבלה ויימפיש, איש נטורי־קרתא, ואתה איש השמאל הקיצוני. איך אתם מסתדרים ביניכם?

העובדה שאנחנו מסמלים שלושה זרמים, גורמת לנו הנאה. אנחנו נפגשים בחתונות ובש־מחות, וכל אחד מפרגן לשניים האחרים. אנחנו נהנים מכך ששלושתנו מסמלים כל אחד את הקצה האחר של האוכלוסיה היהודית בארץ. נחום שריג, מפקד חטיבת־הנגב, כובש באר־שבע ואי־לת, קיבוצניק מבית־השיטה, על עצמי עוד נדבר בהרחבה, ולייבלה, יהודי חרדי, איש נטורי־קרתא ומעריץ של ניטשה.

„אי־אפשר להגיד על צעירי „מצפן" שהם קיבלו חינוך שמאלני בבית. למשל: יגאל ארנס, בנו של מישה ארנס, ויאיר סבוראי, שאמו נמצאה בחדר עם אברהם שטרן כשנרצח בידי הבריטים, ושכעבור שנים קראה לבנה על שמו של מפקד לח"י"

● היו לכם קשרים עוד לפני שהת־סרסמתם, כל אחד בתחומו?

לייבלה ונחום יותר מבוגרים ממני, אבל תמיד היו קשרים שיש במישפחות גדולות ומפוזרות.

● היית בתנועה המאוחדת, הלכת לגרעין בעין־גב, ואז זרקו אותך מהגר־עין. למה?

נגלל דיעות פוליטיות.

● כבר אז היו לך דיעות פוליטיות קיצוניות?

היו לי אותן הדיעות שיש לי היום אבל אז נחשבתי כקומוניסט. אז עברתי לשומר הצעיר והמשכתי בנח"ל. אחר־כך למדתי שנתיים פיסי־קה באוניברסיטה, עד שהבנתי שלא אהיה אייני־שטיין, ואני יכול להיות מקסימום מורה. המח־שבה שמילר שזורק גיר על המורה, אהפוך למורה שזורקים עליו גיר הפחידה אותי.

● ואז הקמת את „מצפן"?

הייתי בין עשרת המקימים. מצפן הוקמה באוקטובר 1962.

● מה היתה המטרה שלשמה הוקם אירגון „מצפן"?

רצינו להקים אירגון מהפכני אמיתי, שיתפוס את מקומה של המיפלגה הקומוניסטית, כשה־מכנה המשותף של כולנו היה יאוש מהמיפלגה הקומוניסטית, אכזבה מברית־המועצות ואמונה שלמה ברעיון המהפכני. לא רצינו להיות אירגון קטן. חלמנו לתפוס את מקום המיפלגה.

● מה היה הרעיון המהפכני?

לא אנחנו המצאנו את הרעיון. הוא מלווה את העולם הרבה שנים.

● מארקס?

ביסודו מארקס, ובהמשכו מהפיכה בין־לאומית, שתפרוץ גבולות ולאומים ותקים עולם עם מכנה משותף.

● מי היה בחבורה של מקימי „מצפן"?

עודד פילבסקי, משה מחובר, עקיבא אור ועוד כמה אנשים שהיום מסודרים בחיים ושלא כדאי להזכירם, כדי שלא לגרום להם נזק. כולם היו חברי המיפלגה הקומוניסטית או אוהדיה.

● איך הצליחה „מצפן" להסוך לקבוצה שנואה כל־כך, שיש לה תדמית אנטי־ישראלית?

אני חושב שהתדמית האנטי־ישראלית נוצרה אחרי ששת־הימים. לפני זה לא שמו לב אלינו. אחרי המילחמה היינו קבוצה של ישראלים שהתנגדה לכיבוש ומיקדה את התעניינותה ביחסים שבין ישראלים לפלסטינים. אני חושב שהיינו בין המעטים שריברו על פלסטינים בתקופה שהם בעצם, בעיני הרוב, לא היו קיימים.

● לא דיברתם על הפלסטינים לפני ששת־הימים?

ריברנו על פליטים, על זכויות. הפצנו כרוזים, פירסמנו כתבות בעיתון שלנו. אנשים לא לקחו אותנו ברצינות. הקבוצה נראתה פנטזיה שלא הרגיזה, לכל היותר עוררה גיחוך. אותם הדברים כעבור כמה חודשים הוציאו לאנשים קצף מהפה. הם הגיבו עלינו בהיסטריה. הם ראו מצפן בכל מקום.

● כמה חברים היו ב„מצפן"?

מצפן בשיא השיאים שלה, היו לה בין 50 ל־100 חברים ואוהדים. ובינינו — אני אומר את זה בלארג'.

● איך היתה מתבצעת הפעילות ב„מצפן"?

פגישות בבתים פרטיים, חוגי־בית. הוצאנו עיתון שמכרנו במו ידינו.

● למה בחרתם דווקא בשם „מצפן"?

מצפן לא היה שם של אירגון, כי אם שם של עיתון, ואני המצאתי אותו. מצפן מראה דרך, כיוון. שם האירגון היה „האירגון הסוציאליסטי הישראלי". אבל הדביקו לנו את שם העיתון.

● למה אירגון ולא מיפלגה? הרי הרעיון היה להקים מיפלגה שתחליף את המיפלגה הקומוניסטית.

מכיוון שבמציאות הישראלית, מיפלגה נשמע מסריח. אירגון עושה רושם יותר טוב. יותר מיליטנטי, כמו אירגון־צבאי־לאומי.

● רציתם להקים מחתרת?

אף פעם לא.

● משכתם הרבה ילדים צעירים?

זה רק טבעי.

● איזה ראש היה להם?

זו שאלה מאוד קשה. אני חושב שהצעירים שהצטרפו אלינו, היו בעלי רמת רגישות גבוהה בתחום הפוליטי חברתי.

● הם לא חיפשו סטוץ?

מה זאת אומרת?

● סיפרו כי חיי־החברה של „מצפן" היו יותר מעניינים מהאידיאולוגיה שלה.

תשאלי יותר במפורש. חיי־חברה זה מושג ספרותי. את מתכוונת לחיי־מין, כי זה מה שמ־ספרים.

● נכון, אני מתכוונת לחיי־מין חופשיים.

עשינו פעם הפגנה ב־5 ביוני, תחת הסיסמה „הלאה הכיבוש". עמדנו מול הכנסת והתאסף קהל. תמיד היינו שולחים שני חברי־ה לראות מה אומרים בקהל. כשהם חזרו, סיפרו שישראל אלדר־שייב. שהיה בקהל, אמר: „אני רואה בחורות עם הסיסמה הלאה הכיבוש. אבל הן לא נראות לי כאילו הן מתנגדות שיכבשו אותן." אני יודע שדיברו שיש במצפן חיי־מין ואהבה חופשית. זו בעיה של מי שסיפר.

● בעיה של מי שסיפר שהיו חיי־מין ואהבה חופשית?

כל הסיפורים האלה נבעו מפחדים ותיסכולים של מי שסיפרו אותם. במצפן לא היו חיי־מין יותר מאשר בכל חברה ירושלמית או תל־אביבית אחרת.

● כלומר, מצאנו משהו משותף לפלמ"ח ול„מצפן"?

משה מחובר, עודד פילבסקי ועקיבא אור היו אבות לילדים, אנשים עם מקום־עבודה מסודר. וזו הוכחה שהסיפורים הם בעיה של המספרים.

● ימה עם האחרים, אלה שלא היו בעלי־מישפחות?

תראי, היתה עוד נקודה רגישה במצפן היה דבר אחד שלא היה אופייני לחברה הישראלית — החיים החברתיים היו מעורבים. יהודים וערבים. היו חברויות בין יהודיות וערבים, וזה בכלל היה מעורר פנטזיות אצל האנשים.

■ ■ ■

● מתי חלו הפילוגים ב„מצפן", ועל איזה רקע?

בראשית שנות ה־70, וזה לא מעניין.

● דווקא מעניין!

הפילוגים היו העתק של הפילוגים שחלו במערב־אירופה בקבוצות כאלה. בגלל זה נראה היה לי שהפילוגים מיותרים, ולא היה להם בסיס במציאות שלנו. הפילוגים היו שאולים.

במציאות שלנו, פילוג בין טרוצקיסטים ומאואיסטים שכולם מחזיקים בעמדה דומה בקשר לסיכסוך הישראלי־ערבי, נראה לי מיותר. וההתפלגות היתה על בעיה לא־אקטואלית ולא־רלבנטית, והיתה מעוררת גיחוך.

● מי התחיל בפילוגים?

מיקדו, אריה בובר ועוד כמה טרוצקיסטים בגיל־העמידה מחיפה, מיכאל ורשבסקי, בנו של הרב של יהודי־שטרסבורג ובעלה של לאה צמל. בחור־ישיבה לשעבר.

● האם צעירי „מצפן" באו מחינוך או מרקע שמאלי?

להיפך — הם היו חבר'ה בעלי רמה גבוהה של רגישות חברתית. לא תמצאי מכנה משותף בחינוך שהם קיבלו בבית. קחי, לדוגמה, את יגאל ארנס. הבן של השר משה ארנס. או את יאיר סבוראי, שהשם הפרטי שלו הוא על שמו של אברהם שטרן. אמו של יאיר היא האשה שהיתה עם שטרן ברגעי־חייו האחרונים. כשהאנגלים רצחו אותו ברחוב מיזרחי, ב־1942. לילד שנולד לה כעבור שנים נתנה את כינויו של שטרן, „יאיר". כך שבמצפן היה סבוראי מלח"י וארנס מאצ"ל.

● המילוגים חיסלו בעצם את „מצפן"?

הפילוגים יצרו שלל של קבוצות, ונותר המצ־פן ההיסטורי, שנמניתי עימו.

● אודי אדיב צמח במצפן ההיס־טורי?

הוא הצטרף למצפן לפני הפילוגים. גז־שמואל

(המשך בעמוד 42)

חיים ואילנה הנגבי ערב נישואיהם
„האהבה פרחה במצפן!"

„אני יודע שבאופן רשמי ארגון „מצפן" קיים, אבל אני כבר שנתיים־שלוש לא ראיתי עיתון שלהם, ולא שמעתי על פעולה שלהם. עזבתי את „מצפן" קצת אחרי מילחמת לבנון"

אילן הלוי: אזרח העולם

● אילן הלוי היה חבר ב„מצפן"?

את אילן הלוי יש להבדיל אלפי הבדלות מאורי דייוויס. אילן הלוי הוא אינטלקטואל מבריק, מיוחד במינו. אני לא רוצה להתהדר במילים מפוצצות, אבל אילן הוא טיפוס של יהודי שלא כל־כך מוכר בישראל — איש העולם.

לאילן השכלה רחבה, ויד ורגל בתרבויות שונות. הוא הטיפוס המנוגד ביותר לפרובינציאלי הישראלי, אחד ששוחה כמו דג במים בכל חלק מכדור־הארץ.

● גם בארץ הוא שחה כמו דג במים?

גם בארץ. ובמשך הרבה שנים עורר התנגדות לא רק אצלי, גם אצל החברים שלו. אני לא שלם עם הצעד שלו. עם זה שעזב את הארץ והצטרף לאש"ף. מקומו של אדם כמו אילן הוא בארץ, להאבק יחד איתנו.

אבל רצונו של אדם כבודו. הוא בחר את דרכו, זו הדרך שלו. לא שלי. מה שאני יודע על עמדותיו הפוליטיות זה שהוא מאמין במימוש הזכויות הלאומיות של העם הפלסטיני, ושהוא נאבק למען כינונה של מדינה פלסטינית לצד מדינת־ישראל.

● מניין הגיע הלוי לישראל?

זה לא סיפור לראיון, זה סיפור לספר. להערכתי, הביוגרפיה של הבן־אדם, שהוא בן 40 וכמה, כל־כך צפופה. שכשאני מחבר פרט לפרט זה נראה כמו ביוגרפיה של איש בן 120.

הלוי נולד בפאריס לאמא שהיא יהודיה תורכית ולאבא שהוא יהודי תימני. בגיל צעיר עבר לארצות־הברית והיה נגן־ג'ז, מתופף, ומקורב לפנתרים השחורים האמריקאיים. אחר־כך חי באלג'יר, ומשם עבר למאלי, ועבד שם ברשות־השידור, באחראי על שידורי־החוץ. הוא מעורה מאוד בנעשה בעולם השלישי. בעיקר באפריקה. לפני ששת־הימים הגיע לגז־שמואל.

● הוא הגיע לבן־שמואל מתוך ציונות?

לא, הוא לא היה ציוני. אבל היתה לו משיכה, למזג בין היותו יהודי לבין היותו איש העולם השלישי, ורצון לשלב את שני הדברים בישראליות ובעולם הערבי.

● מתי הצטרף ל„מצפן"?

ב־1969, ביחד עם אודי אריב ועוד חבר'ה מגן־שמואל.

● הוא גם התחתן עם בת גן־שמואל?

נכון.

● והיא נמצאת איתו?

לא, היא חיה בארץ ומגדלת את ילדיו.

● כשאדם מצטרף לאירגון שהוא עויין למדינתו, אינך חושב שאיכשהו הוא מאבד זהות?

קשה להגיד על מדינה כלשהי שהיא מדינתו של אילן. אילן הוא אזרח־העולם.

● יש פה איזה אקט התאבדותי, במובן של אובדן זהות לאומית? שינאה עצמית?

אני לא מומחה לתורת־הנפש, ולא בקי במושג שינאה עצמית. בשביל אילן ישראל היתה אפיזודה.

● הוא שינה את שמו מאלן אלברט לאילן הלוי. נראה שלא היתה כאן אפיזודה.

אילן לא מזייף. הוא לא מציג את עצמו כישראלי. אני לא דובר של אילן, ולא פרשן של אילן, וכבר מזה כמה שנים טובות לא ראיתי אותו. מה שאני אומר זה על סמך ההיכרות שלנו מלפני שנים, ודיווחים שאני קורא על הופעות שלו בחו"ל.

במשך שנה ורבע ישב במעצר בגלל משפט אונס, מכיוון שהמישפט טרם הסתיים, שוחרר. הוא מספר על האבסורד שבשיטת המעצרים בישראל, ועל הגיהינום בבית־המעצר

גרינוולד מספר על המעצר

„ת ראי איזה אבסורד!" אמר לי פול גרינוולד, כאשר פגשתיו, השבוע, בבית־המישפט. „במשך שנה ורבע הייתי כל־כך מסוכן לציבור, שהפרקליטות לא הסכימה לשחרר אותי בכל ערבות שהיא. אבל מכיוון שמישפטי לא הסתיים גם אחרי שנה ורבע, לא היתה להם ברירה ושיחררו אותי. השבוע קיבלתי אפילו את דרכוני בחזרה, תמורת ערבות בנקאית של מיליון שקל. הייתי בחו"ל במשך שבוע ימים וחזרתי. מיליון שקל, זה אפילו לא אלפיים דולר, ובשביל זה ישבתי שנה ורבע!"

גרינוולד מלא מרירות על התקופה הארוכה שביזבז במעצר, והוא איננו היחידי. מאות עצירים יושבים בבתי־המעצר ומחכים לסיום מישפטם. לעיתים הם מחכים יותר משנה שלמה. אם הם יוצאים זכאים, אין מי שיחזיר להם את הזמן האבוד. וגם אם יימצאו אשמים, הרי שריצו כבר תקופת־מאסר כל־כך ארוכה, שבית־המישפט נמצא במילכוד באשר לעונשם. „אני מקווה שאצא זכאי," אומר גרינוולד, „אבל אם אורשע, בית־המישפט לא יוכל לפסוק לי פחות משנתיים מאסר, מכיוון שזו בעצם התקופה שריציתי כבר. בניכוי השלישי!"

גרינוולד הוא אדם השנוי במחלוקת. אבל ברור כי איננו עבריין רגיל, בעל עבר פלילי. הוא התפרסם בציבור בזכות האוניה אודליה, שהביא לארץ במאמצים רבים והפעיל בה תכניות־טלוויזיה במשך חודשים אחדים. הדבר לא מצא חן בעיני השילטונות, והם חיפשו דרכים שונות כדי להילחם בשידורים הפיראטיים.

החל ב־1982 התפרסם גרינוולד בעניין נוסף. אשה צעירה טענה שאנס אותה פעמיים. כאשר ערך לה מיבחן־בר, במישרדו בריזינגוף־סנטר ב־תל־אביב.

„ב־27 באוקטובר 1982 באו למשרדי שני שוטרים בלבוש אזרחי ואמרו לי שאני חשוד באונס. הם לא רצו לומר לי את שמה של המתלוננת או כל פרט אחר על התלונה. מכיוון שהיו לי כבר הרבה הטרדות של המישטרה בגלל האוניה, הייתי בטוח שזה עוד הטרדה כזאת." מספר גרינוולד. הוא התלווה אל השוטרים לתחנת־המישטרה, ומאז ועד לחודש ינואר השנה היה נתון במעצר.

המתלוננת סיפרה כי מלבד האונס גם צרב גרינוולד את גופה בסיגריות, כדי לברוק את כוח־הסבל שלה. מעשה ברוטאלי זה הוא ששיכנע את השופטים להאריך את מעצרו של גרינוולד, למרות שאין לו בעצם עבר פלילי.

„בשנכנסתי למעצר היה הבן הקטן שלי בן 9 חודשים. כאשר יצאתי הוא היה בן שנתיים והוא בכלל לא הכיר אותי. בתי, אודליה, היתה בת שנתיים כאשר נעצרתי, ואשתי הביאה אותה אלי כמה פעמים לבית־המעצר. בכל פעם שהיו מפרידים ביננו בתום הפגישה היא היתה עוברת טראומה איומה, עד שלבסוף בקשתי מאשתי שתתייעץ עם פסיכולוג, אולי כדאי שלא להביא את הילדה אלי בכלל לבית־המעצר. מי תאר לו אז שאשב במעצר שנה ורבע? חשבתי שמכסימום אשב חודש־חודשיים!"

כיום הבת היא בת 4. „בכל פעם שאני רוצה לצאת מן הבית היא מתחילה לבכות. כשאני הולך למכולת אני לוקח אתי את שני הילדים. אני לוקח אותם לכל מקום שאפשר כי הם לא מאמינים שאחזור הביתה," הוא אומר. „את הסבל הזה אפשר היה לחסוך לילדים ולמישפחה. הרי בסופו של דבר השיטה המישפטית שלנו אומרת כי כל אדם הוא בחזקת זכאי עד שלא הורשע. ואני כבר ריציתי מאסר של שנתיים ועוד טרם הורשעתי."

„הכוח שיש לסוהרים משכר אותם!"

ג רינוולד ניהל יומן במשך תקופת מעצרו. בתחילת המעצר היה שקוע רובו ככולו במישפטו ולא היה לו זמן לשים לב לצרותיהם של אחרים, אבל כאשר התארך מעצרו החל נותן דעתו על בית־המעצר ועל העצירים האחרים.

„פתאום שמתי לב שרוב העצירים, לדעתי כמעט 95 אחוז, הם ספרדים. וחשבתי לעצמי, זה לא יתכן ששיכבה אחת של האוכלוסיה תספק את כל האסירים. משהו לא בסדר בחברה שלנו אם כמעט כל העצירים הם ספרדים. אני לא יודע אם

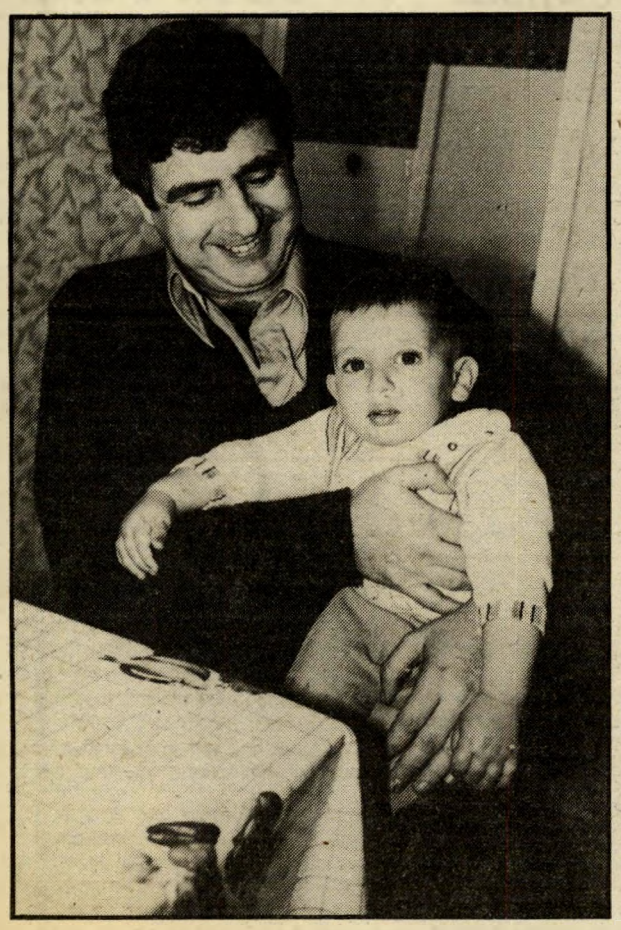

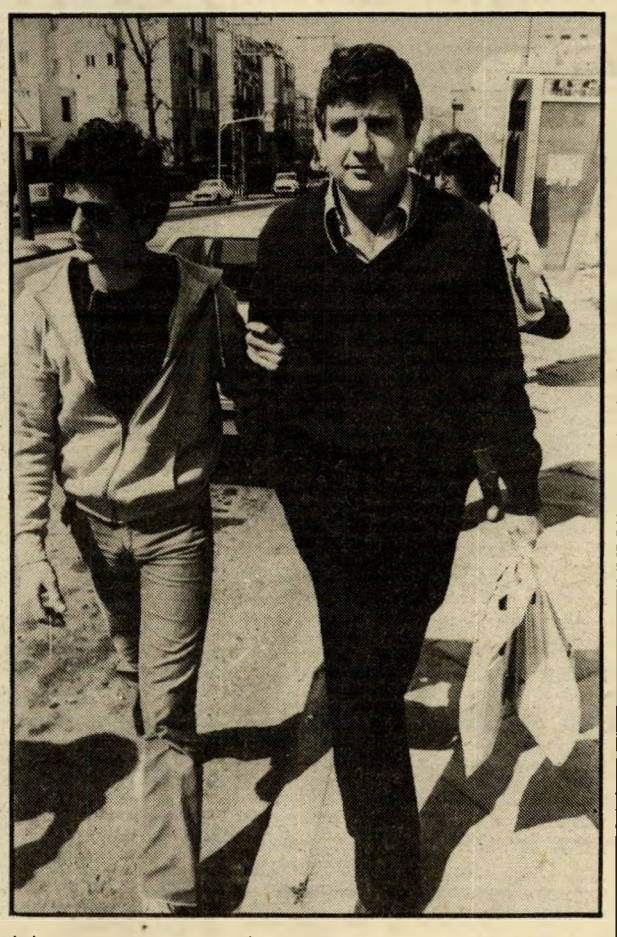

גרינוולד בזמן המעצר (מובל לחיפוש) ואחרי השיחרור עם בני
„איבדתי בכלא 36 קילוגראמים!

„להיות אבא מבוגר!"

(המשך מעמוד 41)

ומפ"ם קלעו אותו לבעיות נפשיות, מוסריות ופוליטיות.

● למה אתה מתבוון?

השומר הצעיר מנסה כל ימיו לחבר בין דברים שהם בלתי־ניתנים לחיבור. אודי היה רגיש ומוסרי מכדי לחיות עם הסתירה. כשבא אל מורו גרינבוים בגן־שמואל, עם הבעיות שנוצרו אצלו, לא מצא תשובות. הבן־אדם לא יכול לחיות בסתירה, הלך לחפש שלמות והגיע למצפן.

■ ■ ■

● האם „מצפן" קיים היום?

אני חושב שכן.

● מה זאת אומרת, אתה חושב?

אני יודע שבאופן רשמי יש אירגון כזה, אבל אני כבר שנתיים־שלוש לא ראיתי עיתון שלו, ולא שמעתי על פעילות.

● אתה לא ב„מצפן"?

עזבתי קצת אחרי פרוץ מילחמת־הלבנון.

● למה?

כי חשבתי עוד לפני המילחמה שבן־אדם שיש לו מעורבות פוליטית מהסוג שיש לי לא יכול להרשות לעצמו את הלוקסוס של להיות מסוגר בחדר עם חברים־לדיעה, ולהיות מנותרל לח־לוטין מכל יכולת־השפעה. אפילו הקטנה ביותר.

עוד לפני המילחמה, נלחמתי במצפן על פתיחות, עם הפניית הפנים לחברה הישראלית והושטת יד לבעלי־ברית אפשריים, על השתל־בות במאבקים ציבוריים רחבים. נראה שלא הצלחתי לשכנע את החברים. אחרי שפרצה המילחמה, באופן פרדוכסלי, הפכתי יותר ישראלי משהייתי בעבר.

● בלומר?

מילחמת־הלבנון, על כל התיעוב שבה, הוכיחה שבמובנים מסויימים החברה הישראלית יותר נורמלית מכפי שנראתה לי קודם לכן.

● באיזה מובן?

המחאה וההתנגדות למילחמה הוכיחו שהקונ־סנזוס נשבר, ושיש ישראלים מכל המינים ומכל הסוגים, כמו בשאר מדינות־העולם: יש שוחרי־מילחמה ויש שוחרי־שלום. יש ימין ויש שמאל, ויש קומוניסטים ויש נאצים. אז לחברה כזו אי־אפשר להתייחס כאל גוש אחד, מונוליטי, ובן־אדם צריך למצוא את מקומו בצד זה או אחר.

● ולך לא היתה בעייה לבחור צד?

לא. אבל היתה לי תגלית שחברי ואני הם לא הקומץ היחידי של „ישראלים יפים", „יפי־נפש", ותכתבי את זה במרכאות, בבקשה.

● למה הצטרפת לרשימה המתי־קדמת?

אחרי שהגעתי למסקנה שהמוצא היחידי מה־מצב הוא הקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת־ישראל. וברית־שלום בין שתי המדינות. מה עושה בן־אדם פוליטי? הולך לחפש אנשים שיש להם דיעה דומה לשלו. הגעתי למסקנה שצריך להשתחרר ממסורת השמאל של פינקסנות, קטנוניות, חשבונות אישיים, שליפה של ציטטות מהעבר והוקעה אינסופית של יריבים מאתמול, וצריך לקחת את העסק ברצינות, ללכת עם לב פתוח וידיים מושטות לכל מי שקרוב אלינו.

● היה קשה לעבור מקבוצה קטנה ומסוגרת, שבה כל אחד מכיר את השני, למיסלגה יותר ממופדת?

קשה, אבל התגברתי, ואני מתגבר כל יום. לרשימה יש תוכנית כל־כך אלמנטרית, שאני לא מבין איך אנשי־שלום יכולים לפקפק בקבלת הגישה הזאת, שהיא הדרך היחידה הניצבת בפני ישראל. איך אפשר לדחות תוכנית המבוססת על הקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת־ישראל? הרי רק לפני כמה שנים דיברו רבים וטובים על הקו הירוק כעל קו של שלום!

● איך בן־אדם כמוך, שכל חייו חי בקבוצה שנחשבה קיצונית, מרגיש בכנסת, כשהוא מתחבך עם נבחרי העם ו„גדולי האומה"?

יש בעבודה בכנסת חווייה אחת מרגינה, והיא לגלות שהסדרנים וצוות־העובדים במגנגון הם אנשים יוצאים־מהכלל, כל־כך הוגנים וכל־כך הגונים ויעילים. וזה מפתיע לגלות מוסד ישראלי כזה. היחס והיעילות של אנשי מנגנון־הכנסת הם תופעה ממש פנטסטית.

הבעייה היחידה היא להתחבך עם נבחרי־העם. אבל מתגברים. סיגלתי לעצמי מינהג שאחרי שאני מתחבך עם „נבחר־עם" אני מנער את הבג־דים באצבע ומתנקה ושומר על שיווי־משקל נפשי.

● איך אתה יכול לחיות בשני העו־למות?

אני שומר על ריגוש מתמיד. כי המעבר מהעולם העליון לעולם התחתון הוא פנטסטי. אתה יושב בעולם העליון עם חברים־לדיעה, מתכנן תוכניות, טווה חלומות — והופ, אתה לוקח טקסי, מגיע לכנסת והנה אתה בעולם התחתון של הפוליטיקה!

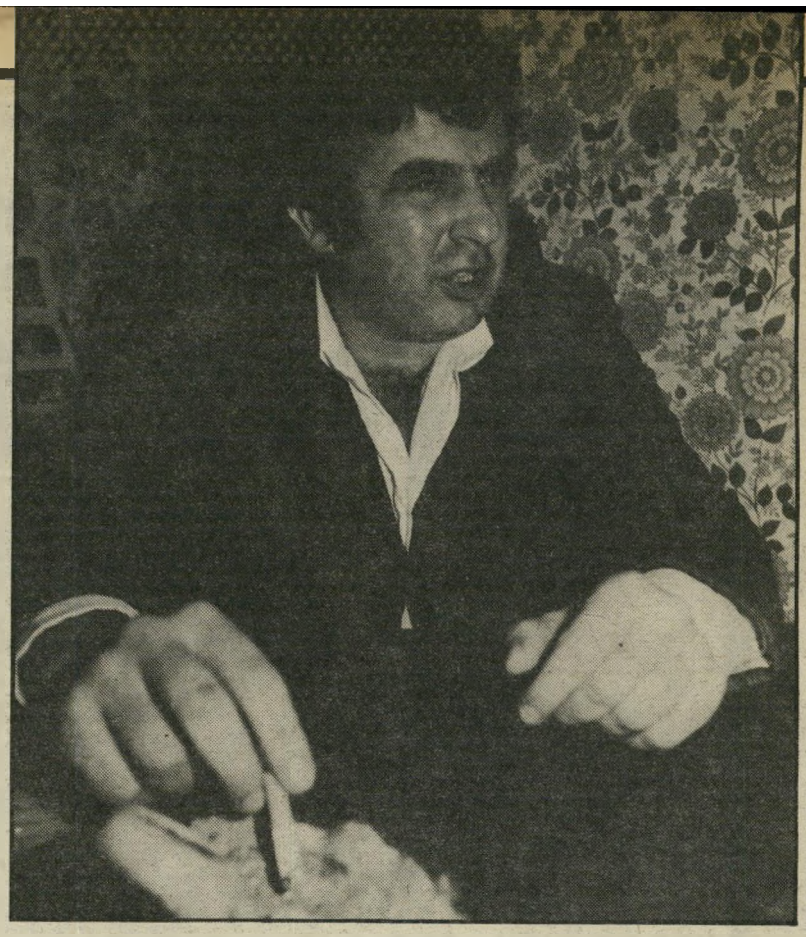

זה 97 אחוז או 95 אחוז, מה שבטוח הוא שהאש־כנזים המעטים בולטים בשטח.

„זה נכון שגם רוב הסוהרים הם ספרדים. אבל אל תחשבי שהם עושים טובות דווקא לעצירים הספרדים. להיפך. ראיתי מעשי־אכזריות נוראים. זה לא מפני שכל הסוהרים הם סאדיסטים. זה לא נכון, יש כמה כאלה. אבל גם הסוהרים האחרים, נגררים מהר מאוד לאלימות. הכוח שיש להם כיד משכר אותם.

„אבל לא כולם מקבלים מכות. אני, למשל, לא קיבלתי אף פעם מכות. אולי מפני שאני ממושמע ואולי מפני שידעו שיש לי קשרים בחוץ וכל רבר שיעשו לי יתפרסם, ויהיו להם צרות.

„מכות הן נורמה קבועה בבית־המעצר. כבר לא שמים לזה. בבית־המעצר ברמלה יש חדר־הפרדה, וכל מי שעובר לידו שומע צעקות. אבל אף אחד לא ניגש לשם. הסוהרים מכים בדרך כלל את החלשים, את אלה שאין להם בחוץ קשרים חזקים והם לא לוויתני־פשע. מישהו שיש לו „חיילים" ויכול לגרום צרות בכלא מקבל כל מה שהוא רוצה. עושים הכל כדי שלא יגרום להתפרעויות. גם מי שיש לו מעמד, למשל, עורך־דין שפשע, מקבל יחס מיוחד.

„אני זוכר מיקרה אחד נורא. זה היה מישהו מקרית־גת. לא הכרתי אותו, אבל הוא ישב בתא בודד באותו מיסדרון שבו הייתי. יום אחד שמעתי מכות וצעקות. ראיתי שסוהרים הוציאו אותו מהתא למיסדרון. ושם הרביצו לו. כולם ידעו שלאיש הזה אין קרובים ואיש לא התעניין בו. אחרי שהיכו אותו החזירו אותו לתא ושמעתי אותו נאנק.

„אחרי הצהריים פיתאום היתה מהומה, וסוהרים התרוצצו, ואז מישהו אמר שהרופא קבע כי האיש מקריית־גת מת מהתקף־לב. אני בטוח שהוא הוכה למוות. בדרך כלל איש לא מתרגש ממכות, רק בדיעבד. כאשר מישהו מת מזה. פיתאום מתעוררים לעניין."

„כמעט כל האנשים נשברים במעצר!"

ל גרינוולד טענות רבות נגד המישטרה, שאותם העלה גם כטענות־הגנה במישפטו. הוא חושב כי המישטרה רודפת אותו בגלל אי־נית־השידור. „רק פעם אחת קיבלתי מכות במעצר, אבל זה לא היה מסוהר. זה היה מאיזה עציר מסומם, שלא היכרתי אותו. הזמינו חוקר, וכביכול פתחו תיק. אבל מאז לא שמעתי כלום על העניין. ביקשתי עשרות פעמים שיגידו לי מי היה התוקף, אבל מסרבים לומר לי. אני פשוט רוצה לדעת מדוע הוא תקף אותי. האם מישהו שלח אותו? אולי המישטרה? ואיש לא מספר לי."

גרינוולד החליף בתחילה כמה עורכי־דין, אך בשלב מסויים של המישפט הגן על עצמו. כדי להגן על עצמו היה זקוק לקשר עם עדים ולאפשרות לעיין במסמכים ולכתוב תמציות. „אז את מבינה מה קורה? הנה אני נאשם, נגדי עומד כל מנגנון המדינה, מישטרה, פרקליטות, מעכ־דות ומומחים, ואני יושב בכלא, אין לי כסף כי אני לא עובד, אין לי אפשרות להתקשר לאנשים הי־כולים לעזור לי.

„בכלל, כאשר אתה במעצר עד תום ההליכים, בעיני רוב האנשים אתה כבר מורשע, והם לא רוצים עסקים איתך.

„למשל, הייתי צריך להזמין איזה עד טכני, שיעיד על מנעול של דלת, אבל אף אחד לא רצה להתקרב אלי. ברגע ששוחררתי ממעצר, הכל השתנה. אם שופט שיחרר אותך, או אתה שוב אחד מהחברה, ומוכנים לדבר איתך ולעזור לך.

„כדי להחזיק מעמד במעצר, אתה צריך הרבה כוח נפשי והרבה כסף, ואלה בדיוק שני הדברים שחסרים לך במעצר. כמעט כל האנשים נשברים במעצר. כולם נלחמים עד המעצר עד תום־ההליכים, אבל ברגע שהם נעצרים עד לתום מישפטם, הם יודעים שזה כמעט אבוד. רק נס, או מזל אדיר, יכול להוציא אותך. ולכן, אחרי המעצר עד־תום ההליכים, הרבה אנשים, גם חפים־מפשע, מחליטים לעשות עיסקה עם התביעה. הם חושבים: ממילא אני אשב חודשים ארוכים במעצר עד תום המישפט, אז מוטב כבר לעשות עיסקה עם התביעה ולגמור את כל העניין תוך החודשים הללו."

מאחר שגרינוולד הוא משכיל, יודע קרוא וכתוב ומבין קצת בחוק ומישפט. פנו אליו עשרות אסירים כדי שינסח עבורם תלונות, עתירות לבג"ץ או מכתבים. „בכלא יש מסחר סביב כל הדברים האלמנטריים. יש מסחר על בול, דף־נייר וסיגריה. הציעו לי סיגריות כדי לכתוב עבורם מסמכים. אני סירבתי. הייתי כותב בחינם, ואני חושב שזה פגע במעמדי בעיניהם. כתבתי עשרות מכתבים ותלונות עבור עצירים. עד שבסוף קראו לי למנהל בית־המעצר, והוא רמז לי בצורה מאוד ברורה שאפסיק לכתוב עבור כולם. כדי למנוע זאת ממני פשוט העבירו אותי במשך תקופה מסויימת למעצר־יחיד, ושם לא היה לי קשר עם העצירים."

„אנשים מתחננים לקבל פרוסת־לחם!"

„כ אשר החלטתי לנהל את משפטי לבד, הייתי זקוק לכמה עדים, ורציתי להזמין אותם. אבל בכלא אין כל אפשרות להתקשר איתם. אמנם פעם בכמה זמן בא סוהר ולוקח חבילה של עשרה עצירים לטלפון הציבורי, ומאפשר לך להתקשר. אבל מובן שזה בשעות שנוח לסוהר ולאו דווקא בשעות שהאיש שאתה מחפש נמצא בבית. ואפילו הצלחת להשיג את האיש בטלפון, אין לך דרך להיפגש איתו כדי לברר את עדותו. לא יתנו לו לבקר אותך בבית־המעצר.

„אז החלטתי להגיש בג"ץ ולדרוש את הזכויות הללו כדי להגן על עצמי. העצירים האחרים היו מאוד מעוניינים בתוצאות הבג"ץ שלי. אבל הם גם אמרו לי: ‚דיר באלק, אם תזכה בבג"ץ יעשו לך המון צרות!'

„הגשתי בג"ץ וביקשתי זכות להזמין עדים בכתב, להתקשר אליהם בטלפון ולשוחח איתם בבית־המעצר. לקח ארבעה חודשים עד שהשופט יעקב מלץ הגיע לכלא ורן בבקשה שלי. הוא קיבל את רוב בקשותי והמליץ לפני שילטונות בית־המעצר לאפשר לי להתקשר החוצה.

„כל העצירים שמחו מאוד, אבל התוצאה המיידית היתה שקצינת־הניהול האשימה אותי שקראתי לה שקרנית. עשו לי מישפט מהיר וללו ממני מייד את כל זכויותיי להתקשר החוצה במשך חודשיים. זהו זה, אז זכיתי בבג"ץ ואמרו לי שאני יכול להתנגב בנייר הזה. ומצבי עוד היה טוב יותר משל עצירים אחרים. כי אני יודע לכתוב ולקרוא. ומה הם, מיסכנים, יכולים לעשות? לשים טביעת־אצבע על דף־נייר כדי להתלונן?"

גרינוולד מספר כי הפרקליטות ביקשה את מעצרו עד תום ההליכים בגלל חומרת העבירה. המישפט נמשך ונמשך גם בגלל טענות שונות שהעלה גרינוולד עצמו, ואשר האריכו את הזמן. אבל בסופו של דבר העידה המתלוננת וסיימה את עדותה במרס 1983. גרינוולד ביקש אז שנית להשתחרר בערובה, אך בית־המשפט דחה את בקשתו ללא נימוקים. כאשר תמה שנה מיום מעצרו, והמישפט טרם הסתיים, היה צריך להשתחרר, מכיוון שהחוק אומר כי אדם לא יוחזק יותר משנה במעצר. אך הפרקליטות פנתה לבית־המשפט העליון, כדי להאריך את מעצרו בשלושה חודשים נוספים. זוהי הדרך היחידה הנתונה לפרקליטות כדי להחזיק אדם, שטרם הורשע במעצר, תקופה העולה על שנה. בית־המשפט העליון הסכים להאריך את מעצרו של גרינוולד. אולם תוך שלושת החודשים הללו לא התקיימה אפילו ישיבה אחת נוספת במיש־פטו: כאשר הסתיימו גם שלושת החודשים הללו, שוחרר גרינוולד סוף־סוף ממעצרו.

„כאשר שוחררתי, עדיין לא העידו כל עדי־התביעה. אילו באמת הייתי כל־כך מסוכן ורציתי להפריע למהלך המשפט, יכולתי לנסות להטריד את העדים הללו, אבל זו כמובן היתה שטות.

„את כל המישפט הזה אפשר היה לנהל בלי מעצרי בדיוק באותה מידה של הצלחה וביטחון, והרבה יותר מהר. ואני הייתי יכול להגן על עצמי הרבה יותר טוב, אילו הייתי משוחרר מאשר מתוך הכלא," אומר גרינוולד.

כאשר השתחרר, היו עסקיו הרוסים לגמרי.

„מכות הן נורמה קבועה בבית־המעצר! הסוהרים מכים, במיוחד, את החלשים!"

„אני אפילו לא יכול לנסות להעריך בכסף כמה זה עלה לי," הוא אומר. אבל הוא יכול להעריך בקילוגרמים כמה עלה לו המעצר. במשך התקו־פה שבה ישב בכלא הוריד גרינוולד 36 קילוג־רמים ממישקלו!

הוא הספיק כבר לעלות במישקלו מחדש מאז שוחרר. הוא מספר כי בבית־המעצר באבו־כביר התנאים נוראים. „האוכל, שלא תדעי מצרות! וגם זה לא מספיק: אנשים מתחננים לקבל עוד פרוסת לחם, ולא נותנים להם.

„לעומת אבו־כביר, רמלה זה ממש לוקסוס, האוכל שם יותר טוב, והתנאים כמעט אנושיים."

אבל מדוע בכלל צריך אדם, שהוא עדיין בבחינת חף־מפשע, לבלות שנה ורבע במעצר בלי סיבה טובה?

■ ■ ■

תגובת רשות בתי־הסוהר באה מפיו של דובר הרשות, שמעון מלכה, שביקש להעיר, כי מכיוון שהאינפורמציה שנמסרה היא חלקית הרי בשלב זה, אחרי בירורים ראשוניים, התגובה, מטבע הדברים, איננה מדוייקת וסופית.

האיש היחידי המתאים, פחות או יותר, לתיאור של גרינוולד הוא אדם בשם יוסף פרץ, תושב קריית־גת, יליד 1960, שהיה בבית־המעצר של שירות בתי־הסוהר ביום ה־15 בנובמבר 1983 ואושפז במחלקה הפסיכיאטרית.

בשעות הערב של אותו יום נמצא חסר־תנועה במיטתו ורופא קבע את מותו.

מונתה ועדת־חקירה והחומר מימצאיה נמסר למשרד־הבריאות ונמצא בטיפול.

לפי מיטב ידיעת רשות בתי־הסוהר לא מת כל אדם אחר, תושב קריית־גת, בבית־המעצר.

אילנה אלון ■

תמרורים

כרטיס לרכבת

נחוג ◆ יום־הולדתה ה־92 של **ברכה (ברוניה) פלאי**, הגבירה של המו"לות העברית, הממשיכה לעסוק בעיסקי הוצאתה, מסדה. למרות גילה ועיוורונה. פלאי, ילידת רוסיה ומוסמכת לכלכלה, הספיקה לנהל גימינסיה ערב מלחמת־העולם הראשונה, לשאת סוחר־בדים ולהימלט, יחד עימו, מרוסיה לארץ־ישראל (וכאשר נתקעו, בדרכם ארצה, באלכסנ־דריה, ללא אמצעים, מכרו את טבעות־הנישואין שלהם, על־מנת לממן את רכישת כרטיסי־הרכבת לארץ). אחר תקופה קצרה, כבוצרת בכר־מי ראשון־לציון פתחה פלאי את אחת הספריות הראשונות בתל־אביב, אחיעבר (דמי המנוי: חמישה גרוש לחודש) ולבסוף יסדה, לפני יותר מ־50 שנה, את הוצאת הספרים מסדה, שגולת־הכותרת של הפקותיה היא האנציקלופדיה העברית. קודם לכן התפרסמה מסדה בהוצאת פירוש התנ"ך של גורדון* שהיה ללחם־חוק למאות אלפי תלמידים, משך יותר משני דורות.

● ● ●

אפר לחלל

נפטר ◆ בלה־ג'ולה, קליפורניה, בגיל 67, מסרטן־הדם **קראפט אריקה**, מדען־חלל אמריקאי, שהחל את דרכו כקצין גרמני במילח־מת־העולם, בה. השתתף בבניית פצצות וי־2 ההרסניות. אריקה, אשר נישבה על־ידי האמ־ריקאים בימי המלחמה האחרונים, הפך לאחד מבכירי מתכנני מיבצעי־החלל האמריקאיים והירבה גם להטיף ליישוב ותיעוש הירח. בצוות־תו הורה לשרוף את גופו ולשלח את אפרו לחלל, בחללית הראשונה שתשוגר אחרי מותו.

● ● ●

ארון לקבר

נפטר ◆ ולפי השמועה, התאבד בירייה, במוסקבה, בגיל 73, **ניקוליי שחולוקוב**, מי שהיה שר־הפנים הסובייטי עד לפני שנה, עת הודח מתפקידו ואשר עמד, כנראה, להיות מובא לדין על מעשי־שחיתות. הבסיס לשמועות ההת־אבדות: בניגוד למינהג הרוסי, להביא נפטרים לקבורה בארון פתוח, הובא ארונו של שחולוקוב לקברו בארון סגור ובנוכחות משמרות מישטרה כבדים.

● ● ●

תפקיד לאזרח

נפטר ◆ במוסקבה, בגיל 76, מהתקפת־לב, **דימיטרי פיודורוביץ אוסטינוב**, מי שהיה משך שמונה השנים האחרונות שר־ההגנה של ברית־המועצות והאזרח השני בתולדותיה שמילא תפקיד זה (הראשון היה, לפני יותר מ־60 שנה, היהודי לייב טרוצקי). אוסטינוב, מהנדס־נשק לפי השכלתו, מונה בגיל 33, בעיצומה של מילחמת־העולם לשר תעשיית־הנשק וריכז, כע־בור 20 שנה נוספות, את מירוץ־החלל הסובייטי.

● ● ●

קול לכל

נפטר ◆ בניו־יורק, בגיל 80, אחרי שנתיים של אישפוז במצב של חוסר־הכרה, **יאן פירס**, מזמריה הבכירים (טנור) של המטרופוליטאן אופרה בניו־יורק משך עשרות בשנים. פירס, שנולד כיעקב פנחס פרלמוטר, גילה את קולו בגיל 14, בחתונות יהודיות, ולא בחל, גם בשיא הקאריירה האופראית שלו, בהופעות חזנות ותיאטרון. הופעתו האחרונה: כטוביה החולב בהפקה מחודשת של כנר על הגג בהונולולו, בירת הוואי.

● ● ●

רופא לשאה

נפטר ◆ בלוס־אנג'לס, בגיל 83, **ד"ר חביב לוי**, רופא ואיש עסקים חובקי־עולם. יליד איראן שהיה, בשעתו, רופא־החצר של השאה. לוי, אב לארבעה בנים ובת, שהיה בעבר גם יו"ר ההסתדרות הציונית באיראן וגם נודע במחקריו על יהודי המיזרח, הובא, לפי בקשתו האחרונה, לקבורה בירושלים.

---

* *הביאור החדש של של"ג, שמואל אריה לייב גורדון (1865־1933). שהיה סוחר. משורר. מתרגם (המלך ליר של שקספיר) ומורה בבית־הספר לבנות ביפו של ראשית המאה. לפני שחיבר את יצירת חיו. הפירוש.*

כשג.א.פ.ע מעצב את הרהיטים בעצמו,
בונה אותם, מרפד אותם ומשווק אותם

הרווח כולו שלך!

היום, אם אינך רוצה להתפשר על איכות,
בוא אל המקור, אל היצרן עצמו.
ג.א.פ.ע הוא יצרן גדול ולרשותו מחלקת
עיצוב, נגריה ומרפדיה כשהמכירה נעשית
בחנות המפעל עצמו.
לכן המחירים נוחים כל כך והאיכות גבוהה
כל כך.

מבחר ענק של מערכות ישיבה, מזנונים, חדרי שינה וחדרי נוער כשכל
שלבי הייצור (נגריה, מרפדיה) והמכירה נעשים במקום אחד,
והתוצאה: רהיטים מושלמים במחיר נוח.

מבצע מיוחד!

מכירה של רהיטים מהתצוגה במחירים מיוחדים
בשיטת ש ל ם ו ק ח !

ג.א.פ.ע. רהיטים בע"מ

פתוח בשבתות מ־10 בבוקר עד 9 בערב
בימי חול: רצוף מ־8 בבוקר עד 7 בערב

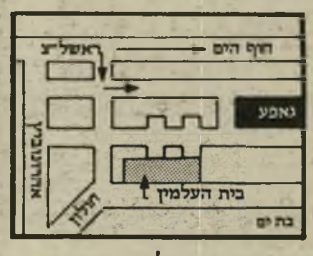

ג.א.פ.ע ראשל"צ
אזור התעשיה החדש
מאחורי בית העלמין בחולון
טל. 03-944144-5

ג.א.פ.ע חולון
(לשעבר ורונה) רח' הסדנה 6
אזור התעשיה חולון.
טל. 03-805347

הורוסקופ

(המשך מעמוד 37)

מפני העולם, היא תשחרר אותו ותוסיף לביטחונו העצמי. אם יינשאו, השקפתם על חיי־הנישואין וחינוך הילדים תהיה זהה, וההרמוניה תשכון במעונם.

גדי עם תאומים

צירוף לא רע, אם כי עלול להכביד לעיתים על התאומים. הרצינות, היסודיות, האינ־טנסיביות והאמביציה של הגדי עלולה להפריע להם בחיי היום־יום. אך הילדו־תיות, הקלילות ולפעמים חוסר־האחריות של התאומים יקסמו לגדי ויהוו משיכה נוספת.

הגדי, בעל האישיות הבוגרת, יציב לפניו מטרה: לחנך, לפקח ולהנחות את התאומים, וכאשר זה יאבד כיוון, הגדי יחזיר אותו למ־קומו הנכון.

גדי עם סרטן

בגלגל המזלות הם ניצבים האחד מול השני ויוצרים שיתוף ונגוד. זה צירוף מצוי מאוד, אם כי לא תמיד נוח. בנושאים רבים גישתם דומה, שניהם קשורים לעבר, למסורת, למישפחה, וידאגו שיהיה להם ביטחון כלכלי. הניגודים באופיים גם הם חזקים, כך שאם יפרוץ ויכוח, קשה לצפות מי בכל זאת יסכים להתפשר או לוותר על עמדתו.

בהקשר זה הסרטן יהיה יותר רגיש ויותר רגשן, הוא יצפה שהגדי יחזיר לו באותה מטבע, אך כאן הוא יתאכזב, מאחר שהגדי אינו מסוגל להביע את ריגשותיו בקול או במילים.

גדי עם אריה

הרבה מן המשותף אפשר למצוא בגדי ובאריה. ולמרות שהאחד אופטימי, פתוח, מתלהב ואוהב להרשים, והשני סגור, עצור, מסוייג וחושש מכל מה שאינו מקובל – הרי שמשותף להם כושר האירגון, הרצון לשלוט והאחריות כלפי העבודה וכלפי ידידים.

כשהם נמשכים אחד לשני, הם משלימים את התכונות החסרות להם ונוצרת הבנה ביניהם.

גדי עם בתולה

אם יש בכל גלגל המזלות שני מזלות שמתאימים בצורה מושלמת, הרי הם הב־תולה והגדי: לשניהם יחס דומה לעבודה, לחיים, לחובה ולאחריות. שניהם אינם נרתעים מעבודה קשה ואינם חוטאים באהבת תענוגות ובביזבוז זמן. הגדי שאפתן יותר ויעשה הכל כדי להגיע לעמדה רמה, בעוד הבתולה צנוע ומתבלט בזכות כיש־רונותיו, ולאו דווקא בזכות השאפתנות.

גדי עם מאזניים

בין גדי למאזניים תיתכן משיכה חזקה בתחילה, אולם כמעט תמיד סופה הוא באכזבה הדדית. אופיים מנוגד ושונה. לא קל למצוא בסיס של הבנה, שייתן חיזוק ליחסים ממושכים ביניהם.

בתחילה ישתעשע הגדי מהקלילות, שימ־חת־החיים והקסם שקורן מהמאזניים. ואילו המאזניים יימשך דווקא לרצינותו ולגישתו היסודית של הגדי לכל דבר.

גדי עם עקרב

התאמה מצויינת עשויה להיות בין שניהם. הם מתייחסים לחיים ולכל דבר ברצינות תהומית, וכאשר מתחייבים לבצע דבר־מה, הם יבצעו אותו במירב השלמות. הדיוק ותשומת־לב לכל פרט, עיקרי או שולי.

התייחסותם לחברה אינה יוצרת ניגודים ביניהם. הם מעמידים כל אחד במקומו הראוי, ולא משלים איש באשר ליחסם האמיתי עליו. יחסים ידידותיים ישמרו רק עם מי שעונה על הדרישות.

גדי עם קשת

כשאר המזלות העוקבים, כך גם אלה יוכלו לחיות יחד ולהפיק תועלת איש מרעהו. ובכל זאת, הקשר אינו אידיאלי, ובוודאי שלא מלהיב. אופיו המעשי של הגדי, מינהגיו הקבועים ותפיסתו המעט מרובעת אינה עולה בקנה אחד עם השקפתו של הקשת על החיים.

כשהגדי יהפך להיות רכושני ושתלטן, וינסה לכפות על הקשת צורת חיים גדיית, הקשת יתמרד ויבהיר לגדי בדרכים רבות ופוגעות שהוא אדון לעצמו. קשר כזה צריך לעבור הרצה ממושכת לפני שמעניקים לו קביעות.

קורבן ירדני וידידה (1960)
עלי־חסה לצב

חבהלה בין ההומואים: איש נרצח בדירת־גג

וסתו של **עזרא ירדני** נמצאה ביום ראשון בערב בדירת הגג בה התגורר, ברחוב בן־יהודה 117, בתל־אביב. אך עזרא, הומוסקסואל, שגר בגפו באותה דירה נרצח חמישה ימים קודם לכן, בשעות אחר הצהריים.

הצח"ם (צוות החקירה המיוחד) המשטרתי הטיל איפול על הפרשה ורק היה מוכן לגלות שכלי־הרצח היה מכשיר קהה.

את גופתו של עזרא גילה קרוב־משפחה מפתח־תקוה שהגיע, ביום הראשון בערב, יחד עם אשתו, לביתו של עזרא. הם דאגו לו, היות ולא היתה תשובה מדירתו במשך חמישה ימים.

היכרויות חד־פעמיות

דירת הגג היתה נעולה. גם הסורגים. שהיו מותקנים בחדר־המדרגות. אותם היה צריך לפתוח כדי להכנס לדירה, היו נעולים.

הקרובים ידעו כי לאחד השכנים, רווק מבוגר, העובד בדואר, ישנם מפתחות לדירתו של עזרא. הם ביקשו מהשכן כי יתן להם את המפתחות, אך השכן ענה כי אינו מכיר אותם והציע כי יעלה איתם לגג. הוא פתח את הסורגים ואת דלת דירתו של עזרא. בהכנסם לדירה היה ריח מוזר בבית.

ואז הם ראו את עזרא שוכב על ספה, שהיתה מול הדלת, כשראשו לכוון הקיר. הוא היה מכוסה במעיל צבאי, דובון. השכן קרא בשמו, אך עזרא לא ענה. הקרוב ניגש לספה וראה את ראשו של עזרא מלא־דם וגם פניו היו מכוסים בדם. הם הזעיקו את המשטרה.

אנשי המישטרה שהו בדירה שש שעות, ואחרי שהגיע הפתולוג, הד"ר בצלאל בלוך, מביתו, בחולון, נלקחה גופתו של עזרא ירדני למכון לרפואה משפטית באבו־כביר.

סברת המשטרה: הרצח בוצע על רקע הומו־סקסואלי. המשטרה סבורה כי ירדני הכיר את הרוצח וכי נכנס עמו יחד הביתה. לאחר שרצח את ירדני, הוא גנב את הטלוויזיה הצבעונית, נעל את דלת הדירה וגם את הסורגים ולקח את המפתחות איתו, כי המפתחות לא נמצאו בדירה.

מספר מכרים של עזרא ירדני הוזמנו לחקירה במשטרה. רובם הומוסקסואלים, בני גילו, שהכי־רו גם את ידידיו של עזרא. הוא נהג להתרועע עם זרים, אותם הכיר באופן אקראי. היו אלו הכרויות חד־פעמיות, שהסתיימו בקיום יחסים מיניים.

חוליות בשרשרת רציחות

לידיו של **עזרא המומים**. אמר אחד מהם: „זה איום להיות הומו ולגור לבד. אנחנו נזהרים ולא מכניסים כל אחד הביתה וכל זאת קורים הדברים האלה." הוא נכנס להלם והוא מתכונן לגור בעתיד עם עוד מישהו ולא להשאר יותר לבד.

עזרא היה טיפוס חביב וחברותי, שכונה בפי ידידיו „סיסט". הוא עבד כטבח במסעדות: קסבה, קזה מיה ולאחרונה עבד במסעדת פלעצל.

רבים מידידיו ההומוסקסואליים של עזרא הפכו במשך השנים לנשים. בעזרת ניתוחים לשינוי מין ועברו לגור בארצות אחרות. עזרא ביקר אותם.

הוא עלה ארצה מתוניסיה עם עליית הנוער, שרת בחיל־הים, ואחר תום שירותו התגורר באזור התחנה המרכזית בתל־אביב במשך שנים רבות.

לפני שש שנים רכש את דירת הגג הצנועה ברחוב בן־יהודה, שם אירח את חבריו הרבים. הוא נהג להפתיע אותם כאשר הכין להם מעדנים לימי־הולדתם. הוא היה אדם שמח וטוב לב ולדעת כולם לא היו לו אוייבים.

בקהילה ההומוסקסואלית בתל־אביב אומרים שרק זר שלא הכיר את „סיסט" היה מסוגל לרצוח אותו בצורה כה אכזרית.

הרצח של עזרא ירדני הינו חוליה נוספת בשרשרת רציחות על רקע הומוסקסואלי בשנים האחרונות.

ספר־נשים בלגי, בשם פייר, שהיה בעל מספרת־נשים בתל־אביב היה הראשון בשנים האחרונות. אחר־כך נרצח צלם־חובב, „שני רוצ־חיו נתפסו, נידונו למאסר עולם. ולאחר מכן היה מקרהו של דורון, פיסיקאי שהיה מרצה במכון וייצמן, וגר בגפו.

הוא נרצח על־ידי שני כפריים מהגליל. הם הלמו בראשו עם לבנה כשלא נענה לתביעותיהם הכספיות לאחר שקיימו עימו יחסים מיניים.

אנשים להקלת הבדידות

עזרא ירדני נהג להסתובב בערבים לבדו ולהביא לביתו אנשים אותם הכיר באקראי. הוא לא קיים יחסים קבועים עם אותם אנשים ואף חבריו הקרובים ביותר לא ידעו דבר על חייו הפרטיים.

אבל כולם ידעו כי הוא סבל מבדידות וקשה היה לו להיות לבד. לפני מספר שבועות מצא צב קטן שמישהו זרק, הוא לקח אותו אליו לגג ונהג לשבת עמו בשמש בכל יום, ולהביא לו עלי־חסה טריים.

ביום השלישי אחר הצהריים נראה עזרא בפעם האחרונה. הוא יצא לפגישה שאשת־עסקים קבעה עמו, כדי לסדר לו עבודה כטבח בפאב הכרכרה.

נעמי אדווה■

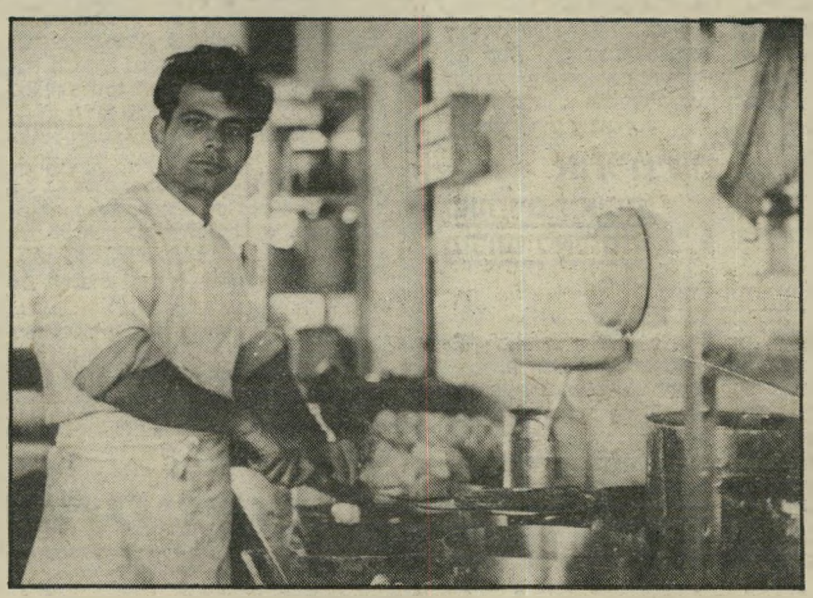

ירדני במיטבח
מעדנים ליום־הולדת

אדם בשלולית דם

מהר, גבוה ורחוק

כהן אלמוני ושופט שובת

לא ביישו את מוחמד עלי ולא פישלו באוסטרליה

עלייתה של ביתר ירושלים לראש טבלת הליגה הלאומית, לאחר נצחון חוץ 0:1 על מכבי פתח־תקוה, עמדה במוקד השבוע, שהניב גם סנסציה, אותה ביצעה האחות מתל־אביב, שניצחה בחיפה את האלופה ועזרה, ככך, לירושלים לעלות לפסגה.

את שער־הנצחון לביתר תל־אביב כבש צעיר אלמוני, ירון כהן, שהצטרף לכהנים מפורסמים יותר, נסים וניסן, כדי לחוג עם קבוצתו נצחון ראשון לאחר חמישה הפסדים.

גיבור אחר היה שמשון, שניצח את הקבוצה המצליחה של הפועל פתח־תקוה (0:1) וזינק למקום הרביעי.

הכדורגל חגג גם נצחון בינארצי — על נבחרת לוכסמבורג, משערים של אורי מלמיליאן (פנרל) ואלי אוחנה.

קרב־אגרופים. במרכז נושא הכדורסל עמדה אי־הופעתה של הפועל רמת־גן למשחק הליגה נגד בית"ר תל־אביב, בגלל מצבה הכספי הרעוע. התפטרות יו"ר ההנהלה, פנחס יום־טוב, המאמנים אריה מליניאק ואפי בירנבוים ופרי־שתם של סטיב מלוניק ואביגדור מוסקוביץ.

בכל זאת שיחקו בשבוע שעבר כדורסל. כאשר כל תשומת הלב התרכזה בנצחון על חודה של נקודה אחת, של מכבי תל־אביב על הפועל חולון (82:83) והרחקתם של צמד שחומי־העור, קווין מגי (מכבי) וקלרנס קי (הפועל), לאחר קרב־אגרופים ביניהם, שלא היה מבייש את מוחמד עלי.

ואחר־כך יצאה מכבי לטורניר בינלאומי ללונדון (והפועל תל־אביב יצאה להולנד) והליגה תתחדש רק בעוד יותר משבועיים.

נצחונות נאים. הכדוריד שבת בגלל שביתת השופטים, שדרשו את שהובטח להם והטניס חגג נצחונות נאים של שחר פרקיס בארלייד האוסטרלית ושל גלעד בלום בטורניר האורנג' באול במיאמי שבפלורידה.

השניים אמנם הפסידו בהמשך אך גם זכו להצלחה בלתי מבוטלת.

כדורסל

סיבה למסיבה

ראיתם אותו בליגה השניה? חכו לראות אותו בלאומית!

בארצות־הברית משחקים אמנם מספר יהודים בליגת האנ־בי־איי, כמו ארני גרינפילד ודן שייס, אך קשה לשכנע אותם לבוא ולשחק בארץ, ולא רק מבחינה כספית.

זאת הסיבה שכאשר כשרון יהודי כשר למהדרין מוכן לבוא ולכדרר בארץ, הופך העניין לסיבה למסיבה.

מסיבה אמנם לא נערכה כאשר הגיע ארצה, מניו־יורק, מייקל פייגנבאום בן ה־23, אולי בגלל שהוחתם על־ידי קבוצה אלמונית למדי, אליצור קרית־אונו.

אך עד מהרה התברר שיכלו לערוך מסיבה, כי מדובר בשחקן מן השורה הראשונה ואליצור עשויה, בהחלט, לצאת נשכרת. היא בדרך לליגה הלאומית, ולאחר סיבוב שלם היא מובילה בביטחה, ללא הפסד, בראש טבלת מחוז הדרום.

אתגר ויבולת. אבל מייקל פייגנבאום עצמו איננו מרוצה, אם לומר זאת בלשון המעטה ולא בגלל חובשי־הכיפות מקריית אונו (אליצור היא קבוצה דתית), הם דווקא בסדר, מתנהגים אליו, כדבריו „נפלא", שכרו לו דירה נאה במרכז תל־אביב, דאגו לו לכרטיס־טיסה לארצות־הברית לחופשת־חנוכה בת שבועיים וגם משלימים לו לגמרי לא רע. לא פחות ממה שמשלמים לשחקנים בכירים בליגה הלאומית. בין היתר הובטח לו מענק עליה בסך 5000 דולר.

אבל בכל מקרה, הכסף מעולם לא היה בעיה לפייגנבאום, בן להורים אמידים (עסק לשיפוץ דירות, עם 40 עובדים), שאף שלחו לו, לאחרונה, כסף כדי שיקנה לעצמו מכונית לנצ'יה 85' איתה הוא חורש את רחובות תל־אביב וקרית־אונו.

פייגנבאום פשוט לא נהנה בליגה הארצית. היא קטנה עליו. הוא שחקן ברמה הרבה יותר גבוהה מזו המוצגת בליגה השניה: „אני משתעמם באימונים ובמשחקים," הוא אומר ומקנא כאשר הוא צופה, מדי פעם, במשחקים המרתקים בליגה הלאומית.

ממוצע הנקודות שלו בליגה הארצית הוא 30 ויכולתו מתחת לסלים משוכחת. למה שהוא מסוגל, הוא הראה במשחק הגביע נגד הפועל הגלילי־העליון מהליגה הלאומית: 36 הנקודות ו־15 הכדורים החוזרים שצבר, למרות קומתו (1.96), שלחו את הצפוניים בבושת־פנים אל מחוץ למסגרת הגביע.

פייגנבאום מורה ומתוודה שבמשחקים בעלי אתגר, הוא מגיע ליכולת הרבה יותר טובה מזו שהוא מציג במשחקי הליגה השנייה, שם מכים בו, תופסים את חולצתו ועושים הכל כדי לעצור בעדו. לפעמים הוא חושש.

הוא כבר נפצע פעם קשה בעת מישחק. זה קרה לו בשנתו הראשונה בקולג'. הוא נפצע קשה בברכו, קרע את הרצועות המצטלבות ונאלץ לעבור שני ניתוחים עד שחזר ליכולתו.

פייגנבאום נהג לשחק עם כושים, למד מהם כיצד לנתר ולהלחם על הכדורים החוזרים. זה אולי המקור למשחקו האגרסיבי ולכניסותיו לסל, המביאות הרבה נקודות. הוא גם מסוגל לשחק בשלושה תפקידים שונים — רכז, חצי־פינה ופינה.

זירה ומעמד. בקיץ שעבר, לאחר שסיים את לימודיו (תקשורת וחינוך), שיחק בליגת הקיץ בניו־יורק שם עוקבים אחר יכולתם של שחקנים, על־מנת להחתימם לקבוצות השונות. בגלל התחבושת המיוחדת שפייגנבאום מרכיב על ברכו, כתוצאה מפציעתו הישנה, חששו מספר מאמנים להחתימו.

הפועל חיפה לא חששה, התעניינה בו ואף שלחה לו כרטיס־טיסה, אך היתה מוכנה לשלם לו 6000 דולר לעונה בלבד.

עסקן־ספורט יהודי, חבר של אביו של פייגנבאום, יעץ לו להתקשר לשותפו הישראלי, אבי ויזלטיר, נציג ספורט אינטרנשיונל, שה־ביא לארץ מספר שחקני־חיזוק אמריקאים ואת כל קבוצות האנ־בי־איי ששיחקו בארץ, וזה יעץ לא למכור את מייקל פייגנבאום תמורת כסף קטן.

וכשאירגן ויזלטיר קבוצת כוכבים אמריקאים למסע־משחקים בארץ, הכליל בקבוצה את פייגנבאום. בכל המשחקים של קבוצת הכוכבים הזו, נגד מכבי חיפה, הפועל חולון והפועל קריית־גת היה פייגנבאום השחקן הבולט. אך לרוע מזלו כבר החתימו רוב הקבוצות את השחקנים החדשים לעונה והוא נאלץ להסתפק באליצור קרית־אונו.

כדי למשוך את עיניהם של המבינים, הסכים לעשות עונה בליגה הארצית. בשנה הבאה, אם יישאר בארץ, ישחק בליגה הלאומית, ובקבוצה שתשחק בגביע אירופה. מעמד כזה וצורה כזו יאפשרו לו להוכיח את יכולתו המגוונת.

ביקור שחקני־החיזוק

על געגועים ועל כישורים

ארל ויליאמס, ששיחק משך ארבע שנים במדי מכבי תל־אביב ועזב אותה לפני שנה וחצי יגיע ארצה בחודש הבא, מתוך תקווה למצוא לעצמו קבוצה שתחתים אותו לעונה הבאה.

ויליאמס, ששיחק אשתקד במדי יוגה בו־לוניה, נזרק מקבוצתו הנוכחית, ברינדיזי, לאחר שמנהליה מאסו באופיו החם והסוער, שגרם להתפרצויות־זעם במהלך מישחקים ולהרחקתו ממספר מישחקים.

ויליאמס, בעל אזרחות ישראלית, הנשוי לאניטה, המולאטית היפהפיה מהולנד, מתגעגע לתל־אביב ומאמין בכישוריו לתרום לאחת הקבוצות בארץ, למרות שהוא בן 33.

ויליאמס עשוי לפגוש, בעת ביקורו בארץ, שחקן־חיזוק נוסף, ששיחק לצידו במכבי, ג'ק צימרמן, העושה עתה באירופה, עם קבוצה אמריקנית המורכבת מפורשי האן־בי־איי. הקבוצה מופיעה במשחקי־ראווה באיטליה ובספרד וצימרמן הבטיח להתפנות ולבוא לבקר את ידידיו הרבים בארץ.

אתלטיקה

שעתיים לאלוף, שלוש לאלופה

ניצול ההזדמנות והחזרת הכבוד האבוד

מרתון הכינרת השמיני אשר החל והסתיים בטבריה, עבר כמעט ללא תקלות, תואר כמרתון המוצלח ביותר. עובדה זו עוררה את אנשי הפועל באיגוד האתלטיקה לנגח את אנשי מכבי, שאף לא אחד מחבריה בהנהלת האיגוד טרח להגיע לאירוע, שלא לדבר על מתן עזרה מינימאלית.

אנשי הפועל נשאו בעול לברם ועל האירוע, שעלה 90 אלף דולר הוציא האיגוד 7000 דולר בלבד. שאר הכסף הושג מגורמים מסחריים, טברייניים וארציים.

לגופו של מירוץ, המרתוניסט האולימפי שם־טוב סבג לא התחשב בכך שאנשי מכבי לא היו ואנשי הפועל כן היו. הוא פשוט החזיר לעצמו את כבודו האבוד מלוס אנג'לס והשיג את המקום השני ברידוג הכללי ואת תואר אלוף ישראל, בזמן של 2:22.15 שעות.

רוזה סיידון ניצלה את העדרה של האלופה, זהבה שמואלי, ובזמן של 3:17.44 שעות, הנחות ב־37 דקות משיאה של שמואלי, הוכתרה סיידון כאלופה.

כדורגל

זה נוער, זה

אחד ליחידה קרבית ואחד מחוץ לבית

מה קורה לשחקני נבחרת הנוער, שהורשעו לא מכבר בגלל מעשיהם החריגים במחנה האימונים בגרמניה, ובאו על עונשם מידי ההת־אחדות?

● שחר בראל, הצעיר בריא־הגוף שכבש שלושה שערים במדי מכבי תל־אביב, החליט, לעת עתה, לפרוש מכדורגל ומנסה להתקבל ליחידה קרבית.

● חזי קרייס, אף הוא ממכבי, עזב לאחרונה את בית הוריו, אולי בגלל הבושה הגדולה.

● עופר רגמי, חלוץ מכבי יפו, עלול לעבור טירונות חוזרת, לאחר שנשלל ממנו התואר „ספורטאי מצטיין", המקנה לנושאו פריבילגיות מסויימות בצה"ל.

אך מי שכל העניין הזה לא מזיז לו כנראה, הוא דווקא מי שהוגדר מנהיג החבורה, מאיר חנוכה, שחקן מכבי שהופיע בשבת האחרונה ביציע המרכזי בבלומפילד לבוש בטרנינג מרשים, ומת־נהג בטבעיות מוחלטת.

שיקול בדרך לחו"ל

נתנו לו סרס, והוא היה מעדיף לא לקבל אותו

צבי אברמוביץ, מנהל איצטדיון רמת־גן מזה שנתיים, לא היה בחדשות אלמלא מסע נבחי־רת־הנוער לקובלנץ הגרמנית, שבו פרקו הנערים כל עול, גנבו ושיחקו קלפים.

אבל בדיוק לפני המסע האומלל הגיע תורו של אברמוביץ, כעובד ההתאחדות לכדורגל, לזכות בפרס המקובל בהתאחדות — לנסוע לחו"ל, והוא צורף לנבחרת הנוער כמנהל טכני, הדואג לכל הצרכים, מציוד ועד השכמות.

למעשה, זה תפקידו של מנהל הנבחרת הקבוע, אברהם בנדורי, אך מכיוון שבנדורי הוא גם מנהל הנבחרת הלאומית, ולא היה יכול להתפנות, נשלח אברמוביץ במקומו.

היכרות בראשון. אברמוביץ בן ה־38 הגיע לאיצטדיון רמת־גן מתוך היכרותו עם יו"ר ההתאחדות (סגן מזכ"ל ההסתדרות) חיים הברפלד, שזכר אותו לטובה עת עוד היה בעצמו יו"ר הפועל ראשון־לציון. אברמוביץ שיחק שם כדורגל.

עכשיו הוא נפגע מאוד מקביעת הוועדה, שרנה בחריגים שהיו במסע לקובלנץ („להבא יש לשקול את הכישורים המתאימים לנהל את הנבחרת מבחינת טכנית"), ומגיב ש„אם שלחו אותי, כנראה שחשבו אחרת."

אבל, ללא ספק, כשיגיע שוב תורו של אברמוביץ לנסיעת־פרס, יעשה גם הוא כמה שיקולים, קודם שיעלה למטוס לחו"ל.

כדורסלן סייגנבאום
הארצית קטנה עליו

מה הוא אומר „אולי נחשוב על אלבניה!"

הפרשנים לאחר הנצחון על אירלנד 0:3 וכש־סיימנו 2:2 ביוון ובבית, נגד אורוגוואי.

כשנצטרך לשחק במוקדמות הגביע העולמי נגד קבוצה אירופית, והלוואי שנעבור את הטור־ניר המוקדם נגד אוסטרליה, ניו־זילנד וטייוואן נאמין בכוחנו ואולי נחשוב על אלבניה.

הכדורגל שלנו בפעילות די עניפה. האם זה בגלל הקשרים האישיים שלך. יוסל'ה מרי־מוביץ?

לא אכנס לנושא מי הביא לבאן את הקבוצות האלה. זה לא כל כך חשוב. נכון שיש לי קשרים עם הקבוצות האנגליות ועם שאר הנבחרות נוצר קשר בקונגרסים שונים.

בעקבות פרשיות נבחרת הנוער לקחת על עצמך את ניהול הנבחרת הצעירה, וזו מתחי־לה. השבוע, בהתמודדות בטורניר המסורתי נגד מספר נבחרות אירופיות. האם אתה יכול להעביר להם את השראת הנצחונות מהנב־חרת הבוגרת?

השראה זה לא מספיק. אין זה מטה־קסמים. אני, בסך הכל, עובד עם הנוער במשך שבועיים. במסגרת הקיימת אני עושה הכל כדי להצליח. זה ענין לאומי ולא אישי, כך שצריך להכניס להם לראש שמה שקורה שייך לעבר וכי הם מסוגלים להצליח.

אפשר לזכות בטורניר?

קשה לי לקבוע. זה תלוי גם ביריבות. יחד עם זה, אני מאמין שהצעירים יכולים לעשות משהו חיובי. אם נגיע לגמר זה יהיה מוצלח מאד.

מאמן מרימוביץ
אבל קודם ניו־זילנד וטייוואן

שעה שנבחרת ישראל בכדורגל ניצחה, בשבוע שעבר, במשחק ידידותי, את נבחרת לוכסמבורג 2:0, היממה נבחרת אלבניה את אירופה. כאשר גברה על בלגיה 2:0 במסגרת מוקדמות הגביע העולמי. הסנסציה הזו גירתה את הדימיון, ונשאלת השאלה האם גם נבחרת ישראל מסוגלת להשיג נצחון כזה. כפי שאכן השיגה לאחרונה במספר משח־קים ידידותיים מול נבחרות יומרניות.

מה אתה אומר, מאמן־הנבחרת, יוסף מרימוביץ?

נבחרת אלבניה לא מוכרת כל כך. אך אם נעקוב אחר התוצאות שלהם לאחרונה הרי שהם הצליחו. גרמניה הגדולה ניצחה אותם בקושי. הנצחון על בלגיה הוא באמת הישג נפלא.

כך גם נבחרת ישראל. לא הכירו אותנו ולא עשינו רושם. לאחר התוצאות הטובות שלנו, בתקופה האחרונה, בה לא הפסדנו בבית, התחילו להתחשב בנו. אי־אפשר לומר שלא היממנו את

יוסי – שוער בשר ודם

עם קצת מזל ובמשחקו הנכון והחיובי אולי יעשה היסטוריה

רגע ההצלה: מיזרחי (על הארץ) מציל את השער
או משחק – או פורש

מיזרחי (מימין) עם עודד מכנס
יש אינדיקציה

שוער מיזרחי
אין בומרנג

„אם **אהיה** בכושר טוב, בית"ר ירושלים תיקח אליפות." כך מצהיר שוער הקבוצה המובילה את הטבלה, יוסי מזרחי, אשר היה אחד הגורמים העיקריים בנצחון־החוץ החשוב של בית"ר נגד מכבי פתח־תקווה, 0:1.

מזרחי הוא ספורטאי ריאלי. רק בקיץ האחרון ניהל מאבק עז כדי להשתחרר מהעול שרבץ עליו כשוער בית"ר ירושלים. הלחץ של האוהדים לא נתן לו מנוח ודווקא עם עליית הקבוצה לראש הטבלה אין הוא חושש לומר דברים העלולים לפגוע בו כבר־מרנג אם, חלילה, תאבד הקבוצה את ראשות הטבלה.

מזרחי יודע היטב שבמיקרה כזה האשמה תופנה אליו. אך הוא גם בעל נסיון ב־12 שנות משחק בליגה הלאומית ובהופעותיו בנבחרת הלאומית והוא יודע ששוער טוב, בעל נסיון, היודע להתעלות במשחקים האפורים של קבוצתו, מהווה ערובה להצלחה, ועם קצת מזל, לזכיה באליפות.

מימד חדש, מעמד נכבד

כיום מזרחי הוא לא רק השחקן הותיק של בית"ר, אלא גם אחד מעמודי־התווך של הקבוצה. אמנם אורי מלמיליאן ואלי אוחנה נחשבים לכוכבים העקריים, חנן אזולאי לשחקן־הנשמה ומספר שחקני־רכש הוסיפו מימד חדש לקבוצה, אך השוער מזרחי הוא בעל המעמד הנכבד החיוני.

אשתקד סבל מפציעה קשה במפרקו ולאחר שגם עבר שני ניתוחים בברכו הרגיש שחינו סר בעיני האוהדים הקנאים של הקבוצה.

האוהדים אמנם לא משלמים את המשכורת, והם גם לא קובעים מבחינה מקצועית. אך במערכת היחסים המיוחדת בבית"ר ירושלים חש מזרחי נפגע מתגובות הקהל: מסביר יוסי: „הרגשתי שמיציתי מעצמי את הכל. בבית"ר הגעתי לשיאים, למצב שאיני יכול להפיק מעצמי יותר, חשבתי שאם אשנה אווירה אוכל למצות עצמי יותר, למרות שאני בשלהי הקאריירה.

„הרגשתי שנטל כבד רובץ עלי, שלא מבינים בירושלים ששוער מסוגל לקבל גולים. שהוא בשר ודם וגם השוער הטוב בעולם אינו מנוע מלספוג שערים. שמעתי רינונים מהצד, נתנו לי הרגשה שלא צריכים אותי. נפצעתי ביד והשוער המחליף, אורי סויסה, שיחק היטב, כשחזרתי הייתי הכתובת להפסדים. אני הייתי אשם. אני לא חושב שבי האשם שלא לקחנו אליפות והשפסרנו אותה שני משחקים לפני הסיום.

„אני מודה, לבית"ר היה חסר כמה משחקים גדולים של יוסי מזרחי. במשחקים כאלה שוער מביא נקודות. כמו השנה נגד מכבי נתניה, שעצרתי פנדל לקראת סיום המשחק או כמו נגד מכבי תל־אביב (1:1) וכמובן, בשבת. כששמרתי על יתרון 1:0."

למרות המשקעים האלה שוכנע להמשיך בבית"ר ירושלים: למעשה, לא היתה לו ברירה אחרת. בבית"ר הבהירו לו חד־משמעית: אתה משחק אצלנו או שתאלץ לפרוש!

לא הגיל, רק הגוף

היו לו הצעות ממכבי נתניה וממספר קבוצות בליגה הלאומית. אך מזרחי נשאר בקבוצתו. היתה זאת החלטה צודקת.

בית"ר צועדת בביטחה, מפגינה יכולת מרשימה. והשבוע עלתה ל־פיסגה. מזרחי יכול להיות שבע־רצון ששוכנע להישאר בקבוצה. אולי יהיה שותף להיסטוריה: זכיה באליפות המדינה, תואר בו לא זכתה עדיין הקבוצה.

בינתיים כבר עשתה בית"ר מספר מבצעים שלא עשתה בעבר. היא ניצחה, בפעם הראשונה, את הפועל תל־אביב בימק"א; המגרש הביתי וגם ניצחה, לראשונה, את הפועל חיפה ואת מכבי פתח־תקווה במשחקי־חוץ. המבצעים האלה הם אינדיקציה למזרחי לגבי העונה המיוחדת הזו.

לדעתו, הקבוצה התבגרה, משחקת הרבה יותר טוב ומודעת לעניין האליפות. לאחר שהפסידה את האליפות בעונה שעברה, התחשלו השחקנים ורכשו נסיון. הקבוצה התחזקה והצטרפו אליה שחקנים־לוחמים, דוגמת דור אזולאי, שלמה שירזי ואבי גולדר.

היום הקבוצה מאוזנת יותר ובצד שחקנים טכניים מהדרגה הראשונה יש שחקני־נשמה וכל זה מביא לכך שהקבוצה עומדת נכון על המגרש, בהנחייתו של המאמן דוד שוויצר ומפגינה כדורגל נכון וחיובי.

אך מזרחי, החש שהוא בכושר טוב, החל להרהר, בכל זאת, ולמרות שהוא רק בן 31, בנושא הפרישה. אמנם הגיל לא יקבע עבורו, אלא המצב הגופני. אבל מזרחי, מורה לחינוך גופני לשעבר, המתפרנס כיום רק מכדורגל, עשוי לפרוש בשיא הקאריירה בכל זאת. אבל רק אחר שתואר האליפות הראשון יהיה בידו.

כדורמים
רצונו של סמן־הבקר

„מי שרוצה שיבוא ומי שלא רוצה – שישאר בבית!"

המצב הכלכלי, הפוגע בספורט, לא פסח על ענף הכדורמים. שם אמנם לא משלמים סכומי־עתק לשחקנים, אך, מאידך, אין הכנסות וההוצאות על שעות־בריכה, נסיעות ואשל לשחקנים גבוהות.

הנפגעת העיקרית היא הנבחרת הלאומית, מאחר וועדת הכדורמים, שזכתה לתקציב של 13 מיליון שקל בלבד, החליטה לקצץ בהוצאות תיפעול הנבחרת. הודיעה לשחקנים: „מי שרוצה, שיבוא ומי שלא רוצה, שיישאר בבית!"

ומי שרוצה, צריך לוותר על הפיצוי עבור אובדן ימי־עבודה, החזר הוצאות־נסיעה, דמי־כיס ואפילו הארוחה לאחר האימונים הקשים.

כדי להתכונן לטורניר שמונה האומות שייערך בפינלנד ולמישחקי־המכביה שיתקיימו בקיץ, נקבעו 30 ימי אימונים בלבד, כשבחודשי החורף, עד מארס, ייערך רק אימון חודשי.

הרעת תנאים. רוב הכדורמימנים לא רצו להישאר בבית למרות הכל והופיעו לאימון הראשון, בהדרכת המאמן ויקטור שטרן.

היו ביניהם כמה סטודנטים (צבי גבישי, מיקי וייצן, עופר פרידמן וזוהר רהב); חיילים (טל סנונית ורמי פרייזר); קיבוצניק (בני לנג מגיבעת־חיים); סוכני ביטוח (האחים זיו ורונן שוהם); מוסכניק (אלי קרמן); מתמחה במישפטים (רפי מלמן) וסמן־בקר אחד (רון קרן).

אבל גם אם חלקם מבוססים כלכלית, או, כסטודנטים, אינם מפסידים ימי עבודה, ספק אם רצונם יעמוד להם לשאת לאורך ימים בהרעת התנאים המינימאליים שהיו מקובלים בכדורמים.

חני פרי

דוגמנית הצמרת הבינלאומית
בקורס לדוגמנות וטפוח החן

במלון
שרתון
תל אביב

•הדרכה יסודית בטפוח החן
בפקוח משרד העבודה.
•הכשרה לדוגמנות הצילום והמסלול.

קלאסה
המכון לטיפוח החן טל-450413

חוג ברמה אינלקטואלית
ובמגמה הומאניסטית –

לדיון בבעיות האדם, החברה האנושית, הארץ והעולם; וכן לפעילות בלתי־אלימה (ללא הגבלה בגילים).

♦

פרטים: ת.ד. 921 ת"א 61008

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

שולה
השתלת ציפורניים מלאכותיות בשיטה אמריקאית — בידיים וגם ברגליים וכן השתלת ריסים.
תל־אביב, המלך גזרג' 89
טל. 284919—295318

כל יום שלישי בערב
ניתן להשיג את
העולם הזה
במסעדת
פירוז'קי PIROŽKI
רח' ירמיהו 30, תל־אביב

אמא!
המתנה החיונית ביותר שעליך לתת לבתך הנו:
קורס „עידון נשי"
המקנה לה יציבה טובה, חן, נימוסין ובטחון עצמי.

מקומות מוגבלים
אין קורס בפגרת הקיץ
לקביעת ראיון 03-267682
אולפן לאה פלטשר
אבן גבירול 50 תל־אביב

זיוה תלם
מזמינה אתכם

ZIVA TELEM
wishes to invite you to the

לחדר התצוגה בביתה בהרצליה פיתוח
דיגמי מעצבי אופנת העילית בישראל:

ג'י פולופ – בגדי עור, קולקציה חדשה
תמרה יובל – בגדי ערב ובגדים לאירועים מיוחדים
רקמה – בגדי תמרה לשעות אחר הצהריים והערב
גבי – חולצות משי עבודות־יד
רפי יעקובסון – בגדים ליום ולערב
M/N – בגדים אופנתיים לשעות היום
רזיאלה – חליפות ושמלות אופנתיות
אביזרי אופנה, חגורות, מחרוזות, סריגים
המכירה תתקיים ביום

שישי 7.12.84	שבת 8.12.84
10.00–14.00	10.00–14.00
17.00–19.00	1700–1900

בבית זיוה תלם – רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח
At the residence of ZIVA TELEM, 10 David Hamelech St. Herzlia-Pituah, Tel. 052-72976
עיצוב: רזיאלה

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 6-5-790114 רש' מס' 481/75 עסק
שמירה על בריאותך ורכושך

"ורד" שרותים רופאיים בע"מ
* שרותי רופאים ואחיות פרטיות בבית ובבית החולים.
* טיפולים רופאיים.
* לווי רפואי לטיולים וארועים.
טל. **03-256686**

פרנסיס פורד קופולה
מגיש

אירוע קולנועי נדיר
הנבואה
KOYAANISQATSI

במאי: גודפרי רג'יו מוסיקה: פיליפ גלאס
צלם: רון פריק **דולבי סטראו**

בכורה ארצית
ששי: 10+12 חצות ● **שבת:** 13.30 ● **מוצ"ש וחול:** 7.30, 9.30
חנייה בשפע מאחורי הקולנוע. **נמשך מבצע סרט שלישי חינם!**
הפצה: סרטי תמוז

קינן על רגל אחת

לכול

סוף־סוף נכנסתי לשיכון החדש. דירה בת שני חדרים בבית חדש על עמודים ברחוב 23, בלוק 12, כניסה 5, דירה 7. לקחתי אוטו־משא והעמסתי עליו את הרהיטים: ארון לכול, שולחן לכול, כסאות לכול, ארון ספרים לכול, כורסאות לכול, רדיו, ספה לכול, שטיח, תמונה של הרצל ומפת ארץ־ישראל.

אשתי שמחה מאוד, גם שני הילדים שמחו מאוד. אשתי סידרה את הרהיטים בשני החדרים, פרשה את השטיח ואמרה שמעכשיו נתחיל בחיים חדשים. הלכתי לעבודה שמח וטוב־לב.

חזרתי מאוחר בלילה הביתה, הייתי עייף. זכרתי שאני גר בשיכון החדש, רחוב 23, בלוק 12, כניסה 5, דירה 7. עליתי במדרגות, צלצלתי בדלת. מבפנים שמעתי את הצעקות של הילדים, וכבר הוצאתי מהכיס את הסוכריות שהכנתי להם. האשה פתחה את הדלת, נתתי לה נשיקה על המצח. היא שאלה מה נשמע במשרד. התיישבתי על כורסת לכול, הילדים התיישבו לי על הברכיים והתחילו למרוט לי את השערות. ברדיו דיבר בן־גוריון על העלאת הייצור והקטנת התצרוכת. בארון הספרים לכול עמדו בשורה עורפית כל כתבי ביאליק. כל כתבי ברל, כל כתבי הרצל, אנציקלופדיה עברית וכתבי בן־גוריון. על השולחן לכול עמדו פרחים. על המיטה לכול נצץ בחידושו שטיח לכול, וגם על הרצפה. האשה דיברה על קשיי התור אצל הירקן, אני דיברתי על הסיכויים להעלאה במשכורת. האשה אמרה לי: „יוסי, אני עייפה."

„איזה מין חכמה זאת," אמרתי, „ממתי אני יוסי?"

„מה זאת אומרת ממתי אתה יוסי?" שאלה האשה. „אתה יוסי מהיום שאני מכירה אותך. מהיום שהלכנו יחד לגן והתאהבנו. מהיום שלקחת אותי לא־שה."

„תסלחי לי," אמרתי לאשה, „כנראה נפלה כאן אי־הבנה. אני גר ברחוב 23, בלוק 12, כניסה 5, דירה 7."

„איזה טעות מצערת," אמרה לי האשה, „כאן רחוב 22, בלוק 11, כניסה 4, דירה 6."

„בעצם לא נורא כל־כך." אמרתי לאשה, „אני עייף ומוכן להישאר כאן לנצח."

„בבקשה," אמרה האשה, „גם מצדי לא אכפת. איזו דרגה יש לך?"

„אותה דרגה," ענית.

„בסדר," אמרה האשה, „רק שתזכור שמעכשיו אתה גר ברחוב 22, בלוק 11, כניסה 4, דירה 6."

מאז נמשכים החיים כסדרם, אך ליתר ביטחון כתבתי על הדלת: נא לצלצל פעמיים.

עמוס קינן

סיפרו החדש של עמוס קינן, „ספר הסאטירות" העומד לצאת לאור, הוא קובץ של רשימות, המשתרעות על פני 36 שנות קיום המדינה.

קינן התחיל לפרסם את דבריו ב„הארץ", במדור „עוזי ושות'". אחרי הפרשה, שבה יוחסה לו הנחת מיטען־נפץ ליד דירתו של שר־התחבורה דאז, הוא עבר ל„העולם הזה", ופירסם בו, במשך שנים, את המדור „סכין בגב". במדור זה הוציא כמה מן היצירות הטובות ביותר שלו. לאחר מכן עבר ל„ידיעות אחרונות".

בקובץ מופיעות רבות מן הרשימות שלו שכבר הפכו לקלאסיות. אם כי אפשר למתוח ביקורת על המיבחר. חבל גם שהעורכים לא טרחו לציין היכן הופיעה כל רשימה במקור. מתי ועל איזה רקע. בספר בן 172 עמודים היה מספיק מקום לכך.

להלן כמה מן הרשימות בספר, המשקפות את התפתחותו של קינן במשך 36 שנים אלה – ואולי גם את התפתחות המדינה.

מישחק הזבובים

בחצר היה מוטל מת. אף אחד לא שם לב, מפני שבימינו אנשים עסוקים מאוד איך להרוג את הזמן. אז ככה הוא היה מוטל, מעלה צחנה.

עבר איש אחד וראה והחליט להודיע לדיירי הבית שבחצר של הבית המשותף מוטל מת. אבל אף אחד לא שמע לו, מפני שהוא לא היה מוסמך להודיע על מקרי מוות.

רק הזבובים ידעו את האמת, והתחילו להתקהל מסביב לגווייה, להקות להקות. הם הסתערו על הבית ועל יושביו בקול זמזום מחריד. כאשר הגיע האיש לקומה העליונה, מצא שם את כל בני המישפחה מתגוננים במחבטים גדולים מפני הזבובים. אז הוא נעמד בדלת ואמר: „תסלחו לי, אבל בחצר מונח מת."

„לך מכאן ואל תפריע עכשיו!" אמרו בני המישפחה, וחבטו איש־איש כשבעה זבובים. „אתה לא רואה שאנחנו עסוקים?"

„אבל בחצר מונח מת!" אמר האיש, „רציתי להודיע לכם."

„מה אתה עומד שם ומפטפט," כעסה המשפחה, „אולי תיקח מחבט. ותעזור לנו להרוג זבובים?"

„אבל בחצר..." אמר האיש, ולא יסף עוד. המשפחה תקעה בידו מחבט. אל שאננות ואל פחד. בייחוד לא עמידה מנגד, ומוות לזבובים.

אפריקה המתעוררת

בוקר טרופי רענן. תחת עץ הקוקוס ישנה אפריקה. זבובי טסה־טסה מעופפים ורק זמזומם מפריע את הדממה.

עובר ישראלי ביער, ורואה את אפריקה ישנה, אז הוא אומר לעצמו: „אה, יפהפיה נרדמת, צריך להעיר אותך!" והוא ניגש למלאכה בחריצות האופיינית לו. הוא שופך עליה מים, היא לא מתעוררת. הוא צורח לה שירי ידידות לתוך האוזן, היא לא מתעוררת. בסוף הישראלי מוציא אקדח, ויורה לה על יד האוזן.

אפריקה קמה משנתה, מבוהלת, מביטה ימינה, מביטה שמאלה, מעפעפת עפת בעיניים, ופתאום מרביצה בעיטה אדירה שמעיפה את הישראלי בדיוק למקום שממנו בא.

מה יש להגיד? הוא הצליח: היא התעוררה.

כאן נוטעים

היה היה מגרש.

בנו עליו ארמון. בנו עליו היכל. בנו עליו קיוסק. מה לא בנו עליו. בכל זאת עדיין נשארה באמצע חתיכת אדמה מרגיזה, עם שני עצי שקמים מיותרים. ראתה זאת העירייה ואמרה: אולי ניטע כאן גן?

אמרה ועשתה. באו בנאים וטפסנים, חפרו מתחת לשקמים עד שנשארו תלויים באוויר, יצקו מסביב פיגומים, ברזל, בטון. יער הבטון מתרומם והולך, והסקרנים השואלים מה הבטון הרב הזה, רואים שלט: כאן נוטעת עיריית תל־אביב גן.

שאלתי יודע דבר היכן יהיה הגן. הוא משך בכתפיו ואמר שזה יהיה גן תת־קרקעי. יודע דבר שני טען שהגן יהיה בן שבע־עשרה קומות, ובקומה השבע־עשרה יהיה עציץ, ובעציץ קקטוס.

„מה יהיה בשש־עשרה הקומות האחרות?" שאלתי.

„שם יהיו משרדי הגן," ענה היודע דבר.

יישר כוחם של הנוטעים!

פסוקים

כמה פנינים של עמוס קינן, מעל ומעבר לקטעים, מטבעות של לשון, הנשארות בזכרון:

- הקרקס הוא מיפלטם האחרון של האריות והליצנים.
- כשרורכים עלי, אני לא מאבד את הזמן ובינתיים מצחצח את הנעל שדרכה עלי. כך אני מבטיח לעצמי שידרכו עלי תמיד ברגל נקייה.
- בחירות: מצד אחד אתה מטיל פתק עם משאלות, בצד השני יוצאים 120 אנשים. חבל שאי־אפשר להיפך.
- שלטון: אוטובוס עם 120 מקומות ישיבה ושני מיליון מקומות עמידה.

פרק היסטוריה

ימי ילדותי עברו עלי באור־כשדים. יום אחד ניתצתי את האלילים, ואז שמעתי את הקול אומר לי: „לך לך מארצך ומבית אביך." שמעתי לקול, והלכתי.

בדרכי לארץ הבחירה התעכבתי בבול. לילה אחד עמדתי שם. נשען אל הגשר, הבטתי אל מימי הנהר ולחשתי: „אם תרצו אין זו אגדה."

כך נולדה הציונות המדינית.

אז נסעתי לפולטבה. ארגנתי שם את תנועת הפועלים היהודית־הציונית, ואת הפועלים הללו הבאתי אתי לארץ־ישראל, לעבוד במושבות שייסדתי עוד קודם לכן, לאחר ששכנעתי את הברון רוטשילד שזוהי הדרך היחידה. חבשתי תרבוש תורכי, אך בלבי בערה אש הקודש של מדינת היהודים.

הימים היו ימי כיבוש העבודה והשמירה. ייסדתי את „השומר", ייסדתי את הקבוצה הראשונה בדגניה והנחתי את היסוד למלכתיות עברית. באותם הימים פרצה מלחמת־העולם הראשונה, ומיד תפסתי בתפיסתי המדינית, שעתידנו קשור או בתורכים או באנגלים. לכן ייסדתי את „גילי", זה ארגון הגבורה, שלאורו הלכנו שנים רבות יחד עם אור „השומר".

כאשר השגתי מהאנגלים את הצהרת בלפור, ידעתי שהם אינם מתכוונים לכך ברצינות. לכן ייסדתי את ארגון ההגנה, שעתיד היה ברבות הימים להפוך לצבא ההגנה לישראל. אך בל נקדים את המאוחר.

מדש לרגל אחת

עַת אוֹיֵב מִרוֹחַ אֵשׁ
לְצִפּוֹר יִפְרֹשׂ הָרֶשׁ
הֲיוּכַל עַמֹּד מִנֶּגֶד
כָּל אֲשֶׁר לוֹ יַד וָרֶגֶל?

כָּל אֲשֶׁר לוֹ יַד וָרֶגֶל
יִתְקַבֵּץ סָבִיב לַדֶּגֶל
זֶה הַדֶּגֶל לַמּוֹלֶדֶת
הַמּוֹלֶדֶת הַנֶּחְמֶדֶת.

כָּל אֲשֶׁר לוֹ גִּיד וָזֶרֶ
פַּרְמֶשְׁתֶּק אִמֶּה וָזֶרֶ
כְּלִי זֵינוֹ יִטְעַן עַל שֶׁכֶ
אֶל דְּמִי לוֹ וְאַל בֶּכֶ.

כָּל אֲשֶׁר שׁוֹקֵל הַשֶּׁקֶ
כָּל אֲשֶׁר תּוֹרֵם לַקֶּקֶ
כָּל אֲשֶׁר מוֹאֵס בַּשֶּׁקֶ
כִּי הַשֶּׁקֶ הוּא אַף שֶׁקֶ

כָּל אֲשֶׁר לוֹ עַיִן תַּחַת,
רֶגֶל תַּחַת, נֶפֶשׁ תַּחַת,
יִתְחַשְּׁבוּ סָבִיב לַגֶּל
כִּי עַמְּנוּ־אֵל.

עִם פְּרוֹטָזָה: בְּדָם וּבְיֶזַע
יוּקַם לָנוּ גֶּזַע.

חדשות הבורסה

„יפה נוף משוש תבל" נמכר ל„קריה למלך רב". „בראשית ברא" קנה את השמים ואת הארץ. „אל הציפור" נמכר ל„לך נכספה נפשי", שהתמזגה לצורך זה עם „בפאתי מערב בע"מ". „ציון הלא תשאלי" קנתה את חלקה של „פה בארץ חמדת אבות" ב„התקווה". „התקווה" נמכרה למשקיעים זרים.

אייזנברג קנה את „בז". „בז" קנה את „שמחות". „שמחות" קנה את „אייביסי". „אייביסי" קנה את „אשטרול". „אשטרול" קנה את „פלטקס". „פלטקס" קנה את אייזנברג.

אייזנברג רכש 53 אחוזים מ„מונפקצ'רס לימיטד" המחזיקה ב־56 אחוזים מ„אמאיסכור" שבשליטתה 78 אחוזים מ„שמחות למשכנתאות" המחזיקה ב־47 אחוזים מ„מנופקצ'רס לימיטד" המחזיקה ב־46 אחוזים מאייזנברג.

אברהם קנה את יצחק מיעקב, יצחק קנה את יעקב מאברהם. יעקב קנה את אברהם מיצחק. ואברהם ביחד עם יצחק קנו מיעקב את חלקו בשותפות שלהם ביוסף ואחר כך מכרו את יוסף. השותפות של בני לאה רכשה מבני רחל את חלקם של בני בלהה וזלפה ב„ארץ כנען להשקעות בע"מ".

טרומפלדור קנה את ז'בוטינסקי. ז'בוטינסקי קנה את בן־גוריון. בן־גוריון קנה את וייצמן. וייצמן קנה את מונטיפיורי. מונטיפיורי קנה צמודים. בר־לב מכר את רבין. רבין מכר את אלון.

אברהם קנה את יצחק ב־29 מיליון דולר. העסקה תתבצע ב־12 תשלומים. כדי לגייס את הכסף, מציע אברהם למכור את המדינה לציבור ולהנפיק אותה. הנפקת המדינה תתבצע על ידי מכירת יצחק ליעקב ב־31 מיליון דולר, כאשר יעקב מצדו מגייס 37 מיליון דולר לתשלום עסקה זו, באמצעות הנפקת הכנסת. הכנסת תגייס 41 מיליון דולר למימון הנפקתה על ידי העברת חוק מיוחד להנפקת הכנסת. אישור החוק תלוי בקולו של פלאטו שרון, שהציע בהודעות זאת לקנות את אברהם בהפרש המחירים שבין יצחק ליעקב, ואת יצחק בהפרש שיתקבל בין מכירת יעקב לאברהם ואברהם ליצחק. לא ברור אם העסקה תצא לפועל, מכיוון שהברון רוטשילד מתנה את הסכמתו לכך בקניית חלקו של אייזנברג ב„ישראלופט להשקעות בע"מ".

הפרה

הפרה הקדושה גמרה לאכול את שיח השושנים, ונכנסה הביתה. היא געתה געייה גדולה, והטילה את גלליה על השטיח הפרסי הגדול.

אחר־כך היא נכנסה למטבח, הרסה אותו באופן יסודי תוך חיפוש אחר עלי חסה, ונכנסה לחדר־השינה. שם היא עלתה על המיטה הגדולה, כיסתה אותה בבוץ ורפש ונשכבה להנאתה. מעלה גרה.

„טוב שזה לא היה חזיר," נאנח בעל־הבית.

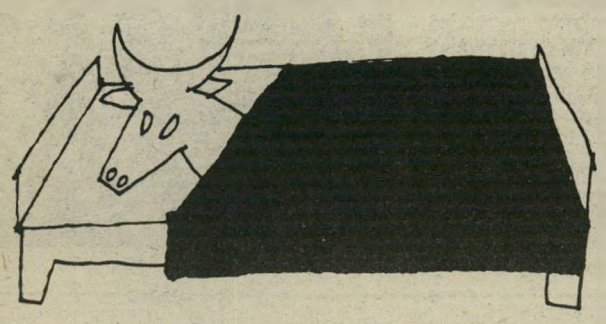

רחל מרחלת על כל העולם

טלי עומר חיה, מאושרת ומתגוררת בניו־יורק

דרינג־דרינג.

„משרד יחסי־ציבור **טלי עומר אירינה שיימן**, שלום!

„את טלי עומר, בבקשה!"

„היא איננה נמצאת כרגע."

כרגע? איזה כרגע! היא כבר לא נמצאת מזה חודש ימים, ועוד יעברו הרבה רגעים עד שהיא תחזור אלינו.

מי שחיפש לאחרונה את טלי עומר הבלונדית במישרד שלה בתל־אביב, כדאי לו לעשות את זה בניו־יורק. כי שם, במרומי מלון־דירות אלגנטי, בצד המיזרחי של מנהטן, היא נמצאת בחברת החבר שלה, **אברהם שפי**, שהוא מקדם־המכירות לחו"ל של חברה ידועה.

שפי נאלץ לשהות חצי שנה לצורך תפקידו בניו־יורק, וביקש מטלי להצטרף אליו. היא עשתה חושבים, פעם חושבים, פעמיים חושבים, שלוש, והחליטה לארוז את המיזוודות ולהשאיר את העסק בידיה הנאמנות של שותפתה, אירינה.

אירינה היא גם כן סיפור. מגיע לה צל"ש, לבחורה הזאת, או פרס אם־השנה. רק לפני שנה ילדה את בכורה לבעלה, הפירסומאי **רמי שלמור**, וכבר היא נמצאת בהריון בחודשים מתקדמים. לאן אתם ממהרים, חבר'ה?

נחזור לטלי, שהיא בתם של מנהל הבימה, **שמוליק עומר** והסופרת **דבורה עומר**, ונכדתו של הסופר משה מוסינזון, ובת דורתה של המשוררת **ורד מוסינזון**. הדוד שלה הוא מר חסמבה, **יגאל מוסינזון**, והחותן שלה לשעבר הוא לא פחות מאשר **אליעזר זורבין**. בקיצור, בחורה עם ייחוס ועם הופעה פיצוץ.

לא מזמן סיימה את הרומן הסוער שהיה לה במשך שנתיים עם הטייס השבוי **עמוס לביטוב** יפה־התואר. לביטוב, כך מספרים, לא כל־כך מתאושש. כל פעם רואים אותו עם בחורה אחרת. טלי, כך מסתבר, התאוששה לא־רע, והיא מאוהבת בשפי, שהיה — עד שהכיר את טלי — אחד הגרושים המבוקשים בעיר.

נו, אז מתי יתחילו הפעמונים לצלצל?

טלי עומר (עם יהודה ברקן)
בחורה עם ייחוס

אם בארזים נפלה שלהבת

מה יגידו איזובי הקיר? נו באמת, אם בין **פינצ'י מור** ו**תמי בן־עמי**, שהיו חברות הכי טובות בעולם, ממש כמו שתי אחיות, נפל ריב שלא נדע, מה תגדנה הדוגמניות הזוטריות?

ומעשה שהיה כך היה: תמי בן־עמי ופינצ'י מור, שתיהן מעמודי־התווך של הדוגמנות הישראלית, נחשבו מאז ומעולם כחברות הכי־טובות בעולם. זה היה ממש פלא, איך בין שתי דוגמניות־צמרת שכאלו לא שררה מעולם שינאה. להיפך, הן כל הזמן רק פירגנו אחת לשניה, וסיפרו אחת לרעותה כמה היא משגעת, ואיזה בגדים מטריפים יש לה, ואיזה עור משגע, וכולי וכולי וכולי.

ואם אתם חושבים שהן אמרו את זה רק אחת לשניה, אינכם אלא טועים, הן גם אמרו את זה לכל מי שהיה מוכן לשמוע. היה ידוע בתצוגות־האופנה כי למרות כל התככים, ולמרות כל האינטריגות הקיימים מאז ומעולם בין דוגמניות, יחסים מושלמים כאלה כמו של פינ'צי ותמי לא נראו עדיין על המסלול.

והנה, שוב ושבר, יום אחד עבר חתול שחור בין השתיים האלה, ואוי לעיניים שכך רואות, ואוי לאוזניים שכך שומעות. מסכת ההשמצות, גבירותי ורבותי, הגיעה לממדים כאלה שרק הסקנדל של תמי ו**אניבה**, רעייתו או לא־רעייתו של **אולסי פרי**, הצליח להאפיל עליו.

אבל כעת, כשאניבה שוב אינה בחיקו של אולסי, וכשתמי שבה למקומה הטבעי שם, תפס הסיכסוך הזה תאוצה והפך לשיחת־העיר, כשכל

תמי בן־עמי וסינצ'י מור
ברוגז ברוגז לעולם...

העיר מחולקת לשני מחנות: בעד תמי ובעד פינצ'י.

אלה בעד תמי יודעים לספר איך פינצ'י לא נתנה לה כתף, כשהיא היתה זקוקה לאחת כזאת כדי לבכות, בגלל הרומן שלה עם אולסי. אלה שבעד פינצ'י מספרים איך תמי הכריחה את פינצ'י, שהיתה בחודשי־הריונה הראשונים, לצאת איתה לבלות בפארים, למרות שפינצ'י חשה ברע. אלה שבעד תמי מספרים ש**עמי מור**, בעלה של פינצ'י, הוא שסיכסך בין השתיים. אלה שבעד פינצ'י מספרים שכשנולדה לפינצ'י התינוקת שלה, תמי לא רק שלא עזרה לה, אלא שהיא גם העמיסה עליה אורחים בני־מישפחתה, שלא היה לה זמן לטפל בהם.

הקיצור, שמח בנמל. הרכילות עפה ממירפסת למירפסת בשיכון למד, שם גרות השתיים אחת מול השניה. ובכלל, אני שואלת את עצמי: מתי יוברז שם פסק־זמן, ויהיה לנו קצת שקט באוזניים. מכיוון שהשמועות והרכילויות והאשמות ההדדיות הגיעו גם עד לב תל־אביב, מקום מגורי.

לא חוזרות בתשובה, עושות חיים, בייבי!

השפיון שלי בלוס־אנג'לס מלכלך. תחת לעשות עבודה יסודית, הוא מעביר לי סיפורים בלי לבדוק אותם תחילה, ועושה ממני צחוק.

תשמעו מה שהוא כתב לי בשבוע שעבר: שהאחיות **בתיה** (אלקיים) ו**עליזה** (ולצר־קלנר) צמד הספריות המצליחניות שחיות בעושר ובאושר בלוס־אנג'לס, חזרו בתשובה.

תאמינו לי, אני מכירה את שתי האחיות האלו, כאילו היו אחיותי שלי. לא התעצלתי. הרמתי אליהן טלפון ושאלתי: בנות, מה זה הסיפור הזה על החזרה בתשובה?

בתחילה הן פרצו בצחוק רועם. אחר־כך הן אמרו שזה בכלל רעיון לא־רע, ואחר־כך הן ניסו ברצינות להבין מאיפה צצה השמועה הזאת.

חשבו, חשבו. לבסוף מצאו ובאה גאולה לציון. מסתבר שהשתיים עושות כסף בכלל לא־רע. השתיים נשואות באושר, עליזה למפיק סרטי־וידאו הוליבודי בשם **מרטי**, ובתיה לרופא־לב בשם **אורי**.

הבעלים שלהן, העובדים קשה כל השבוע, אוהבים לנסוע לבלות בסופי־השבוע בכל מיני אתרי־יירות בקליפורניה. השתיים החליטו להצטרף אל הבעלים והפסיקו לעבוד ביום־שבת. הן לקחו לעצמן סוף־שבוע ארוך. ראו הלשונות הטובות בקהילת־היורדים בל"א שהשתיים לא באות לעבודה, החליטו שהן חוזרות בתשובה, והשפיון הטמבל שלי עוד קנה את הסיפור הזה. שיהיה לי בריא ויחפש עבודה אצל פרייארית אחרת.

בתיה ובעלה
רעיון לא רע

עליזה ובעלה
נשואין באושר

סיפור בלי שמות

א

מעשה ב**אשת־אופנה** נודעת, שנישאה זה לא מכבר ל**איש־עסקים** מצליח. הבחורה הפחיתה לפני החתונה קילוגרמים רבים ממישקלה. כשנשאלה איך עשתה את זה, עיקמה את אפה. הרכילות בעיר מספרת שהקילוגרמים ירדו בעזרתו של אותו סם־מלכים מופלא, הנקרא קוקאין, ששואפים אותו דרך האף.

ב

מעשה ב**מעצב־אופנה** נודע, העושה חיל הן בחייו הפרטיים, הן בעסקיו. אשתו נחשבת כאחת הנשים היפות בארץ. ילדיו, כך אומרים, ירשו את היופי שלה ואת השכל שלו. המעצב נעלם לאחרונה מהנוף התל־אביבי. יודעי־דבר מספרים כי הוא הסתגר בסנטוריום בשווייץ, שם הוא מנסה להיגמל מהתמכרותו לסם הקוקאין.

ג

מעשה בחבורה של **תעשיינים צעירים**, שירשו את עסקיהם מהוריהם, הנפגשת מעשה יום־ביומו, כל פעם בביתו של מישהו אחר, ומסניפה קוקאין חופשי על הבר. מספרים כי במישרדו של **אחד התעשיינים** יש קבוע מכשיר להכנת האבקה הלבנה, והוא עונד על צווארו כפית קטנה מכסף. אם תחפשו אצלו בכיס הפנימי של החליפה, תמצאו בקבוקון קטן, הנ"ל מבקש. בעת ישיבות רחופות. סליחה, יוצא כאילו לשרותים, מוריד את הכפית מהצוואר, מכניס אותה לבקבוק ושואף מתוכה את הסם, ורק אז הוא חוזר לישיבה וממשיך לנהל את ענייניו.

ד

מעשה ב**מחזאי** מפורסם, שהתבקש על־ידי אחד התיאטראות לתרגם עבורו מחזה. אחרי שבועיים נתקע באמצע ורש, חד וחלק, דמי־קדימה. איך שקיבל את המקדמה מיהר לרכוש את מנת־הקוקאין שלה היה זקוק, וסיים לתרגם את המחזה תוך שבוע.

ה

מעשה ב**זמר** מפורסם, שעמד על הבימה. פיתאום חטף „בלק־אאוט" ושכח את המילים ואת המנגינה. הלהקה שלו קלטה אותו ומיהרה לתת קטע מוסיקלי. הזמר, כאילו בתור גימיק, ירד מהבימה, שם עמד מנהלו האישי עם גולדה מגולגלת וראי. הזמר שאף דרך הגולדה את מנת הקוקאין שלו, וחזר לבימה כמו אריה.

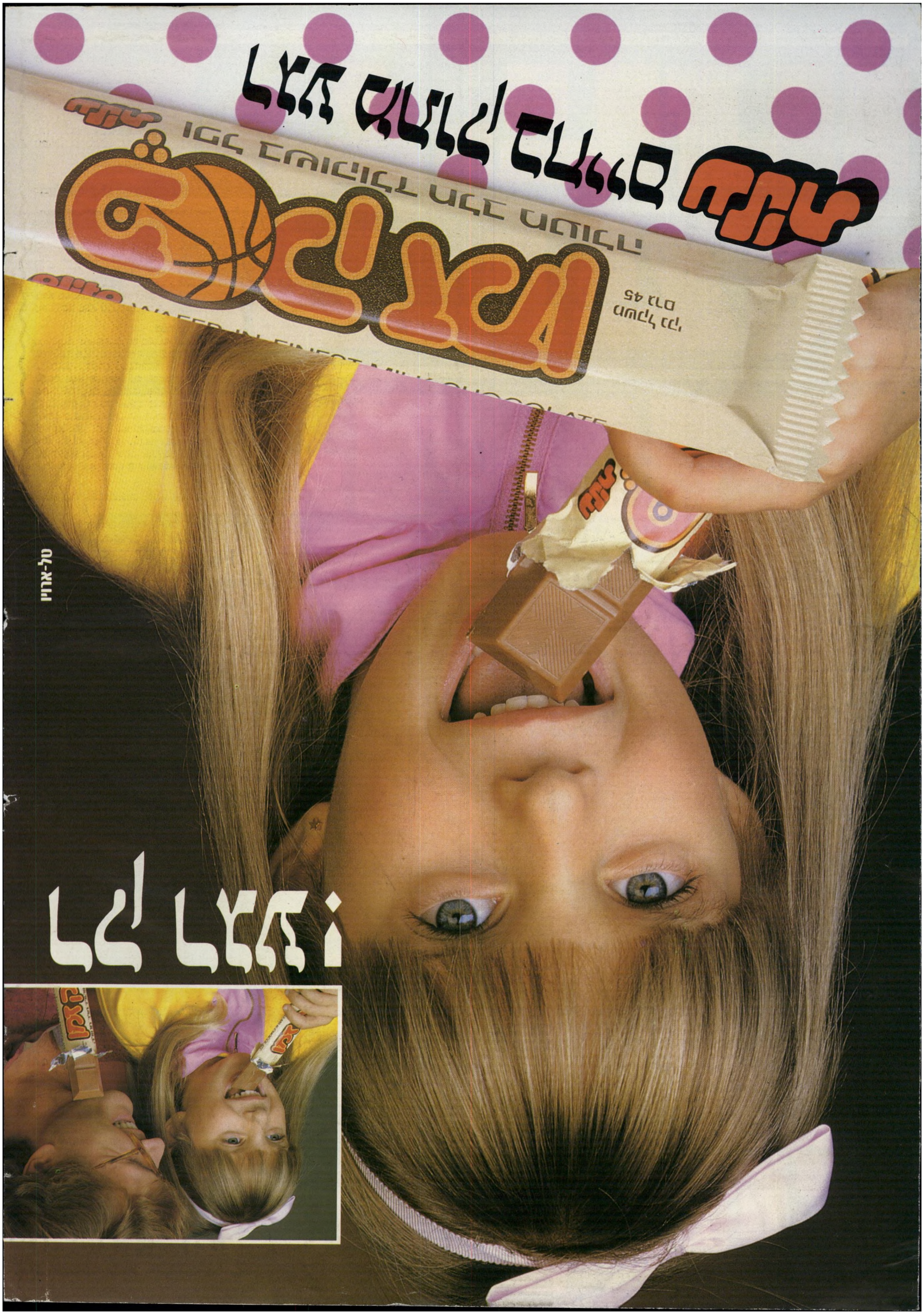
קיט קט
על-ידי
קיט קט
קיט קט

מיספר 2469 | ב' טבת תשמ"ד 26.12.1984 | שנה 49 | המחיר 800 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

ביגל הפנים האלה התחוללה בראשון פרשה של

שוטרים, אקדחים ותחילים